Република Северна Македонија
Министерство за информатичко општество и администрација

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës

НАЦИОНАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ПАРТНЕРСТВО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ
2024-2026 ГОДИНА

Скопје, февруари 2024 година

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

АВРСМ - Агенција за вработување на Република Северна Македонија
БПП – Бесплатна правна помош

ВРСМ – Владата на Република Северна Македонија
ГОи – Граѓански организации
ГС на ВРСМ - Генерален секретаријат на Владата на Република Северна Македонија
ДЗР –Државен завод за ревизија
ДЗС - Државен завод за статистика
ДИК – Државна изборна комисија
ДКСК - Државна комисија за спречување на корупцијата
ЕЛС – Единици на локалната самоуправа
ЕНЕР – Единствен национален електронски регистар на прописи
ЕСЕ - Здружение за еманципација, солидарност и еднаквост на жените
ЕСЈН – Електронски систем на јавни набавки
ЕУ – Европска Унија
ЗЕЛС – Заедница на единици на локална самоуправа
ЗМАИ – Здружение за истражување и анализи
ИДСЦС - Институт за демократија Социетас Цивилис
ИКТ – Информатичко-комуникациска технологија
ИПА – Инструмент за претпристапна помош
ИРИ – Меѓународен републикански институт
ИТ – Информатичка технологија
ЈПП – јавно приватно партнерство
ЛМС – Систем за управување со учење
МВР - Министерство за внатрешни работи
МЖСПП - Министерство за животна средина и просторно планирање
МЗ - Министерство за здравство
МЗШВ – Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
МИОА - Министерство за информатичко општество и администрација
МЛС - Министерство за локална самоуправа
МП - Министерство за правда
МПИН – Месечна пресметка за интегрирана наплата
МТСП - Министерство за труд и социјална политика
МФ - Министерство за финансии
НВО – Невладини организации
НАП – Национален акциски план
НАП 6 - Шести Национален акциски план за Партнерство за отворена власт за периодот 2024-2026 година
ОЈО – Основно јавно обвинителство
ПОВ – Партнерство за отворена власт
РСМ – Република Северна Македонија
УЈП –Управа за јавни приходи
ЦГК – Центар за граѓански комуникации
ЦРРСМ - Централен регистар на Република Северна Македонија
ЦСР – Центри за социјална работа

СОДРЖИНА

ВОВЕД 5
ДОСЕГАШНИ НАПОРИ ЗА ПАРТНЕРСТВОТО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ 8
СОВЕТ ЗА КООРДИНАЦИЈА И СЛЕДЕЊЕ НА ПРОЦЕСОТ НА ПАРТНЕРСТВО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ И НАЦИОНАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН 2021-2023. 8
РАБОТНА ГРУПА СО СИТЕ ЧИНИТЕЛИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА НАЦИОНАЛНИОТ АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ПАРТНЕРСТВО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ 2021-2023.............................9
МРЕЖА НА ГРАЃАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ПАРТНЕРСТВО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ 9
ПОРТАЛ ЗА ПАРТНЕРСТВО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ (https://ovp.gov.mk).........................10
РАЗВОЈ НА НАЦИОНАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ПАРТНЕРСТВО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ ЗА ПЕРИОДОТ 2024-2026 10
ВРЕМЕНСКА РАМКА ЗА КО-КРЕИРАЊЕ НА НАП 6 11
УЧЕСТВО И ЗАСТАПЕНОСТ НА ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ ВО ПРОЦЕСОТ НА КО-КРЕИРАЊЕ.12

СУМАРЕН ПРЕГЛЕД НА ЗАЛОЖБИ ПО ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ ВО НАП 6 12

ПОВ ПРЕДИЗВИК 15

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ПАРТНЕРСТВО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ 2024-2026– ОТВОРЕНА ВЛАДА- 16

1. БОРБА ПРОТИВ КОРУПЦИЈАТА 17

1.1 УНАПРЕДУВАЊЕ НА ТРАНСПАРЕНТНОСТА НА ВЛАДИНИТЕ СЕДНИЦИ И СРЕДБИ . 17

1.2 ЈАВНО ОБЈАВУВАЊЕ НА ИМИЊАТА НА ВИСТИНСКИТЕ СОПСТВЕНИЦИ НА ФИРМИТЕ-ПОНУДУВАЧИ И НА ФИРМИТЕ ШТО ИМААТ СКЛУЧЕНО ДОГОВОРИ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ, ЗА КОНЦЕСИИ (ПРИ МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЕКОНОМИЈА) И ЗА ВОСПОСТАВУВАЊЕ ЈАВНО ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО 20

1.3 ЈАВНО ОБЈАВУВАЊЕ НА СКЛУЧЕНИТЕ ДОГОВОРИ ЗА КОНЦЕСИИ И ЗА ВОСПОСТАВУВАЊЕ ЈАВНО ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО 24

2. ПАРТИЦИПАТИВНО ДОНЕСУВАЊЕ ОДЛУКИ И ГРАЃАНСКО УЧЕСТВО... 28

2.1 УЧЕСТВО НА ЈАВНОСТА ВО КРЕИРАЊЕ НА АКТИВНИТЕ МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ 28

2.2 ВОВЕДУВАЊЕ НА ЗАДОЛЖИТЕЛНА ОБУКА НА АДМИНИСТРАТИВНИ СЛУЖБЕНИЦИ НА ТЕМИ ПОВРЗАНИ СО ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ОТЧЕТНОСТ, БОРБА ПРОТИВ КОРУПЦИЈА, ВКЛУЧУВАЊЕ НА ГРАЃАНИ ВО ДОНЕСУВАЊЕ НА ОДЛУКИ, ИТН. 31

2.3 УНАПРЕДУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ НА ЈАВНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО 36

2.4 РЕДОВНО И КОНТИНУИРАНО ОБЈАВУВАЊЕ НА ГОДИШНИ ИЗВЕШТАИ ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА МАЖИТЕ И ЖЕНИТЕ ОД СТРАНА НА МИНИСТЕРСТВАТА И ОПШТИНИТЕ 39

2.5 УТВРДУВАЊЕ НА МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ИЗБОР НА АЛАТКИ ЗА Е-КОНСУЛТАЦИИ И ПАРТИЦИПАТИВНО ВКЛУЧУВАЊЕ НА ГРАЃАНИТЕ ВО ПРОЦЕСИТЕ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА ОДЛУКИ ВО ОПШТИНИТЕ 43

2.6 ПОДГОТОВКА НА ПЛАН ЗА СПРАВУВАЊЕ СО ПРОМЕНИТЕ ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА КОИ ИМААТ ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЗДРАВЈЕТО НА ГРАЃАНИТЕ, СО УЧЕСТВО НА ГОИ. 47

3. ПРАВНО ЗАЈАКНУВАЊЕ И ПРИСТАП ДО ПРАВДА 49

3.1 ДИГИТАЛИЗАЦИЈА И УНАПРЕДУВАЊЕ НА СИСТЕМОТ ЗА БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОШ 49

3.2 СПРЕЧУВАЊЕ НА НАСИЛСТВОТО ВРЗ ЖЕНИТЕ И СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО 54

4. РАЗВОЈ И КОРИСТЕЊЕ НА ДИГИТАЛНИ ТЕХНОЛОГИИ 62

4.1 ДИГИТАЛИЗАЦИЈА НА ПРОЦЕСИ ЗА ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ НА ПОЛИТИЧКИТЕ ПАРТИИ 62

4.2 ДИГИТАЛИЗАЦИЈА НА ПОДАТОЦИ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ЕКОНОМСКИ ПОЛИТИКИ 69

5. УНАПРЕДУВАЊЕ НА АКТИВНОСТИТЕ ЗА КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ 75

5.1 ЕФИКАСНО УЧЕСТВО НА ЈАВНОСТА ВО ДОНЕСУВАЊЕ ОДЛУКИ ВО ОБЛАСТА НА ВОДНО ПРАВО 75

5.2 ЗГОЛЕМЕНА ИНФОРМИРАНОСТ НА ГРАЃАНИТЕ ЗА АКТИВНОСТИТЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ ПОВРЗАНИ СО КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ ПРЕКУ УНАПРЕДУВАЊЕ НА ИНТЕРСЕКТОРСКАТА СОРАБОТКА ПОМЕЃУ МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО И МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ........ 79

АКЦИСКИ ПЛАН 2024-2026 НА СОБРАНИЕТО КОН ПАРТНЕРСТВОТО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ (OGP)........ 83

1. РЕГИСТАР НА РЕГУЛАТОРНИ ТЕЛА ОСНОВАНИ ОД СОБРАНИЕТО 84

2. ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА ПРЕКУ СОБРАНИСКИ ТВ КАНАЛ 87

3. НАДЗОРНА РАСПРАВА ВО СОБРАНИЕТО ЗА СПРОВЕДУВАЊЕТО НА НАЦИОНАЛНИОТ ПОВ ПЛАН 2024-2026 90

4. ПАРЛАМЕНТАРЕН КАРАВАН-мобилен парламент за директна комуникација на пратениците со граѓаните........ 92

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ОТВОРЕНО СУДСТВО 2024 – 2026 ГОДИНА........ 95

1. ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИ И ПОДАТОЦИ 97

1.1 ПОДОБРУВАЊЕ НА ЕЛЕКТРОНСКИОТ СУДСКИ ПОРТАЛ НА РСМ *(www.sud.mk)*.... 97

1.2 ПОДОБРУВАЊЕ НА ОДНОСИТЕ СО ЈАВНОСТА НА СУДОВИТЕ 100

1.3 ПОДОБРУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ И ДОСТАПНОСТА НА ПОДАТОЦИТЕ И ИНФОРМАЦИИТЕ ЗА ФУНКЦИОНИРАЊЕ НА СУДСКИОТ СОВЕТ 103

2. ПЕРФОРМАНСИ 107

2.1 ЗАЈАКНУВАЊЕ НА НАДЗОРНАТА УЛОГА НА СУДСКИОТ СОВЕТ ВРЗ ТРАНСПАРЕНТНОСТА НА СУДОВИТЕ 107

2.2 ПОДОБРУВАЊЕ/УНИФИЦИРАЊЕ НА СТРУКТУРА НА ИЗВЕШТАИТЕ НА СУДОВИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА ПОДАТОЦИТЕ........ 110

2.3 ПОДОБРУВАЊЕ НА ЕЛЕКТРОНСКИОТ СИСТЕМ ЗА ОСНОВНА И КОНТИНУИРАНА ОБУКА НА СУДИИТЕ 113

ВОВЕД

Република Северна Македонија (РСМ) е членка на Партнерството за отворена власт (ПОВ) од крајот на 2011 година.

Преку моделот на ПОВ, членовите ги користат придобивките од соработката помеѓу јавниот и невладиниот сектор за справување со предизвиците, преку формирање на коалиции за унапредување на реформите и ширење на иновациите низ земјите. ПОВ им помага на властите да ко-креираат, спроведуваат и известуваат за националните акциски планови со што власта ја прави поинклузивна, поотчетна и поодговорна.

РСМ е посветена на оваа иницијатива и постигна добар и препознаен напредок во текот на изминатите години. Од самите почетоци, РСМ ја следеше посветено потребата од поголем ангажман и вклученост на граѓаните во процесот на донесување одлуки, воведување на поголеми стандарди на интегритет и поголем пристап до технологија за сите граѓани.

Посветеноста за отвореност создаде многу придобивки, правејќи ја Владата потранспарентна и поодговорна, создавајќи потенцијал за развој на еден динамичен амбиент на вклученост, ефикасно управување со јавните ресурси, градење на системи на интегритет, овозможувачка околина на локално ниво, пристап до информации и отворени податоци. Преку отворање и ставање на нашите ресурси на јавноста, успеавме да го унапредиме дијалогот, иновациите и употребата на технологијата што го прават животот на граѓаните подобар и полесен.

> Од своето основање во 2011 година до денес во ПОВ учествуваат 75 земји и 104 локални власти кои работат заедно со илјадници граѓански организации. На секои две години, секоја земја членка поднесува акциски план ко-креиран со граѓанското општество, во кој се утврдуваат конкретни заложби за подобрување на транспарентноста, отчетноста и учеството на јавноста во донесувањето одлуки.

Шестиот Национален акциски план за Партнерство за отворена власт за периодот 2024-2026 година (НАП 6) се надоврзува на претходниот интензитет на работа со преземање обврски за зголемување на учеството на јавноста и испорака на навистина трансформативни решенија. Исто така, ја препознава потребата јавниот сектор да иновира,

да развива политики што одговараат на потребите на граѓаните како одговор на современите текови.

Новиот НАП 6 ја потврдува потребата од продлабочување на претходните обврски и подобрување на нивниот квалитет и тоа преку заложби за отворена влада, отворен парламент и отворено судство. Се очекува дека по двегодишен период на реализација на заложбите утврдени во овој акциски план ќе се обезбеди вистинско препознавање на резултатите, а граѓаните ќе бидат во можност да ја потврдат промената.

Во НАП 6 се содржани следните приоритетни области/заложби:

> Темелено на постигнатиот успех од претходното проширување на оваа иницијатива во рамките на Собранието, во петтиот циклус 2021-2023 година покрај заложбите за Отворен парламент се креираа и заложби за Отворено судство.

ОТВОРЕНА ВЛАДА
• Партиципативно донесување одлуки и граѓанско учество, • Правно зајакнување и пристап до правда, • Борба против корупцијата, • Развој и користење на дигитални технологии и • Унапредување на активностите за климатските промени.
ОТВОРЕН ПАРЛАМЕНТ
• Регистар на регулаторни тела основани од Собранието, • Информирање на јавноста преку собранискиот ТВ канал, • Надзорна расправа во Собранието за спроведувањето на националниот ПОВ план 2024-2026 и • Парламентарен караван - мобилен парламент за директна комуникација на пратениците со граѓаните.
ОТВОРЕНО СУДСТВО
• Пристап до информации и податоци и

- Перформанси.

ДОСЕГАШНИ НАПОРИ ЗА ПАРТНЕРСТВОТО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ

Преку оваа глобална иницијатива, РСМ преку пет акциски планови (2012-2014; 2014-2016; 2016-2018, 2018-2020 и 2021-2023) има постигнато значајни постигнувања во различни важни области вклучително фискалната транспарентност и отворени финансии, соработката со граѓанското општество, пристапот до информации од јавен карактер, партиципативното креирање на политики, јавни услуги, поволна правна средина за социјални договори, отворени податоци, спречувањето на корупцијата, јавните набавки, транспарентноста на локално ниво, пристапот до правда и климатски промени.

Советот за Партнерството за отворена власт е составен од 16 члена од кои осум членови ја преставуваат Владата, Собранието и Врховниот суд на Република Северна Македонија и еднаков број претставници од граѓанските организации номинирани преку Мрежата на граѓански организации за Партнерство за отворена власт.

Воведена е добрата практика за поврзување на заложбите од Акцискиот план со целите утврдени во Агендата за одржлив развој до 2030, особено со целта 16 „Мир, правда и силни институции“, 3 „Добро здравје и благосостојба“, 11 „Градовите и човечките населби да бидат инклузивни, безбедни, отпорни и одржливи“, 13 „Климатска акција“ и цел 17 „Партнерство за целите“.

Вклученоста на граѓанските организации и институциите е основен предуслов за успехот на партнерството за отворена власт. Граѓанското учество е клучно за отворена власт и суштински елемент на националниот циклус на креирање на акциските планови.

Темелено на насоките за управување и учество во иницијативата Партнерство за отворена власт и Стандардите за ко-креирање и дизајнирање на форум со повеќе засегнати страни, во воспоставена е соодветна структура за координација, следење и учество во овој процес, и тоа:

СОВЕТ ЗА КООРДИНАЦИЈА И СЛЕДЕЊЕ НА ПРОЦЕСОТ НА ПАРТНЕРСТВО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ И НАЦИОНАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН 2021-2023.

Советот има значајна улога и има за цел на структуриран начин да го максимизира учеството и соработката помеѓу институциите и граѓанското општество, преку вклучување релевантни партнери во дискусијата и овозможување да се слушнат гласовите на сите.

За следење на статусот на реализација на НАП и за подготовка Извештај за само-оценка и Финален извештај за оценка на спроведувањето МИОА ги користи податоците обезбедени од страна на работните подгрупи.

Советот за ПОВ го следи спроведувањето на тековниот НАП за ПОВ, разгледува и предлага извештаи за спроведување на акцискиот план, согласно роковите утврдени од ВРСМ и меѓународната иницијатива, разгледува и предлага насоки за унапредување на процесот согласно насоките кои произлегуваат од меѓународната иницијатива, ја утврдува временската рамка и начинот на спроведување на процесот на ко-креирање на акцискиот план, спроведува постапка на консултации за нацрт-акцискиот план и го предлага НАП за ПОВ до ВРСМ на усвојување и обезбедува континуиран дијалог на органите на државната управа, како и други институции на државната власт, граѓанските организации, бизнис секторот, академската заедница, медиумите и други претставници од засегнатата јавност за унапредување на стандардите за отвореност и транспарентност на властите.

РАБОТНА ГРУПА СО СИТЕ ЧИНИТЕЛИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА НАЦИОНАЛНИОТ АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ПАРТНЕРСТВО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ 2021-2023

Координацијата на спроведувањето на заложбите и достигнувањата од Националниот акциски план за Партнерство за отворена власт 2021-2023 година ја обезбедува националниот координатор за партнерство за отворена власт, додека работната група ја сочинуваат координатори на приоритети, заменици-координатори на приоритети, координатори на заложби и членови на работни подгрупи по заложба од Националниот акциски план за Партнерство за отворена власт 2021-2023 година.

МРЕЖА НА ГРАЃАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ПАРТНЕРСТВО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ .

Основна цел на Мрежата е да го координира и зајакне гласот на граѓанските организации кои се залагаат за партиципативност, отвореност и отчетност на властите. Мрежата се залага за иницирање, поттикнување, поддршка, спроведување и мониторинг на процесот на ПОВ и за поттикнување на властите и другите институции за зголемување на нивната транспарентност, отчетност и отвореност за учество (партиципативност). Во Мрежата се вклучени повеќе од 70 граѓански организации.

ПОРТАЛ ЗА ПАРТНЕРСТВО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ (https://ovp.gov.mk)

Порталот за ПОВ преставува централна точка за консултација, мониторинг, вклучување, вмрежување и известување на сите засегнати и заинтересирани страни во процесот. Порталот за ПОВ служи како платформа за интеракција и размена на информации во четири сегменти: консултации за подготовка на Националниот акциски план (НАП), следење на спроведувањето на НАП, како и за следење на работата на Советот за ПОВ и на Мрежата на граѓански организации за ПОВ. Порталот нуди можност за одржување на онлајн виртуелни состаноци со разговори во живо – „live chat“ и видео поврзување на учесниците.

Советот за ПОВ, работната група со сите чинители за спроведување на Националниот акциски план за Партнерство за отворена власт 2021-2023 и Мрежата на граѓански организации за Партнерство за отворена власт ја преставуваат структурата за координација, следење и спроведување на процесот на ПОВ воРСМ.

Оттука, процесот на ПОВ и во шестиот циклус беше поддржан од Советот за ПОВ, Работната група за ПОВ и Мрежата на граѓански организации за Партнерство за отворена власт и овозможија на структуриран начин да се максимизира учеството и придонесот како на претставниците од јавниот така и на невладиниот сектор.

РАЗВОЈ НА НАЦИОНАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ПАРТНЕРСТВО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ ЗА ПЕРИОДОТ 2024-2026

Советот за ПОВ и Мрежата за ПОВ ја продолжија добрата практика на поддршка и активната вклученост во процесот за ко-креирање на НАП 6.

Со цел да се обезбеди систематизиран начин на планирање и спроведување на процесот на консултација, кој ќе осигура навремен, непречен, инклузивен и транспарентен процес на ко-креирање на новиот НАП, во 2023 година беше утврден начинот на спроведување на процесот на ко-креирање на НАП 6, како и Постапка за спроведување консултации со засегнати страни за креирање на нови приоритети и заложби во рамките на процесот ПОВ со временска рамка и Јавен повик за пријавување на учество во процесот на ко-креирање на НАП 6.

Исто така, беа подготвени и материјали кои произлегуваат од постапката за спроведување консултации: Временска рамка за подготовка, Едукативен материјал и Критериуми за оценување на релевантноста и поврзаноста со начелата на ПОВ. Сите документи се достапни на порталот за ПОВ.

ВРЕМЕНСКА РАМКА ЗА КО-КРЕИРАЊЕ НА НАП 6

Со цел навремено планирање и подготовка на процесот на ко-креирање на НАП6, Советот за ПОВ во мај 2023 година усвои Временска рамка на активности за подготовка на акциски план за Партнерство за отворена власт за периодот 2024-2026 година.

Темелено на предвидливата и соодветно уредена постапка на процесот на ко-креирање, во јули 2023 година во еден динамичен и инклузивен амбиент, отпочна процесот на подготовка на шестиот Национален акциски план за Партнерство за отворена власт за периодот 2024-2026 година.

При подготовка на акцискиот план за Отворен парламент 2024-2026, Собранието генерално ја следеше утврдената временска рамка за ко-креирање а активностите ги спроведуваше на начин усогласен со работата на собранието и Одлуката за формирање на работна група за подготовка и донесување на Акциски план на Собранието за 2024-2026 година кон Партнерството за отворена власт, донесена од страна на претседателот на Собранието

наРСМ. Во однос на планот кој се однесува на Отворено судство, во вториот циклус на приклучување на судската власт воПОВ, Советот за Отворено судство одлучи заложбите од акцискиот план за Отворено судство 2021-2023 година кои не беа реализирани во целост да се спроведат во новиот Акциски план за Отворено судство 2024-2026 година.

Во рамки на процесот на планирање и спроведување на ко-креацијата на НАП6, во периодот мај 2023-јануари 2024 година беа одржани:

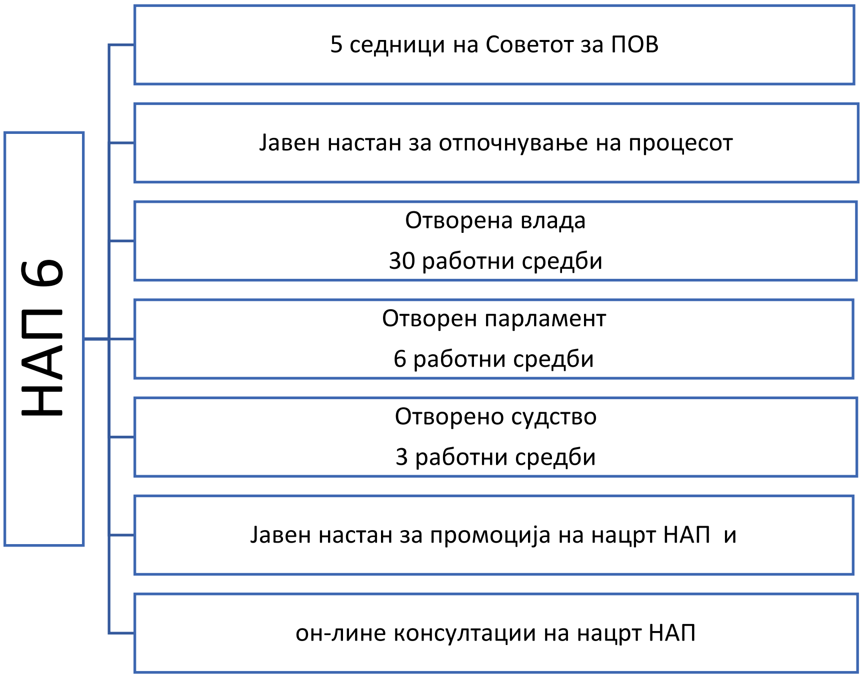

УЧЕСТВО И ЗАСТАПЕНОСТ НА ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ ВО ПРОЦЕСОТ НА КО-КРЕИРАЊЕ

Преку широкиот консултативен процес и унапредени постојни практики, темелено и на искуствата од претходните акциски планови заПОВ, советите и препораките од Секретаријатот на ПОВ, препораките од механизмот за независно известување, креативните предлози од заинтересираните чинители и со директна вклученост на над 100 претставници од владиниот и граѓанскиот сектор се подготви нацрт- национален Акциски план за Партнерство за отворена власт за периодот 2024-2026 година во кој се дефинирани 15 заложби во 5 приоритетни области за Отворена влада, 4 заложби во делот Отворен парламент и 6 заложби во две приоритетни области во делот Отворено судство.

СУМАРЕН ПРЕГЛЕД НА ЗАЛОЖБИ ПО ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ ВО НАП 6

Отворена влада

ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ	ЗАЛОЖБИ
1. БОРБА ПРОТИВ КОРУПЦИЈАТА	1.1. Унапредување на транспарентноста на владините седници и средби 1.2. Јавно објавување на имињата на вистинските сопственици на фирмите што имаат склучено договори за јавни набавки, за концесии (при Министерството за економија) и за воспоставување јавно приватно партнерство 1.3. Јавно објавување на склучените договори за концесии и за воспоставување јавно приватно партнерство
2.ПАРТИЦИПАТИВНО ДОНЕСУВАЊЕ ОДЛУКИ И ГРАЃАНСКО УЧЕСТВО	2.1 Учество на јавноста во креирање на активните мерки, политики и услуги за вработување 2.2 Воведување на задолжителна обука на административни службеници на теми поврзани со транспарентност и отчетност, борба против корупција, вклучување на граѓани во донесување одлуки, итн. 2.3 Унапредување на квалитетот на јавните консултации на национално ниво 2.4 Редовно и континуирано објавување на годишни извештаи за еднакви можности на мажите и жените од страна на министерствата и општините 2.5 Утврдување на методологија за избор на алатки за е-консултации и партиципативно вклучување на граѓаните во процесите на донесување одлуки во општините 2.6 Подготовка на План за справување со промените во животната средина кои имаат влијание врз здравјето на граѓаните, со учество на ГОи
3. ПРАВНО ЗАЈАКНУВАЊЕ И ПРИСТАП ДО ПРАВДА	3.1 Дигитализација и унапредување на системот за бесплатна правна помош 3.2 Спречување на насилството врз жените и семејното насилство
4. РАЗВОЈ И КОРИСТЕЊЕ НА ДИГИТАЛНИ ТЕХНОЛОГИИ	4.1 Дигитализација на процеси за финансиско известување на политичките партии 4.2 Дигитализација на податоци за унапредување на локалните економски политики

5. УНАПРЕДУВАЊЕ НА АКТИВНОСТИТЕ ЗА КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ	5.1 Ефикасно учество на јавноста во донесување одлуки во областа на водно право 5.2 Зголемена информираност на граѓаните за активностите на институциите поврзани со климатските промени преку унапредување на интерсекторската соработка помеѓу Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и Министерството за животна средина и просторно планирање

Отворен парламент

ОТВОРЕН ПАРЛАМЕНТ	**ЗАЛОЖБИ**
	1. Регистар на регулаторни тела основани од Собранието 2. Информирање на јавноста преку собранискиот ТВ канал 3. Надзорна расправа во Собранието за спроведувањето на националниот ПОВ план 2024-2026 4. Парламентарен караван - мобилен параламент за директна комуникација на пратениците со граѓаните

Отворено Судство

ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ	**ЗАЛОЖБИ**
1. ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИ И ПОДАТОЦИ	1.1. Подобрување на електронскиот судски портал на РСМ (www.sud.mk) 1.2. Подобрување на односите со јавноста на судовите 1.3. Подобрување на квалитетот и достапноста на податоците и информациите за функционирање на Судскиот совет
2. ПЕРФОРМАНСИ	2.1 Зајакнување на надзорната улога на Судскиот совет врз транспарентноста на судовите 2.2 Подобрување/унифицирање на структура на извештаите на судовите и квалитетот на податоците 2.3 Подобрување на електронскиот систем за основна и континуирана обука на судиите

ПОВ ПРЕДИЗВИК

Во текот на 2023 година Управниот комитет и Секретаријатот за поддршка на ПОВ ја повика ПОВ заедницата да ги насочи своите идеи и енергија во трајна промена на политиките се со цел да се справи со сегашните и идните предизвици. Во Стратегијата на ПОВ 2023-2028 се идентификувани области на делување преку кои можат да се зајакнат општествата и да се подобрат заедниците, и тоа: пристап до информации, антикорупција, граѓански простор клима и животна средина, дигитално управување, фискална отвореност, пол и вклученост, правда, слобода на медиумите и учество на јавноста. Согласно стратегијата, во текот на следните пет години, очекувано е сите членки на Партнерството да се приклучат на „предизвикот" да ја подигнат амбицијата за реформи во овие области и да идентификуваат заложба/и преку кој ќе се покаже релевантен напредок. Планирано е најамбициозните „реформатори" да бидат препознаени и промовирани на меѓународните форуми и да послужат како инспиративни приказни, а самиот напредок да биде споделен со ПОВ заедницата ширум светот.

Имајќи ја предвид Стратегијата на ПОВ 2023-2028 и повикот за приклучување на погоре споменатиот предизвик, Советот на ПОВ во текот на процесот на ко-креирање на НАП 6 се определи за приклучување на овој повик и идентификување на соодветен предизвик. Од заложбите кои се дел од НАП 6 Советот за ПОВ одлучи дека заложбата „1.2 Јавно објавување на имињата на вистинските сопственици на фирмите-понудувачи и на фирмите што имаат склучено договори за јавни набавки, за концесии (при Министерството за економија) и за воспоставување јавно приватно партнерство" да послужи како соодветен одговор на поставениот предизвик од ПОВ.

Реализацијата на оваа заложба како дел од НАП 6 очекувано е да овозможи јавно објавување на имињата на крајните или вистинските сопственици на фирмите. Со јавното објавување на името на вистинските, односно крајните сопственици на фирмите ќе се овозможи вкрстување на податоците од неколкуте јавно достапни бази и на тој начин ќе може да се направи целосна проверка на избраните и именуваните лица – дали се затскриени зад фирми кои добиваат тендери и концесии, односно државни договори користејќи ја позицијата и функцијата на која се избрани или именувани. Со искористување на целосниот потенцијал на овие податоци ќе се придонесе во борбата против корупцијата и криминалот, односно може да доведе не само до откривање на корупција, туку уште повеќе до нејзино спречување.

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ПАРТНЕРСТВО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ 2024-2026

– ОТВОРЕНА ВЛАДА-

Работата на отворена влада е континуирана заложба и овој акциски план содржи дел од можните, но амбициозни напори за промовирање на транспарентноста и отчетноста наВРСМ.

Овој документ ја промовира отвореноста и можноста за натамошно проширување и продлабочување на подолу утврдените приоритети во тесна соработка со сите чинители во сферата наПОВ.

Целиот процес на креирање, спроведување и следење на заложбите е поддржан од Министерството за информатичко општество и администрација, Советот за ПОВ и Мрежата за ПОВ.

За овој циклус на ко-креирање, Советот за ПОВ ги утврди следните пет приоритетни области и работни групи во делот за Отворена влада:

Во процесот на ко-креирање на акцискиот план во делот на Отворена влада, од работата на работните групи произлегоа 24 предлог идеи за заложби. По одржување на состаноците со институциите за усогласување на предлог-идеите и спроведувањето на консултативниот процес, Советот за ПОВ го усвои финалниот текст на НАП 6 во кој се содржани 15 заложби и 57 достигнувања.

ОТВОРЕНА ВЛАДА

1. БОРБА ПРОТИВ КОРУПЦИЈАТА

Број и име на заложба	**1.1 УНАПРЕДУВАЊЕ НА ТРАНСПАРЕНТНОСТА НА ВЛАДИНИТЕ СЕДНИЦИ И СРЕДБИ**		
Краток опис на заложбата	Целта на заложбата е **унапредување на транспарентноста на владините седници и средби**, бидејќи граѓаните укажуваат на постоење на голем ризик за корупција поврзан со интегритетот на Владата при носење одлуки, што би се намалил преку **зголемување на транспарентноста на владините седници и средби на владините претставници, односно Претседателот на ВРСМ и министрите**. За таа цел, треба да се обезбеди **задолжително водење и објавување календар на средби на владините претставници,** односно Претседателот на ВРСМ и министрите со информации за лицата со коишто се закажани, односно остварени средбите, а кој ќе биде достапен и ажуриран најмалку седум дена однапред, со времето на одржување и темата. Дополнително, календарот на средби треба да биде придружен со белешки, односно записник од одржаните средби, според претходно утврден унифициран ред на содржина. Во поглед на унапредување на транспарентноста на владините седници, потребно е да биде **објавен календар (најава на седниците), односно ќе биде објавен дневниот ред на владините седници**. Неопходно е, во насока на унапредување на транспарентноста на седниците, дневниот ред да биде објавен најмалку седум работни дена однапред пред нејзиното одржување. Покрај тоа што овие активности ќе влијаат на унапредувањето на транспарентноста на Владата, дополнително ќе придонесат кон зголемување на довербата на граѓаните кон институциите, подобрување на интегритетот на Владата, како и намалување и искоренување на корупцијата што е од суштинско значење за зголемување за заштитување на демократијата, промовирање правичност и добро управување. На крај, преку овој пристап со најава на календарите на владините претставници, проследени со белешки од средбите, како и објава на дневните редови за владините седници однапред, ќе се зголеми ефикасноста на работата и на владините служби и на Владата, бидејќи се очекува да се намали обемот на барања за пристап до информациите.		
Водечка институција	Генерален секретаријат на Владата на Република Северна Македонија		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	/	*Фондација Метаморфозис*	/
Временска рамка за заложбата	март 2024 – јануари 2026		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата? Заложбата се однесува на детектираниот ризик за корупција поврзан со интегритетот на Владата при носење одлуки, што би се намалил преку зголемување на транспарентноста на владините седници и

средби. Паралелно на тоа би се зголемила довербата на граѓаните во институциите и нивната надзорна функција како главен коректив на работата на извршната власт. Регионалниот Индекс на отвореност (https://metamorphosis.org.mk/izdanija_arhiva/procenka-na-dobroto-vladeenje-vo-severna-makedonija-i-regionot-preku-indeksot-na-otvorenost-sobranie-i-izvrshna-vlast-merenje-za-2021/) неколку години по ред го нотира овој проблем дека владините седници не се навремено најавени со придружни агенди најмалку еден ден пред одржување на седницата, како што и седум години по ред предупредува дека документите што се разгледуваат и дискутираат за време на седниците на Владата треба да се објавуваат заедно со агендата согласно меѓународните практики.
2. Кои се причините за проблемот? Клучна причина за овој проблем е тоа што јавноста нема навремен и целосен увид во дневниот ред (и документите) или информации кои се дискутираат и разгледуваат за време на владините седници, поради што перцепцијата на граѓаните е дека одлуките се носат на нетранспарентен начин и за лични или партиски цели. Последните неколку години се забележува тренд на задоцнето објавување на агендите и записниците на владините седници на веб-страницата на Владата, додека документите или информациите кои се разгледуваат или дискутираат на седниците до сега не биле јавно објавени.

Опис на заложбата
1. Што е досега направено за да се реши проблемот? Агенди за следните владини седници се објавуваат на порталот е-Влада кој не е достапен за поширокиот јавност. На календарот на веб-страницата на Владата се објавени информации за изминатите средби и владини седници, но не и за тие што следат. Дополнително, на веб-страницата на Владата задоцнето се објавуваат записници од седниците.
2. Какво решение предлагате? Преку спроведување на заложбата ќе се воведе процедура за водење и објавување календар на веб-страницата на ВРСМ во насока на поголема транспарентност на работата на Владата и зголемување на довербата на граѓаните кон институциите. Процедурата ќе ги уреди следните постапки: 1) Објавување на следни средби на владините претставници, Претседателот на Владата и министрите, најмалку седум дена однапред, со стандардизирани информации за најавата; 2) Објавување на информации од средбите согласно стандардизиран формат на записник/белешки во рок од 5 работни дена по одржување на средбите; и 3) Објавување на следните владини седници со распоред на седниците седум работни дена однапред, агенда за седницата.
3. Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба? Преку воспоставувањето и спроведувањето на процедурата за водење и објавување календар на веб-страницата на ВРСМ, целиме кон постигнување на поголема транспарентност на работата на Владата и со самото тоа зголемување на надзорната улога на граѓанскиот сектор и довербата на граѓаните кон институциите.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1. Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Засегнатите чинители пред сè ќе имаат навремен и целосен пристап до информации за средбите и седниците на владините претставници согласно што ќе им овозможи навремено и

	информирано да ја практикуваат својата улога на надзорници на работата на власта и да реагираат согласно потребата.
2. Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Јавното обезбедување на информации поврзани со владините седници и средби заедно со документите и записниците, ќе ѝ овозможи на јавноста навремено и информирано да реагира и да бара одговорност од страна на владините претставници доколку има (не)усвојување на спорни документи или информации кои одат спротивно на интересите на граѓаните.
3. Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Заложбата има клучна цел да обезбеди процедура за континуирано и навремено информирање на засегнатите страни за владините седници и средби преку што јавноста ќе може навремено и информирано да реагира и да бара одговорност од страна на владините претставници доколку има (не)усвојување на спорни документи или информации кои одат спротивно на интересите на граѓаните. На овој начин граѓаните стануваат посвесни и поинформирани за работата на Владата преку осознавање на редот и информациите кои се процесираат за време на владините седници и средби.

Планирање на заложбата					
Достигнувања	***Очекувани резултати***	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
1.1.1 Подготовка на процедура за водење и објавување календар на веб-страницата на ВРСМ која ги уредува следните компоненти: - Објавување на следни средби на владините претставници најмалку седум дена однапред, со стандардизирани информации за најавата; - Објавување на информации од средбите согласно стандардизиран формат на записник/белешки во рок од 5 работни дена по одржување на средбите; - Објавување на следни владини седници со распоред на седници седум	Подготовка на процедура за водење и објавување календар на веб-страницата на ВРСМ која ги уредува следните компоненти: - Објавување на следни средби на владините претставници најмалку седум дена однапред, со стандардизирани информации за најавата; - Објавување на информации од средбите согласно стандардизиран формат на записник/белешки во рок од 5 работни дена по одржување на средбите. - Објавување на следни владини седници со	декември, 2024	Водечка институција: ГС на ВРСМ		
			Поддршка		
			Јавен сектор	НВО	Други
			ГС на ВРСМ	Фондација Метаморфозис	/

работни дена однапред, заедно со агенда за седницата.	распоред на седници седум работни дена однапред, заедно со агенда за седницата.				
1.1.2 Спроведување на процедурата за водење и објавување календар на веб-страницата на ВРСМ.	Спроведување на процедурата за водење и објавување календар на веб-страницата на ВРСМ.	јануари, 2026	ГС на ВРСМ	/	/

Број и име на заложба	**1.2 ЈАВНО ОБЈАВУВАЊЕ НА ИМИЊАТА НА ВИСТИНСКИТЕ СОПСТВЕНИЦИ НА ФИРМИТЕ-ПОНУДУВАЧИ И НА ФИРМИТЕ ШТО ИМААТ СКЛУЧЕНО ДОГОВОРИ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ, ЗА КОНЦЕСИИ (ПРИ МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЕКОНОМИЈА) И ЗА ВОСПОСТАВУВАЊЕ ЈАВНО ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО**		
Краток опис на заложбата	Од 2019 година, РСМ воспостави Регистар на вистински сопственици. Овие регистри почнаа да се воспоставуваат откако се откри дека многу политички-експонирани лица „тајно“ поседуваат фирми кои користат јавни (државни) пари. Информациите за вистинските сопственици веднаш станаа една од најзначајните алатки за борба против корупцијата. Овозможувањето лесен и широк пристап до овие информации е најефикасен начин да се овозможи сите релевантни корисници – од институциите за спроведување на законот до истражувачките новинари и граѓанските организации – да можат да ги користат информациите во борбата против корупцијата. Ова е особено важно за фирмите кои добиваат јавни средства и за кои информациите за тоа кој ги поседува и контролира компаниите се основни за надзор и одговорност. Денес, и покрај неодамнешната пресуда на Европскиот суд, овие регистри се јавно достапни во дури една третина од земјите членки на ЕУ и многу други земји ширум светот. Ова е, исто така, услов поставен и од Меѓународниот монетарен фонд(ММФ) и Светска банка (СБ) за доделување финансиска помош на земјите (каква што користи и РСМ). Јавно објавување на имињата на вистинските сопственици е дел и од резолуцијата на Обединетите нации за оваа материја. Оттука, многу е важно ваквите податоци да бидат конечно јавно достапни и во нашата земја во која, споредено со сите земји од ЕУ каде што овие регистри се јавно достапни, има значително поголема корупција, оттука и поголема потреба од овие информации. Заложбата се однесува на овозможување јавна достапност на податоците за вистинските сопственици, во прво време, за фирмите кои користат јавни средства, односно имаат склучено договори за јавни набавки, за концесии за експлоатација на минерални суровини, договори за концесија на детални геолошки истражувања, како и оние со склучени договори за воспоставување наЈПП. Исто така, во насока на уште поголема заштита од корупција, а согласно светските трендови во оваа сфера, заложбата предвидува објавување на имињата на вистинските сопственици и на фирмите-понудувачи во постапките за јавни набавки.		
Водечка институција	Кабинет на Заменик на Претседателот на Владата задолжен за политики за добро владеење		
	Јавен сектор	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор,**

Поддршка од засегнатите страни			**меѓународни организации итн.)**
	МФ, Министерство за економија, Биро за јавни набавки и ЦРРСМ	*ЦГК*	/
Временска рамка за заложбата	мај 2024 - декември 2025		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата? Постојат мноштво примери дека корумпираните поединци ја искористуваат нетранспарентноста на сопственичките структури на фирмите, било за да склучуваат или за добиваат договори со државните институции така што ги фаворизираат фирмите во кои имаат скриен интерес. Официјалните податоци од светот говорат дека во 70 % од случаите на висока корупција се вклучени компании со анонимни сопственици (за што имаше бројни случаи и кај нас, пред да бидат откриени во истрагите на Специјалното обвинителство и од истражувачките новинари). Недоволната транспарентност во вистинската сопственост на правните лица не само што помага во корупцијата, туку сериозно ги попречува и истрагите и можноста за следење, замрзнување и одземање на нелегално стекнатиот имот и за спроведување на законот. При јавните набавки, корумпираните поединци може да се обидат да ја искористат нетранспарентноста на сопственичките структури за да добиваат тендери, фаворизирајќи ги компаниите во кои имаат скриен интерес. Спротивно, со овозможување сопственичка транспарентност, властите и сите други заинтересирани страни ќе можат да ги откријат вистинските сопственици кои стојат зад понудувачите на тендерите, а од друга страна ќе биде потешко и за корумпираните службеници да манипулираат со процесот на набавки за лична корист. Ваквата транспарентност поттикнува фер конкуренција и ги обесхрабрува корумпираните актери да ги користат сложени сопственички структури за да ја прикријат својата вклученост во зделките. Дополнително, комбинацијата од транспарентност на вистинската сопственост и на јавните набавки ја подобруваат севкупната одговорност на процесот на набавки, овозможувајќи идентификација на потенцијалните судири на интереси и гарантирајќи дека договорите се доделуваат врз основа на заслуги, а не преку фаворизирање или поткуп.
2. Кои се причините за проблемот? Недоволната транспарентност во вистинската сопственост на правните лица остава простор за корутивни активности при склучувањето на договори за јавни набавки, за концесии за експлоатација на минерални суровини, договори за концесија на детални геолошки истражувања, како и оние со склучени договори за воспоставување ЈПП.

Опис на заложбата
1. Што е досега направено за да се реши проблемот? Со неколку последователни активности спроведени во последните неколку години се создадени предуслови за конечно решавање на споменатиот проблем. Прво, на единствениот Електронски систем за јавни набавки (ЕСЈН) задолжително се објавуваат сите склучени договори за јавни набавки (и нивните анекси). Потоа, исто така на ЕСЈН, во Известувањето за склучен договор, се објавуваат не само имињата на фирмите со кои е склучен договорот за јавна набавка, туку и на сите фирми што учествувале на набавката.

Натаму, Државната комисија за спречување на корупцијата воспостави и јавно го објавува Регистарот на избрани и именувани лица. Но, сите овие и други решенија, се само парцијални и не ја остваруваат до крај својата замисла – да бидат моќна алатка за спречување и откривање на корупцијата. Она што недостига се јавно достапни податоци за сопственоста на фирмите за да може да се вкрстат сите овие податоци и да се спречи злоупотреба на јавните средства.
Со минатиот Акциски план за Партнерството за отворена власт 2021-2023 (НАП за ПОВ) се направи обид да се започне со овој процес со усвојување на заложба за објавување на имињата на вистинските сопственици на фирмите што добиле договор за јавна набавка. За жал, заложбата, иако беше признаена како една од најдобрите заложби на светско ниво од страна на Секретаријатот на ПОВ, не беше спроведена главно поради аспекти поврзани со заштита на личните податоци. Имајќи предвид дека напорите за остварување на заложбата не престанаа, сега се прави обид да се овозможи дополнително време за, наводно, потребните законски измени за да може заложбата да се реализира, но кон неа се вклучуваат и сличните договори на јавните набавки, како што се концесиите и договорите за воспоставување на ЈПП.

2. Какво решение предлагате?

Со предложеното јавно објавување на името на вистинските, односно крајните сопственици на фирмите ќе се овозможи вкрстување на податоците од неколкуте јавно достапни бази и на тој начин ќе може да се направи целосна проверка на избраните и именуваните лица – дали се затскриени за фирми кои добиваат тендери и концесии, односно државни договори користејќи ја позицијата и функцијата на која се избрани или именувани.
Сепак, проблемот ќе се реши само делумно, бидејќи во земјава исто така не се јавно достапни ниту податоците за регистрираните сопственици на фирмите, со што Северна Македонија е меѓу 15-те земји во светот во кои се плаќа надомест за добивање на оваа информација за фирмите (информација од октомври 2023 година, УНОДЦ). За ова постоеше заложба во минатото, со која се направија јавно достапни одредени основни податоци за фирмите, ни не и името на сопствениците на фирмите, како што е тоа во речиси сите земји од светот. Ова останува да биде проблем за целосно откривање на поврзаноста на фирмите и за спречување и откривање на корупцијата, кој треба да се реши во иднина. Со јавна недостапност на овој податок, на еден начин, се овозможува корупцијата бидејќи се спречува нејзиното откривање до кое би дошло доколку овие податоци се јавно достапни.
Исто така, како проблем останува и тоа што сите овие податоци не се во форма на отворени податоци и со тоа нивното користење останува отежнато, што само оди во прилог на корумпираните.
Во блиска перспектива, податоците и за сопственоста и за вистинската сопственост на фирмите треба да станат целосно јавно достапни за да се овозможи нивно пошироко користење (на пример поврзување со податоците за имот, за пресуди, итн.). Успешни примери за ваква употреба на податоците има во Франција, Обединетото Кралство, Кенија, Малезија, Украина итн.

3. **Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба?**

Со јавното објавување на имињата на крајните или вистинските сопственици на фирмите ќе се овозможи искористување на целосниот потенцијал на овие податоци во борбата против корупцијата и криминалот. Имено, тоа ќе овозможи проверка на податоците од споменатите јавно достапни регистри и бази на податоци што може да доведе не само до откривање на корупција, туку уште повеќе до нејзино спречување. Се смета дека самиот факт што овие податоци ќе бидат јавно достапни ќе ги одвраќа оние што имале намера за злоупотреба на јавните средства, да го сторат тоа, бидејќи ќе се зголемат шансите да бидат откриени.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1. Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Заложбата всушност ќе значи историско отворање на податоците од Регистарот на вистински сопственици, кои сега се достапни само преку официјална процедура и плаќање надомест. Со спроведување на заложбата, овие податоци ќе бидат јавно отворени со што ќе станат лесно достапни за сите

	заинтересирани страни, како што се граѓаните, граѓанските организации, медиумите и др.
2. Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Транспарентноста на имињата на крајните корисници на правните лица ќе им овозможи на граѓанските организации, медиумите, граѓаните и на сите други заинтересирани страни да го зголемат надзорот врз јавните институции, а со тоа и притисокот за поодговорно работење. На овој начин, не само што ќе е откријат евентуалните политички злоупотреби во искористување на јавни пари за приватна корист, туку ќе се делува на спречување на вакви појави во иднина, со што директно ќе се влијае врз зголемување на одговорноста на јавните институции во трошењето јавни пари.
3. Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Имајќи информации и постојан увид во тоа кои се вистинските сопственици, односно крајни корисници на фирмите, со истовремено достапни и други важни податоци како – кој ги добива тендерите и концесиите, ќе им овозможи на граѓаните да се вклучат поинтензивно во борбата против корупцијата. На тој начин, граѓаните, наместо само како пасивни набљудувачи и дел од проблемот, ќе можат да ја играат својата општествена улога на активни чинители во борбата против корупцијата, и заштита на своите сопствени средства.

<table>
<tr><td colspan="6">Планирање на заложбата</td></tr>
<tr><td>Достигнувања</td><td>Очекувани резултати</td><td>Очекуван датум на завршување</td><td colspan="3">Засегнати страни</td></tr>
<tr><td rowspan="4">1.2.1 Детектирање на потребните предуслови за јавно објавување на имињата на вистинските сопственици, со можен временски рок на остварување</td><td rowspan="4">Изработен список со сите предуслови и временски распоред за спроведување на заложбата</td><td rowspan="4">мај 2024</td><td colspan="3">Водечка институција: Кабинет на Заменик на Претседателот на Владата задолжен за политики за добро владеење</td></tr>
<tr><td colspan="2"><u>Поддршка</u></td><td></td></tr>
<tr><td>Јавен сектор</td><td>НВО</td><td>Други</td></tr>
<tr><td>Кабинет на Заменик на Претседателот на Владата задолжен за политики за добро владеење), МФ, Министерство за економија, Биро за јавни набавки, ЦРРСМ и Управа за</td><td>ЦГК</td><td>/</td></tr>
</table>

			финансиско разузнавање		
1.2.2 Спроведување на детектираните предуслови за јавно објавување на имињата на вистинските сопственици на фирмите-понудувачи и на фирмите со склучени договори за јавни набавки, концесии и ЈПП	Спроведени потребните предуслови за спроведување на заложбата	декември 2024	Кабинет на Заменик на Претседателот на Владата задолжен за политики за добро владеење МФ, Министерство за економија, Биро за јавни набавки, ЦРРСМ и Управа за финансиско разузнавање	ЦГК	/
1.2.3 Јавно објавување на имињата на вистинските сопственици на фирмите-понудувачи и на фирмите со склучени договори за јавни набавки, концесии и ЈПП	Податоците за крајните сопственици на фирмите што имаат склучено договори за јавни набавки, за концесии за минерални суровини и за воспоставување на ЈПП се објавуваат јавно	мај 2025	Кабинет на Заменик на Претседателот на Владата задолжен за политики за добро владеење, МФ, Министерство за економија, Биро за јавни набавки, ЦРРСМ и Управа за финансиско разузнавање	ЦГК	/

Број и име на заложба	**1.3 ЈАВНО ОБЈАВУВАЊЕ НА СКЛУЧЕНИТЕ ДОГОВОРИ ЗА КОНЦЕСИИ И ЗА ВОСПОСТАВУВАЊЕ ЈАВНО ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО**
Краток опис на заложбата	Заложбата подразбира задолжително јавно објавување на склучените договори за концесии и за воспоставување на ЈПП, онака како што се јавно достапни и договорите за јавни набавки. Концесиите, јавните набавки и ЈПП се трите основни видови на јавни договори на државните институции со приватниот сектор. Иако кај нас, сè уште, овие три видови јавни договори не се унифицирани во смисла на тоа постапките за нивното склучување да се водат од едно централизирано место, како на пример Електронскиот систем за јавни набавки (ЕСЈН), сепак станува збор за истородни договори. Оттука, неопходно е како што се достапни договорите за јавните набавки, истата таа транспарентност да се овозможи и за договорите за концесиите и за ЈПП. Во смисла на концесиите, барем во текот на реализација на оваа заложба, се мисли на договорите за концесии за експлоатација на минерални суровини и договорите за концесии за детални

	геолошки истражувања кои ги склучува Министерството за економија. Заложбата се однесува на јавно објавување на овие договори на интернет-страницата на ова министерство. Во однос на договорите за воспоставување на ЈПП заложбата се однесува на објавување на договорите во рамки на ЕСЈН. Имено, на ЕСЈН се објавуваат огласите за воспоставување ЈПП. По примерот на јавните набавки, заложбата подразбира да се објавуваат и склучените договори за ЈПП во делот на „документи“, одделно за секој склучен договор. На овој начин, иако заложбата ги опфаќа министерствата, општините како и јавните и државните претпријатија основани од нив, всушност го опфаќа само Бирото за јавни набавки бидејќи споменатите институции треба да ги достават до ЕСЈН за објавување и склучените договори (како што тоа го прават со договорите за јавни набавки).		
Водечка институција	Министерство за економија		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	Биро за јавни набавки (МФ), Кабинет на Заменик на Претседателот на Владата задолжен за политики за добро владеење, општини, јавни и државни претпријатија	*ЦГК*	/
Временска рамка за заложбата	февруари 2024 – јануари 2026		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата?
Иако спаѓаат во иста група договори меѓу приватниот сектор и институциите од јавниот сектор, договорите за концесии и за ЈПП не се објавуваат јавно како што е тоа случај со договорите за јавни набавки. Со ова за еден значаен сектор кој, меѓу другото, е и еден од најподложните на корупција, граѓаните, граѓанските организации, новинарите, дури и државните институции на коишто тоа им е неопходен податок, немаат пристап до деталите за тоа што е договорено, особено околу обврските на концесионерите. Од друга страна, има бројни примери за злоупотреби на овие договори. Со тоа што не се достапни договорите, не само што се оневозможува следење на нивното соодветно спроведување, туку на еден начин и се поддржува корупцијата бидејќи се држат во тајност вакви значајни информации. Иако постои обврска и според Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2021-2025, договорите за концесии не се јавно објавени. Ист е случајот и со договорите за воспоставување ЈПП. И за двата вида договори, во јавноста преовладува мислење дека се генерално коруптивни, што ги ограничува и евентуалните натамошни инвестиции на бизнис секторот преку овие два вида договори. За разлика од Северна Македонија, во светот, токму концесиите и ЈПП се значаен инструмент за привлекување странски инвестиции и за економски развој, придонесувајќи со 2 до 3 процентни поени во годишниот пораст на бруто домашниот производ на земјите.
2. Кои се причините за проблемот?

Се чини дека во основата на проблемот е човечкиот фактор, односно немањето волја за објавување на овие договори. Имено, Министерството за економија и сега објавува документ во затворен пдф формат за доделените концесии за минерални суровини, со основните податоци за околу 370 вакви концесии како: име на концесионерот, адреса, електронска пошта, времетраење на договорот, датум на склучување на договорот, суровина, локалитет на концесијата, општината во која се наоѓа и опфатената површина во километри квадратни. Како и да е, меѓу јавно објавените податоци нема ниеден податок за надоместот што се плаќа за концесискиот простор, било фиксниот надомест по километар квадратен или променливиот, за количината на експлоатираната суровина. Исто така, не се познати ни условите што ги има концесионерот со договорот за концесија, што ги прави овие договори целосно невозможни за каква и да е јавен увид или контрола во нивното спроведување. Слична е ситуацијата и со договорите за воспоставување на ЈПП. На ЕСЈН се објавуваат огласите за ваквите договори, но не и информации за склучените договори, ниту самите договори, иако станува збор само за неколку годишно.

Опис на заложбата
1. Што е досега направено за да се реши проблемот? Како што е напоменато, иако во доменот на јавните набавки постепено се зголемуваше транспарентноста и достапноста до јавноста на голем број информации и документи поврзани со тендерите, ваквиот тренд не беше следен и за другите два вида договори, како што се концесиите и ЈПП, ако станува збор за слични договори. Делумно и поради ова, но и поради застарените регулативи, и во двете области не се искористени целосните потенцијали што ги нудат, особено за привлекување инвестиции и за економски развој, не само на национално ниво, туку и во рамките на локалните средини. Имаше обиди состојбата да се подобри со други иницијативни, ни и тие беа неуспешни. Во однос на концесиите, како резултат на заложба во Акцискиот план за ПОВ 2016-2018 година, на веб-страницата на Министерството за економија се објавува регистар на концесии за минерални суровини, но тој не ги вклучува и склучените договори. Што се однесува за ЈПП, на ЕСЈН се објавуваат само огласите за ваквите договори и тендерските документации, но таа можност не се користи за да се објават, на истото место, и известувања за склучените договори, како и самите договори, како што е тоа случај со јавните набавки.
2. Какво решение предлагате? Што се однесува до ЈПП, проблемот ќе биде целосно решен, бидејќи ќе се искористи веќе постојната можност – на ЕСЈН да се објават и склучените договори за ЈПП, во делот каде што и сега се објавуваат информации за ЈПП, како што се огласот и тендерската документација. За концесиите, ова е само делумно решение, бидејќи договорите ќе се објават на веб-страницата на Министерството за економија, каде што се објавуваат основните информации за концесиите. Делумно, затоа што за концесиите е потребно, во иднина, да се пристапи кон целосно електронско решение, како што е ЕСЈН и затоа што не се опфатени сите концесии, туку само оние за минерални суровини и за експлоатација. Но, објавувањето на договорите за овие концесии ќе значи прв чекор кон транспарентност и на другите договори за концесии што ги склучуваат и другите институции, што може да следува во наредните НАП за ПОВ.
3. **Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба?** Заложбата всушност ќе значи заокружување на транспарентноста на јавните договори (јавни набавки, концесии, ЈПП) што е од огромна важност за да може да се овозможи јавен увид во овие договори и јавна проверка дали тие го штитат јавниот интерес. Сите овие договори се меѓу најподложните на корупција и со ова ќе се овозможи нејзино откривање, но и спречување и тоа со директна улога на граѓаните и граѓанските организации. Со заложбата всушност ќе продолжат напорите на Министерството за економија за зголемена транспарентност на доделените концесии.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор

1. Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Со заложбата се постигнува значаен напредок во транспарентноста во сферите на концесиите и ЈПП. Заложбата за јавно објавување на овие договори е во иста линија со предвидените мерки во Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2021-2025, како и со препораките на Државниот завод за ревизија во Извештајот од извршената ревизија на Основен буџет на РСМ за 2022 година, во насока на тоа и општините да ги имаат договорите за концесии доделени за нивните територии.
2. Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Со тоа што договорите за концесии и за ЈПП ќе се направат достапни и ќе се стават на увид на јавноста и на сите заинтересирани групи, ќе се зголеми значително отчетноста на јавните институции. Со тоа, заложбата ќе придонесе и за зголемување на довербата во јавните институции и од страна на јавноста и на потенцијалните инвеститори во овие две области кои сега сè уште се одвиваат под превезот на нетранспарентност и сомнежи за корупција.
3. Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Имајќи ги деталите од договорите, особено за финансиските и другите аспекти и условите по кои е доделена концесијата, граѓаните можат да оценат дали е договорот добар или лош за јавните ресурси, како што се минералните суровини, или дали и како е заштитен јавниот интерес во договорите за ЈПП. Знаејќи го тоа, граѓаните може и да спречат евентуални штетни договори, што значи нивно директно учество во унапредување на состојбите.

Планирање на заложбата					
Достигнувања	***Очекувани резултати***	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
1.3.1 Координација и договарање за начинот на спроведување на заложбата и на потребните технички предуслови за тоа	Постигнат договор и конкретно техничко решение за објавување на договорите за концесии на интернет страната на Министерство за економија и за ЈПП на ЕСЈН	мај 2024	Водечка институција: Министерство за економија		
			Поддршка		
			Јавен сектор	НВО	Други
			Министерство за економија, Биро за јавни набавки (МФ),	ЦГК	/
1.3.2 Јавно објавување на договорите за концесии и за воспоставување на ЈПП	Договорите јавно се објавуваат	февруари 2025	Биро за јавни набавки (МФ), Министерство за економија	ЦГК	/

2. ПАРТИЦИПАТИВНО ДОНЕСУВАЊЕ ОДЛУКИ И ГРАЃАНСКО УЧЕСТВО

Број и име на заложба	**2.1 УЧЕСТВО НА ЈАВНОСТА ВО КРЕИРАЊЕ НА АКТИВНИТЕ МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ**		
Краток опис на заложбата	Заложбата има за цел да ги мапира постоечките процеси, практики и политики на АВРСМ за консултирање на заинтересирани страни (невработени, бизниси, ГОи и други институции) пред креирање и донесување на годишниот оперативен план за активни мерки, политики и услуги за вработување, како и во тек на неговото спроведување. Дополнително, заложбата има за цел стандардизирање и проширување на овие процеси, практики и политики, на тој начин што сите заинтересирани страни ќе имаат можност информирано да се обезбедат свои предлози во текот на планирањето, спроведувањето и евалуацијата на годишниот оперативен план за вработување. Исто така, заложбата ќе допринесе кон создавање на база на заинтересирани страни кои во континуитет ќе добиваат информации за можностите за вклучување и на крајот ќе добијат можност да обезбедат свои предлози за унапредување на ефикасноста и економичноста на активните политики, мерки и услуги за вработување. Оваа заложба, претставува продолжување на напорите за унапредување на транспарентноста, отчетноста, и партиципативноста во работењето на АВРСМ започнат во претходниот акциски план за ПОВ 2021 – 2023 година. Она што е важно да се напомене, е тоа што АВРСМ објавува информации за спроведувањето на годишните оперативни планови, кои ќе овозможат на заинтересираните страни информирано да се вклучат и обезбедат свој предлог за унапредување на мерките, политиките и услугите за вработување. Во суштина, заложбата значи многу повеќе од едноставно прибирање на предлози од целните групи и истата е поставена на неколку нивоа, и тоа: - Првото ниво се однесува на унапредување на политиките, процесите и практиките на АВРСМ за вклучување на заинтересирани страни, воспоставување на широка група на заинтересирани страни (невработени граѓани, ГОи кои работат на различни прашања, бизниси, академија, итн.) кои долгорочно ќе обезбедуваат инпут за креирање на подобар Годишен оперативен план и создавање на локална мрежа и капацитети помеѓу 30те подрачни единици на АВРСМ за мобилизирање и вклучување на локалното невработено локално население и заинтересирани страни во обезбедување на инпут пред креирање на Годишниот оперативен план. - Второто ниво се однесува за креирање на техничко решение за прибирање на предлози од пошироката јавност (онаа која не е опфатена при првото ниво) пред донесување на Годишниот оперативен план и оценување на спроведувањето на усвоениот план. - Третото ниво се однесува на промоција и ставање во функција на целиот систем.		
Водечка институција	Министерство за труд и социјална политика		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**

	АВРСМ	*ЕСЕ*	/
Временска рамка за заложбата	1 февруари 2024 – 31 јануари 2026 година		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата? Агенцијата за вработување има воспоставена практика за консултирање на бизнис секторот и граѓанските организации. Како и да е, процесот на консултации и начинот на вклучување на заинтересираните страни не е достапен за јавноста, што пак ја ограничува можноста за сите оние кои не се директно поканети а се заинтересирани, да обезбедат свој придонес во процесот на донесување одлуки. Дополнително, невработените како една од клучните корисници на програмите и услугите за вработување, освен преку секојдневната комуникација со вработените, немаат можност на организиран начин да обезбедат свои предлози за унапредување на истите.
2. Кои се причините за проблемот? Клучна причина за овој проблем е тоа што јавноста не е информирана за постоечките можности за вклучување, заради немањето на јавно достапни информации за начинот и можностите за вклучување, како и немањето на јавен канал за поднесување на предлози и решенија.

Опис на заложбата
1. Што е досега направено за да се реши проблемот? Агенцијата за вработување и ЕСЕ, со поддршка од ВРСМ во текот на 2021 – 2023 година развија и објавија платформа која активно генерира информации за степенот на искористување на средства од тековниот годишен оперативен план на активни мерки, политики и услуги за вработување, како и информации за опфатот на лица/бизниси со секоја од нив. Дополнително, АВРСМ објавува низа на статистички и финансиски показатели кои даваат можност на сите заинтересирани страни да спроведат независна анализа на функционалноста на мерките, политиките и услугите. Во истиот период, АВРСМ и ЕСЕ развија стандардизиран прашалник за оценка на нивото на задоволство од мерките, политиките и услугите за вработување и истиот го пилотираа во три подрачни единици на Агенцијата. Дополнително, во текот на спроведувањето на петтиот акциски план за ПОВ, беше креирана работна група составена од претставници на МТСП, АВРСМ, ЕСЕ, и три локални ГОи, но како и да е оваа работна група имаше само за цел да ги координира активностите во рамки на петтиот акциски план но ни е да претставува клучна група за консултации пред креирање на годишните оперативни планови.
2. Какво решение предлагате?

Преку спроведување на заложбата ќе се подготви постапка за вклучување на заинтересирани страни која ќе биде јавно достапна (начин, временски рокови, критериуми, итн.), ќе се идентификуваат и вклучат други заинтересирани страни и ќе се развие можност за електронско доставување и обработка на предлози.
3. Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба? Воспоставување на постапка за консултации и прибирање на предлози од заинтересирани страни за креирање на мерки, политики и услуги за вработување базирани на нивните потреби.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1. Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Заинтересираните страни пред се ќе имаат пристап до информации за предлог годишниот оперативен план пред неговото усвојување и пристап до информации за спроведувањето на претходните планови. Овие информации ќе им овозможат информирано да се вклучат во дискусија и предлагаат конкретни и ефикасни решенија кои ќе и помогнат на АВРСМ да донесе план базиран на потребите на крајните корисници.
2. Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Добиените предлози ќе бидат јавно достапни, а пак јавноста однапред ќе биде информирана за критериумите за селекција на релевантност на предлозите. Дополнително, за секој добиен предлог ќе се обезбедат информации за дали и на кој начин е прифатен (согласно критериумите) и доколку не е прифатен, која е причината за неговото неприфаќање.
3. Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Заложбата има клучна цел да обезбеди канал за континуирана комуникација со заинтересирани страни, преку стандардизирање на постапката за консултации и отворање на можност за електронско поднесување на предлози.

Планирање на заложбата					
Достигнувања	***Очекувани резултати***	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
2.1.1 Подготовка на постапка за прибирање на предлози и спроведување на јавна консултација пред донесување на Годишен оперативен план на активни мерки, програми и услуги за вработување.	Подготвена и објавена постапка	септември,2024	Водечка институција: АВРСМ		
			Поддршка		
			Јавен сектор	НВО	Други
			АВРСМ, МТСП	ЕСЕ	/

2.1.2 Креирање на база на ГОи, академија, бизнис, невработени, кои имаат интерес да се консултираат од страна на МТСП и АВРСМ пред подготовка и пред донесување на Годишниот оперативен план.	Креирана база	септември 2024	АВРСМ, МТСП	ЕСЕ	/
2.1.3 Развивање на дел за консултации на страната на АВРСМ.	Развиен дел за консултации на интернет страна на АВРСМ	декември 2024	АВРСМ, МТСП	ЕСЕ	/
2.1.4 Ставање на постапката и делот за консултации во функција при донесување на Годишниот оперативен план за 2026 година.	Спроведен еден циклус на консултации и вклучени предлози во Годишниот оперативен план за 2026	декември 2025	АВРСМ, МТСП	ЕСЕ	/

Број и име на заложба	**2.2 ВОВЕДУВАЊЕ НА ЗАДОЛЖИТЕЛНА ОБУКА НА АДМИНИСТРАТИВНИ СЛУЖБЕНИЦИ НА ТЕМИ ПОВРЗАНИ СО ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ОТЧЕТНОСТ, БОРБА ПРОТИВ КОРУПЦИЈА, ВКЛУЧУВАЊЕ НА ГРАЃАНИ ВО ДОНЕСУВАЊЕ ОДЛУКИ, ИТН.**
Краток опис на заложбата	Заложбата има за цел да допринесе кон унапредување на редовните годишни програми за генерички обуки на административните службеници, како и на специјализираните обуки кои се достапни на системот за учење на МИОА – (ЛМС). На овој начин на административните службеници (на национално и локално ниво) ќе им се овозможи континуирано учење и стекнување на знаења преку обуки на теми поврзани со транспарентност и отчетност, борба против корупција, вклучување на граѓани во донесување одлуки, итн. Оваа заложба, покрај унапредување на знаењата, има и за цел градење на континуирана соработка помеѓу граѓанските организации и МИОА во насока на споделување и искористување на постојани ресурси за заедничко учење, градење на вештини и соработка. Во таа насока, постојаните обуки кои се обезбедуваат од страна на граѓанските организации во областите од интерес, ќе се прилагодат и стават достапни за континуирано градење на вештини на административните службеници, преку електронскиот систем за управување со учење (ЛМС), ќе се задолжат сите административни службеници еднаш годишно успешно да ги поминат развиените обуки поврзани со темите од интерес за оваа заложба преку задолжување од Владата и на крај да се добие сертификат - да поседува сертификат дека успешно ги завршил поставените обуки кои ќе произлезат од оваа заложба.

Водечка институција	Министерство за информатичко општество и администрација		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	/	*ЕСЕ*	/
Временска рамка за заложбата	1 февруари 2024 – 31 јануари 2026 година		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата? Клучен проблем кој се адресира преку оваа заложба се ниските капацитети на јавните службеници за препознавање, пријавување и постапување во случаи на корупција; ниските капацитети на јавните службеници за идентификување и споделување на информации и податоци со јавноста; и ниските капацитети за создавање на механизми за континуирана комуникација со целните групи.
2. Кои се причините за проблемот? Причината за овој проблем е тоа што јавните службеници немаат обврска да посетуваат обуки на овие теми. Покрај националните прописи, јавните службеници немаат можност на едно место да дојдат до релевантни информации, литература, примери, алатки, итн. кои можат да им помогнат во градењето на нивните знаења.

Опис на заложбата
1. Што е досега направено за да се реши проблемот? Во рамки на Министерството за информатичко општество и администрација делува Академија за стручно усовршување на административните службеници која организира обуки за јакнење на капацитетите на јавните службеници. Дополнително, секоја година, по предлог на јавните службеници и извршена проценка од Министерството, се подготвува годишна програма за обуки на јавните службеници на различни теми, како на пример: стратегии, програми, комуникација, сајбер безбедност, итн. Обуките се спроведуваат преку порталот за електронско учење ЛМС. Во текот на 2023 година, МИОА спроведе постапка за унапредување на функционалноста на овој портал. Дел од јавните службеници во изминатиот период, имаа можност да присуствуваат на обуки поврзани со корупција, пристап до информации, вклучување на граѓани, кои ги организираа релевантни институции или пак ГОи. Овој пристап не овозможи да бидат опфатени сите вработени, а пак оние кои беа опфатени да имаат можност за унапредување на нивните знаења во овие области.
2. Какво решение предлагате? Со цел да се овозможи сите јавни службеници да имаат пристап до содржини, материјали и обуки на теми поврзани со корупција, пристап до информации, и вклучување на граѓани, како и да се овозможи континуирано обновување на нивните знаења, оваа заложба ќе овозможи надградување на електронскиот

систем за учење со содржини од горенаведените области кои во континуитет ќе бидат достапни и надградувани со најнови информации и содржини. Дополнително, овие обуки ќе бидат задолжителни за сите јавни службеници и истите ќе генерираат сертификат кој ќе биде клучен при мерењето на нивните перформанси.
3. Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба? Функционирањето на јавниот сектор како давател на услуги на граѓаните и бизнис заедницата, претставува најголем дел на секое општество. Без негово континуирано унапредување, односно модернизација, не е возможен севкупниот развој на државата. Оттука, основата на делувањето на секоја влада, покрај политики и стратегии, ја сочинува и стручна, професионална администрација. Знаењата и вештините на службениците, употребата на информатичко-комуникациските технологии треба да обезбедат ефикасен сервис за граѓаните. Со брзиот развој на општеството и преку дигитализацијата, се зголемуваат и очекувањата на граѓаните од работата на администрацијата. Исто така административниот капацитет е предуслов за испорака на договорените обврски кон Европската унија. Затоа е неопходно да се унапредуваат човечките ресурси и нивната изведба, што е примарна задача на стручното усовршување. Покрај стручноста на службениците, нивната посветеност на високи вредности како етичност, интегритет, одговорност, ефикасност, професионалност, и приспособливост генерираат доверба и сигурност кај граѓаните и бизнис заедницата. Во таа насока, постојаните обуки кои се обезбедуваат од страна на граѓанските организации во областите од интерес, ќе се прилагодат и стават достапни за континуирано градење на вештини на административните службеници, преку електронскиот ЛМС, ќе се дава насоки и задолжување од Влада за да се посетат тие обуки и на краја да се добие сертификат - да поседува сертификат дека успешно ги завршил поставените обуки кои ќе произлезат од оваа заложба.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Информациите, материјалите, примерите, позитивната пракса, и алатките кои ќе им бидат презентирани за време на обуките, ќе придонесат кон унапредување на свесноста на јавните службеници за значењето, важност и можностите за унапредување на транспарентноста на институцијата во која работа.
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Информациите, материјалите, примерите, позитивната пракса, и алатките кои ќе им бидат презентирани за време на обуките, ќе придонесат кон унапредување на свесноста на јавните службеници за значењето, важност и можностите за унапредување на одговорноста на институцијата за одлуките кои ги носи.
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Информациите, материјалите, примерите, позитивната пракса, и алатките кои ќе им бидат презентирани за време на обуките, ќе придонесат кон унапредување на свесноста на јавните службеници за значењето, важност и можностите за комуникација и консултирање на јавноста пред донесување на клучни одлуки.

Планирање на заложбата

Достигнувања	*Очекувани резултати*	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
2.2.1 Потпишување на меморандум за соработка помеѓу МИОА и ЕСЕ	Потпишан меморандум за соработка	мај, 2024	Водечка институција: МИОА		
			Поддршка		
			Јавен сектор	НВО	Други
			МИОА	ЕСЕ	/
2.2.2 Идентификување на теми од значење за градење на вештините на административните службеници од областа на транспарентност, отчетноста, корупцијата, доброто управување, граѓанското учество, итн. (пример: проактивно објавување на информации, обезбедување на информации во постапка за слободен пристап до информации од јавен карактер, како да препознаеш и спречиш корупција, кој е бенефитите од вклучување на граѓани во процесите на донесување одлуки и кои се механизми можеш да ги примениш, итн.	Подготвена листа на теми. Развиени стандарди (технички и содржински) кои обуките треба да ги исполнуваат. Развиени критериуми за селекција на материјали за е-учење (следна точка)	јуни 2024	Агенција за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер, ДКСК, и др.	Здружени е ЕСЕ и други ГОи кои ќе изразат интерес за вклучува ње	/

2.2.3 Јавен повик за прибирање на материјали за е-учење кои се развиени и спроведуваат од страна на граѓански и други организации од областа на транспарентност, отчетноста, корупцијата, доброто управување, граѓанското учество, итн.	Прибрани најмалку три предлози	септември 2024	МИОА	ЕСЕ	/
2.2.4 Бодување и селекција на добиени материјали.	Селектирани најмалку по 1 материјал/решение за е-учење на секоја тема	октомври 2024	МИОА	ЕСЕ	/
2.2.5 Поставување на материјалите кои треба да бидат на македонски, албански и англиски на ЛМС - платформата	Поставена најмалку по една обука од секоја област на ЛМС	декември 2024	МИОА	/	/
2.2.6 Владата да донесе одлука за задолжително посетување на овие обуки на годишно ниво и поседување на сертификат)	Донесена одлука за задолжителност на обуките	декември 2024	Влада	/	/
2.2.7 Внесување во програма за обуки - обуки на административните службеници	Внесени сите поставени обуки на ЛМС во програмата за обуки	декември 2024 и 2025	МИОА	/	/
2.2.8 Известување на сите административни службеници за достапноста на обуките и потребата за нивно поминување.	Доставено известување до сите административни службеници	јануари 2025	МИОА	/	/
2.2.9 Спроведување на обуките	60 % од административните службеници добиле сертификат за помината обука	јануари 2026	МИОА	/	/

Број и име на заложба	**2.3 УНАПРЕДУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ НА ЈАВНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО**		
Краток опис на заложбата	Навремено и суштинско учество на граѓаните во креирањето на политиките е предуслов за едно демократско општество да биде препознаено како транспарентно и отчетно, поради што целта на заложбата е унапредување на квалитетот на јавните консултации. Општ заклучок е дека електронскиот систем за јавни консултации (ЕНЕР) не е искористен во целиот негов потенцијал, а контролата на квалитетот и следењето на процесот на консултации со јавноста треба да се подобрат. За таа цел, треба да се применува праксата на креирање и објавување на годишни планови за консултации заедно со временска рамка во насока на поголема вклученост на засегнати страни во процесите, и воспоставување на контрола на квалитетот на јавните консултации (институциите да даваат повратни информации од консултациите, односно да креираат записници од консултативните процеси, како последователна активност со образложенија зошто некои предлози се или не се прифатени). Дополнително треба да се обезбеди поголема промоција и едукација на населението за ЕНЕР во рамки на нивна поголема вклученост со свој придонес кон разни прописи. За да се олесни инфомираноста и вклученоста на граѓаните во креирањето на политики, сите државни веб-страници треба да имаат посебен дел со потребните информации за консултативните процеси (план за консултации, најава за јавна расправа, записници, документи за кои се расправа, итн.) со директна врска до ЕНЕР.		
Водечка институција	Генерален секретаријат на Владата на Република Северна Македонија		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	МИОА *Министерства*	*Фондација Метаморфозис*	/
Временска рамка за заложбата	декември 2024 – декември 2025		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата? Заложбата адресира недостаток од суштинско учество на граѓаните во креирањето на политиките како предуслов за градење на едно транспарентно и отчетно демократско општество, поради недостаток на јасни, редовни и навремени информации на официјалните канали за комуникација на јавните институции. Дополнително, перцепцијата на граѓаните е во насока дека јавните консултации се спроведуваат нетранспарентно и непланскии, поради што им се намалува довербата во институциите и дополнително им се појавува сомнежот дека дел од политиките и законите се носат формално поради задоволување на интернационални стандарди притоа не внимавајќи на локалниот контекст или строго поради корист на одредени индивидуи или групи. Истовремено, платформата ЕНЕР останува неискористена во својот полн капацитет како платформа за онлајн јавни консултации поради неинформираноста на граѓаните за истата, како и нискиот квалитет на повратни информации кои ги добиваат корисниците на истата. Бројот на коментари на ЕНЕР укажува на потребата од зголемено информирање на граѓаните за можностите што ги

нуди ЕНЕР, а пред сѐ градење доверба дека коментирањето на ЕНЕР може вистински да влијае врз содржината на предлог-законите.
2. Кои се причините за проблемот? Клучна причина за овој проблем е тоа што јавноста не е доволно, редовно и системски информирана за процесот за јавни консултации, како и постоечките можности и начини за нивното вклучување, поради што клучни политики се донесуваат без суштински придонес од сите засегнати страни чии потреби треба да бидат задоволени преку истите. Ниту една институција во државата не изготвува и не објавува годишни планови за консултации заедно со индикативна временска рамка, за да може клучните чинители навремено да се подготват да учествуваат во истите. Дополнително, институциите нередовно објавуваат навремени, јасни и транспарентни информации поврзани со консултациите кои ги спроведуваат со јавноста како и начините преку кои јавноста може да се вклучи, а ретки се институциите кои по консултациите објавуваат записници со образложенија за предлозите кои биле разгледани, прифатени или не прифатени. Истовремено, платформата ЕНЕР обично ја користат експерти, стопански комори, и дел од претставниците на граѓанскиот сектор кои согласно својата дејност го следат развојот на разни политики и имаат познавање од користење на оваа платформа, додека граѓаните и помалите ГОи кои работат на локално ниво и се во директен контакт со различни категории на граѓани чии потреби треба да бидат земени предвид преку јавните политики, остануваат исклучени од целиот процес поради недостаток на информации за платформата и можностите кои ги нуди. Оние чинители кои го користат ЕНЕР, дополнително се обесхрабрени од користењето на оваа платформа поради тоа што на нивните коментари не секогаш добиваат повратна информација на својот придонес, а во случаи кога ја добиваат информацијата, истата е генеричка или неразбирлива.

Опис на заложбата
1. Што е досега направено за да се реши проблемот? Досегашните напори за базираат на објава на ЕНЕР таб на дел од веб-страниците на јавните институции, и дел од нив во своите најави за јавни консултации оставаат линк до ЕНЕР кој води до документот кој е предмет на консултација. Одредени институции, по завршувањето на јавните консултации, објавуваат кратка вест за јавната консултација меѓутоа без наведување на предлозите кои биле разговарани за време на консултацијата, како и образложенија за прифаќање или неприфаќање на одредени предлози или коментари дадени од засегнатите страни.
2. Какво решение предлагате? Преку спроведување на заложбата ќе се подготви постапка за унапредување на квалитетот на јавните консултации на национално ниво која ќе опфати 1) креирање и објавување на годишни планови за консултации (име на документ, временска рамка за подготовка на документот, начин и временска рамка за јавни консултации, итн.), заедно со унифициран темплејт за изработка на плановите; 2) воспоставување на контрола на квалитетот на јавните консултации преку креирање на унифицирани записници од консултативните процеси (податоци за консултациите и линк до документот кој е предмет на консултации, присутни на консултациите, листа на дадени предлози со образложение за тие кои се усвоени или неусвоени). Дополнително, преку спроведување на заложбата ќе се креира и спроведе план за промоција и едукација на населението за ЕНЕР во насока на нивна поголема вклученост со свој придонес кон разни прописи.
3. Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба? Воспоставување на постапка за унапредување на квалитетот на јавните консултации на национално ниво и креирање и спроведување на план за промоција и едукација на населението за ЕНЕР во насока на нивна поголема вклученост со свој придонес кон разни прописи.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Заинтересираните страни пред сè ќе имаат пристап до информации за јавните консултации кои се планираат и спроведуваат на национално ниво, што ќе им овозможи навремено и информирано да се вклучат во дискусија и дадат свои конкретни предлози базирани на нивните потреби како корисници.
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Временската рамка за јавни консултации како и добиените предлози со образложенија врз која основа се прифатени или неприфатени ќе бидат јавно достапни на официјалните канали на јавните институции, што дополнително ќе ѝ овозможи на јавноста да бара одговорност од страна на засегнатите чинители доколку има неоснован обид за неприфаќање на одреден предлог.
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Заложбата има клучна цел да обезбеди насоки и механизми за континуирано информирање на засегнатите страни преку креирање на годишни планови за јавни консултации, стандардизирање на записниците од јавните консултации, и притоа поставување на долгорочен план за континуирано промовирање и едуцирање на јавноста за можноста за користење на ЕНЕР за јавни консултации.

Планирање на заложбата					
Достигнувања	***Очекувани резултати***	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
2.3.1 Подготовка на постапка за креирање и објавување на годишни планови за консултации, заедно со унифициран темплејт за изработка на плановите.	Подготвена и усвоена постапка	декември 2024	Водечка институција: ГС на ВРСМ		
			Поддршка		
			Јавен сектор	НВО	Други
			ГС на ВРСМ, МИОА, Министерства	Фондација Метаморфозис	/
2.3.2 Подготовка на стандардизиран темплејт за записници од консултативните процеси.	Подготвен и усвоен темплејт.	септември 2025	ГС на ВРСМ, МИОА, Министерства	Фондација Метаморфозис	/

2.3.3 Креирање на план за промоција и едукација на населението за ЕНЕР во насока на нивна поголема вклученост со свој придонес кон разни прописи	Креиран план.	декември 2025	ГС на ВРСМ, МИОА, министерства	Фондација Метаморфозис	/
2.3.4 Спроведување на план за промоција и едукација на населението за ЕНЕР во насока на нивна поголема вклученост со свој придонес кон разни прописи.	Спроведен еден циклус на планот.	декември 2025	ГС на ВРСМ, МИОА, министерства	Фондација Метаморфозис	/

Број и име на заложба	**2.4 РЕДОВНО И КОНТИНУИРАНО ОБЈАВУВАЊЕ НА ГОДИШНИ ИЗВЕШТАИ ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА МАЖИТЕ И ЖЕНИТЕ ОД СТРАНА НА МИНИСТЕРСТВАТА И ОПШТИНИТЕ**		
Краток опис на заложбата	Годишните извештаи за родова еднаквост ги изготвуваат и министерствата и општините како нивна законска обврска меѓутоа истите не се јавно достапни за да може да ги користат граѓаните, граѓанските организации и да може да правиме мониторинг на сработеното. Во моментов ретко кое од министерствата или општините ги објавува јавно ваквите извештаи		
Водечка институција	Министерство за труд и социјална политика		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	Министерства и општини	*Рурална коалиција*	/
Временска рамка за заложбата	март 2024 - јануари 2026		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата? Само половина од општините доставуваат извештаи за еднакви можности до МТСП на годишно ниво. Речиси ниту една општина не ги објавува ваквите извештаи на својата веб-страница ниту, пак, користи какви било други механизми и алатки за информирање на пошироката јавност за преземените активности во делот на унапредување на еднаквите можности на жените и мажите на локално ниво. На национално ниво

не е многу подобра состојбата, па така и министерствата не ги објавуваат извештаите за еднакви можности, па граѓаните и граѓанските организации, па и самите институции не се доволно информирани за активностите кои што се преземаат во оваа област од општественото живеење. Сето тоа придонесува често пати и во несоодветното креирање на мерки, политики, програми кои што треба да придонесат кон унапредување на родовата еднаквост на национално и локално ниво.

2. Кои се причините за проблемот?

Родовата еднаквост за жал не е ставена како приоритет кај националните институции и локалната самоуправа, а за да се донесат информирани одлуки како да се унапреди родовата еднаквост, но и како да се земат во предвид специфичните потреби кои што ги имаат различните категории на граѓани. Изготвување и споделување на годишните извештаи е законска обврска согласно Законот за еднакви можности, но истата не се практикува од страна на институциите. Ваквата обврска е дефинирана во член 12 од Законот, но исто така унапредувањето на концептот на родовата еднаквост на институционално ниво е и еден од стратешките приоритети на Владата, а во насока на придонес на државата кон остварување на целта за одржлив развој бр. 5-Родова еднаквост од Целите и агендата за одржлив развој 2030. Исто така во овој период државата е во процес на изработка и донесување на нов Закон за родова еднаквост кој што уште повеќе треба да ги зацврсти обврските на институциите кон унапредување на родова еднаквост, а во исто време и кон известување за сработеното на оваа тема. Преку известувањето согласно Министерството за труд и социјална политика се овозможува информирање на пошироката јавност за моменталната состојба, но и им се даваат информации на граѓаните кои што понатаму може да ги искористат за да учествуваат во консултативните процеси и во процесите на донесување одлуки како на национално, така и на локално ниво. (Годишен извештај за преземените активности и постигнатиот напредок во воспоставувањето на еднаквите можности на жените и мажите во РСМ, 2022 година, МТСП).

Опис на заложбата

1. Што е досега направено за да се реши проблемот?

Законски обврската е поставена во Законот за еднакви можности меѓутоа истата не се почитува од страна на сите министерства и од страна на дел од општините. Имено во 2022 година, 73 општини доставиле годишен извештај за еднакви можности, но дури во половината од нив нема реално преземено активности за унапредување на еднаквите можности на локално ниво, ниту пак тие извештаи може да се прочитаат јавно на веб-страниците или други канали за комуникација со општините освен ако не се побараат преку Барање за слободен пристап до информации од јавен карактер. Кај органите на државната управа само 33 од нив доставиле ваков извештај, а согласно истражувањата на Рурална Коалиција конкретно во секторот земјоделство и рурален развој од над 500 испитаници над 90 % не го препознаваат координаторот за еднакви можности во Министерството за земјоделство ниту пак има лесно достапни податоци за неговата улога, надлежности и слично. Исто така конкретно за ова министерство стои дека до МТСП за 2022 година не доставило извештај за еднакви можности, па не може и да се види каква била состојбата со жените во руралните средини за 2022 година за да може граѓаните, граѓанските организации и другите засегнати страни да ги имаат потребните информации за да знаат како и во кој домен и со какви предлози да се вклучат во процесите на донесување одлуки.

2. Какво решение предлагате?

Она што се предлага е во овој период на спроведување на ПОВ да се изберат неколку пилот-општини и министерства со кои што заеднички ќе се работи во соработка со МТСП на унапредување на процесот на информирање и објава на годишните извештаи за унапредување на еднаквите можности на жените и мажите. Ваквите позитивни пракси понатаму ќе служат како пример и за останатите општини и

министерства, а се со цел да може целосно да се спроведе и практикува законската обврска за изготвување на извештаи, но и споделување на информациите со пошироката јавност како би можеле граѓаните да се вклучат во процесите на креирање на мерки и политики и донесување одлуки. Со инсистирањето за почитување на законската обврска од страна на општините и органите на државната управа нема да се влијае само на процесот на објавување на извештаите туку ќе се влијае и на квалитетот на нивната изработка, бројот на мерките кои што се предлагаат од страна на институциите, понатаму ќе се предлагаат мерки кои што во исто време ќе придонесат и кон исполнување на индикаторите зададени согласно Целта за одржлив развој бр. 5 – Родова еднаквост, а ќе се унапреди и процесот на мониторинг од страна на граѓаните.
3. Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба? Во период од две години би сакале да постигнеме редовна информираност на пошироката јавност и граѓанските организации за активностите кои што се преземаат на годишно ниво, а во делот на унапредување на еднаквите можности. Ова директно ќе придонесе и кон мониторинг на спроведувањето на Стратегијата за родова еднаквост, а објавувањето на извештаите и споделувањето со пошироката јавност директно ќе придонесе кон унапредување на транспарентноста и отчетноста на националните институции (министерствата) и локалната самоуправа (општините). Како што беше споменато и погоре ваквите извештаи ќе го овозможат и граѓанскиот мониторинг во областа, а ќе овозможат и информирано вклучување на граѓаните во процесите на донесување одлуки. Ваквите извештаи се од особено значење затоа што содржат податоци за реалната состојба со еднаквите можности на мажите и жените на национално и локално ниво, потоа податоци колку жените се вклучени во економскиот, политичкиот и социјалниот живот во општеството, што пак е од особено значење за соодветно вклучување на јавноста во процесот на донесување одлуки преку предлагање на мерки и иницијативи кои што ќе ја одразуваат реалната состојба и кои што ќе бидат насочени кон нејзино унапредување. Исто овие извештаи ги содржат и конкретните мерки и активности кои што органите на државната управа и општините ги презеле, даваат слика за процентот на спроведување на годишните програми за еднакви можности каде што често пати може да прочитате одговори од типот на нема активности или пак како активности се наведуваат само одредени обуки поминати од страна на вработените што и не е реално подобрување на родовата еднаквост, па тоа јасно ни укажува на потребата од вклучување на граѓаните во овие процеси особено во предлагање на мерки и учество во процесите на донесување одлуки како и во делот на мониторинг. Се почнува со одреден број на пилот општини и државни органи на управа со образложение добиено од страна на МТСП дека не може во исто време да се работи со сите општини и органи на државната управа. Унапредувањето на процесот ќе биде видлив преку унапредени формати и содржина на извештаи затоа што со пилот општините и органите на државната управа ќе се работи заедно со МТСП и граѓанските организации на нивно унапредување, а преку нивното редовно објавување на веб-страниците на институциите секако дека ќе се зголеми и нивото на информираност на пошироката јавност затоа што ќе имаат достапни информации, а со самото тоа ќе се влијае и на зголемување на транспарентноста на институциите и општините.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Заложбата ќе придонесе кон зголемена транспарентност, но и подобрување на пристапот на граѓаните до информациите и активностите поврзани со климатските промени. Тоа ќе ги направи во исто време и двете министерства поотворени и потранспарентни кон граѓаните, а во исто време ќе се зголеми и довербата кај граѓаните во институциите откако ќе ги увидат заедничките вложувања на институциите во унапредувањето на информираноста и вклученоста на граѓаните во процесите поврзани со одговорот на државата и институциите кон

	ефектите од климатските промени и Зелената агенда на државата.
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Ваквата заложба ќе ги отвори процесите на работа во делот на еднаквите можности, ќе го поттикне почитувањето на законските обврски, а во исто време ќе овозможи зголемување на можностите за мониторинг на спроведените активности од страна на граѓаните. Од друга страна самите институции ќе ја унапредат својата транспарентност и отчетност, но и ќе се види нивниот ангажман во делот на спроведување на стратегијата за родова еднаквост и законот за еднакви можности на жените и мажите.
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Преку зголемувањето на информираноста во делот на еднаквите можности ќе се создадат и услови граѓаните да се вклучат во процесите на донесување одлуки и/или спроведувањето на законската регулатива и подзаконските акти. Во исто време ќе се овозможи и проактивна вклученост на граѓаните во спроведувањето на законските решенија, но и во делот на мониторинг на резултатите од спроведувањето на законската регулатива на ниво на држава како и на ниво на локална самоуправа.

Планирање на заложбата					
Достигнувања	***Очекувани резултати***	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
2.4.1 Утврдена реална состојба и предизвици на општините и органите на државната управа во делот на изготвување и објавување на годишни извештаи за родова еднаквост	- Формирана советодавна група од ГОи и МТСП која што ќе работи со пилот општините и избраните органи на државната управа(општините и органите на државната управа ќе се бираат според критериуми кои што ќе ги изготви советодавната група, ќе бидат опфатени различни региони, а ќе се внимава и на нивната претходна активност на полето на родовата	јануари 2026	Водечка институција: МТСП		
			Поддршка		
			Јавен сектор	НВО	Други
			МТСП МЗШВ	Рурална Коалиција	/

	еднаквост, односно ќе се изберат и такви кои што биле поактивни, но и такви кои што не покажале некои позначајни активности во делот на родова еднаквост)				
2.4.2 Унапредено известување и отчетност на институциите во делот на еднаквите можности на жените и мажите	Утврдени минимум критериуми и индикатори врз основа на кои што ќе се следи објавувањето на годишните извештаи и квалитетот на нивната содржина Реализиран мониторинг на изготвени и објавени извештаи за 2025 година	јануари 2026	МТСП МЗШВ	Рурална Коалициј а	/

Број и име на заложба	**2.5 УТВРДУВАЊЕ НА МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ИЗБОР НА АЛАТКИ ЗА Е-КОНСУЛТАЦИИ И ПАРТИЦИПАТИВНО ВКЛУЧУВАЊЕ НА ГРАЃАНИТЕ ВО ПРОЦЕСИТЕ НА ДОНЕСУВАЊЕ ОДЛУКИ ВО ОПШТИНИТЕ**
Краток опис на заложбата	Немањето на унифицирани механизми и алатки за граѓанско учество на локално ниво е долгогодишен проблем со кој што се соочуваме како граѓани па така кај една општина може да ги видите сите алатки преку кои што може да комуницирате со општината и да поднесете иницијатива, а имате и такви општини каде што не може да најдете ниту основни информации за активностите на општината и вклучување на граѓаните во процесите на донесување одлуки. На пример, имате општини кои што ги снимаат јавно и ги пренесуваат седниците на Совет, а имате и такви каде што нема информација ни кога се одржала седница ни што се разговарало и слично. Ова е заложба која што беше дел и од минатиот акциски план но не се направи ништо во однос на истата, а е исклучително потребна за граѓаните во општините.
Водечка институција	Министерство за локална самоуправа

Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	МЛС	*Рурална коалиција ЗЕЛС*	/
Временска рамка за заложбата	јануари 2024 – јануари 2026		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата? Врз основа на истражувањата на Рурална коалиција од 350 испитаници жени и млади само од два региони – Североисточен и Полошки ниту еден не учествувал во буџетски форуми не ги познаваат алатките и механизмите кои што им стојат на располагање; Општините не се отворени и транспарентни во процесите, па најголемиот дел од процесите кои што бараат вклучување на граѓаните се закажуваат од денес за утре, не се дисеминираат информациите особено во руралните средини кои што и не користат многу средства за електронско комуницирање и информирање; Непознавање на процесите на донесување одлуки; Нефункционалност на месните заедници итн. Само 12 % од младите во општините учествувале на јавни седници на Советот на општината, а само 36 % имаат познавање на алатките за вклучување во процесите на донесување одлуки на локално ниво. Дополнително од 300 жени од руралните средини ниту една не била на средба или состанок на месна заедница ниту пак некогаш добиле покана за одржување на буџетски форум. Исто така од 400 граѓани од сите 8 плански региони дури 2/3 не знаат ниту, пак, имаат информација како да се вклучат во процесите на донесување на информации на локално ниво. Во исто време нѐ зафаќаат и процесите на дигитализација, па како што е споменато и погоре има општини со кои што по повеќе основи може да се комуницира електронски, се издаваат електронски документи и сл., но има и такви општини каде што од нивната веб-страница не може да ги добиете ниту основните информации за работата на општината, а камоли пак да се вклучите во процесите на донесување одлуки. Од друга страна, меѓународната заедница работи на полето на дигитализација со дел од општините каде што и се бележи напредок, но повторно потфрлање има од страна на оние општини кои што не се вклучени во ваквите проекти. Исто така не на сите граѓани, па и општини им е јасно што се треба да се стави на јавни консултации, па токму во таа насока ќе биде и спроведувањето на оваа заложба односно идентификување на сите процеси за кои што е потребно задолжително консултирање, како и избор на алатка или механизам кој што би бил соодветен за користење од страна на граѓаните, лесно применлив и разбирлив за да може истиот да се користи.
2. Кои се причините за проблемот? Во образложението на проблемот во голем дел веќе се објаснети и причините за проблемот, а тоа е недоволното учество на јавноста, односно граѓаните во процесите на донесување одлуки во општините, Во исто време потребен е координиран и усогласен пристап со користење на исти алатки во секоја од

општините како и сите граѓани би биле изедначени во нивното право за добивање на информации за јавни консултации и вклучување на граѓаните во процесите на донесување одлуки. **Транспарентноста и отчетноста** на општините исто така самата по себе е знак прашање, а во голем дел тоа се должи што општините немаат позитивна пракса на реално вклучување на граѓаните во процесите на донесување одлуки, како и за навремено и редовно информирање за работата на општината. Тоа директно придонесува и кон намалување на довербата која што граѓаните ја имаат во локалните институции што пак не оди во прилог на ниту една од засегнатите страни во процесот.

Опис на заложбата
1. Што е досега направено за да се реши проблемот? Унапредување на консултациите со граѓаните се прават постојано, па така веќе се воведени форуми во заедниците, задолжителни јавни консултации за одредени одлуки кои што ги донесуваат општините, процесите за создавање на е-општини со поддршка од меѓународната заедница, но како што напоменавме овие решенија во голем дел се и парцијални или се спроведуваат само на територијата на одредени општини. Токму затоа е потребно унифицирање на механизмите и алатките кои што се користат за консултации со граѓаните во општините, но и утврдување на документите и јавните одлуки за кои што е задолжителна консултацијата со граѓаните.
2. Какво решение предлагате? Спроведувањето на овие активности ќе овозможи дефинирање на методологија преку која што ќе се идентификуваат документите, но и методите и алатките за јавни консултации со граѓаните во општините и на таков начин низ овие две години да се подготвиме за процесот на дигитализација на локалните консултации со граѓаните на начин и со алатки кои што ќе бидат најсоодветни за нив. Освен што документите за јавни консултации ќе бидат достапни електронски, секако дека тие ќе бидат отворени за коментари и подобрување и преку поднесување на писмени поднесоци и предлози за тие кои што имаат помалку познавања од дигиталните алатки, а во исто време во соработка со МЛС, локалните ГОи, како Рурална Коалиција која што има 58 здруженија-членки од цела држава, но и слични на неа ќе работат во полето на информирање за алатките и механизмите кои што им стојат на граѓаните за консултации. Важно е да биде утврдена методологијата, начинот, критериумите врз основа на кои што ќе се определуваат сите документи за кои што се потребни јавни консултации и на таков начин да им се даде можност и на граѓаните да учествуваат во креирањето на локални политики и донесувањето одлуки од јавен интерес. Решението кое што ќе се донесе, односно методологија и јавните консултации за документите од јавен интерес за кои што тоа ќе се утврди, по консултациите со МЛС ќе биде задолжително за сите општини.
3. **Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба?** Зголемување на транспарентноста и отчетноста кај локалната самоуправа, како и проактивно вклучување на граѓаните во локалните процеси на донесување одлуки се главните резултати кои што ќе се постигнат со реализацијата на оваа заложба. Во исто време ќе се унапредат и капацитетите на општините за нивно подготвено учество во процесите на дигитализација и воведување на концептот на е-општини. Од друга страна, јавноста ќе има олеснет пристап за вклучување во донесувањето одлуки поврзани со унапредување на квалитетот на живот во локалната заедница преку дигитализација и користење на ИКТ алатки.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Заложбата ќе придонесе кон зголемена транспарентност, но и подобрување на пристапот на граѓаните до информациите и

	активностите на општините особено за документи и одлуки за кои што е задолжително консултирањето со граѓаните.
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Ваквата заложба ќе ги отвори процесите на работа но и начинот на донесување одлуки во општините, а во исто време ќе ги зголеми можностите за мониторинг на спроведените активности од страна на граѓаните. Преку пристапот до информациите како и зголемувањето на можностите за учество на граѓаните во процесите на донесување одлуки ќе се унапреди и спроведувањето одлуките и регулативата на локално ниво, а ќе се зголемат и процесите на мониторинг и евалуација на работата на локалната самоуправа.
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Преку креирањето на методологија за идентфикација на задолжителни документи за консултација, како и избор на механизми за е-консултации кои што ќе бидат најсоодветни и најпристапни за граѓаните директно ќе се придонесе кон зголемување на транспарентноста на општините, но и отвореноста за соработка, а со самото тоа граѓаните ќе имаат можности да бидат вклучени во процесот на донесување на решенијата, а понатаму и во нивното спроведување и мониторинг.

Планирање на заложбата					
Достигнувања	***Очекувани резултати***	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
			Водечка институција: МЛС		
			Поддршка		
			Јавен сектор	НВО	Други
2.5.1 Создадени предуслови за воведување на унифициран систем на јавни консултации на локално ниво со фокус на дигитализацијата и е-консултациите	Дефинирана методологија за утврдување и класифицирање на документи кои што се задолжителни за јавни консултации во локалната самоуправа	јуни 2025	МЛС	Рурална Коалиција, Метаморфозис фондација, локални „грасрут“ организации, ЗЕЛС	/
2.5.2 Унапредување на алатките за јавни консултации и е-консултации со граѓаните	Утврдени алатки и механизми за јавни консултации и е-консултации со граѓаните кои што ќе бидат применливи за секоја општина	јануари 2026	МЛС	Рурална Коалиција, Метаморфозис фондација, локални „грасрут“ организации, ЗЕЛС	/

Број и име на заложба	**2.6 ПОДГОТОВКА НА ПЛАН ЗА СПРАВУВАЊЕ СО ПРОМЕНИТЕ ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА КОИ ИМААТ ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЗДРАВЈЕТО НА ГРАЃАНИТЕ, СО УЧЕСТВО НА ГОи.**		
Краток опис на заложбата	Заложбата има за цел да ги мапира сите ризик фактори кои произлегуваат од промените во животната средина, а кои имаат директно или пак индиректно влијание врз здравјето на граѓаните со посебен фокус на жените, децата и граѓаните кои живеат под економско – социјален ризик. Дополнително, покрај мапирањето на ризиците, заложбата има за цел да создаде мултисекторска работна група (институции и ГОи) кои прибираат информации, креираат политики и можат да влијаат врз спречување на ризиците. Попрецизно, во рамки на заложбата покрај ризиците треба да се идентификуваат и информациите кои се расположливи и изворите на тие информации, а врз основа на тоа да се подготви план за централизирано прибирање и објавување на истите. Оваа заложба треба да допринесе во две насоки, најпрво да обезбеди мултисекторска соработка и да обезбеди информации кои ќе помогнат на државата во подготовка на стратегии и програми за спречување на влијанието на промените во животната средина врз нарушување на здравјето на граѓаните.		
Водечка институција	Министерство за животна средина и просторно планирање		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	МЗ	*ЕСЕ*	/
Временска рамка за заложбата	1 февруари 2024 – 31 јануари 2026 година		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата? Поголем број на институции во земјата создаваат информации кои се поврзани со промените во животната средна и промените во здравјето на граѓаните (локалните самоуправи, МЖСПП, Министерството за земјоделство, Министерството за здравство, итн.
2. Кои се причините за проблемот? Клучна причина за овој проблем е тоа што информациите кои се создаваат од различните институции не се објавуваат и не се разменуваат помеѓу институциите. А она што е најважно е дека не се користат при планирањето на политиките, со фокус на здравствените политики.

Опис на заложбата
1. Што е досега направено за да се реши проблемот? На национално ниво креирани се низа на планови поврзани со уредување на речни корита, загадување на води и воздух, справување со диви депонии, итн.
2. Какво решение предлагате? Институциите и ГОи да создадат простор за континуирана меѓусебна соработка и размена на информации кои ќе се користат во креирање политики во различни сектори и ќе се стават јавно достапни за понатамошно следење и обработка.
3. Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба? Идентификувани ризик фактори од промените во животната средина кои влијаат негативно врз здравјето на граѓаните, креиран план за нивно прибирање и објавување, мултисекторска соработка и размена на информации и креирање на политики за заштита на здравјето на граѓаните базирани на сет од релевантни информации.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Континуирано ќе се објавуваат информации за промените во животната средина и нивното влијание врз промените во здравјето на граѓаните.
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Институциите ќе креираат политики врз база на комбинација од информации и факти.
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Заложбата има клучна цел да обезбеди канал за континуирана комуникација помеѓу сите институции и ГОи кои работат во областа на животната средина и здравјето.

Планирање на заложбата					
Достигнувања	***Очекувани резултати***	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
2.6.1 Подготовка и објавување на повик за учество на ГОи и институции во постапка за креирање на планот.	Подготвен и објавен повик.	јуни 2024	Водечка институција: МЖСПП		
			Поддршка		
			Јавен сектор	НВО	Други
			МЖСПП, МЗ	ЕСЕ	/

2.6.2 Прибирање на пријави за учество и предлози (вклучително и предлози за објавување на податоци и информации)	Прибрани пријави за учество и предлози	септември 2024	МЖСПП, МЗ	ЕСЕ	/
2.6.3 Селекција и распределба на претставници на МЖСПП, МЗ, останати институции и ГОи по работни групи (по претходни критериуми).	Креирани работни групи	декември 2024	МЖСПП, МЗ	ЕСЕ	/
2.6.4 Одржување на средби за дискутирање на предлозите и финализирање на истите (бројот би бил согласно потребата).	Одржани средби	јуни 2025	МЖСПП, МЗ	ЕСЕ	/
2.6.5 Подготовка на план.	Подготвен план	септември 2025	МЖСПП, МЗ	ЕСЕ	/
2.6.6 Објавување на план и информации	Објавен план и информации	октомври 2025	МЖСПП, МЗ	ЕСЕ	/

3. ПРАВНО ЗАЈАКНУВАЊЕ И ПРИСТАП ДО ПРАВДА

Број и име на заложба	**3.1 ДИГИТАЛИЗАЦИЈА И УНАПРЕДУВАЊЕ НА СИСТЕМОТ ЗА БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОШ**
Краток опис на заложбата	Оваа заложба се однесува на дигитализација и унапредување на системот за бесплатна правна помош (БПП) преку надградување и започнување со примена во пракса на софтверот за менаџирање на предметите за БПП, унапредување на системот на собирање на податоци и водење статистики, обезбедување интероперабилност за размена на податоци со другите институции вклучени во системот за БПП како и измена и дополнување на Законот за бесплатна правна помош.

Водечка институција	**Министерство за правда**		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	-Подрачни одделенија на МП *-Правни клиники (кои функционираат како дел од универзитетите) регистрирани за БПП*	Здруженија на граѓани регистрирани за БПП	Совет на Европа / ЕУ *(Советот на Европа повеќе години работи во оваа област и може во значителна мера да придонесе за остварување на заложбата)*
Временска рамка за заложбата	јануари 2024 –јануари2026		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата? Со заложбата за дигитализација и унапредување на системот на БПП засегнати се сите граѓани коишто поради недостиг на финансиски средства не можат да си ги остварат своите права и слободи, а особено граѓаните кои што се припадници на ранливите категории. Отсуството на дигитализација, односно интероперабилен софтвер за водење на предметите и собирање на податоци влијае на квалитетот на обезбедените услуги за БПП, времетраењето на постапката на собирање на документи од релевантните институции, транспарентноста и отчетноста на Министерството за правда и подрачните одделенија, што во крајна линија директно влијае на пристапот до правда на граѓаните. Дополнително, со влегувањето во сила на новиот Закон за вештачење, корисниците на правото на секундарна правна помош го губат правото на бесплатен вешт наод и мислење кое им припаѓа согласно Законот за бесплатна правна помош. Имајќи го во предвид ова, постои итна и неодложна потреба од отпочнување за процес за изработка на измени и дополнувања на Законот за бесплатна правна помош со цел да се усогласи со новонастанатата состојба со донесувањето на Законот за вештачење. Покрај ова прашање неопходно е да се решат проблемите поврзани со повеќе други области за кои Национално координативно тело за бесплатна правна помош во повеќе наврати има расправано, а за чие надминување се неопходни измени во Законот за бесплатна правна помош (како на пример БПП за жртви на кривични дела, БПП за жртви на семејно и родово-базирано насилство, ослободување од „други трошоци во постапката“ итн., подетално објаснети подолу).
2. Кои се причините за проблемот? ➢ **<u>Проблеми кои произлегуваат од одредбите во Законот за бесплатна правна помош</u>** Потребата од итна и неодложна потреба од отпочнување на процес за изработка на измени и дополнувања на Законот за бесплатна правна помош произлегува пред се од новонастанатата состојба со донесувањето на Законот за вештачење. Со членот 62 од Законот за вештачење, Бирото за судски вештачења се трансформираше во Биро за процена. Од 29 јули 2023 тоа веќе не врши вештачења туку само проценки. Од друга страна пак, согласно член 13 став 6 од Законот за бесплатна правна помош, вештачењата за потребите на лицата на кои им е одобрена секундарна правна помош се обезбедува преку Бирото за судски вештачења согласно со Законот за вештачење. Имајќи предвид дека Бирото за судски вештачења како такво веќе не постои, корисниците за секундарна правна помош останаа без пристап до услугите од вешто лице. Во практиката оваа празнина може да има особено тешки последици во однос на лицата затоа што вештачењата се особено важно доказно средство во граѓанските постапки кое согласно чл. 235 од Законот

за парничната постапка по правило се поднесува со тужбата или со одговорот за тужбата. Она што е неопходно да се уреди се: а) субјектите кои ќе можат да вршат вештачење во предмети за кои е одобрена БПП; б) начинот на избор на субјектите во поединечен предмет имајќи ги предвид правилата на процесните закони; в) постапката за изработка на вешт наод и мислење како и давање исказ во контекст на БПП; и г) постапката за исплата на наградата и трошоците на вештакот. За да се уредат овие околности неопходна е измена на Законот за бесплатна правна помош која треба да се врши од работна група во која ќе учествуваат сите засегнати страни вклучувајќи ги и вештаците, независно на кој начин ќе бидат организирани.

Дополнително на проблемот со вештачењата особено значајни прашања кои треба да се регулираат со измените на Законот за бесплатна правна помош се:
- Отсуството на јасно и недвосмислено право на БПП за жртвите на кривични дела како оштетени во кривичната постапка со што се ограничува можноста на жртвите да ги заштитата и остварат своите права во кривичната постапка. Ова е во спротивност со правото на ЕУ, особено со Директивата за правата на жртвите;
- Обезбедување пристап до секундарна правна помош за жртви на семејно и родово-базирано насилство без утврдување на имотна состојба;
- Отсуството на одредби со кои се уредува ослободувањето од т.н. „други трошоци во постапката“ (пр. трошоци за привремен застапник, супер вештачење, увид итн.) што резултира во пракса иако согласно закон да корисниците се ослободени, сепак се приморани да ги платат за да продолжат со постапката;
- Проширување на правните прашања за кои може да се одобри секундарна постапка со вклучување на постапки кои непропорционално ги засегаат сиромашните лица (пр. постапка за утврдување и наплата на долг пред нотари односно извршители, спорови во врска со јавни и комунални услуги итн.);
- Усогласување на условите за одобрување за секундарна правна помош со стандардите утврдени во практиката на Европскиот суд за човековите права;
- Усогласување на примањата кои не се сметаат за приходи со новиот модел на социјална заштита воспоставен со Законот за социјална заштита од 2019 година;
- Бришење на условот за работна зафатнина на моторот и ограничување на сопственоста на само едно регистрирано моторно возило без оглед на перформансите на возилото;
- Корисниците на паричен надоместок од социјална помош како резултат на нивната финансиска состојба при поднесување барање за секундарна правна помош не треба да подлежат на проверка на средствата.

➢ **Отсуство на дигитализација во системот за бесплатна правна помош**

Процес на изготвување на софтвер за водење на предмети за БПП беше отпочнат од страна на Министерството за правда меѓутоа истиот не е функционален и не се користи во пракса. Отсуството на ваквиот софтвер го отежнува собирањето на податоци, водењето на релевантни статистики и планирањето на политики. Дополнително, отсуството на интероперабилност со другите институции го отежнува процесот на подрачните одделенија на МП за добивање на податоци од другите засегнати органи (како на пример Центар за социјални работи, Управа за јавни приходи, МВР, катастар и сл.) со што значително се забавува и отежнува процесот на одобрување на барањата за секундарна правна помош.

Опис на заложбата

1. **Што е досега направено за да се реши проблемот?**

➢ **<u>Во однос на потребните законски измени</u>**

Националното координативно тело за БПП (во коешто членуваат сите засегнати страни: МП и неговите подрачни одделенија, Адвокатската комора, овластените здруженија и правни клиники) со поддршка на Советот на Европа во 2022 година ги идентификуваше проблемите во Законот за БПП кои произлегуваат од праксата на давателите и изготви Анализа за потребата од измени на Законот за БПП каде што се наведени клучните прашања кои што измените треба да ги опфатат.

Со донесувањето на новиот Закон за вештачење, проблемот со вештачењата се дискутираше на последниот 13-ти состанок на Националното координативно тело за БПП од каде што произлезе препорака за итни и неодложни измени на Законот за БПП. Писмо со мислењето на Националното координативно тело за БПП беше испратено до Министерот за правда и Државниот секретар на Министерството за правда. ➢ **<u>Во однос на дигитализацијата на системот за БПП</u>** Како што беше спомнато и погоре, софтвер за управување со предмети за БПП беше развиен од страна на Министерството за правда меѓутоа истиот никогаш не заживеа во пракса. Некои обуки за користењето на софтверот беа спроведувани на вработените во подрачните одделенија на МП, меѓутоа без голем успех (делумно поради недоволните ИТ вештини на вработените во подрачните одделенија, а делумно поради недостатоци во самиот софтвер).
2. Какво решение предлагате? ➢ **<u>Во однос на законските измени</u>** Неопходно е итно и неодложно формирање на работна група од страна на Министерството за правда за измени и дополнувања на Законот за бесплатна правна помош со вклученост на сите засегнати страни и дискусија за сите идентификувани недостатоци кои предизвикуваат проблеми при користењето на овие услуги од страна на граѓаните. Советот на Европа и овластените здруженија на граѓани и правни клиники треба да бидат вклучени во овој процес. ➢ **<u>Во однос на процесот на дигитализација</u>** Потребно е идентификување на проблемите на веќе постоечкиот софтвер за управување со предмети за БПП на Министерството за правда и негово надградување, како и обуки за вработените на подрачните одделенија (како за стекнување на основни ИТ вештини, така и обуки за користењето на самиот софтвер). Дополнително, потребно е обезбедување на интероперабилност на софтверот со софтверите на другите институции и обезбедување на пристап на вработените во подрачните одделенија до релевантните податоци неопходни за одлучување по барањата за обезбедување на секундарна правна помош.
3. **Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба?** Со оваа заложба се отстрануваат на проблемите со кои се соочуваат граѓаните при користењето на услугите за БПП, се зајакнува пристапот до правда за сите, се подобрува собирањето на податоци, водењето на статистики, транспарентноста на давателите на БПП, креирањето на политиките во оваа област, се зајакнува довербата на граѓаните во институциите/организациите кои што даваат БПП и се зголемува бројот на лица кои што бенефитираат од БПП.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Дигитализацијата во оваа област значително ќе ја подобри транспарентноста во водењето на предметите за БПП, квалитетот на годишните извештаи и поседувањето на статистички податоци со што значително ќе се подобри информираноста кај граѓаните. Дополнително, со предложените измени на законските решенија би се подобрил пристапот до правда за граѓаните со што би се зголемил опсегот на корисници на овие услуги, а со тоа и довербата во институциите.
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Дигитализацијата и заживувањето на софтверот за управување со предмети за БПП значително ќе го помогне следењето на предметите и подготвувањето на извештаите, а со тоа и

	одговорноста на Министерството за правда и подрачните одделенија пред граѓаните. Дополнително, оваа заложба се очекува да ја потпомогне одговорноста на Министерството за правда бидејќи ќе покрене иницијатива за подобрување на прописи што само по себе би значело приближување на правдата до граѓаните а особено до сиромашното население.
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Здруженијата на граѓани регистрирани за давање на БПП како и други релевантни здруженија на граѓани се активно вклучени во работата на Националното координативно тело за БПП од каде и произлегуваат главните предлози за измените на Законот за БПП. Се очекува, тие да бидат и дел од работната група за подготовка на измените на Законот каде заеднички со сите засегнати страни ќе се дискутираат проблемите кои што за граѓаните произлегуваат во пракса.

Планирање на заложбата					
Достигнувања	***Очекувани резултати***	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
			Водечка институција: Министерство за правда		
			<u>Поддршка</u>		
			Јавен сектор	НВО	Други:
3.1.1 Формирање на работна група за измени и дополнувања на Законот за БПП	Реализирани измени на Законот за БПП во делот на веќе идентификуваните проблеми	декември 2024	МП Правни клиники (при универзитетите) овластени за давање на БПП	Сите овластени здруженија на граѓани	Совет на Европа/ ЕУ
3.1.2Идентификување на недостатоците во постоечкиот софтвер на Министерството за правда за управување на предметите за БПП и утврдување на проблемите за неговото нефункционирање во пракса	Јасно идентификувани недостатоци на софтверот и предлози за негово надградување	декември 2024	МП	/	Совет на Европа/ ЕУ

3.1.3 Унапредување и надградување на софтверот на Министерството за правда за управување на предметите за БПП	Надграден софтвер за управување на предмети, применлив во пракса	декември 2025	МП	/	Совет на Европа/ЕУ
3.1.4 Обуки за вработените во МП (Одделение за БПП и подрачни одделенија) за ИТ вештини и примена за софтверот за управување на предмети за БПП	Обучени вработени за користење на софтверот и негово заживување во пракса	јануари 2026	МП	/	Совет на Европа/ ЕУ
3.1.5 Информативни активности за промоција на новите измени на Законот за БПП (по реализацијата на активноста број 1)	Различни информативни активности, промотивни настани, отворени денови, микро промоции во различни градови, промоции преку социјални и традиционални медиуми	јануари 2026	Правни клиники (при универзитетите) овластени за давање на БПП	Сите овластени здруженија на граѓани	Совет на Европа/ ЕУ

Број и име на заложба	**3.2 СПРЕЧУВАЊЕ НА НАСИЛСТВОТО ВРЗ ЖЕНИТЕ И СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО**
Краток опис на заложбата	Заложбата е насочена кон подигање на јавната свест и едукација на практичарите од надлежните институции за спречување на семејното насилство. Имено, покрај законското регулирање на семејното насилство од 2004 година жените сè уште не препознаваат одделни форми на семејното насилство, како што се психолошкото и економското и не се запознаени со законските механизми за заштита. Оттука произлегува потребата од континуираната системска едукација на практичарите од полицијата, судовите, ОЈО, ЦСР, здравствени установи и другите институции кои се

	вклучени во системот за заштита. И покрај тоа што НАП за спроведување на Истанбулска Конвенција 2018-2023 и Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство(Службен весник на РМ бр. /04 и РСМ бр. 24/21) ја издвојуваат превенцијата како приоритетна област на делување, за која изостанува распределбата на средства и спроведување на превентивни мерки. Од ваквите состојби се особено погодени ранливите групи на жени, како што се жените кои живеат во руралните средини, жените со попреченост, припадничките на етничките малцинства. Заложбата предвидува спроведување на сеопфатна национална кампања за информирање на јавноста, а особено ранливите групи на жени за природата на семејното насилство и законските обврски на институциите надлежни за пријавување на насилството врз жените и семејното насилство, како и едукација на практичарите од овие институции.		
Водечка институција	Министерство за внатрешни работи (МВР)		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	МП и Основни судови и јавни обвинителства *МТСП и ЦСР* *МЗ и здравствени установи* *ЕЛС*	*ЕСЕ и други ГОи*	Парламент Приватен сектор Меѓународни организации
Временска рамка за заложбата	Февруари 2024 – јануари 2026		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата? **Недоволна превенција на семејното насилство, поради недоволното разбирање во јавноста на природата на семејното насилство и законските механизми за заштита, како и неопходноста доедукација на**

практичарите од полицијата, основни граѓански и кривични судови, јавни обвинителства, Центрите за социјална работа (ЦСР) и здравствени установи.

Семејното насилство претставува сериозен општествен проблем кој е резултат на родовата нееднаквост и дискриминација на жените во нашето општество. Високата застапеност на родовите стереотипи и предрасуди кои налагаат подредена улога на жената во однос на мажот во семејството и општеството е основната причина за појава и опстојување на семејното насилство. Превенцијата на насилството врз жените и семејното насилство е издвоена како приоритетна област во сите релевантни документи на меѓународно ниво кои се ратификувани од нашата држава, вклучително и Конвенцијата за борба против насилството врз жените и семејното насилство на Совет на Европа (Истанбулска конвенција). За ефективното справување со семејното насилство потребно е подобрување на информираноста на јавноста за родовата еднаквост, природата и карактеристиките на семејното насилство, како и законските механизми во рамките на граѓанско правниот и кривично правниот систем на заштита воспоставен од 2004 година. Имено, кривично правната заштита се обезбедува преку инкриминирањето на актите на семејното насилство и примена на построга казнена политика на сторителите, додека граѓанско правната заштита на жртвите на семејно насилство се обезбедува преку изрекување на привремени мерки за заштита од семејно насилство. И покрај ваквата законска уреденост во пракса сè уште изостанува ефективната заштита на жените што претрпеле семејно насилство. Ваквата состојба се должи на необезбедување на потребните буџетски и човечки ресурси за спроведување на законските обврски на институциите, како и на ненадминувањето на долготрајните системски проблеми, вклучително и недоволното информирање на општата јавност како и потребата од системска едукација на практичарите од надлежните институции кои се вклучени во системот на заштита. **Изостанува спроведувањето на сеопфатна национална кампања за информирање на јавноста, особено ранливите категории на жени за природата на семејното насилство**. Жените сè уште не препознаваат одделни форми на семејното насилство (психолошкото и економското насилство) и не се запознаени со кривичната постапка за сторени кривични дела како резултат на семејно насилство. Истото се однесува и на постапката за изрекување на привремени мерки за заштита од семејно насилство. Жените не се запознаени со нивните законски гарантирани права во постапките кои ги водат за решавање на проблемите кои произлегуваат од семејното насилство, како што се разводот на брак, старателството и издршката за децата, делбата на имот, надомест на штета и др. Поради трошоците поврзани со семејното насилство и неповолната финансиска состојба жртвите не се во можност да бараат ефективна судска разрешница на наведените проблеми, а истовремено не се запознаени и не ги користат правото на ослободување од плаќање на трошоци во постапките согласно Законот за парнична постапка и правото на бесплатна правна (секундарна) правна помош согласно Законот за бесплатна правна помош. Токму поради **тоа потребно е да се воспостави системска континуирана едукација на практичарите од институциите кои се вклучени во обезбедувањето на помош и поддршка на жртвите.**

Во однос на тоа, постоечките емпириски истражувања и официјалните статистички податоци за пријавените случаи на семејно насилство говорат дека во последните 20 години има континуиран тренд на висока застапеност на семејното насилство. Истражувањето за насилството врз жените во РС Македонија покажува дека 44 % од жените доживеале психолошко насилство од интимниот партнер, а 60 % сметаат дека семејното насилство е доста распространето во државата. Три пати повеќе жени во државата (48 %) сметаат дека семејното насилство е приватна работа која треба да се решава дома, споредено со жените од државите ширум ЕУ. Дури две третини не се доволно информирани за тоа што треба да прават во случај на насилство, додека само 2 % од оние кои претрпеле семејно насилство истото го пријавиле во полиција (Организација за безбедност и соработка на Европа - ОБСЕ 2019, Извештај за насилството врз жените во

Северна Македонија, Благосостојбата и безбедноста на жените). Статистичките податоци на Министерството за внатрешни работи за семејното насилство во периодот 2017-2023 година покажуваат тренд на континуирано зголемување на бројот на пријавени случаи на годишно ниво. Во 2022 година биле евидентирани највисокиот број на случаи, односно 1117 кривични дела, 366 прекршоци и дури 4421 поплака како резултат на семејното насилство. Во 2023 година продолжува ваквиот тренд, односно во периодот од јануари до септември 2023 година (9 месеци) се забележани вкупно 841 кривично дело, 245 прекршоци и дури 3776 поплаки (МВР, Статистика за семејно насилство за 2017-2022 и квартални статистики податоци за 2023).

Оваа заложба вклучува мерки за надминување на образложените системски недостатоци во справувањето со семејното насилство на полето на превенција, преку планирање и спроведување на активности за подобрување на разбирањето во општата јавност и задолжителна едукација на практичарите од надлежните институции и распределба на потребните ресурси за нивно спроведување.

2. Кои се причините за проблемот?

Една од главните причини за ваквите состојби е „занемарувањето“ на превенцијата на семејното насилство од страна на државата и покрај тоа што политиките и законите наметнуваат обврска за распределба на буџетски средства за спроведување на активности за подигање на јавната свест и едукација на практичарите од институциите вклучени во системот на заштита.

НАП за спроведување на Конвенцијата на Совет на Европа 2018-2023 и Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство ја издвојуваат превенцијата како приоритетна областа на делување, меѓутоа изостанува распределбата на финансиските средства и спроведувањето на предвидените превентивни активности кон општата и стручна јавност. Имено, во член 27 од Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство е наведено дека надлежностите на органите на државната управа, ЕЛС и правните лица кои вршат јавни овластувања ќе се спроведуваат преку обезбедување на финансиски средства во рамките на ресорните буџети. Во член 34 од Законот е регулирана обврската за донесување на програма за превентивни мерки и активности и спроведување на кампања и воспоставување на систем за редовно објавување на податоци за превенција од насилство. Законот исто така предвидува и изречни индивидуални обврски за креирање на политики за превенција и обезбедување на финансиски средства за нивно спроведување од страна на Министерството за труд и социјална политика (чл. 17), Министерството за внатрешни работи (чл. 18), Министерството за здравство (чл. 19), Министерството за правда (чл. 20) и ЕЛС (чл. 21).

Оправданоста за оваа заложба е поголема доколку се земе предвид дека меѓународните тела за следење на спроведувањето на стандардите за женски човекови права, како што се Комитетот за елиминирање на дискриминација врз жените при Обединетите Нации (ОН) континуирано укажува на потребата за преземање на превентивни активности од страна на државата. Потребата за интензивирање и диверзифицирање на активностите за подигање на јавната свест е нагласена и во првиот извештај за евалуација на РСМ на Експертската група на Советот на Европа за борба против насилството врз жените и семејното насилство - ГРЕВИО телото за следење на спроведувањето на Конвенцијата за борба против насилството врз жените и семејното насилство на Совет на Европа (Истанбулска конвенција)

Опис на заложбата

1. Што е досега направено за да се реши проблемот?

Досегашниот пристап на државата беше главно декларативен и се состоеше од усвојување на стратегии, политики и закони без обезбедување на потребните предуслови за нивното спроведување во пракса. Иако превенцијата на семејното насилство, односно потребата за преземање на активности за подигање на информираноста во јавноста и едукација на практичарите од надлежните институции е препознаена како една од приоритетните области на делување во политиките и законите од областа на родовата еднаквост, насилството врз жените и семејното насилство, сепак изостанува ефективното спроведување на планираните цели, мерки и активности на ова поле. Дотолку повеќе што не се спроведуваат ниту изречните законски обврски за обезбедување на финансиски средства од Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејно насилство образложени претходно.

Досегашните напори на полето на подигање на јавната свест и едукација на практичарите се преземени главно на иницијатива на меѓународните и граѓанските организации, кои беа декларативно поддржани од страна на надлежните министерства и институции. Сепак ограничениот опфат на населението со овие кампањи (особено населението од руралните средини) и нивната зависност од донаторска поддршка директно се одразува врз влијанието кое истите го имаат на национално ниво.

2. Какво решение предлагате?

Планирањето и спроведувањето на сеопфатни превентивни активности од страна на надлежните министерства и институциите вклучени во системот за заштита од семејно насилство директно ќе придонесе за препознавање на насилството и ќе ги поттикне жените да го пријават а истовремено ќе овозможи и подобрување на постапувањето на практичарите од надлежните институции. Фокусот ќе биде ставен на интензивирањето на спроведувањето на законските обврски во однос на превенцијата на семејното насилство од страна на Министерството за внатрешни работи и Министерството за правда. Министерството за внатрешни работи е водечко министерство за спроведување на предвидените активности земајќи предвид дека полицијата е влезната точка во кривично-правниот систем за заштита од семејно насилство, а воедно има многу значајна улога и во спроведувањето на итната мерка за заштита „отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување“, како и во однос на привремените мерки за заштита кои го сочинуваат граѓанско правниот систем на заштита. Министерството за правда ќе биде активно вклучено во спроведувањето на предвидените активности а во работната група ќе бидат повикани да се вклучат и останатите субјекти, како што се МТСП, МЗ, ЕЛС и други.

Појдовна основа за спроведување на заложбата е подготовка на План за превенција на семејното насилство од страна на надлежните министерства, кои ќе опфатат две приоритетни области на делување:

1. Подигање на свеста кај јавноста, особено за ранливите групи на жени за природата на насилство врз жените и семејното насилство, механизмите за заштита на законските гарантирани права, преку сеопфатна национална кампања во урбани и рурални средини, користење на „традиционални“ и алтернативни канали за комуникација со јавноста.
2. Подобрени капацитети на практичари од полицијата, граѓанските и кривичните судии и јавни обвинители за справување со семејното насилство, преку организирање на почетни и континуирани обуки, вклучувајќи и друг вид едукативни настани.

За секоја од приоритетните области ќе бидат специфицирани конкретни мерки, индикатори, носители и потребните буџетски средства за нивно спроведување. Планирањето ќе се заснова на искуството и потребите на жените што претрпеле семејно насилство и самите практичари вклучени во системот на заштита, со што ќе се промовира планирање базирано на докази. Подготовката на планот и подготвителните активности за спроведување на истиот преземени во 2024 година, спроведувањето ќе започне почнувајќи од 2025 година. Значајно е да се напомене дека заложбата предвидува и продолжување на активностите во однос на семејното насилство содржани во тековниот НАП за ОВП 2021-2023, како што е редовното објавување на податоци за пријавените случаи и преземените мерки за заштита на жртвите.
3. **Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба?** 1. Подигнато нивото на јавната свест во однос на природата, карактеристиките и последиците од семејното насилство, како и законските механизми за заштита. Заложбата треба да резултира во препознавање на семејното насилство, задолжително пријавување во институциите, запознаеност со законските механизми за заштита, како што е кривичната постапка за сторени кривични дела како резултат на семејно насилство и граѓанската постапка за изрекување на привремени мерки за заштита, како и законски гарантирани права како што се правото на ослободување од плаќање на трошоците и правото на бесплатна правна помош во граѓанските судски постапки. 2. Подобрено е постапувањето на полицијата, кривичните и граѓанските судии и јавните обвинители како резултат на зајакнатите знаења и вештини преку континуираната едукација. Практичарите ќе стекнат соодветни знаења и вештини за подобрување на одделните аспекти од нивното постапување и обезбедување на ефективна заштита и решавање на специфичните проблеми на жените што претрпеле семејно насилство.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	➢ **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ТРАНСПАРЕНТНОСТА бидејќи:** • овозможува пристап до нови и повеќе информации за јавноста, жртвите на семејно насилство и практичарите од институциите и правосудството • го подобрува квалитетот на информациите, преку развивање и комуникација на посебни пораки за секоја целна група • ја подобрува пристапноста до информации за семејното насилство преку проактивно вклучување на полицијата и правосудството
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	➢ **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ЈАВНА ОТЧЕТНОСТ бидејќи:** • создава/подобрува правила, прописи и механизми за јавна одговорност на функционерите, преку подобрување на постапувањето на институциите и правосудството и јавното периодично објавување на

	податоци за пријавените случаи и преземените дејствија
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	➢ **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ГРАЃАНСКОТО УЧЕСТВО бидејќи:** • Создава/подобрува можностите и условите за јавното учество и влијание во креирањето на одлуките, преку планирање на превентивни мерки врз основа на специфичните потреби на жените што претрпеле семејно насилство, вклучително и ранливите групи, како што се жените од руралните средини, етничките малцинства и жените со попреченост • Создава/подобрува овозможувачка околина за граѓанското општество преку решавање на долготрајните проблеми на ниво на превенција за кои континуирано 20 години застапуваат граѓанските организации кои работат на родовата еднаквост и заштита од родово базирано насилство

<table>
<tr><th colspan="6">Планирање на заложбата</th></tr>
<tr><td>Достигнувања/резултат/успех</td><td>Очекувани резултати</td><td>Очекуван датум на завршување</td><td colspan="3">Засегнати страни</td></tr>
<tr><td rowspan="4">3.2.1 Изработка на План за превенција на семејно насилство</td><td rowspan="4">Донесен План за превенција за семејно насилство, кој опфаќа:
- подигање на јавната свест за природата и механизмите за заштита од семејното насилство

- спроведување на едукација на практичарите</td><td rowspan="4">–март - октомври 2024</td><td colspan="3">Водечка институција: МВР</td></tr>
<tr><td colspan="2"><u>Поддршка</u></td><td></td></tr>
<tr><td>Јавен сектор</td><td>НВО</td><td>Други</td></tr>
<tr><td>МП (подрачни одделенија за правда, ОЈО, основни судови)

МТСП (ЦСР), МЗ (здравствени установи), ЕЛС</td><td>ЕСЕ и др. ГОи</td><td>Приватен сектор

Меѓународни организации</td></tr>
</table>

3.2.2 Промовирање на едукативни материјали за подигање на јавната свест и улогата на практичарите	-Изработен прирачник за подигање на јавната свест за природата на семејното насилство и постапките пред надлежните институции -изработка на материјали (програми и насоки за едукација на практичари)	јуни – декември 2024			
3.2.3 Одржување (две) работилници за практичари за запознавање со планот за превенција и промотивно-превентивните материјали	подобрена комуникацијата помеѓу практичарите за начинот на информирање на јавноста	јануари – февруари 2025	Водечка институција МВР Поддршка: Јавен сектор: МП (подрачни одделенија за правда, ОЈО, основни судови) ЕЛС	ЕСЕ и други ГОи	

3.2.4 Одржување четири информативни трибини за општа јавност во четири градови и дистрибуирање на промотивни материјали во 78 полициски станици, 27 Основни судови, 22 ОЈО,	Подигната јавната свест за природата и законските механизми за заштита од семејното насилство	април–октомври 2025	Водечка институција МВР Поддршка: Јавен сектор: МП (подрачни одделенија за правда, ОЈО, основни судови) ЕЛС	ЕСЕ и други ГОи	
3.2.5 Спроведување две обуки за практичарите за подобрување на нивното постапување во случаи на семејно насилство	Подобрени знаења и вештини кај практичарите при постапувањето во рамките на кривично-правниот систем за заштита, итна мерка и привремени мерки за заштита од семејно насилство	мај 2025 – јануари 2026			

4. РАЗВОЈ И КОРИСТЕЊЕ НА ДИГИТАЛНИ ТЕХНОЛОГИИ

Број и име на заложба	**4.1 ДИГИТАЛИЗАЦИЈА НА ПРОЦЕСИ ЗА ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ НА ПОЛИТИЧКИТЕ ПАРТИИ**
Краток опис на заложбата	Целта на заложбата е овозможување на системска транспарентност на финансирањето на политичките партии затоа што идентификувано е дека во сегашните начини на финансирање на политичките партии се создава поволна околина за корупција. Имено, преку финансирањето на политичките партии се отвораат можности за создавање на јаки врски и силни позиции кои подоцна (од позиција на власт-донатор) може да се користат за корупција. Оттука, за да се зајакне надзорот од институциите, но и да се овозможи следење на финансирањето од граѓаните, се предлага воспоставување системска транспарентност на финансирањето, што значи пристап до податоците од

	финансирањето на политичките партии на едно место во отворен формат, но и поедноставување на формата, содржината и начинот на финансиско известување на политичките партии преку ревидирање на формата и содржина на Регистар за донации, Извештај за добиените донации, Годишен финансиски извештај и извештаи во време на изборни кампањи.		
Водечка институција	Министерство за финансии, Државната комисија за спречување на корупцијата, Министерство за правда		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	ДЗР, УЈП, ДИК, ЦРРСМ, Советот на општините и Град Скопје	ЗМАИ, ИДСЦС, ИРИ, Метаморфозис, ЦГК	Политички партии – се главна засегната страна во процесот и потребно е во текот на спроведување нивните искуства да бидат земени предвид
Временска рамка за заложбата	март 2024 – октомври 2025		

Дефинирање на проблем

1. **Каков проблем адресира заложбата?**

Во согласност со Законот за финансирање на политички партии во Република Северна Македонија, изворите на финансирање на политичките партии и нивните расходи се јавни и транспарентни и подлежат на контрола од државните органи. За да исполнат транспарентност при финансиското работење, партиите треба да ги објават следните документи:

- Регистар за донации, кој ги содржи името, односно називот на секој донатор поединечно, видот и вредноста на донацијата, како и датумот на добивање на донацијата;
- Извештај за добиените донации;
- Годишен финансиски извештај, кој го содржи финансиското работење на сметката на политичката партија, како и потсметките на локалните ограноци и потсметката на партиско истражувачко-аналитичкиот центар;
- Годишна сметка за финансиско работење;
- За изборни кампањи: вкупен финансиски извештај за кампањата.

Финансирањето на политичките партии доколку не е транспарентно создава околина во која се зголемува ризик од корупцијата. Доколку законската регулатива и ревизијата од институциите потфрлат и не овозможат транспарентност на податоците за парите, кои партиите ги добиваат и трошат, тогаш веројатноста за корупција е голема. Во согласност со Законот за финансирање на политички партии во Република Северна Македонија, изворите на финансирање на политичките партии и нивните расходи се јавни и транспарентни и подлежат на контрола од државните органи.[1]

Од друга страна сегашната регулатива пропишува не-дигитално поднесување на финансиските извештаи што отежнува следење на финансирањето на политичките партии на институциите кои вршат надзор.

[1] ИРИ и ЗМАИ, Спасовска Н., Трајковска М. (2022) „Добри практики за презентација на финансиски податоци на партии и кандидати“

Сегашен начин на известување вклучува скенирани извештаи поднесени на хартија, коишто не се машински читливи и не можат лесно и брзо да се внесат во базата на податоци, туку бараат трудово интензивна и долга работа што води кон не-ефикасно користење на човечките ресурси во институциите. Институциите споро реагираат поради тоа што податоците не се достапни во дигитален отворен формат во вид на податочни сетови, со што не е овозможена брза, автоматизирана анализа на податоците од извештаите. Истовремено граѓанското општество не може навремено и рано да предупредува за можните коруптивни практики кои се појавуваат преку финансирањето на политичките партии.

Надзорот над финансиско-материјалното работење на политичките партии го врши ДЗР. Документите поврзани со финансиско работење на политичките партии се поднесуваат и до ДКСК, УЈП, ДИК, МФ кои, исто така, имаат законска обврска податоците да ги објават.

2. Кои се причините за проблемот?

Покрај законски пропишаните облици на објавување на финансиските извештаи на политичките партии на партиските веб-страници, како и на веб-страниците на институциите надлежни за нивната работа, во РСМ не постои утврден формат на претставување на финансиите на политичките партии кој би бил унифициран и поедноставен за пребарување. Според тоа, за Северна Македонија не може да се каже дека има доволно транспарентен и лесно достапен систем за известување за финансирањето на политичките партии и неопходно е да се работи на негово подобрување и унапредување.

При собирање на финансиски податоци внатре во партијата, но и при известување за нив кон институциите и јавноста неопходно е да се искористат предностите на дигитализацијата. Воведување на интегрирано софтверско решение, каде што овластено лице од партијата може да поднесува финансиски извештаи директно од нивните табеларни пресметки, значително ќе го олесни административниот товар од овој процес.

Опис на заложбата

1. Што е досега направено за да се реши проблемот?

Досега не се правени напори за дигитализирање на процесот на пополнување на извештаи на политичките партии поврзани со редовно и изборно финансирање на политичките партии и други субјекти вклучени во изборна кампања, во смисла на софтверското решение. До сега пропишаните формати за подготовка на извештаи на политичките партии поврзани со редовно и изборно финансирање партии и други субјекти вклучени во изборна кампања се во „ворд“ или „ексел“ формат.

2. Какво решение предлагате?

Со оваа заложба ќе се подготви софтверско решение кое ќе се овозможи подготовка на финансиски извештаи директно на онлајн систем. На овој начин институциите ќе имаат во истиот момент сите податоци во дигитален формат во вид на податочни сетови кои лесно може да се анализираат и обработуваат за остварување на нивните законски надлежности во вршење контрола и следење на финансирање на политичките партии. Политичките партии ќе можат брзо и ефикасно да ги подготват и електронски да ги поднесат извештаите во пропишаниот формат. Јавноста ќе има пристап до податочни сетови во истиот момент кода извештаите ќе бидат поднесени до надлежните институции.

3. Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба?

Со спроведување на заложбата ќе се овозможи системска транспарентност на финансирањето на политичките партии. Преку дигитално решение за подготовка на финансиските извештаи ќе се олесни и пристап до база на податоци потребни за анализа на финансиските податоци на политичките партии, со што ќе се зајакне надзорот од институциите, но и ќе се овозможи следење на финансирањето на политичките партии од страна на јавноста. Преко воспоставување системска транспарентност на финансирањето ќе се овозможи пристап до податоците од финансирањето на политичките партии на едно место во отворен формат, но и поедноставување на формата, содржината и начинот на финансиско

известување на политичките партии преку ревидирање на формата и содржина на Регистар за донации, Извештај за добиените донации, Годишен финансиски извештај и извештаи во време на изборни кампањи.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Инвестирањето во дигитални технологии за приказ на финансиските извештаи на политичките партии е еден од начините за зголемување на транспарентноста. Во многу демократии (на пр. Обединетото Кралство, Естонија, Латвија, Финска, Норвешка, Шведска, Соединетите Американски Држави Канада, Австралија и др.) активно се користат придобивките од дигитализацијата, па така, политичките партии онлајн известуваат и испраќаат извештаи до надзорните тела, кои потоа ги прават овие извештаи јавно достапни на нивната веб-страница. Ваквиот онлајн систем на известување во многу земји е поврзан и со други системи преку споделување на податоци, како што се даночниот систем, системот за население и бизнис-регистарот, при што, дополнителното вкрстување на податоците од различни бази може да даде одредени индикации за постоење на корупција и нелегални трансфери.[2]
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Целосно откривање на финансиските информации на политичките партии може да послужи и како бариера за да се намалат несаканите влијанија врз нив. Според укажувањата на ГРЕКО (Група на држави против корупција), системот кој не обезбедува правилно обелоденување на изворите на приходите и сметките на партиите, најчесто има тешкотии во надзорот на примената на законите кои го регулираат финансирањето на политичките партии и кампањите, како и во спроведувањето на неопходните санкции. Притоа, потребно е да се нагласи дека објавувањето на податоците само по себе не е доказ за финансиската транспарентност на политичките партии. Во согласност со дефиницијата на Комисијата за хартии од вредност и берзите на САД (U.S. Securities and Exchange Commission), финансиска транспарентност подразбира навремено, значајно и сигурно објавување на финансиските перформанси.
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Финансиската транспарентност на политичките кампањи претставува една од најважните одлики на функционалните демократии. Таа е основа за обезбедување на отчетност на политичките партии и алатка за гласачите - полесно да донесат информирани одлуки, а институциите да вршат ефективен надзор врз работата на политичките партии.

2 ИРИ и ЗМАИ, Спасовска Н., Трајковска М. (2022) „Добри практики за презентација на финансиски податоци на партии и кандидати“

Планирање на заложбата					
Достигнувања	***Очекувани резултати***	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
4.1.1Идентификувани подзаконски акти поврзани со финансирање на политичките партии коишто ги донесува министерот за финансии и законски основи за дигитализирање на постапка за електронска подготовка на извештаите	1. Подготвена листа на подзаконски акти поврзани со финансирање на политичките партии коишто ги донесува министерот за финансии и законски основи за дигитализирање на постапка за електронска подготовка на извештаите 2. Дефинирана динамика за измени на подзаконски акти поврзани со финансирање на политичките партии во насока на дигитализирање на процесот на подготовка на финансиско известување поврзано со редовно и изборно работење на политичките партии (и други субјекти вклучени во изборни кампањи)	март 2024	Водечка институција: МФ		
			Поддршка		
			Јавен сектор	НВО	Други
			МФ, ДКСК, ДЗР, УЈП, ДИК, ЦРРСМ	ЗМАИ, ИДСЦС; ИРИ Метаморфозис, ЦГК	Политички партии

4.1.2 Донесени нови подзаконски акти поврзани со финансирање на политичките партии коишто ги донесува министерот за финансии	1. Формирана работна група за подготовка на нови формати за финансиско известување 2. Подготвени подзаконски акти поврзани со финансирање на политичките партии коишто ги донесува министерот за финансии	јуни 2025	МФ, ДКСК, ДЗР, УЈП, ДИК, ЦРРСМ	ЗМАИ, ИДСЦС; ИРИ Метаморфозис, ЦГК	Политички партии
4.1.3 Подготвено софтверско решение за електронско пополнување на извештаи на политичките партии поврзани со редовно и изборно финансирање на политичките партии и други субјекти вклучени во изборна кампања	1. Подготвена техничка спецификација за софтверско решение 2. Изработка на софтверско решение 3. Тестирање на софтверско решение 4. Ставање во употреба на софтверско решение во	септември 2024 – март 2025	ДКСК, МФ, ДЗР, УЈП, ДИК, ЦРРСМ	ЗМАИ, ИДСЦС; ИРИ Метаморфозис, ЦГК	Политички партии

4.1.4 Овозможено електронско поднесување на извештаи на политичките партии поврзани со редовно и изборно финансирање на политичките партии и други субјекти вклучени во изборна кампања до институциите согласно законите	1. Донесени измени на Изборниот законик и Закон за финансирање на политичките партии со цел овозможување на електронско поднесување на извештаите со користење на дигитален сертификат за потпишување 2. Активирање на модул во рамките на изработено софтверското решение за електронско поднесување на извештаите до институциите согласно законите (ДКСК)	јуни 2025	ДКСК, МФ, ДЗР, ДИК, ЦРРСМ,	ЗМАИ, ИДСЦС; ИРИ Метамо рфозис, ЦГК	Политички партии

4.1.5 Политичките партии се обучени за електронско подготовка и поднесување на извештаи поврзани со редовно и изборно финансирање на политичките партии и други субјекти вклучени во изборна кампања до институциите согласно законите	1. Подготвени се прирачници за користење на софтверско решение 2. Спроведени обуки за политичките партии за електронско подготовка и поднесување на извештаи поврзани со редовно и изборно финансирање на политичките партии	април – јуни 2025	ДКСК, МФ, ДЗР	ЗМАИ, ИДСЦС; ИРИ Метаморфозис, ЦГК	Политички партии
4.1.6 Медиумите и граѓанските организации се обучени за користење на податоците од софтверското решение за финансирање на политичките партии	1. Спроведени обуки за медиумите и граѓанските организации за користење на податоците од софтверското решение за финансирање на политичките партии	септември-декември 2025	ДКСК	ЗМАИ, ИДСЦС; ИРИ Метаморфозис, ЦГК	/

Број и име на заложба	**4.2 ДИГИТАЛИЗАЦИЈА НА ПОДАТОЦИ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ЕКОНОМСКИ ПОЛИТИКИ**
Краток опис на заложбата	Централизирањето на јавните политики на Северна Македонија ги продлабочија регионалните разлики. Децентрализација преку паметна регионална специјализација, базирана на опсерватории за локални податоци, може да ги намали овие разлики. Сепак, бариерите за пристап и празнините во дигиталните компетенции на службениците за користење на овие податоци ја ограничуваат трансформацијата. Целта на заложбата е забрзување на процесот на децентрализација преку промовирање на систем за градење на регионални и локални развојните политики базирани на податоци. Ова ќе биде постигнато преку зголемување на квалитетот и достапноста на

	општински податоци како и преку воведување на модерни алатки за нивна анализа и толкување. Оваа заложба цели кон соработка со три јавни институции во насока на подобрување и објавување на локалните економски податоци кои тие ги поседуваат Агенцијата за вработување и Управата за јавни приходи. Со тоа, оваа заложба ќе ја зголеми достапноста и корисноста на економските податоци во надлежност на јавните институции. На пример Управата за јавни приходи поседува податоци за ДДВ и доход на поединци по дејности и општини, меѓутоа тие се објавуваат на агрегирано ниво. Со слични податоци располага и Агенцијата за вработување: состојбата на вработеност се може да се мери на општинско и секторско ниво. Доколку овие податоци се презентирани со пониска агрегација (на ниво на општина), тогаш можностите за вкрстување на податоците и градење на јавни политики засновани на докази ќе биде поедноставено и поефикасно. Дигитализирањето и отворањето на овие податоци до пошироката јавност може да го поттикне локалниот економски раст управуван од податоци, охрабрувајќи ја секоја институција на централно и локално ниво да гради информирани, ефективни и одржливи стратегии за развој.		
Водечка институција	УЈП, АВРСМ		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	УЈП, АВРСМ	ЗМАИ, ИРИ, ЕСЕ	/
Временска рамка за заложбата	Февруари 2024 – јануари 2026		

Дефинирање на проблем

1. **Каков проблем адресира заложбата?**

Колку изнесува платата на програмерите во Битола? Кои се половите разлики во платите? Која е доходовната нееднаквост во текстилната индустрија?

Колку вработувања имало во ИКТ индустријата во Битола? Кои се половите разлики во вработувањата во текстилната индустрија? Кој е степенот на образование на вработувањата во банкарскиот сектор? Одговорите на овие прашања се неопходни за да се обезбеди креирање на јавни политики врз база на докази и информации. Истовремено, овие прашања често се поставувани и анализирани во академските кругови за научни истражувања и од граѓанските организации за активистички, експертски или застапувачки потреби. Меѓутоа, секој поединец кој сака да добие пристап до:

- „локални доходовни податоци", неопходно е да поднесе барање до Управата за јавни приходи (УЈП)
- „локални податоци за вработеноста", неопходно е да поднесе барање до АВРСМ.

УЈП, за да ги достави овие податоци до поединецот врши услуга на агрегирање на микро податоци прибрани од МПИН образецот. АВРСМ, за да ги достави овие податоци до поединецот, врши мануелен процес на агрегирање и анонимизирање на микро податоци прибрани од базата на Агенцијата.

За да се надмине овој проблем, оваа заложба има за цел да го дигитализира процесот на објавување на јавни податоци произведени од УЈП, АВРСМ преку изработка на методологија и алатка за систематизирање, агрегирање и објавување. Алатката ќе биде ставена на располагање на УЈП за непречено користење. Дигитализирањето на доходовни податоци до ниво на општина е и дел и од заложбите на ЕУ за подобро информирање при градење на јавни политики и нови закони. Овој став беше нагласен и во последниот извештај за напредокот на Северна Македонија каде во делот „Креирање на политики и координација“ се нотира „Многу институции сè уште не ги имаат дигитализирано своите регистри. Споделувањето на административни податоци треба да се прошири и податоците треба да бидат поедноставени со цел подобро да ги информираат креирањето на политики и нова легислатива.“[3]. Истовремено, сè поголем број на држави во ЕУ[4,5], но и надвор од ЕУ[6,7] користат дигитални алатки за објавување на доходовни податоци на ниво на општина, односно локална самоуправа.

2. Кои се причините за проблемот?

Пристап до “локални доходовни податоци”, речиси секогаш претставува долг бирократски процес кој бара огромен ангажман од двете засегнати страни. Имено, од една страна, секој пат кога има потреба од податоци, поединецот треба да поднесе барање (макар и за обновување на пристапот до истите податоци). Од друга страна, вработените во институциите секој пат треба да постапат по тоа барање и да ги агрегираат податоците. Ваквиот пристап ја усложнува работата на јавните службеници и го забавува процесот на креирање на јавни политики, а особено тоа е случај со економските политики.

Опис на заложбата

1. Што е досега направено за да се реши проблемот?

Досегашната пракса покажува дека најголем број на институции кои произведуваат или прибираат економски податоци, во моментот ги собираат истите во нестандардна форма и како сирови податоци ги споделуваат со ДЗС. Потоа, ДЗС ги стандардизира податоците и истите ги објавува на агрегирано ниво во базата МАКСтат на ДЗС. Вака поставениот систем го бирократизира процесот на собирање и обработка на податоци и целиот товар за податоците го става кај ДЗС. Напротив, европските практики покажуваат дека институциите се тие кои имаат сопственишво врз податоците и го стандардизираат нивното собирање, обработка и објавување/споделување на тие податоци. Затоа, во Северна Македонија често се случува доцнење при објавувањето на дел од клучните економски податоци.

2. Какво решение предлагате?

УЈП

Преку оваа заложба, ќе се направи автоматизиран систем на агрегирање на податоци од МПИН кои потоа сами ќе бидат објавувани на веб-страницата на УЈП (истите ќе бидат ревидирани на редовна основа). Податоците кои УЈП ќе ги објавува јавно се износите на просечната плата, вкупно исплатените плати, и платите по квинтили (најниски 20 %, па сè до највисоки 80 %) поделени по општина, пол, дејност и возрасна група. Пример за вакви податоци се:

1. Просечна плата на жени на возраст од 20 до 30 години, во дејност адвокатски услуги во општина Центар.
2. Вкупно исплатени плати на лица на возраст 40-50 години во општина Тетово.

---

[3] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_693%20North%20Macedonia%20report.pdf
[4] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Regional_household_income_statistics
[5] https://juhtimislauad.stat.ee/en
[6] https://datausa.io/
[7] https://www.economia.gob.mx/datamexico/

3. Просечен доход на најниско платените 20 % вработени во општина Охрид. Преку спроведување на оваа заложба ќе се поттикне регионалниот раст управуван од податоци, охрабрувајќи го градењето на информирани, ефективни и одржливи стратегии за развој. **АВРСМ**Преку оваа заложба, ќе се направи автоматизиран систем на агрегирање на податоци од постоечката база кои потоа сами ќе бидат објавувани на веб-страницата на АВРСМ (истите ќе бидат ревидирани на редовна основа) или препратени до соодветните институции како ДЗС. Податоците кои АВРСМ би ќе ги објавува јавно се бројки на вкупни вработувања во одредена дејност, во одредена општина, во одредена временска точка. Дополнително, овие податоци ќе бидат поделени по општина, пол, дејност и возрасна група. Пример за вакви податоци се: 1. Број на вработувања на жени на возраст од 20 до 30 години, во дејност адвокатски услуги во општина Центар. 2. Вкупно број на вработувања и на невработени лица на возраст 40-50 години во општина Тетово. 3. Распоред на степен на образование на вработувања во секторот земјоделие во општина Охрид. Притоа, важно е да се напомене, дека при објавувањето на податоците ќе биде целосно запазено правото на обезбедување на приватност на податоците и заштита на личните податоци. Односно, во ниту еден чекор од постапката за објавување нема да се објават лични податоци на физички или правни лица.
3. Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба? Преку оваа заложба, ќе се направат автоматизирани систем на агрегирање на податоци од постоечките бази на АВРСМи Управата за јавни приходи кои потоа сами ќе бидат објавувани на веб-страницата на трите институции (истите ќе бидат ревидирани на редовна основа). Преку спроведување на оваа заложба ќе се поттикне регионалниот раст управуван од податоци, охрабрувајќи го градењето на информирани, ефективни и одржливи стратегии за развој.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Автоматизирањето и усовршувањето на системите за бази на податоци и дигиталната инфраструктура во јавните институции, значително ја промовира транспарентноста на централната и локалната власт. Дигиталните решенија на процесите поврзани со економски податоци ја намалуваат веројатноста од човечка грешка, обезбедувајќи точност и конзистентност на податоците. Точноста и конзистентноста ја поткрепуваат веродостојноста на информациите од јавен карактер која е значајна за довербата и кредибилитетот на јавните институции. (кои учествуваат во прибирање и обработка на економски податоци.) Понатаму, веродостојните податоци се клучни за ефективно управување и развој на политики, бидејќи обезбедуваат неопходна основа за анализа, планирање и спроведување на јавните услуги и бизнис потребите. Активностите во оваа заложба водат кон точно, навремено и транспарентното објавување на економски податоци соодветни за потребите на бизнис операторите, локалните самоуправи, академската

	заедница и граѓаните. Достапноста на податоците во агрегации кои одговараат на потребите на граѓаните ја зголемуваат корисноста на економските податоци, а со тоа и нивната употреба и видливост. Со оваа заложба се промовира и транспарентноста на локалната власт. Овозможувањето на податоци за економски индикатори на општинско ниво ја зголемува видливоста на локалните економски потреби и резултати. Истовремено, активностите во оваа заложба допринесуваат кон намалување на корупцијата, како закана за транспарентноста на јавните институции. Автоматизацијата на процесите поврзани со собирање, складирање, обработка и објавување на економските податоци ги минимизира можностите за корупција преку намалување на човечкото влијание во процесите. Дополнително, ефективното искористување на изворните економски податоци од страна на јавните институции е значајна алатка во изолирање на проблематичните економски активности и разоткривањето на корупција.
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Оваа заложба поттикнува одговорност на јавните институции и локалната самоуправа пред граѓаните преку зголемување на достапноста на податоци кои ги следат и оценуваат економските активности и нивните промени. Зголемувањето на достапноста до корисни економски податоци е значаен механизам за мониторинг и евалуација на различните национални и локални иницијативи. Различните агрегации на изворните податоци на овие три институции (на пример, невработеноста, растот на извозот на стоки и најчестата професија во општина Битола) ќе овозможи мерење на исходите на различни локални политики и национални политики за регионален развој. Овозможувањето на податоци во соодветно агрегирана форма е клучен механизам за евалуација на јавните политики и нивните исходи. Дополнително, навремено и континуирано објавување на овие податоци ќе овозможи мониторинг на клучни процеси низ времето. Националните статистики поврзани со економски активности често содржат значајни регионални разлики. Отсуството на податоци за клучните економски активности на општинско ниво преставува бариера кон мерење и следење на регионалните економски разлики како и на ефектот од различните национални и локални политики врз истите. Тоа го отежнува процесот на утврдување на одговорност за причините кои допринесуваат кон националните статистики. Со оваа заложба, се намалуваат бариерите до пристап до релевантни економски податоци кои се користат за евалуирање на ефектот на јавните политики и утврдување на одговорност за истите.

3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Автоматизирањето и усовршувањето на системите за бази на податоци и дигиталната инфраструктура во јавните институции, значително ќе го олесни пристапот до информациите на јавноста.

Планирање на заложбата					
Достигнувања	***Очекувани резултати***	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
4.2.1. Автоматизиран систем на агрегирање на податоци од МПИН кои потоа сами ќе бидат објавувани на веб-страницата на УЈП (истите ќе бидат ревидирани на редовна основа).	1. Навремено и стандардизирано собирање, обработка и објавување на доходовни податоци, агрегирани на локално ниво, според меѓународно признаена методологија 2. Зголемени компетенции на државните службеници во УЈП за дигитализација на процесите поврзани со доходовните податоци	јануари 2026	Водечка институција: УЈП		
			Поддршка		
			Јавен сектор	НВО	Други
			УЈП	ЗМАИ, ИРИ	
4.2.2 Автоматизиран систем на агрегирање на податоци од постоечката база кои потоа сами ќе бидат објавувани на веб-страницата на АВРСМ (истите ќе бидат ревидирани на редовна основа) или препратени до соодветните институции како ДЗС	1.Навремено и стандардизирано собирање, обработка и објавување на податоци за вработувања и невработени лица и пазарот на трудот, агрегирани на локално ниво, според меѓународно признаена методологија 2. Зголемени компетенции на државните службеници во	јануари 2026	АВРСМ	ЗМАИ, ИРИ	/

	АВРСМ за дигитализација на процесите поврзани со податоците за пазарот на трудот.				

5. УНАПРЕДУВАЊЕ НА АКТИВНОСТИТЕ ЗА КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ

Број и име на заложба	**5.1 ЕФИКАСНО УЧЕСТВО НА ЈАВНОСТА ВО ДОНЕСУВАЊЕ ОДЛУКИ ВО ОБЛАСТА НА ВОДНО ПРАВО**		
Краток опис на заложбата	Заложбата цели кон олеснување и зголемување на учество на јавноста во донесувањето одлуки во областа на животната средина или кои влијаат врз животната средина.		
Водечка институција	Министерство за животна средина и просторно планирање		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	МЖСПП	*Македонско здружение на млади правници*	/
Временска рамка за заложбата	јануари 2024 – јануари 2026		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата? Транспарентноста, пристапот до информации и учеството на јавноста во донесувањето одлуки поврзани со животната средина е предизвик со кој се соочува државата, а кој во континуитет го констатира Европската комисија во извештаите за напредокот на државата за 2020, 2021 и 2022 година. Предизвиците во однос на учеството на јавноста се идентификувани и од македонските ГОи. Учеството на јавноста во областа на животната средина зафаќа важно место во меѓународното право, па еден од столбовите на Архуската конвенција, ратификувана од Северна Македонија во 1999 година, е токму задолжителноста на учеството на јавноста во донесување одлуки најмалку за процеси и активности кои самата Конвенција ги предвидела. Истовремено Европската унија пристапила кон Архуската конвенција, а и самата ЕУ со свои директиви предвидува задолжително учество на јавноста во одлуки и процеси поврзани со животната средина. Јавноста (граѓани, ГОи и слично), а особено засегнатата јавност (граѓаните кои во моментот и/или во иднина може да бидат засегнати или имаат интерес со донесувањето одлука за животната средина и/или кои постои голема веројатност да ги почувствуваат последиците од донесувањето одлуката, вклучително и граѓанските организации формирани за заштита и унапредување на животната средина) се соочуваат со потешкотии, а во одредени случаи и оневозможување до правото за учество во донесувањето одлуки

поврзани со животната средина. Имајќи ги предвид извештаите на ЕК, ваквиот предизвик во државата постои најмалку 4 години, а неговото опстојување не и овозможува на јавноста и засегнатата јавност ефективно да се вклучи и да влијае врз донесувањето одлуки во областа на животната средина, на начин што би се спречило или намалило негативно влијание врз животната средина.
Заложбата се однесува пред се на важноста на учеството на јавноста во постапките за подготвување и спроведување на: 1) елаборати за заштита на животната средина и 2) дозволи за водно право. Во голем дел во постапките поврзани со давање дозвола за водно право, претходно треба да се одобри елаборат за заштита на животната средина, па поради тоа, а во насока на реформирање на системот за управување со водите и активно вклучување на јавноста во целиот процес, заложбата се фокусира и на елаборатите за заштита на животната средина, како претходен дел од давањето дозвола за користење на водите или испуштање во водите.

2. Кои се причините за проблемот?

Причините за учество на јавноста во процесите би можело да се групираат во три групи:

- **Законски –** Законот за животната средина во членот 24 не предвидува 1) објавување на елаборатите за заштита на животната средина, 2) можност и рокови за учество на јавноста преку поднесување писмени коментари и забелешки, 3) обврска за земање на мислењата од јавноста при одобрувањето на елаборатите, 4) правна заштита за јавноста и засегнатата јавност. Прашањето е разработено во анализи од македонскиГОи. Истовремено, иако Законот за водите предвидува дека содржината на објавата на барањето за дозвола за водно право во дневен весник и на интернет страницата на МЖСПП се дефинира со подзаконски акт, кој сè уште не е донесен, а објавувањето се заснова на практика на Секторот за води во Управата за животна средина во состав на МЖСПП. Последното барање за дозвола за водно право е од 2016 година, при што не е објавено барањето, туку придружното писмо кое барателот го доставил до МЖСПП.
- **Технички** – во државата не постои централно место каде се објавуваат сите документи и известувања на кои јавноста има право на поднесување коментари и мислења. Ваквите документи се објавуваат на различни места на интернет страницата на МЖСПП и на портали развиени од МЖСПП. Така на пример: 1) информациите за поднесени барања за дозволи за водно право се објавуваат на делот од интернет страницата на МЖСПП наменет за Секторот за води во делот „Објави“; 2) информациите поврзани со оцена на влијание врз животна средина се објавуваат во делот „Сервиси“ поддел „Студии за оцена на влијание врз животна средина“ на интернет страницата на МЖСПП; 3) информациите поврзани со интегрираните еколошки дозволи се објавуваат во делот „Сервиси“ поддел „Интегрирано спречување и контрола на загадувањето-ИСКЗ“ на интернет страницата на МЖСПП и истовремено на порталот РЕГИСТАР, а одделни информации се објавуваат и на порталот РЕГИСТАР НА СУБЈЕКТИ НА НАДЗОР И ИНСПЕКЦИСКИ ИЗВЕШТАИ на Државниот инспекторат за животна средина. Со оглед на тоа што учеството на јавност е врзано со рокови, на сите овие портали нема автоматско генерирање на датуми кога е објавен документот, па може да настане предизвик во однос на сметање на роковите за поднесување на коментари, а потоа и во однос на роковите за правна заштита, каде истата е предвидена.
- **Кадровски** – МЖСПП се соочува со недостаток на вработени за ефикасно спроведување на сите, многубројни, надлежности кои ги има.

Опис на заложбата

1. Што е досега направено за да се реши проблемот?

Она што досега е направено е дека најголемиот број од документите во Секторот за води се донесени, но истите не се соодветно систематизирани и не се достапни јавно за да може граѓаните да имаат пристап до нив и да се вклучат во процесот на консултации во секое време. Ваквите објави не се прават можеби затоа што и не се задолжителни согласно Законот за животна средина (член 24) но во рамките на зголемувањето

на транспарентноста, отвореноста и отчетноста за сработеното тоа е многу потребно да се направи и на таков начин сите претходно донесени решенија и документација да бидат успешни и во делот на задоволувањето на критериумите за ПОВ.
2. Какво решение предлагате? 1. Унапредување на достапноста и информациите поврзани со водните регистри кои што се изготвуваат и уредуваат на веб-страницата на МЖСПП по следниот принцип: - Можност за коментари на документи кои што се веќе поставени на веб-страницата; - Објавување на сите документи поврзани со предметот o На пр. Кога Секторот за води треба да објави барање за добивање дозвола самиот софтвер ќе предвиди поле во кое треба да се прикачи целиот формулар на барањето, поле во кое ќе треба да се прикачи решението за одобрениот елаборат за заштита на животната средина или студијата за оцена на влијанието врз животната средина и слично. Овие полиња ќе бидат задолжително да се пополнат со фајлови, пред да се премине во следната фаза од објавување на информацијата на порталот. Спроведувањето на овие активности ќе 1) овозможат предуслови за учество на јавноста во сите постапки за донесување одлуки поврзани со користењето на водите, 2) ќе го олесни пристапот на јавноста до информации кои ќе водат до ефективно вклучување на јавноста во процесот на донесување одлуки и можност за суштинско влијание врз управувањето со водите. Оттука спроведувањето на овие активности очекувано ќе ги реши во целост законските и техничките проблеми идентификувани погоре, но ќе придонесе и за доследно спроведување пред се на македонското законодавство од областа на животната средина, но и исполнување на целта на меѓународните документи за учество на јавноста во одлуки поврзани со животната средина во делот на водното право.
3. Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба? Унапредувањето на постоечките регистри на МЖСПП во делот на водно право преку која ќе се предвиди како задолжително објавување конкретни документи од определените процеси, пред да се премине кон следната фаза од постапката регулирана со закон, ќе придонесе кон потполно спроведување на македонското законодавство и ќе влијае на промена на забелешките на Европската комисија во однос на учеството на јавноста во процесите поврзани со животната средина. Обврската на вработените во МЖСПП најпрво да ги објават сите документи на платформата пред да продолжат со следната фаза од законската постапка ќе придонесе кон менување на евентуалните негативни практики. Од друга страна, јавноста и засегнатата јавност ќе има олеснет пристап до вклучување во донесувањето одлуки поврзани со управувањето со водите, а воспоставената платформа на начин опишан претходно ќе служи и како патоказ за нивно успешно учество во процесите. Имањето пристап до сите документи неопходни за ефективно вклучување во донесувањето одлуки, ќе го зголеми влијанието и партиципативноста на јавноста во заштитата на животната средина. На тој начин ќе се зајакнат знаењата, вештините и капацитетите на јавноста и засегнатата јавност во донесувањето одлуки поврзани со животната средина, преку дигитализација и користење на ИКТ алатки.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Реализацијата на заложбата ќе овозможи директно да се зголеми транспарентноста на МЖСПП со тоа што сите документи кои што се од интерес за јавноста ќе бидат достапни на едно место, организирани и средини, а секој граѓанин кој

	што ќе има интерес ќе може да ги прочита и да достави свои коментари или забелешки.
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Со самото објавување на документите од интерес за граѓаните на веб-страницата на МЖСПП многу ќе се влијае и за зголемувањето на одговорноста на институцијата како за консултации со граѓаните, така и во делот на спроведувањето на законските обврски или обврските кои што произлегуваат од стратешките документи.
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата? Како проактивно ќе ги вклучи граѓаните и граѓанските групи?	Низ самиот процес на достапност и можности за преглед на процесите и документите ќе се овозможи и активно вклучување на граѓаните во процесите на јавни консултации, граѓаните ќе имаат можност навремено да бидат информирани и да реагираат таму каде што е потребно, а низ стратешките процеси, пак, ќе имаат и можност директно да се вклучат и во спроведувањето на мерки и активности, но и да го следат спроведувањето.

Планирање на заложбата					
Достигнувања	***Очекувани резултати***	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
5.1.1 Дефинирани составни делови, функции, изглед на платформа како составен дел на веб-страницата на МЖСПП	Изработена платформа во склоп на веб-страницата на МЖСПП која што ќе биде наменета за објавување на документи од областа на водно право кои што се задолжителни за консултација со граѓаните и пошироката јавност	декември 2024	Водечка институција: МЖСПП		
			Поддршка		
			Јавен сектор	НВО	Други
			МЖСПП	Македонско здружение на млади правници	/
5.1.2 Редовно и навремено објавување на сите документи поврзани со дозволите за водно право на изработената платформа и зајакнување на ефективноста на информирањето на граѓаните и ГО преку промовирање на информациите за објавени документи на	100 % од барањата за водно право добиени во периодот од 2024-2026 година се објавени на изработената платформа и промовирани преку каналите за комуникација на МЖСПП	октомври 2025	МЖСПП	Македонско здружение на млади правници	/

каналите за комуникација на МЖСПП					
5.1.3 Изменување на членот 24 од Закон за животната средина	Законот за животната средина овозможува учество на јавноста во постапките за изработка и одобрување на елаборатите за заштита на животната средина	јануари 2026	МЖСПП	Македонско здружение на млади правници	

Број и име на заложба	**5.2 ЗГОЛЕМЕНА ИНФОРМИРАНОСТ НА ГРАЃАНИТЕ ЗА АКТИВНОСТИТЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ ПОВРЗАНИ СО КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ ПРЕКУ УНАПРЕДУВАЊЕ НА ИНТЕРСЕКТОРСКАТА СОРАБОТКА ПОМЕЃУ МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО И МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ**		
Краток опис на заложбата	Мерките и активностите што се планираат и спроведуваат во двете министерства, најчесто, не се координирани и нема редовна соработка на полето на климатските промени, па министерствата работат засебно како институции иако во делот на климатските промени е потребен нивни заеднички ангажман којшто ќе се оствари токму преку спроведувањето на оваа заложба. Заложбата предвидува редовна размена и споделување на информации поврзани со климатските промени, како и нивно јавно објавување на веб-страниците на двете министерства, но и зајакнување на интерсекторската соработка и координација помеѓу двете министерства.		
Водечка институција	Министерство за животна средина и просторно планирање		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	МЗШВ, МЖСПП	*Рурална коалиција*	/
Временска рамка за заложбата	Март 2024- Јануари 2026		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата? Недостасува редовна соработка помеѓу двете посочени министерства, поради што за голем дел од активностите поврзани со климатските промени кои се применуваат во делот на животната средина, земјоделците најчесто остануваат незапознаени. Нема редовно споделување на информациите кои што се поврзани со климатските промени, можностите за едукација, нови регулативи и слично или, пак, ако ги има, тогаш ги има само во едно од двете министерства. Тука особено би го напоменале фактот дека земјоделското производство е најмногу погодено од климатските промени и потребен е заеднички ангажман на двете министерства во насока на зголемена информираност на сите граѓани, но и примена на мерки коишто ќе ги опфаќаат сите сектори што се погодени од климатските промени. Изминатите 20 години, и да се говорело за климатски промени, можеби предизвикот не се сфаќал сериозно. Сепак, сега веќе е дојдено до состојба каде што секој чекор и мерка се важни за да се ублажат ефектите. Особено последниве неколку години нашата земја е погодена од ефектите на климатските промени, па имаме и значителни намалувања на земјоделското производство во одредени региони, а тоа влијае на одржливиот развој како на заедницата, така и на националните политики и мерки. Токму затоа е потребна интервенција којашто, преку унапредување на соработката помеѓу министерствата, ќе влијае директно и врз унапредувањето на информираноста на граѓаните, а така ќе се зголеми и транспарентноста и отчетноста на двете министерства во делот на климатските промени, а во исто време ќе им се дадат и доволно информации на граѓаните за да може да се вклучат и во процесите на донесување одлуки.
2. Кои се причините за проблемот? Кога се зборува за климатските промени се добива впечаток дека двете министерства работат засебно наместо да ги здружат своите капацитети, знаења и делување на терен. Истото важи и за законската регулатива. На пример, се носи Закон за климатска акција во којшто многу малку, речиси воопшто, не се консултираат земјоделските здруженија или земјоделците. При изработката на извештаи, особено, на пример, за Поглавјето 27, климатските промени и нивните ефекти се земаат од аспект само на животната средина, но не и од аспект на земјоделското производство или другите активности и ефекти во секторот. Токму затоа е потребно да се унапредат соработката помеѓу двете министерства и размената на информации во делот на климатските промени. Тоа ќе ја зголеми и можноста за учество на граѓаните како во процесот на донесување одлуки, така и во делот на спроведувањето на законската регулатива поврзана со климатската акција. Во исто време ќе се унапреди и степенот на информираност, но и навремено стигнување на информациите до сите засегнати страни.

Опис на заложбата
1. Што е досега направено за да се реши проблемот? Министерството за животна средина и просторно планирање има изготвено и посебна веб-страница наменета за зголемено информирање на јавноста во делот на климатските промени https://klimatskipromeni.mk/, но тоа не е случај и со Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, па бидејќи информациите веќе постојат и се објавени, за целосно решавање на проблемот, се предлага заложбата за зголемена соработка и размена на информации меѓу овие две институции
2. Какво решение предлагате? Се предлага формирање на интерсекторска група помеѓу двете министерства во која што ќе членуваат сите засегнати страни, како и координација на веб-страниците на двете министерства во делот на климатските промени и редовно информирање за активностите и состаноците на двете ИПА секторски групи во рамките на министерствата. Секако дека во текот на спроведување на заложбата се можни и други мерки и активности кои што институциите би ги предложиле, а коишто ќе значат надминување на овој проблем и ќе го зголемат заедничкото делување и координација во областа на климатските промени. Со унапредувањето

на соработката помеѓу министерствата, како и отворањето на посебен „таб“ на веб-страницата на МЗШВ каде што ќе се споделуваат информации и можности за едукација и вклучување во спроведувањето на законската регулатива во делот на климатските промени, директно ќе се придонесе како кон поголема информираност на граѓаните и кон поголема транспарентност и отчетност на министерствата во делот на климатските промени. Во исто време ќе се зголеми и отвореноста на ИПА секторските групи во двете министерства, па и на ниво на планирање ќе има поголема координација кога станува збор за делувањето во областа на климатските промени.
3. Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба? Во период од две години би се постигнала редовна информираност и координирани активности помеѓу двете министерства на полето на климатските промени, но и заедничко делување на терен во соработка со општините и граѓанските организации. На таков начин ќе се зголеми информираноста кај пошироката јавност и кај засегнатите страни за активностите кои што ќе се преземаат на полето на климатските промени и ќе се овозможи заеднички координиран пристап и одговор на ефектите предизвикани од климатските промени во сите сектори кои што се зафатени од нив. Така ќе создадеме една нова практика на размена на информации помеѓу институциите, но и ќе се придонесе кон поголема транспарентност и соработка на институциите со граѓаните, а во насока на спроведување на регулативата поврзана со климатските промени.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Заложбата ќе придонесе кон зголемена транспарентност, но и подобрување на пристапот на граѓаните до информациите и активностите поврзани со климатските промени. Тоа ќе ги направи во исто време и двете министерства поотворени и потранспарентни кон граѓаните, а во исто време ќе се зголеми и довербата кај граѓаните во институциите откако ќе ги увидат заедничките вложувања на институциите во унапредувањето на информираноста и вклученоста на граѓаните во процесите поврзани со одговорот на државата и институциите кон ефектите од климатските промени и Зелената агенда на државата.
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Ваквата заложба ќе ги отвори процесите на работа во делот на климатските промени и во исто време ќе овозможи зголемување на можностите за мониторинг на спроведените активности од страна на граѓаните. Преку пристапот до информациите кои што се поврзани со климатските промени како и унапредувањето на соработката и взаемното делување на овие две институции граѓаните редовно ќе бидат запознаени со процесите кои што се одвиваат во оваа област, а кои што ги има многу особено во делот на донесување на законска регулатива и подзаконски акти коишто треба да ги спроведуваат токму граѓаните со поддршка на институциите, па така ќе се овозможи олеснување и на овие процеси преку спроведување на заложбата.
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Преку зголемувањето на информираноста во делот на климатските промени ќе се создадат и услови граѓаните, а особено земјоделците да се вклучат во процесите на донесување одлуки и/или спроведување на законската регулатива и подзаконските акти. Во исто време преку

	едукацијата ќе се овозможи и проактивна вклученост на граѓаните во спроведувањето на законските решенија, но и во делот на мониторинг на резултатите од спроведувањето на законската регулатива на ниво на држава.

<table>
<tr><th colspan="6">Планирање на заложбата</th></tr>
<tr><th>Достигнувања</th><th>Очекувани резултати</th><th>Очекуван датум на завршување</th><th colspan="3">Засегнати страни</th></tr>
<tr><td rowspan="4">5.2.1 Зајакната соработка помеѓу МЗШВ и МЖСПП</td><td rowspan="4">Формирана интерсекторска група или друг механизам кој што ќе ја овозможи редовната комуникација помеѓу институциите во делот на климатските промени
Утврдена содржина која што редовно ќе се објавува на порталите на двете министерства во консултација со потсекторските групи на земјоделци во составот на МЗШВ</td><td rowspan="4">јануари 2026</td><td colspan="3">Водечка институција: МЖСПП</td></tr>
<tr><td colspan="2"><u>Поддршка</u></td><td></td></tr>
<tr><td>Јавен сектор</td><td>НВО</td><td>Други</td></tr>
<tr><td>МЖСПП
МЗШВ</td><td>Рурална Коалиција</td><td>/</td></tr>
<tr><td>5.2.2 Зголемена транспарентност и отчетност на МЗШВ и МЖСПП во делот на климатски промени</td><td>Креиран посебен таб за климатски промени во рамките на МЗШВ.
Реализирани минимум 5 промотивни настани во соработка со министерствата и граѓанските организации за промоција на табот, но и создавање на алатка за дополнување со вести и активности од страна на земјоделците и граѓанските организации
Утврден број на посети на табот за 2025 година како „baseline“ за наредните години и</td><td>јануари 2026</td><td>МЖСПП
МЗШВ</td><td>Рурална Коалиција</td><td>/</td></tr>
</table>

	број на вести споделени на годишно ниво Промовиран таб за климатски промени на социјалните медиуми со поддршка и споделување на ГО и Национална рурална мрежа (мрежа на ГО основана од МЗШВ)				

АКЦИСКИ ПЛАН 2024-2026

НА СОБРАНИЕТО КОН ПАРТНЕРСТВОТО ЗА ОТВОРЕНА ВЛАСТ (OGP)

Партнерството за отворена власт (ПОВ) е доброволна меѓународна иницијатива која се заснова на идејата дека отворената власт е достапна, одговорна и отчетна кон граѓаните. Ова уникатно партнерство ги комбинира силите на претставниците на властите и граѓанското општество за да промовира отворено, партиципативно, инклузивно и одговорно владеење.

Собранието ја препознава важноста на отвореноста и транспарентноста на законодавниот дом. Парламентарните информации и припаѓаат на јавноста и разбирањето на законодавниот дом е да обезбеди отвореност на податоци, на проактивен начин, во дигитален формат колку што е тоа возможно.
Собранието ги утврди своите стратешки цели и приоритети во Стратешкиот план на Собранието за 2024 – 2028 година, донесен на 31.8.2023 година. Стратешкиот план има 6 цели, (функционален, отворен, дигитален и безбеден парламент, парламентарна дипломатија и ефикасна служба).

Целта за отворен парламент од Стратешкиот план, развива приоритети и активности во врска со промовирање на култура на отвореност, со вклучена јавност и маргинализираните групи во општеството, реформа на Собранискиот канал, Партнерството за отворена власт, комуникација со јавност и отворени податоци.

Собранието се вклучи во ПОВ во 2017 година и од тогаш работеше на два акциски плана 2018-2021 и 2021-2023. Во новиот Акциски план 2024-2026 за ПОВ Собранието ги предлага следниве 4 заложби кои се разработени надолу во овој документ:

РЕГИСТАР НА РЕГУЛАТОРНИ ТЕЛА ОСНОВАНИ ОД СОБРАНИЕТО

ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА ПРЕКУ СОБРАНИСКИОТ ТВ КАНАЛ

НАДЗОРНА РАСПРАВА ВО СОБРАНИЕТО ЗА СПРОВЕДУВАЊЕТО НА НАЦИОНАЛНИОТ ПОВ ПЛАН 2024-2026

ПАРЛАМЕНТАРЕН КАРАВАН-МОБИЛЕН ПАРАЛАМЕНТ ЗА ДИРЕКТНА КОМУНИКАЦИЈА НА ПРАТЕНИЦИТЕ СО ГРАЃАНИТЕ

Број и име на заложба	**1. РЕГИСТАР НА РЕГУЛАТОРНИ ТЕЛА ОСНОВАНИ ОД СОБРАНИЕТО**		
Краток опис на заложбата	Освен законодавната, надзорната и претставничката функција, Собранието има и голема улога во формирање на разни регулаторни тела, агенции и органи, кои директно се одговорни за својата работа пред законодавецот. Почнувајќи од основањето, до именувањето на раководни лица во нив, членови на надзорни и/или управни одбори и слично, одобрување на нивните годишни програми за работа, годишните финансиски планови па се до следење на нивната работа и усвојување на годишните извештаи за работа, Собранието има своја улога во работењето на овие органи. Актите и документите што овие органи ги доставуваат до Собранието во моментот се достапни како точки, односно примени материјали во соодветни работни тела и се достапни на системот е-парламент и веб-страницата www.sobranie.mk. Со заложбата сакаме да се направи исцрпна листа на овие тела, кои сега се водат од службеници како локално зачувани листи во Комисијата за прашања на избори и именувања. Заради тоа, Собранието ја препознава важноста да направи целосно достапен инвентар на овие органи, областите на дејствување, мандатите на раководните лица и сите придружни документи кои влегуваат и по соодветна постапка излегуваат од Собранието во форма која е јавна, достапна, пребарлива, дигитализирана за користење и информирање на граѓаните, граѓанските организации, академските институции итн.		
Водечка институција	Собрание		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	Сите органи кои можат да бидат предмет на оваа обработка, може да бидат контактирани доколку се појави таква потреба.	Парламентарниот институт ќе земе во предвид соработка со невладини организации кои имаат професионални извештаи или анализи на темава за посеопфатна обработка на податоците.	Собранието во својот капацитет ќе ја спроведе заложбата според документите и податоците што му се на располагање.

Временска рамка за заложбата	16 месеци, 2024-2025 година

Дефинирање на проблем

1. **Каков проблем адресира заложбата?**

Процесот на приближување кон законодавството на Европската унија донесе многу сфери каде што експлицитно се бара органи и тела кои во својата работа би дејствувале независно од извршната власт. Ова е важно за тие сектори и дејности да се ослободат од влијание во нивното работење, и води кон формирање на една цела регулаторна сфера во многу области кои директно се под авторитетот на законодавната власт, каде и мнозинството и опозицијата имаат улога да ги следат и контролираат во нивното работење. Спроведувањето на заложбата како што е опишана ќе даде проактивно информации за јавноста во дигитална форма, кои се тие органи и тела, кои се именуваните раководни лица, со какви мандати со целокупен сет на податоци за нив. Со тоа се очекува да се намали перцепцијата на јавноста за начинот на нивното работење, на разбирањето дека независно работење се однесува на функционирањето и давање на услуги и дека сите се дел од единствениот административен простор во државата кои одговараат пред суверената законодавна власт и граѓаните. Дополнително ќе даде навремени информации за оние раководни места за кои е задолжително објавување на оглас од Собранието за граѓаните да знаат и евентуално заинтересираните да аплицираат. И на крајот, уредување на ваква листа, ќе ги намали барањата за пристап до јавни информации согласно закон, од оваа сфера до Собранието, со оглед на тоа што проактивно ќе бидат достапни тие информации.

Во подолг временски период, во јавноста има недостиг на информации за работењето на разни органи, комисии, агенции, регулатори и слично. Недостигот на информации често е поврзан со јавен настан каде медиумите ги повикуваат овие органи и се развива јавен дискурс за нивното работење дека се независни и имплицитно со тоа дека не одговараат никому.
Значи засегнати страни се граѓаните во најширока смисла но и посебно професионални организации кога бараат информации. Индиректно цело тоа е поврзано и со надзорната улога на Собранието над овие тела и органи каде се јавува како основач.

2. Кои се причините за проблемот?

Причините за проблемот се поврзуваат во комуникација на ново усвоено законодавство во последните две децении, кое што резултираше со многу тела и органи со различни надлежности. Јавноста сака да знае за овие тела, назначувањето на нивните раководни лица итн.

Опис на заложбата

1. **Што е досега направено за да се реши проблемот?**

Информациите за точките на дневниот ред за седниците на Собранието се достапни на веб-страницата www.sobranie.mk. Доколку се бара нешто од аспект на регулаторните тела, се бара по седниците и точките на дневен ред, или во полињата за пребарувања, но не може да се идентификува единствена листа на сите нив, и информации за сите нив на едно место. Дополнително, Собранието има портал за отворени податоци каде како податочни сетови има многу информации но, овие конкретно од заложбата не се дел од истиот.

2. Какво решение предлагате?

Достапноста на овие информации дефинирани во заложбата може да биде предмет на посебен регистар на такви податоци каде детално би се опишале и би биле достапни на www.sobranie.mk. Алтернативно, може да биде дел од податочен сет во порталот за отворени податоци https://data.sobranie.mk/en/. Зборуваме за дигитални форми на податоци заради тоа што сега и да има исцрпна листа не е јавна и не е на едно место. Проблемот ќе се реши целосно, затоа што ќе биде дадена исцрпна листа на се што постои. Податоците ќе може да се пристапуваат од веб-страница директно, не мора да се бара пристап до јавни информации.

3. **Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба?**

Постоењето на детален регистар како прво ќе овозможи полесно следење на мандатите на именуваните лица, и Собранието ќе може во рок да објавува повици за именување на местата кои истекуваат. Тоа ќе ја подобри предвидливоста и ефикасноста.
Дополнително, граѓаните ќе добијат преглед во реално време што се постои, дали од аспект на задолженијата на Собранието е преземено дејство, потоа што се како информација и извештај се нуди од регулаторните тела.
Пратениците во реално време би имале информација доколку во јавноста и медиумите се појави некаква состојба дали конкретно надлежен е орган кој е директно одговорен пред Собранието а не пред извршната власт итн.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Спроведувањето на заложбата ќе значи обработка на информации за кои граѓаните ќе ги знаат во реално време, кои ќе бидат достапни електронски, пребарливи и ќе се објавуваат на проактивна основа без потреба од барање за пристап до информации или обраќања до Собранието.
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Со објавувањето на податоците, индиректно се подобрува предвидливоста, особено од аспект на истекување на мандатите, постапка и рокови за нови назначувања итн. Со регистарот директно се обезбедуваат информации за пратениците за вршење на нивните уставни права и должности.
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Спроведувањето на заложбата ќе вклучи професионални организации кои имаат претходни анализи на темата. Дополнително во процесот на ко креација и консултација индиректно се информира за другите можности од веб-страници или други софтвери за други информации. Со јавноста на регистарот очекуваме и повеќе интерес кај граѓаните во форма на законодавна идеја или прашање до овластен предлагач (пратениците).

<table>
<tr><th colspan="6">Планирање на заложбата</th></tr>
<tr><th>Достигнувања</th><th>Очекувани резултати</th><th>Очекуван датум на завршување</th><th colspan="3">Засегнати страни</th></tr>
<tr><td rowspan="3">Квартално известување на координација за истекување на мандати или за рокови за назначување на нови мандати во тела кои ги основа Собранието.
Создавање на работна група за опис на сите тела и органи кои ги основа Собранието како и други назначувања.
Спроведување на јавна набавка доколку</td><td rowspan="3"></td><td rowspan="3">Март 2025</td><td colspan="3">Водечка институција: Собрание, со Парламентарен институт</td></tr>
<tr><td colspan="2"><u>Поддршка</u></td><td></td></tr>
<tr><td>Јавен сектор</td><td>НВО Национален демократски институт (НДИ), Центар за управување со</td><td>Други</td></tr>
</table>

решението бара нова софтверска алатка за да биде достапно на веб-страницата. Спроведување на договор Дигитализација и објава на веб-страницата				промени, и Институт за демократија Социетас Цивилис	

Број и име на заложба	**2. ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА ПРЕКУ СОБРАНИСКИОТ ТВ КАНАЛ**		
Краток опис на заложбата	Собранието ќе ја продолжи реформата со целосна функционалност на собранискиот канал. Информирањето на јавноста преку собранискиот канал мора да биде квалитетна, навремена, редовна, предвидлива, преку неедитабилна содржина преноси во живо и пренос на снимки од пленарни седници и комисии совети и други активности, но и преку дизајн и продукција на сопствена содржина од собранискотo ТВ студио. Општата цел на оваа заложба е да се зголеми гледаноста на ТВ каналот или индиректно зголемено информирање на јавноста за законодавната агенда.		
Водечка институција	Собрание		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	Македонска радио телевизија	Национален демократски институт (НДИ), Центар за управување со промени, и Институт за демократија Социетас Цивилис	Собранието во својот капацитет ќе ја спроведе заложбата.
Временска рамка за заложбата	2024-2026 година		

Дефинирање на проблем
1. Каков проблем адресира заложбата? Комуницирањето со јавноста на законодавната власт преку сопствен телевизиски канал е класично решение за комуникација со камера и звук во живо или со снимка. Во оваа смисла Собранието работеше на модернизација на собранискиот канал, преку измени и дополнувања на Законот за Собранието, со набавка на модерна опрема каде беа инвестирани 250.000 евра и вработување на професионален персонал од 7 луѓе. Спроведување на заложбата ќе овозможи сопствена содржина и продукција на функционален ТВ канал како начин на комуницирање на Собранието со категорија на граѓани кој на овој начин се информира за

Собранието (паралелно со веб-страницата, социјалните мрежи или прилозите од медиумите на националните телевизии).

Модернизацијата и дигитализацијата во општеството низ годините направи промена да граѓаните се информираат главно од националните телевизии, а многу помалку од собранискиот ТВ канал за она што се случува во законодавниот дом. Според некои испитувања постои една категорија на повозрасни граѓани кои повеќе го следат собранискиот тв канал, и поголем дел од помлада популација кои на поинаков начин се информираат.

2. Кои се причините за проблемот?

Причините за ова одат кон лесно достапните модерни начини на информирање преку телевизиите а посебно преку интернет порталите и врзаните вести од порталите кон социјалните мрежи. Точното информирање е важно и заради борбата со лажните вести и делумните и необјективни информации.
Падот на гледаноста на собранискиот ТВ канал се поврзува и со квалитетот на самото емитување кое заради неинвестирањето низ годините заостанува.
Недостатокот од сопствена програма како дебатни емисии, законодавни вести и слично ја прави програмата неатрактивна кога нема директен пренос од седница или снимки од работни тела.

Опис на заложбата

1. **Што е досега направено за да се реши проблемот?**

Оваа заложба е продолжување на заложбата од претходниот ПОВ акциски план на Собранието 2021-2023.
Опремувањето на студиото со модерна опрема за емитување беше приоритет и предизвик за службата да го опише и спроведе како проект кој вклучува и опрема, и работи и простории.
Дополнително, неопходни беа измени во правната рамка, и во таа смисла се спроведоа дополнувања на Законот за Собранието каде се утврдува поблиску работата и надлежностите, годишната програма за работа, годишен план за видот и содржината на програмите, односот со МРТВ, финансиски и инвестиционен план, уредувачката одговорност итн.
Работата на студиото е неопходно врзана и со професионален персонал, затоа според Актот за систематизација на службата на Собранието беа предвидени нови позиции, и се распишуваше оглас во два наврата за 7 празни места.

2. Какво решение предлагате?

Заложбата предвидена овде ќе овозможи развој на конкретна програма за работа на собранискиот канал, заедно со формирање на советот на собранискиот канал кој треба да ги одобри сите документи. Советот на собранискиот канал е законска обврска дека ТВ каналот на законодавецот го управува заедно и мнозинството и опозицијата. Согласно законот, советот го раководи потпретседател на Собранието од редот на опозицијата, заедно со пратеници од мнозинството и опозицијата, претставник на МРТВ но и можност за именување на надворешни експерти со право на збор без право на глас. Дополнително на тоа, ќе треба да се развие содржина за комуникација со јавноста, која ќе се изработува самостојно и/или со ко продукција, со вклучување на повеќе организациони единици. Во оваа смисла очекуваме да се развијат дневни законодавни вести, предвидливост на програмата, законодавни бриф/кратки мултимедијални содржини во објаснувачка улога за предлозите за гледачите и слично, дебатни емисии меѓу пратениците итн.

3. **Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба?**

Општ резултат на заложбата е предложените решенија да се спроведат и собранискиот канал да функционира. Индиректен резултат треба да биде зголемување на гледаноста на собранискиот ТВ канал. Начинот на кои се информираат граѓаните постојано се следи од Институтот за демократија Социетас Цивилис во соодветни анкети и истражувања, и тие податоци ќе се земат како релевантни низ годините за

да се следи трендот на гледаноста. https://idscs.org.mk/wp-content/uploads/2022/07/A4_ENG-ANKETA-2022.pdf

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Спроведувањето на заложбата ќе значи предвидливост на дневната агенда на собранискиот канал (може и неделната). На тој начин однапред ќе нуди календар за заинтересирани граѓани да следат. Едукативна содржина ќе едуцира граѓани за законодавната власт. Дебатни емисии ќе соочува ставови и аргументи. Законодавниот бриф ќе дава објаснување на предлозите.
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Самото присуство во јавен медиум помага врз чувството за одговорност за она што се прави и зборува. Спроведувањето на активноста директно ќе се следи со квалитетот на програми на собранискиот ТВ канал.
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Како дел од програмските активности, ќе постојат кратки информативни прилози за граѓаните, како на пример за како да дојдат во Собранието и да се пријават за отворен ден, како де се пријават за учество на едукативни активности (детски парламент, имам став) итн.

Планирање на заложбата					
Достигнувања	**Очекувани резултати**	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
Формирање на советот за собраниски канал *Ангажирање на надворешни експерти во советот* *Донесување на програмата за работа* *Изработка на содржини за емитување* *Екипираност и обучување на кадарот* *Ангажирање копродукција*		**2024-2026** низ целиот период на овој акциски план	Водечка институција:		
			Поддршка		
			Јавен сектор Собранието, МТВ	НВО Национален демократски институт (НДИ), Центар за управување со промени, и Институт за демократија Социетас Цивилис	Други /

<table>
<tr><td>Број и име на заложба</td><td colspan="3">3. НАДЗОРНА РАСПРАВА ВО СОБРАНИЕТО ЗА СПРОВЕДУВАЊЕТО НА НАЦИОНАЛНИОТ ПОВ ПЛАН 2024-2026</td></tr>
<tr><td>Краток опис на заложбата</td><td colspan="3">Собранието е законодавна власт во системот на организација на државната власт во државата и суверен претставник на волјата на граѓаните.
Во определбите за отвореност и транспарентност на законодавната власт Собранието е дел од Партнерството за отворена власт од 2018 година и тоа со посебна работна група, посебен Акциски план со заложби кон ПОВ и пристапи кон надворешен мониторинг на следење на спроведувањето на предвидените активности.
Освен ова, во капацитетот на својата законодавна функција, Собранието дава поддршка на сите законски решенија кои другите власти, извршната и судската ги предлагаат за остварување на нивните ПОВ заложби.
На крај, Собранието има и надзорна функција, и во оваа смисла е заинтересирано во целост да го следи спроведувањето на националниот ПОВ план 2024-2026.
Заради тоа во Акцискиот план 2024-2026 се предвидува одржување на надзорна расправа во соодветното работно тело.</td></tr>
<tr><td>Водечка институција</td><td colspan="3">Собрание</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Поддршка од засегнатите страни</td><td>Јавен сектор</td><td>Невладин сектор</td><td>Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)</td></tr>
<tr><td>Претставниците на извршната и судската власт, ќе имаат обврска да учествуваат на надзорната расправа</td><td>Претставници од граѓански организации кои се дел од Советот на ПОВ, но и други заинтересирани и/или консултирани во процесот на подготовка на националниот ПОВ план.</td><td>Можност за учество на официјални претставници на ПОВ за регионот и Европа.</td></tr>
<tr><td>Временска рамка за заложбата</td><td colspan="3">Ноември 2024-февруари 2025</td></tr>
<tr><td colspan="4">Дефинирање на проблем</td></tr>
<tr><td colspan="4">1. Каков проблем адресира заложбата?

Заложбата треба да стимулира практицирање на надзорната улога на парламентите, дури и во однос на спроведувањето на ПОВ. Според Меморандумот за вклучување на парламентите од ПОВ, се препорачува парламентите освен за себе да се вклучат и со надзор на тоа што другите власти спроведуваат.
Со оглед на тоа што станува збор за програмирање на петтиот циклус на Акцискиот план кон ПОВ, Собранието како законодавна власт во својот уставен капацитет за надзор над органите на извршната власт до сега не спровел надзорна расправа. Националниот ПОВ план е документ на извршната власт кој го предлага МИОА и го усвојува Владата.
Засегнат од оваа заложба е Собранието, затоа што значи практицирање на уставни надлежности на законодавната власт.
Други засегнати се и сите органи од извршната и судската власт кои предлагаат мерки во националниот ПОВ план.</td></tr>
<tr><td colspan="4">1. Кои се причините за проблемот?</td></tr>
</table>

Спроведувањето на надзорна расправа треба да даде отчет и информирање на пратениците за спроведувањето на активностите од националниот ПОВ план. Дополнително, самото програмирање на ваква заложба дава предвидливост и на надзорните расправи во Собранието. Имено, законодавецот во Законот за Собранието веќе предвидел дека на институтот координација, координаторите на политичките партии со претседателот на Собранието прават годишен план на надзорни расправи во Собранието.
Опис на заложбата
1. Што е досега направено за да се реши проблемот? Собранието, со оглед на тоа што е вклучено во ПОВ преку сопствен акциски план, во рамки на процесот на ко-креација на документот е вклучено на ниво на работна група од пратеници, претставници од парламентарните политички партии, вработени во службата на Собранието, партнерски меѓународни и домашни граѓански организации. Понатаму во однос на конкретните заложби постојат и работни подгрупи. Значи што се однесува до сопствениот Акциски план Собранието е запознаено и го спроведува истиот. За принципите и природата на ПОВ, делумно се информирани пратениците во рамки на разни настани за промоција на активности и на партнерството. Работната група се информира само за акцискиот план на Собранието, така да подетално координаторите или пратениците не се запознаени со заложбите на другите власти и органи.
2. Какво решение предлагате? Заложбата предвидува организирање на надзорна расправа во едно од работните тела, со сите чекори предвидени согласно Деловникот на Собранието. Надзорната расправа ќе даде информации за пратениците за тоа што прави државата во врска со националниот ПОВ план, но исто така и во форма на излагања, сведоци ќе може и да се спознаат проблемите степенот на реализација, водачи во спроведување итн.
2. Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба? Какви резултати би сакале да постигнеме? Какви промени во знаењето, вештините и капацитетите сакаме да постигнеме? Какви промени во однесувањето, системите и практиките сакаме да создадеме? Резултатот од оваа заложба е директен и индиректен. Директни резултати се вклучување на законодавната власт во својот надзорен капацитет. Информирање на пратениците за ПОВ. Индиректни резултати се предвидливост на користењето на институтот надзорна расправа во Собранието во врска со други теми и политики.

Анализа на заложбата	
Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Во спроведувањето на заложбата, надзорната расправа е отворена за јавноста. Дополнително ќе биде емитувана на собранискиот ТВ канал. Медиумите исто ќе имаат можност директно да присуствуваат. Јавното отворање на спроведувањето на политиките го прави парламентот ангажиран во следењето на работата на извршната и судската власт во делот на спроведување на ПОВ.
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Присуството на јавноста на надзорната расправа предизвикува поголем интерес и кај пратениците. Информирањето на пратениците со информирање на јавноста и граѓаните директно и изворно може да се запознаат со тоа што се работи.
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во	

дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?					
Планирање на заложбата					
Достигнувања	**Очекувани резултати**	**Очекуван датум на завршување**	**Засегнати страни**		
Донесување одлука на координација за организирање на надзорна расправа Определување на работно тело за спроведување на надзорната расправа Определување на агенда, гости, обраќања од други органи Покана на гости, медиуми, НВО и граѓани		февруари 2025	Водечка институција: **Собранието**		
			Поддршка		
			Јавен сектор	НВО	Други
			Претставници од извршната и судската власт	Националниот совет за ПОВ	

Број и име на заложба	**4. ПАРЛАМЕНТАРЕН КАРАВАН-мобилен парламент за директна комуникација на пратениците со граѓаните**		
Краток опис на заложбата	Собранието редовно одржува отворени денови и организира посети на зградата за граѓаните. Ова придонесува за процесот на подобрување на имиџот на институцијата и постепено ја гради перцепцијата дека Собранието е отворено и транспарентно. Сепак, некои граѓани од различни причини, временски, практични или економски, не можат да патуваат во Скопје и да ја посетат зградата на Собранието. Со организирање на предложениот караван, институционалните и граѓанските партнери ќе го направат Собранието „мобилно“.		
Водечка институција	Собрание		
Поддршка од засегнатите страни	**Јавен сектор**	**Невладин сектор**	**Други (Парламент, приватен сектор, меѓународни организации итн.)**
	Единиците на локалната самоуправа Канцеларии за контакт со граѓани на пратениците	Локални невладини организации	Училишта, факултети во единиците на локалната самоуправа

Временска рамка за заложбата	2024-2026 година Активноста ќе се спроведува еднаш годишно.

Дефинирање на проблем

1. **Каков проблем адресира заложбата?**

Главните цели на караванот се да го претстави Собранието како отворена, одговорна и транспарентна институција како и да го доближи до оние граѓани кои не се во можност да ја посетат зградата.
Некои од клучните цели ќе бидат:
• едукативни: и возрасните, младите и децата ќе слушнат информации за законодавните, надзорните и другите процеси
• промотивно: состаноци за караванот ќе бидат контакт канцелариите на пратениците со цел да бидат повидливи за граѓаните
• информативно: посетителите на караванот ќе се запознаат со иницијативите за транспарентност , како што се новата веб-страница на Собранието, ТВ студиото и каналот, Парламентарниот институт итн.
• зголемување на видливоста: караванот исто така ќе биде можност за понатамошно промовирање на транспарентноста и надзорните улоги на Собранието
• **„**Мобилниот парламентарен караван“ е предвиден како поширока комуникациска кампања и за да се максимизира неговата видливост и дофат до граѓаните, ќе бара како слоган (клучна порака) и визуелен идентитет
• Визуелниот идентитет ќе се развие во подоцнежната фаза од процесот на подготовка, додека во овој момент, од клучно значење е да се дефинира клучната порака на кампањата која исто така ќе служи како слоган на караванот и ќе биде пренесена во сите придружни елементи
• Поточно, предлогот е слоганот да биде едноставен, јасен и ефективен, слично како слоганот
Кампања „Независно Собрание“ - и да се поврзат некои делови од клучните пораки од тие активности, за да има континуитет
• Предложениот слоган/клучна порака за „Мобилниот парламентарен караван“ е:
„Собранието за граѓаните“ е многу едноставна и јасна порака што може да ја разбере секој
• Со него, идејата е да се подвлече дека Собранието постои за граѓаните, да ги застапува нивните потреби, да се вклучи во демократска дебата со нив за да се изготват законски решенија кои ќе го подобрат животот и на краток и на долг рок.
• Поднаслов „Отворено и одговорно“ (Отворено и одговорно) ќе соопшти дека Собранието е отворено (како и транспарентно) и дека е одговорно како институција пред граѓаните.
• Со користење на „одговорно“ (одговорно) ќе се воспостави врска со поднасловот на кампањата на Независното собрание што беше „За претставничко и одговорно владеење“

2. Кои се причините за проблемот?

Законодавната власт како и парламентите во светот така и Собранието се јавни во својата работа и секојдневно изложени на мислењето и увидот за јавноста, барем што се однесува до законодавната агенда. Заради тоа перцепциите на граѓаните главно се поврзани со јавните настани на пратениците, предложените законски решенија, дебатата и аргументите водени итн. Генерално земено пратениците работат во Скопје, иако доаѓаат од 8 изборни единици и од многу општини во државата. Ако се земе во предвид ангажманот со комисии и пленарни седници и работата во Скопје, останува само петок во неделата за контакт со оние што ги гласале овие пратеници за да можат да разменуваат идеи и да се слушнат потребите на граѓаните. Заложбата како што е предвидена ќе додаде повеќе време за оваа директна комуникација со граѓаните

Опис на заложбата

1. Што е досега направено за да се реши проблемот?

Парламентарниот караван во експериментална форма беше спроведен во 2022 година, како дел од ПСП програмата во соработка со НДИ.
Да не остане само еднаш спроведена активност, и заради интересот на пратениците и граѓаните, со предложената заложба се обидува да го воспостави како редовна активност со дефиниран курикулум за работа.

2. Какво решение предлагате?

Парламентарен караван ќе се одржи во сите градови каде има воспоставено канцеларија за контакт со граѓаните на пратениците.

До секоја од овие точки, комбе на Собранието со вработени од Парламентарниот институт и службата на Собранието и /или пратеници ќе патува носејќи ја опремата потребна за поставување на точката „Мобилен парламент" - во зависност од локациите, или директно ќе се користат канцелариите на пратеникот или просторот пред или многу блиску до нив

Комбето ќе носи комплет од:

- брендиран банер и држач за зборување
- мало поставување аудио и видео (РА, микрофони, ТВ за презентација)
- преклопливи столчиња (максимум 20)
- промотивни печатени материјали на Парламентарниот институт

Во однос на содржината, во секој момент, времетраењето на целосниот состанок ќе биде околу 60 минути и ќе вклучува:

- забелешки од модератор
- обраќање на локалниот пратеник
- едукативна презентација за процесите во Собранието од страна на претставник на ЈУ
- презентација на активностите поврзани со транспарентноста (веб-страница, ТВ студио, безбедност)
- модерирана сесија за прашања и одговори

3. **Какви резултати сакаме да постигнеме со спроведување на оваа заложба?**

Со спроведувањето на оваа заложба ќе се обезбеди присуство на пратениците во нивните изборни општини, ќе ја промовираат својата и работа на Собранието, ќе ги слушнат впечатоците на граѓаните од нивната работа и проблеми кои бараат законодавна иницијатива, појаснување на надлежностите на пратеникот наспроти прашања и проблеми кои се во надлежност на извршната власт или на локалната самоуправа.

Анализа на заложбата

Прашање	Одговор
1.Како заложбата ќе ја промовира транспарентноста?	Транспарентноста со спроведување на оваа заложба ќе биде директен пристап до граѓани. Со присутните пратеници, асистентите во нивните канцеларии за контакт со граѓани се овозможува поголема видливост на системот за потребите на граѓаните.
2.Како заложбата ќе помогне да се поттикне одговорноста?	Директно изложување на размислувањата, идеите и критиките на граѓаните ја зголемуваат одговорноста на пратениците за тоа што го работат пред оние кои ги избрале.
3.Како заложбата ќе го подобри учеството на граѓаните во дефинирањето, спроведувањето и следењето на решенијата?	Спроведувањето на заложбата ќе продуцира целосен опис во форма на извештај на сите забелешки и идеи од граѓаните.

Планирање на заложбата

<table>
<tr><th>Достигнувања</th><th>Очекувани резултати</th><th>Очекуван датум на завршување</th><th colspan="3">Засегнати страни</th></tr>
<tr><td rowspan="3">Донесување одлука на координација за спроведување на активноста</td><td rowspan="3"></td><td rowspan="3">Во предложениот план во зависност од</td><td colspan="3">Водечка институција: Собранието</td></tr>
<tr><td colspan="2"><u>Поддршка</u></td><td></td></tr>
<tr><td>Јавен сектор</td><td>НВО</td><td>Други</td></tr>
</table>

Информирање на сите пратенички групи и пратеници Организација на работна група од Парламентарниот институт и службата на Собранието за спроведување на настаните Дефинирање на агенди, временска рамка, ресурси		обврските за изборна година, индикатор се става на еднаш годишно (најмалку два најмногу 3 настани)	Пратениците Служба на Собранието Канцеларии за контакт со граѓани на пратениците ЗЕЛС, единици на локалната самоуправа, локални училишта		

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ОТВОРЕНО СУДСТВО 2024 – 2026 ГОДИНА

Република Северна Македонија е дел од Партнерството за отворена власт од 2011 година со досега успешно спроведени пет акциски планови за зголемување на транспарентноста и отвореноста на државните институции. Преку пристапување на глобалната доброволна инцијатива за Партнерство за отворена власт, Република Северна Македонија се обврза и ја потврди својата заложба континуирано да се подобрува и својата работа да ја темели на отворени, транспарентни, сигурни и ефикасни владини институции, кои комуницираат и соработуваат со граѓаните.

Во изминатата деценија, државата континуирано работи на подобрување на ефикасноста во работењето на државните институции, зголемување на транспарентноста и пристапот до информации, борбата против корупцијата и обезбедување квалитетни јавни услуги за граѓаните и бизнисите преку искористување на моќта на технологијата и иновациите.

Собранието на Република Северна Македонија се приклучи кон иницијативата Партнерство за отворена власт во 2018 година во рамките на Акцискиот план 2018 - 2020 година, додека почнувајќи од петтиот Национален акциски план (2021-2023) се приклучува и судството со конкретни заложби и мерки за подобрување на транспарентноста и отвореноста на судовите и враќање на довербата на јавноста во судските институции.

1.1 Отворено судство

Прввиот Акциски план за Отворено судство беше развиен во широки дискусии помеѓу претседатели на судовите, судии и претставници на судската служба од сите судови во РСМ,

претставници од Судскиот совет, Министерството за правда, Академијата за судии и јавни обвинители и претставници на граѓанското општество (мониторинг организации). Консултациите со мешан состав беа спроведени во периодот јануари – март 2020 година и вклучуваа директно учество на Националниот координатор за ПОВ и останати експерти во областа со цел да го приближат концептот на Отворени податоци до самите институции и организации. Идеите и потребите на институциите и граѓанскиот сектор темелно дискутирани на тркалезните маси, беа трансформирани во форма на Првиот Акциски план за отворено судство.

Водечки институции за спроведување на Акцискиот план се Врховниот суд, Судскиот совет и Академијата за судии и јавни обвинители, додека планот предвидува активности во две примарни области:

- Пристап до информации и податоци и
- Перформанси.

Активностите беше предвидено да се спроведуваат низ 6 заложби насочени кон: Подобрување на електронскиот судски портал на РСМ, Подобрување на односите со јавноста на судовите, Подобрување на квалитетот и достапноста на податоците и информациите за функционирање на Судскиот совет, Зајакнување на надзорната улога на Судскиот совет врз транспарентноста на судовите, Унифицирање на структура на извештаите на судовите и квалитетот на податоците и Подобрување на електронскиот систем за основна и континуирана обука на судиите. Активностите беше предвидено да се реализираат во временскиот период 2021-2023 година за што ќе биде воспоставен и механизам на следење на напредокот на Акцискиот план за Отворено судство 2021-2023 година.

Заложбите од Акцискиот план за Отворено судство 2021-2023 година не беа реализирани во целост поради што истите се предвидени во новиот Акциски план за Отворено судство 2024-2026 година поради својата актуелност и важност за отвореноста на судството и правосудните институции во Република Северна Македонија.

1. ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИ И ПОДАТОЦИ
1.1 ПОДОБРУВАЊЕ НА ЕЛЕКТРОНСКИОТ СУДСКИ ПОРТАЛ НА РСМ *(www.sud.mk)* (1 февруари 2024 – 31 декември 2025)

Кој јавен проблем се адресира со заложбата?	*Воведувањето на електронскиот Судски портал на РСМ (www.sud.mk) во 2017 година се очекуваше да придонесе за поголема транспарентност на судовите, но сѐ уште постојат големи разлики помеѓу квалитетот и обемот на податоците достапни за судовите. Информациите кои што се објавуваат на веб-страници за секој суд не се унифицирани, не се објавуваат и ажурираат редовно и не сите податоци се објавуваат во отворен формат. На пример извештаите на судовите и биографиите на судиите не се унифицирани, ниту сите може да се најдат на веб-страниците, а во некои случаи се и нејасни. Неконзистентноста при селективната објава на податоците доведува до сомнеж за прикривање на самите податоци што се објавуваат, што директно влијае на довербата на граѓаните во судството како трета гранка на власт во државата. Дополнително, судовите не се проактивни во споделување на информации поврзани со имотната состојба на судиите, па кај биографиите на судиите не се достапни линкови до страната на ДКСК каде што се објавени имотните состојби за секој судија. Не сите судови имаат објавени податоци за информациите од јавен карактер што треба да се достапни (лице за информации од јавен карактер, меил/телефон), а нема ниту редовна пракса на објавување на податоци којшто некој веќе ги побарал со пристап до информации од јавен карактер. Отвореноста е неопходна за подигнување на довербата на јавноста во судиите, судовите и целиот правосуден систем како и за сфаќањето на јавноста за тоа кој и на кој начинот се спроведува правдата од страна на судовите. Притоа, отвореноста е една од главните компоненти на легитимноста на судскиот процес и причина поради која јавноста има доверба во работата и одлуките на судовите. Судскиот портал не е прилагоден за*

			користење од страна на корисниците со оштетување на видот.		
Главна цел на заложбата			• *Овозможување стандардизирани и унифицирани информации и податоци за судовите и судската пракса и зголемување на бројот на податоците во отворен формат поврзани со судството.* • *Проширување на обемот на податоците достапни во отворен формат на порталот.* • *Зголемување на обемот и подобрување на квалитетот на податоците и информациите кои се објавуваат.*		
Како заложбата ќе придонесе за решавање на јавниот проблем?			*Зголемениот обем, подобрениот квалитет и редовното ажурирање на податоците кои се дел од судскиот портал доведува до воведување на нова практика во македонското судство која наложува транспарентна и отчетна но пред се видлива работа судовите за граѓаните на РСМ.*		
Зошто оваа заложба е релевантна за вредностите на ОВП?			*Заложбата овозможува пристап до повеќе информации, го подобрува квалитетот на податоците и ја подобрува пристапноста до информации за јавноста што означува дека заложбата е важна за транспарентноста.*		
Дополнителни информации			*Врска со Цел 16 „Мир, правда и силни институции“* *Таргет 16.6: Да се развијат ефективни, отчетни и транспарентни институции на сите нивоа.* *Таргет 16.10 Да се обезбеди пристап до информации од јавен карактер и заштита на основните слободи, во согласност со националното законодавство и меѓународните договори.* *Оваа заложба ќе придонесе за подобрување на јавната одговорност на сите чинители во судство преку подобрување и зголемување на обемот и квалитетот на податоците на судскиот портал.*		
Бр.	**Достигнување**	**Индикатори**	**Носител на активност**	**Датум на започнување**	**Датум на завршување**

	1.1.1 Дефинирање на каталогот на отворени податоци и стандардизиран квалитет и обем на информациите согласно претходната пракса на објавување на информации на судскиот портал, барањата за пристап до информации од јавен карактер и веќе достапни анализи за транспарентност и отвореност на судство	Намален број на пристигнати барања за слободен пристап до информации од јавен карактер до судовите во РСМ	Врховен суд на РСМ, Центар за правни истражувања и анализи	02.2024	06.2024
	1.1.2 Подготовка на индивидуални проценки за усогласеност со дефинираниот каталог на отворени податоци и стандардизиран квалитет и обем на информациите за секој суд	Намален број на пристигнати барања за слободен пристап до информации од јавен карактер до судовите во РСМ	Врховен суд на РСМ, Центар за правни истражувања и анализи	07.2024	12.2024
	1.1.3 Спроведување на неопходните подобрувања и објавување на отворени податоци и информации со стандардизиран квалитет во согласност со проценки направени за секој суд одделно.	Веб-портал со стандардизирани информации и податоци за јавноста	Врховен суд на РСМ, Центар за правни истражувања и анализи	01.2025	03.2025
	1.1.4 Подобрување и прилагодување на содржината на судскиот портал за користење на лица со оштетен вид, со овозможување на аудио верзија на начелни правни мислења, правни мислења и сентенци на Врховен суд на РСМ.	Воспоставена text-to-speech(текст-во-глас) алатка на веб-страницата на Врховен суд на РСМ	Врховен суд на РСМ, Центар за правни истражувања и анализи	03.2025	12.2025

	Заложба од претходниот акциски план
Водечка институција за спроведување	*Врховен суд на РСМ*
Име на одговорно лице во институцијата за спроведување	Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Функција, Одделение	Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза

Email		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Телефон		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Други вклучени субјекти	Судови, правосудни институции	*Сите судови во РСМ, Судски совет на РСМ*
	Граѓански организации, приватен сектор, мултилатерални и работни групи	*Здружение на судии, Здружение на судска администрација, Центар за правни истражувања и анализи, Инклузива*

1.2 ПОДОБРУВАЊЕ НА ОДНОСИТЕ СО ЈАВНОСТА НА СУДОВИТЕ (1 февруари 2024 - 31 март 2025)	
Кој јавен проблем се адресира со заложбата?	*Во институционалната рамка и практикување на вистинската транспарентност и отвореност на судовите, се појавуваат бројни проблеми и предизвици. Судовите, немаат ресурси, ниту знаење да ги исполнуваат релевантните норми на Судскиот деловник за односи со јавноста. Судиите не се стремат редовно да комуницираат со јавноста на директен начин преку прес- конференции, интервјуа, електронски медиуми и сл. Постои потреба од обнова на линкот односно поврзаноста помеѓу судовите и медиумите со*

			цел враќање на довербата на јавноста во судството и правосудните органи.		
Главна цел на заложбата			• *Подобрување на активната комуникација и транспарентност на судовите со јавноста* • *Воспоставување на сеопфатна рамка според која судовите би комуницирале со јавноста и медиумите* • *Изработка на Стратегија за отвореност на судството* • *Развивање на соработката со Судско-медиумскиот совет*		
Како заложбата ќе придонесе за решавање на јавниот проблем?			*Преку реализација на заложбата се воспоставуваат долгорочни насоки за подобрување на транспарентноста и отвореноста на судството преку воспоставена методологија за комуникација со јавноста.*		
Зошто оваа заложба е релевантна за вредностите на ОВП?			*Заложбата овозможува пристап до повеќе информации, го подобрува квалитетот на податоците и ја подобрува пристапноста до информации за јавноста што означува дека заложбата е важна за транспарентноста со која ќе се приближи и работата на судовите до граѓаните преку навремено информирање*		
Дополнителни информации			Врска со Цел 16 „Мир, правда и силни институции“ Таргет 16.6: *Да се развијат ефективни, отчетни и транспарентни институции на сите нивоа.* Таргет 16.10 *Да се обезбеди пристап до информации од јавен карактер и заштита на основните слободи, во согласност со националното законодавство и меѓународните договори.* Оваа заложба ќе придонесе за зголемување на отвореноста на судовите во Република Северна Македонија преку редовно споделување на информации со медиуми и јавноста.		
Бр.	**Достигнување**	**Индикатори**	**Носител на активност**	**Датум на започнување**	**Датум на завршување**

	1.2.1 Подготовка на методологија и/или упатства според кои судовите би комуницирале со јавноста и начините на нејзино информирање со цел да опфаќаат бројни теми како што се изготвување на годишни извештаи, подготовка на годишни планови, како и формат во кој тие ќе бидат објавени.	Усвоена Методологија и останати прописи (Упатство, Правилник) за комуникација со јавноста на судовите во РСМ	Врховен суд на РСМ и Судскиот совет на РСМ	02.2024	06.2024
	1.2.2 Спроведување консултативни средби со медиуми и останати лица како директни корисници на Методологијата	Усвоена Методологија и останати прописи (Упатство, Правилник) за комуникација со јавноста на судовите во РСМ	Врховен суд на РСМ и Судскиот совет на РСМ	04.2024	06.2024
	1.2.3 Подготовка и донесување на нов сеопфатен Прирачник/Насоки/Правилник за односи на судството со медиумите.	Усвоена Методологија и останати прописи (Упатство, Правилник) за комуникација со јавноста на судовите во РСМ	Врховен суд на РСМ	07.2024	10.2024
	1.2.4 Изработка на Стратегија за отвореност на судството како 5-годишен документ придружен со Акциски план, така што ќе бидат систематизирани сите напори за зголемување на транспарентноста и целокупната отвореност на судството.	Усвоена Стратегија за отвореност на судството од страна на ССРСМ	Судски совет на РСМ	09.2024	03.2025
			Заложба од претходниот акциски план		

Водечка институција за спроведување		*Наведете ја институцијата која ја препознавате како потенцијално надлежна за спроведување на заложбата*
Име на одговорно лице во институцијата за спроведување		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Функција, Одделение		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Email		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Телефон		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Други вклучени субјекти	Судови, правосудни институции	*Сите судови на РСМ,*
	Граѓански организации, приватен сектор, мултилатерални и работни групи	*Здружение на судии, Судско-медиумски совет, Центар за правни истражувања и анализи*

1.3 ПОДОБРУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ И ДОСТАПНОСТА НА ПОДАТОЦИТЕ И ИНФОРМАЦИИТЕ ЗА ФУНКЦИОНИРАЊЕ НА СУДСКИОТ СОВЕТ (1 февруари 2024 – 31 декември 2025)	
Кој јавен проблем се адресира со заложбата?	*Судскиот совет на РСМ има двојна улога кога станува збор за транспарентноста на правосудниот систем. Од една страна тој има активна улога, односно треба да ја мониторира*

	транспарентноста и отвореноста на судството. Од друга страна тој се јавува како пасивен субјект кој треба да исполни законски обврски со цел да постигне транспарентност. *Законот за Судскиот совет на РСМ предвидува обврски за Советот на својата веб-страница задолжително да објави податоци околу: изборот на неговите членови (член 14 и член 25), обработените квартални и годишни извештаи за работата на судството (член 36, ст. 1, точка 14), записници од своите седници (член 39), одлуките донесени во повторената постапка (член 72, ст. 5), своите годишни извештаи.* *Според некои понови анализи, достапноста на Судскиот совет на РСМ се оценува слабо, односно се констатира дека Судскиот совет нема добри канали за комуникација со граѓаните и со медиумите. Не постои водич за покренување жалби и претставки од граѓаните преку веб-порталот и не постои водич за медиумите. Обврските на Судскиот совет кои произлегуваат од претставките од граѓаните се регулирани со Законот за Судскиот совет на Република Северна Македонија. Сепак на веб-страницата на Судскиот совет не можат да се најдат никакви информации за поднесување или одговор по претставки од граѓаните на РСМ.* *Принципот на транспарентност е исто така на ниско ниво бидејќи освен добри оценки во поглед на достапните информации за организациската структура, се оценува дека не постојат политики за јавни набавки и не се објавуваат информациите поврзани со спроведените јавни набавки.* *Судскиот совет е имател на информации согласно Законот за слободен пристап. Тоа значи дека тој е должен да ги исполнува обврските кои произлегуваат од тој Закон.*
Главна цел на заложбата	• *Зголемена достапност и квалитет на информациите со кои располага Судскиот совет, и олеснување на пристапот на граѓаните за поднесување претставки до Советот.* • *Стандардизирање на квалитетот и обемот на податоците кои задолжително треба да ги објават судовите.*

	• *Воспоставување на стандарди и начин на објавување на податоците на веб-страницата на Судскиот совет.* • *Полесен пристап за покренување жалби и претставки од граѓаните преку веб-страницата на Судскиот совет на РСМ.* • *Подобрување на функционалноста на веб-страницата на Судскиот совет на РСМ.*
Како заложбата ќе придонесе за решавање на јавниот проблем?	*Заложбата директно влијае на пристапот до информации, отчетноста на институциите но и на учеството на јавноста во работата на судовите преку овозможување на стандарди и процедури за објавување на податоци и воспоставување алатки за поднесување на поплаки и претставки од страна на граѓаните на РСМ.*
Зошто оваа заложба е релевантна за вредностите на ОВП?	*Заложбата овозможува подобрување на правната рамка и механизмите за одговорност со што самата заложба е важна за јавната отчетност во судството.*
Дополнителни информации	*Врска со Цел 16 ,,Мир, правда и силни институции" Таргет 16.6: Да се развијат ефективни, отчетни и транспарентни институции на сите нивоа.* *Оваа заложба ќе придонесе за зголемување на отвореноста на Судскиот совет на РСМ преку подобрување на квалитетот и достапноста на податоците и информациите за неговото работење.*

Бр.	**Достигнување**	**Индикатори**	**Носител на активност**	**Датум на започнување**	**Датум на завршување**
	1.3.1 Дефинирање на каталогот на податоци согласно претходната пракса, историјат на барањата за пристап до информации од јавен карактер и одржаните консултации		Судски совет на РСМ	02.2024	06.2024
	1.3.2 Подготвување на стандардни оперативни процедури и дефинирање на процесни мапи за објавување на податоците на веб-страницата на Судскиот совет	Намален број на пристигнати барања за слободен пристап до информации од јавен карактер до	Судски совет на РСМ	06.2024	12.2024

		Судскиот совет на РСМ			
	1.3.3 Подготовка на водич и воспоставување на алатка за покренување жалби и претставки од граѓаните преку веб-страницата на Судскиот совет на РСМ	Зголемен број на поднесени претставки од граѓаните на РСМ преку веб-страницата на Судскиот совет на РСМ и намален број на отфрлени претставки поднесени од страна на граѓаните	Судски совет на РСМ	06.2024	12.2024
	1.3.4 Спроведување на идентификувани потребни софтверски подобрувања на веб-страницата на Судски совет на РСМ	Нов простор на веб-страницата со повеќе информации за медиумите и за начините на поднесување претставки до ССРСМ	Судски совет на РСМ	01.2025	12.2025

		Заложба од претходниот акциски план
Водечка институција за спроведување		*Судски совет на РСМ*
Име на одговорно лице во институцијата за спроведување		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Функција, Одделение		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Email		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Телефон		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Други вклучени субјекти	Судови, правосудни институции	*Сите судови во РСМ*

	Граѓански организации, приватен сектор, мултилатерални и работни групи	*Здружение на судии, Центар за правни истражувања и анализи*

2. ПЕРФОРМАНСИ
2.1 ЗАЈАКНУВАЊЕ НА НАДЗОРНАТА УЛОГА НА СУДСКИОТ СОВЕТ ВРЗ ТРАНСПАРЕНТНОСТА НА СУДОВИТЕ (1 февруари 2024 – 31 декември 2024)

Кој јавен проблем се адресира со заложбата?	*Во Законот за Судскиот совет член 92, ст. 1, точка 5 е новина во македонската правна рамка, согласно кој, Судскиот совет цени дали претседателите на судовите доследно се грижат за односите со јавноста. Судскиот совет тоа треба да го врши преку увид во веб-страницата на судовите, односно преку проверка на соопштенијата, одлуките, анализите и извештаите кои се објавени. Судскиот совет, исто така, треба да оценува дали претседателот на судот се грижи за соодветно постапување по барањата за слободен пристап до информации од јавен карактер.* *На крај од 2019 година, Судскиот совет донесе и усвои нов Деловник за работа на Судскиот совет на Република Северна Македонија, меѓутоа сѐ уште не е започнато со вршење на надзор над веб-страниците на судовите. За Судскиот совет да ги мониторира веб-страниците на судовите, односно да ја оценува работата на*

	претседателите, треба да се воспостават конкретни процесни правила за таа намена (кој вработен или која организациска единица во рамки на Судскиот совет на РСМ ќе го врши увидот во веб-страниците на судовите, како тоа лице / таа организациска единица ќе го известува Судскиот совет за наодите, како членовите на Судскиот совет ќе оценуваат дали претседателот на конкретниот суд постапил согласно законот или не и слично).
Главна цел на заложбата	• *Зајакнување на активната улога на Судскиот совет во следење на обезбедување на транспарентност од страна на претседателите на судовите во односите со јавноста,* • *Подготвување на нови акти за внатрешна организација и систематизација на работни места согласно новиот Деловник за работа на Судскиот совет на РСМ*
Како заложбата ќе придонесе за решавање на јавниот проблем?	*Заложбата предвидува активности што се целосно во насока на зголемување на транспарентноста на судовите преку воведување на систем на мониторинг на работата на претседателите на судовите во РСМ преку веб-страниците на судовите.*
Зошто оваа заложба е релевантна за вредностите на ОВП?	Заложбата овозможува пристап до поголем обем информации и ја подобрува пристапноста до информации до јавноста, со што заложбата се смета за транспарентна.
Дополнителни информации	*Во врска со целта 16 „Мир, правда и силни институции“ Таргет 16.6: Да се развијат ефективни, отчетни и транспарентни институции на сите нивоа.* *Оваа заложба е важна за подобрување на јавната одговорност на Судскиот совет на Република Северна Македонија преку подобрување на правилата и механизмите со кои ќе се обезбеди одговорност на членови на Судскиот совет и вработените во спроведување на активна улога во обезбедување на транспарентност на судовите.*

Бр.	Достигнување	Индикатори	Носител на активност	Датум на започнување	Датум на завршување
	2.1.1 Развивање на методологија за оценување на претседателите на судовите за односи со јавноста и транспарентност во работењето	Усвоена Методологија и останати прописи (Правилник, Процедури) за оценување на претседателите на судовите од страна на ССРСМ	Судски совет на РСМ	02.2024	06.2024
	2.1.2 Квалитативно дефинирање на бодување на критериумот односи со јавноста и транспарентност во работењето	Усвоена Методологија и останати прописи (Правилник, Процедури) за оценување на веб-страниците на судовите од страна на ССРСМ	Судски совет на РСМ	06.2024	09.2024
	2.1.3 Подготвување на стандардни оперативни процедури и дефинирање на процесни мапи за вршење на мониторирање на веб-страниците на судовите, односно за оценување на работата на претседателите во делот за односи со јавноста и транспарентност во работењето	Усвоена Методологија и останати прописи (Правилник, Процедури) за оценување на веб-страниците на судовите од страна на ССРСМ	Судски совет на РСМ	09.2024	12.2024

	Заложба од претходниот акциски план
Водечка институција за спроведување	*Судски совет на РСМ*
Име на одговорно лице во институцијата за спроведување	Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Функција, Одделение	Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Email	Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза

Телефон		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Други вклучени субјекти	Судови, правосудни институции	*Сите судови во РСМ*
	Граѓански организации, приватен сектор, мултилатерални и работни групи	*Здружение на судии, Центар за правни истражувања и анализи*

2.2 ПОДОБРУВАЊЕ/УНИФИЦИРАЊЕ НА СТРУКТУРА НА ИЗВЕШТАИТЕ НА СУДОВИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА ПОДАТОЦИТЕ (01 февруари 2024 – 31 декември 2024)	
Кој јавен проблем се адресира со заложбата?	*Во стратешките документи за правосудство континуирано се констатира дека формата на годишните извештаи на работа на судовите, Судскиот совет и на Врховниот суд се нееднакви, што создава проблеми во однос на јасноста, разбирливоста на извештаите, особено во делот на статистичките податоци поради несинхронизираност на податоците. Најголем дел од судовите водат статистика за бројот на примени, решени и предмети во работа која во значителна мера се разликува од статистиката на Судскиот совет за овие судови. Затоа, неопходно е да се униформираат и стандардизираат сите извештаи (месечни и годишни) што ги подготвуваат судовите и судските институции.*

Главна цел на заложбата	• *Извештаите на судовите се унифицирани и даваат целосна квалитативна и квантитативна информација за работењето на судовите* • *Потребно е да се подготви и донесе Методологија за воедначени обрасци за годишни извештаи, за потоа да се подготви соодветен образец на извештаи за судовите кој што ќе биде следен со детално упатство за нивното пополнување.*
Како заложбата ќе придонесе за решавање на јавниот проблем?	*Воведувањето на методологија на униформирани обрасци за воедначено пласирање на информации и податоци во јавноста пред се ќе доведе до конечна синхронизација на податоците со кои располагаат правосудните институции. Досегашната пракса на прибирање и систематизација на различни статистички податоци за судовите во РСМ ќе се замени со воедначен пристап и образец за собирање и објавување на овие податоци.*
Зошто оваа заложба е релевантна за вредностите на ОВП?	*Заложбата овозможува униформираност на податоците на судовите кои се достапни за јавноста, со што заложбата е важна за подобрување на транспарентноста и отвореноста.*
Дополнителни информации	*Во врска со целта 16 „Мир, правда и силни институции“ Таргет 16.6: Да се развијат ефективни, отчетни и транспарентни институции на сите нивоа.* *Оваа заложба е важна за подобрување на јавната одговорност на судовите на Република Северна Македонија преку подобрување и унифицирање на структура на извештаите на судовите и квалитетот на податоците, со што на јавноста ќе и се овозможи целосна квалитативна и квантитативна информација за работењето на судовите.*

Бр.	**Достигнување**	**Индикатори**	**Носител на активност**	**Датум на започнување**	**Датум на завршување**
	2.2.1 Подготовка и усвојување на Методологии за	Усвоена Методологија и останати прописи (правилник, упатство,	Врховен суд на РСМ и Судски совет на РСМ	02.2024	06.2024

	воедначени обрасци за годишни извештаи	урнек) за воедначени обрасци за годишните извештаи на судовите во РСМ			
	2.2.2 Подготовка на урнек на извештаи за судовите	Усвоена Методологија и останати прописи (правилник, упатство, урнек) за воедначени обрасци за годишните извештаи на судовите во РСМ	Врховен суд на РСМ и Судски Совет на РСМ	06.2024	09.2024
	2.2.3 Упатство за пополнување на извештаи за судовите	Усвоена Методологија и останати прописи (правилник, упатство, урнек) за воедначени обрасци за годишните извештаи на судовите во РСМ	Врховен суд на РСМ и Судски совет на РСМ	09.2024	12.2024

		Заложба од претходниот акциски план
Водечка институција за спроведување		*Врховен суд на РСМ*
Име на одговорно лице во институцијата за спроведување		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Функција, Одделение		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Email		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Телефон		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Други вклучени субјекти	Судови, правосудни институции	*Судски совет на РСМ, сите судови во РСМ*

	Граѓански организации, приватен сектор, мултилатерални и работни групи	*Здружение на судии, Здружение на судска служба и Центар за правни истражувања и анализи*

2.3 ПОДОБРУВАЊЕ НА ЕЛЕКТРОНСКИОТ СИСТЕМ ЗА ОСНОВНА И КОНТИНУИРАНА ОБУКА НА СУДИИТЕ (01 февруари 2024 – 30 јуни 2025)	
Кој јавен проблем се адресира со заложбата?	*Новата веб-страница на Академијата за судии и јавни обвинители е пуштена во употреба во септември 2019 година, меѓутоа сè уште има простор и потреба од овозможување за модернизирање на работата на АСЈО преку овозможување на модерна платформа е-учење како за кандидати за судии и јавни обвинители така и за постојните судии и јавни обвинители, преку овозможување на вебинари и учење преку софистицирано пребарување низ документи достапни на модерна е-библиотека и е-архива. Надоградбата на е-библиотеката и архивата на АСЈО е неопходна, со цел да се обезбедат соодветни материјали за континуирана едукација на (идните) судии и јавни обвинители.*
Главна цел на заложбата	• *Овозможување на полесен пристап до содржините за почетно и континуирано учење на судиите* • *Преку онлајн платформа за одржување на основни и континуирани обуки за судии (e-learning), модерна е-библиотека и е-архива ќе се овозможи полесен пристап до материјали за стручно усовршување на судиите* • *Со систематизирање и редовно објавување на заклучоците на Апелационите судови и начелните ставови и мислења на Врховниот суд за воедначување на*

	судската пракса ќе се придонесе кон зголемување на квалитетна и еднаква правда за сите.
Како заложбата ќе придонесе за решавање на јавниот проблем?	*Преку заложбата за модернизирање на системот за основна и континуирана обука на судии и јавни обвинители, ќе се овозможи целосна достапност на основната и континуираната обука за слушателите, во услови кога учењето на далечина е единствената можност за доусовршување на капацитетите на судиите и обвинителите.*
Зошто оваа заложба е релевантна за вредностите на ОВП?	*Заложбата предвидува јавно објавување и достапност на програмите и материјалите кои се користат за почетна и континуирана обука на судиите и јавните обвинители, вклучувајќи ги и заклучоците од средбите на четирите апелациони судови и Врховниот суд на РСМ што укажува за заложба за подобрување на транспарентноста на работата на АСЈО и судовите во РСМ и зголемување на квалитетот на судската правда.*
Дополнителни информации	*Во врска со целта 16 „Мир, правда и силни институции“ Таргет 16.6: Да се развијат ефективни, отчетни и транспарентни институции на сите нивоа* *Оваа заложба е важна за подобрување на квалитетот на судските одлуки во Република Северна Македонија преку подобрување на електронскиот систем за основна и континуирана обука на судиите на Академијата за судии и јавни обвинители до којашто имаат пристап сите судии во РСМ.*

Бр.	**Достигнување**	**Индикатори**	**Носител на активност**	**Датум на започнување**	**Датум на завршување**
	2.3.1 Развивање на онлајн платформа за одржување на основни и континуирани обуки за судии (e-learning) и подготовка на електронски едукативни материјали и пристап до онлајн бази.	Број на одржани обуки преку Платформата за е-учење на АСЈО	Академија за судии и јавни обвинители	02.2024	06.2024

	2.3.2 Систематизирање и редовно објавување на заклучоците на Апелационите судови и начелните ставови и мислења на Врховниот суд за воедначување на судската пракса на веб-страницата на ACJO	Број на објавени заклучоци, правни мислења и ставови на веб-страницата на ACJO	Академија за судии и јавни обвинители	06.2024	09.2024
	2.3.3 Јакнење на капацитетите на судиите за користење на e-learning платформата за континуирано учење	Број на судии и јавни обвинители кои посетувале обука преку платформата за е-учење на ACJO	Академија за судии и јавни обвинители	10.2024	12.2024
	2.3.4 Објавување на статистички извештаи за активности на судиите во e-learning платформата за континуирано учење	Број на објавени извештаи	Академија за судии и јавни обвинители	01.2025	03.2025
	2.3.5 Воспоставување модерна е-библиотека и е-архива.	Број на е-книги достапни во е-библиотеката на ACJO	Академија за судии и јавни обвинители	02.2024	06.2025

		Заложба од претходниот акциски план
Водечка институција за спроведување		*Академија за судии и јавни обвинители*
Име на одговорно лице во институцијата за спроведување		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Функција, Одделение		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Email		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Телефон		Се пополнува од страна на надлежните институции во подоцнежна фаза
Други вклучени субјекти		*Судски совет на РСМ, сите судови во РСМ*

	Судови, правосудни институции	
	Граѓански организации, приватен сектор, мултилатерални и работни групи	*Здружение на судии, Центар за правни истражувања и анализи*

Република Северна Македонија
Министерство за информатичко општество и администрација

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës

PROPOZIM

PLANI NACIONAL AKSIONAL I PARTNERITETIT PËR QEVERISJE TË HAPUR 2024-2026

Shkup, shkurt 2024

LISTA E SHKURTESAVE

APRMV – Agjencia për Punësim e Republikës së Maqedonisë së Veriut

NJF – Ndihmë Juridike Falas
QRMV - Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut
OQ – Organizatat Qytetare
SP i QRMV - Sekretariati i Përgjithshëm i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut
ESHR – Enti Shtetëror për Revizion
ESHS – Enti Shtetëror për Statistik
KSHZ – Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve
KSHPK - Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit
NJVL – Njësi të Vetëqeverisjes Lokale
ENER – Regjistri Unik Nacional Elektronik i Rregulloreve
ESB - Shoqata për Emancipim, Solidaritet dhe Barazi të Grave
SEPP – Sistemi Elektronik i Prokurimeve Publike
BE – Bashkimi Evropian
BNJVL – Bashkësia e Njësive të Vetëqeverisjes Lokale
SHHA – Shoqata për Hulumtim dhe Analizë
IDSC - Instituti për Demokraci Societas Civilis
TIK – Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit
INA – Instrumenti për Ndihmë Paraaderuese
INR – Instituti Ndërkombëtar Republikan
TI – Teknologjia informatike
PPP – Partneriteti Privato – Publik
SMM – Sistemi i Menaxhimit të Mësimit
MPB - Ministria e Punëve të Brendshme
MMJPH - Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor
MSH - Ministria e Shëndetësisë
MBPEU – Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave
MSHIA - Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës
MVL - Ministria e Vetëqeverisjes Lokale
MD - Ministria e Drejtësisë
LLMPI– Llogaritja Mujore për Pagesën e Integruar
MPPS - Ministria e Punës dhe Politikës Sociale
MF - Ministria e Financave
OJQ – Organizatat Joqeveritare
PNA – Plani Nacional Aksional
PNA 6- Plani i Gjashtë Nacional Aksional i Partneritet për Qeverisje të Hapur për periudhën 2024-2026
PTHP – Prokuroria Themelore Publike
PQH – Partneriteti i Qeverisjes së Hapur
RMV – Republika e Maqedonisë së Veriut
DAP –Drejtoria e të Ardhurave Publike
QKQ – Qendra për Komunikime Qytetare
RQRMV - Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë së Veriut
QPS – Qendrat për Punë Sociale

Nga themelimi i tij në vitin 2011 e deri më sot, në PQH marrin pjesë 75 vende dhe 104 pushtete lokale të cilët punojnë së bashku me mijëra organizata qytetare. Çdo dy vjet, çdo shtet anëtar paraqet plan aksional të ko-krijuar me shoqërinë civile, në të cili përcaktohen angazhimet konkrete për përmirësimin e transparencës, përgjegjshmërinë dhe pjesëmarrjen e publikut në vendimmarrje.

HYRJE

Republika e Maqedonisë së Veriut (RMV) është anëtare e Partneritetit për Qeverisje të Hapur (PQH) që nga fundi i vitit 2011.

Përmes modelit të PQH-së, anëtarët i shfyrëtozojnë përfitimet nga bashkëpunimi ndërmjet sektorit publik dhe sektorit joqeveritar për tu përballur me sfidat përmes formimit të koalicioneve për avancimin e reformave dhe për përhapjen e inovacioneve nëpër vende. PQH-ja u ndihmon qeverive të ko-krijojnë, zbatojnë dhe njoftojnë mbi planet nacionale aksionale duke e bërë qeverinë më inkluzive, më llogaridhënëse dhe mëtë përgjegjshme

RMV -ja është e dedikuar në këtë iniciativë dhe dhe ka bërë përparim të mirë dhe të njohur gjatë viteve të kaluara. Që në fillimit e saj, RMV-ja me përkushtim ka përcjellë nevojën për angazhim dhe përfshirje më të madhe të qytetarëve në procesin e vendimmarrjes, futjen e standardeve më të larta të integritetit dhe qasje më të madhe në teknologji për të gjithë qytetarët.

Përkushtimi për hapje solli shumë dobi, duke e bërë qeverinë më transparente dhe më të përgjegjshme, duke krijuar potencial për zhvillim të një ambienti dinamik për përfshirje, udhëheqje efikase me resurset publike, ndërtim të sistemit të integritetit, hapësirë mundësuese në nivel lokal, qasje në informacione dhe të dhëna të hapura. Përmes hapjes dhe vendosjes së resurseve tona në dobi të publikut, ia dolëm të përmirësojmë dialogun, inovacionet dhe përdorimin e teknologjisë që e bëjnë jetën e qytetarëve më të mirë dhe më të lehtë.

Bazuar në suksesin e arritur nga zgjerimi i mëparshëm i kësaj iniciative në kuadër të Kuvendit, në ciklin e pestë 2021-2023, krahas angazhimeve për Parlamentin e Hapur, u krijuan edhe angazhimet për Gjyqësor të Hapur.

Plani i Gjashtë Nacional Aksional i Partneritet për Qeverisje të Hapur për periudhën 2024-2026 (PQH 6) ndërlidhet me intensitetin e mëparshëm të punës me ndërmarrjen e obligimeve për rritjen e pjesëmarrjes së publikut dhe ofrimin e zgjedhjeve të vërteta transformuese. Gjithashtu, e njeh nevojën që sektori publik të inovohet, të zhvillojë politika që përgjigjen me nevojat e qytetarëve si përgjigje ndaj trendeve bashkëkohore.

PQH i 6 i ri e vërteton nevojën e thellimit të obligimit të mëparshme dhe përmirësimit të kualitetit të tyre dhe atë përmes angazhimeve për qeveri të hapur parlament të hapur dhe gjygjësor të hapur. Pritet që pas periudhës dyvjeçare të realizimit të angazhimeve të përcaktuara në këtë plan aksional do të mundësohet njohje e vërtetë e rezultateve ndërsa qytetarët do të kenë mundësi ta vërtetojnë ndryshimin..

Në PNA 6 janë përfshirë fushat/angazhimet prioritare të mëposhtme:

QEVERI E HAPUR
• Participim në vendimmarrje dhe pjesëmarrje qytetare, • Fuqizim juridik dhe qasje në drejtësi, • Lufta kundër korrupsionit, • Zhvillim dhe përdorimi i teknologjive digjitale dhe • Promovim i aktiviteteve për ndryshimet klimatik.

PARLAMENT I HAPUR
• Regjistër i trupave rregullator të themeluara nga Kuvendi • Informim i publikut përmes kanalit televiziv të Kuvendit • Debat mbikëqyrës në Kuvend për zbatimin e planit nacional PQH 2024-2026 dhe - • Parlament karvan - mobil parlamentar për komunikim të drejtpërdrejtë të deputetëve me qytetarët
GJYGJËSOR I HAPUR
• Qasje në informacione dhe të dhëna dhe • Performanca.

PËRPJEKJET E DERITANISHME PËR PARTNERITET PËR QEVERISJE TË HAPUR

Përmes kësaj iniciative globale, RMV përmes pesë planeve aksionale (2012-2014; 2014-2016; 2016-2018 2018-2020 dhe 2021-2023) ka arritur arritje të rëndësishme në sfera të ndryshme të rëndësishme duke përfshirë transparencën fiskale dhe financat e hapura, bashkëpunimin me shoqërinë qytetare, qasje në informacione të karakterit publik, krijimin participativ të politikave, shërbime publike, hapësirë e volitshme juridike për marrëveshje sociale, të dhëna të hapura, parandalim i korupsionit, prokurimet publike, transparenca në nivel lokal, qasje në drejtësi dhe ndryshimet klimatike.

Është futur praktika e mirë e ndërlidhjes së angazhimeve nga Plani nacional me qëllimet e përcaktuara në Agjendën për zhvillim të qëndrueshëm deri më vitin 2030, veçanërisht me qëllimin 16 ,,-Paqe, drejtësi dhe institucione të fuqishme-, 3 ,,-Shëndet i mirë dhe mirëqenie-“, 11 ,,-Qytetet dhe vendbanimet njerëzore të jenë përfshirëse, të sigurta, rezistente dhe të qëndrueshme-“, 13 ,,-Aksioni klimatik-“ dhe qëllimi 17 ,, - Partneritet për qëllimet-“.

Përfshirja e organizatave të shoqërisë civile dhe institucioneve është parakusht bazë për suksesin e partneritetit për qeverisje të hapur. -Pjesëmarrja e shoqërisë civile është kyçe për qeverisje të hapur dhe element kyç në ciklin nacional për krijim të planeve aksionale..

Bazuar në udhëzimet për menaxhimin dhe pjesëmarrjen në iniciativën Partneritet për Qeverisje të Hapur dhe Standardet për ko-krijimin dhe dizajnimin e forumit me më shumë palë, është krijuar strukturë e përshtatshme për koordinim, monitorim dhe pjesëmarrje në këtë proces, dhe atë:

KËSHILLI PËR KORDINIM DHE MONITORIM TË PROCESIT TË PARTNERITETIT TË QEVERISJES SË HAPUR DHE PLANIT NACIONAL AKSIONAL 2021-2023.

Këshilli ka rol kyç dhe ka për qëllim në mënyrë të strukturuar të maksimizojë pjesëmarrjen dhe bashkëpunimin ndërmjet institucioneve dhe shoqërisë qytetare, nëpërmjet përfshirjes së partnerëve relevantë në diskutim dhe mundësinë për t'u dëgjuar zëri i të gjithëve.

Për monitorimin e statusit të realizimit të PNA dhe për përgaditjen e Raportit të Vetë-Vlerësimit dhe Raportitt Përfundimtar të Vlerësimit të Zbatimit, MSHIA i përdor të dhënat e ofruara nga ana e nëngrupeve të punës.

Këshilli i Partneritet për Qeverisje të Hapur është i përbërë nga 16 anëtarë, tetë prej të cilëve e përfaqësojnë Qeverinë, Kuvendin dhe Gjykatën Supreme të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe numër të barabartë përfaqësuesish nga organizatat e shoqërisë civile të nominuar përmes Rrjetit të Organizatave Civile për Partneritet për Qeverisje të Hapur.

Këshilli për PQH e monitoton zbatimin e PNA-s aktual për PQH shqyrton dhe propozon raporte për zbatimin e Planit Aksional, në përputhje me afatet e paracaktuara nga QRMV-ja dhe iniciativës ndërkombëtare, shqyrton dhe propozon udhëzime për avansimin e procesit në përputhje me udhëzimet që rrjedhin nga iniciativa ndërkombëtare, e përcakton kornizën kohore dhe mënyrën e zbatimit të procesit të ko-krijimit të Planit Aksional, zhvillon procedurë të konsultimeve për Draft Planin Aksional dhe e propozon PNA për PQH deri tek QRMV-ja për miratim, dhe siguron dialog të vazhdueshëm të organeve të administratës shtetërore, si dhe institucioneve të tjera të pushtetit shtetëror organizatave qytetare, sektorit të biznesit, bashkësisë akademike, mediumeve, dhe përfaqësues të tjerë për të përmirësuar standardet e hapjes dhe transparencës së pushteteve

GRUP PUNUES ME TË GJITHA PALËT PËR ZBATIMIN E PLANIT NACIONAL AKSIONAL PËR PARTNERETIN E QEVERISJES SË HAPUR 2021-2023

Koordinimin e zbatimit të angazhimeve dhe arritjeve të Planit Nacional Aksional të Partneritetit të Qeverisjes së Hapur 2021-2023 e siguron kordinatori nacional i partneritetit të qeverisjes së hapur, ndërsa grupin punues e përbëjnë koordinatorët e prioriteteve, zëvendës - koordinatorët e prioriteteve, koordinatorët e angazhimeve dhe anëtarët e nëngrupeve punuese me angazhim nga Plani Nacional Aksional i Partneritetit të Qeverisjes së Hapur 2021-2023.

RRJETI I ORGANIZATAVE QYTETARE I PARTNERITETIT TË QEVERISJES SË HAPUR .

Qëllimi kryesor i Rrjetit është ta koordinojë dhe të përforcojë zërin e organizatave qytetare të cilat angazhohen për participim, hapje dhe llogaridhënie të pushteteve. Rrjeti angazhohet për inicim, inkurajim, zbatim, mbështetje, zbatim dhe monitorim të procesit të PQH dhe për inkurajimin e pushteteve dhe institucionet tjera për të rritur transparencën e tyre llogaridhënie dhe hapje për pjesëmarrje (participim). Në rrjet janë të përfshirë më shumë se 70 organizata qytetare.

PORTALI PËR PARTNERITETIN E QEVERISJES SË HAPUR (https://ovp.gov.mk)

Portali për PQH paraqet pikë qendrore për konsultim, monitorim, përfshirje, rrjetëzim dhe njoftim të të gjithë palëve të interesuara dhe të prekura në këtë proces. Portali për PQH shërben si platformë për interaksion dhe shkëmbim të informacioneve në katër segmente të këtij procesi: konsulta për përgatitje të Planit nacional aksional, monitorimin e zbatimit të PNA, si dhe monitorimin e punës së Këshillit për PQH dhe Rrjetit të organizatave qytetare për PQH. Portali ofron mundësi për mbajtjen e takimeve virtuale online me biseda të pjesëmarrësve drejtpërdrejtë – ,,live chat” dhe video-lidhje.

Këshilli për PQH, grupi punues me të gjitha palët e interesuara për zbatimin e Planit Nacional Aksional të Partneritet për Qeverisje të Hapur 2021-2023 dhe Rrjeti i Organizatave Qytetare të Partneritet për Qeverisje të Hapur, e përfaqësojnë strukturën për koordinimin, monitorimin dhe zbatimin e procesit të PQH-së në RMV.

Prandaj, procesi i PQH edhe në ciklin e gjashtë u mbështet gjithashtu nga Këshilli i PQH, Grupi Punues i PQH-së dhe Rrjeti i Organizatave Qytetare të Partneritet për Qeverisje të Hapur dhe u mundësua në mënyrë të strukturuar të maksimizojë pjesëmarrjen dhe kontributin e përfaqësuesve të opinionit dhe të sektorit joqeveritar.

ZHVILLIMI I PLANIT NACIONAL AKSIONAL PËR PARTNERITET TË QEVERISJES SË HAPUR PËR PERIUDHËN 2024-2026

Këshilli i PQH dhe Rrjeti i PQH, e vazhduan praktikën e mirë të mbështetjes dhe përfshirjes aktive në procesin e ko-krijimit të PNA 6.

Me qëllim që të sigurohet mënyrë e sistematizuar e planifikimit dhe e implementimit të procesit të konsultimit, i cili do të sigurojë proces transparent, inkluziv dhe të pandërprerë të ko-krijimit të Planit Aksional, në vitin 20223 u përcaktua mënyra e implementimit të procesit të ko-krijimit të PNA si dhe i Procedurës së implementimit të konsultimeve me palët e përfshira lidhur me krijimin e prioriteteve të reja dhe angazhimeve në kuadër të procesit të PQH me kornizë kohore, dhe Thirrje e hapur për paraqitje për pjesëmarrje në procesin e ko-krijimit të PNA 6.

Gjithashtu janë përgatitur edhe materiale që rrjedhin procedura e konsultimit: Afati kohor për përgatitjen, Materiali edukativ dhe Kriteret për vlerësimin e rëndësisë dhe lidhjes me parimet e PQH-së-së. Të gjitha dokumentet janë të disponueshme në portalin për PQH.

KORNIZA KOHORE PËR KO-KRIJIMIN E PNA 6

Me qëllim planifikimin dhe përgatitjen në kohë të procesit të ko-krijimit të PNA6, Këshilli i PQH-së në maj të vitit 2023 miratoi Kornizë kohore të aktiviteteve për përgatitjen e Plani Aksional për Partneritetin e Qeverisjes e Hapur për periudhën 2024-2026.

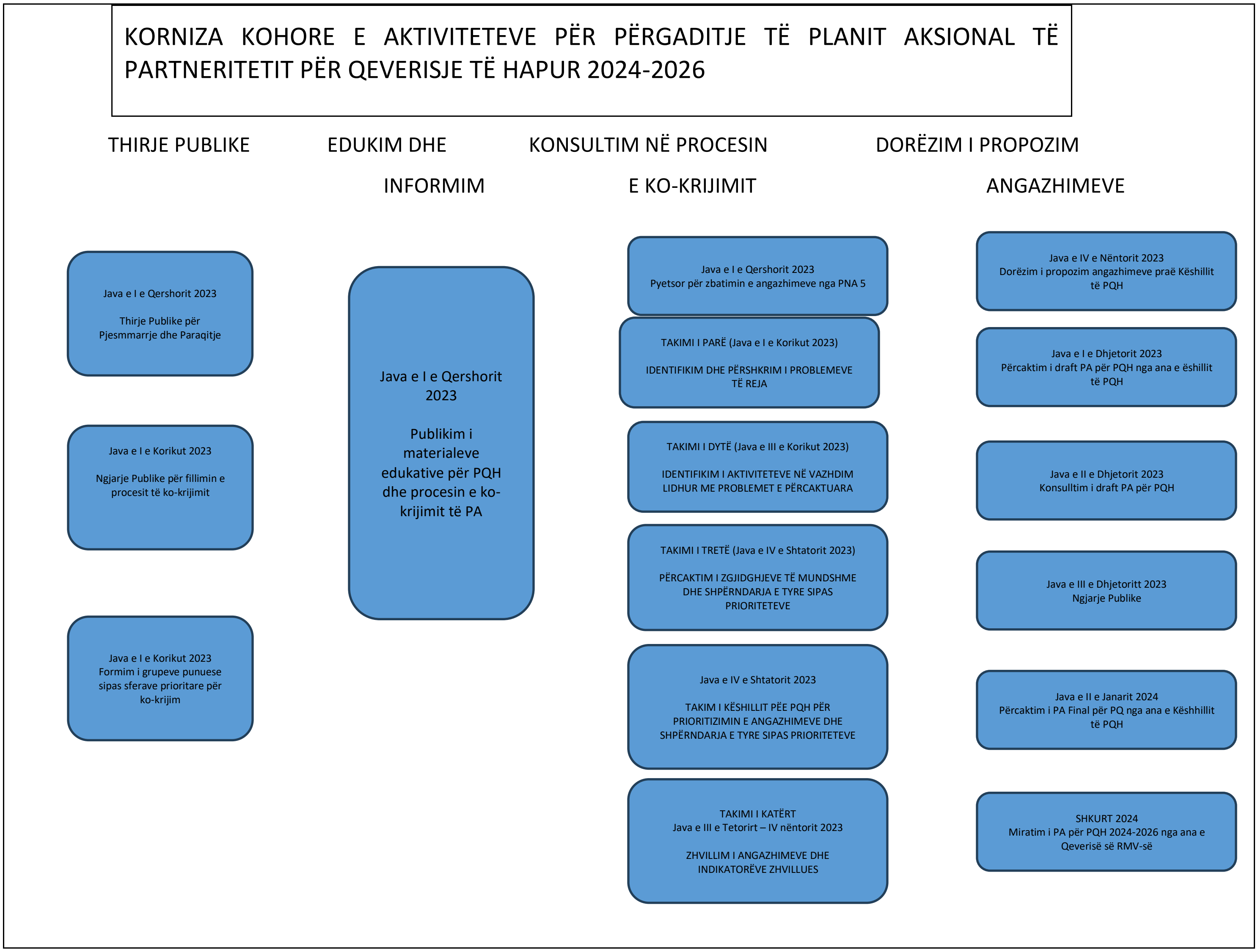

Bazuar në procedurë të parashikueshme dhe të rregulluar siç duhet të procesit të ko-krijimit në korrik 2023 në një ambient dinamik dhe inkluziv, filloi procesi i përgatitjes së Planit të gjashtë Nacional Aksional të Partneritet për Qeverisje të Hapur për periudhën 2024-2026.

Gjatë përgatitjes së Planit Aksional për Parlament të Hapur 2024-2026, Kuvendi në përgjithësi e monitoroi kornizën kohore të përcaktuar për ko-krijim dhe aktivitetet i realizoi në mënyrë të harmonizuar me punën e Kuvendit dhe Vendimit për formimin e grupit punues për përgatitjen dhe miratimin e Planit Aksional të Kuvendit për 2024-2026 të Partneritetit për Qeverisje të Hapur, të miratuar nga ana e Kryetarit të Kuvendit të RMV-së. Sa i përket planit që i referohet Gjyqësorit të Hapur, në ciklin e dytë të anëtarësimit të gjyqësorit në PQH, Këshilli për Gjyqësor të Hapur vendosi angazhimet nga plani aksional për Gjyqësorin e Hapur 2021-2023 që nuk janë realizuar në tërësi të zbatohen në Planin e ri Aksional për Gjyqësorin e Hapur 2024-2026.

Në kuadër të procesit të planifikimit dhe zbatimit të ko-krijimit të PNA6, në periudhën maj 2023 -dhjetor 2024, u zhvilluan:

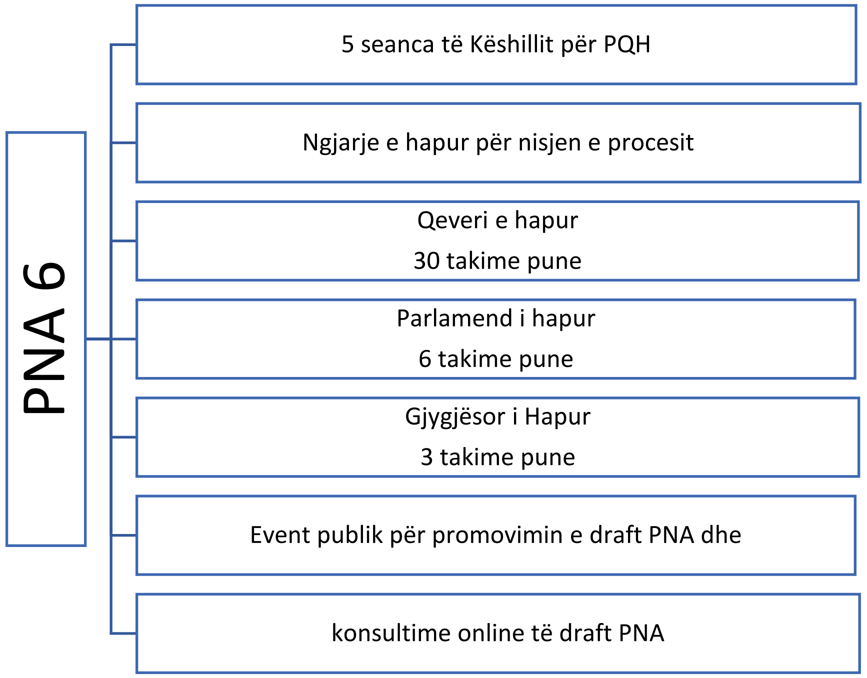

PJESËMARRJE DHE PËRFQËSIM I PALËVE TË INTERESUARA NË PROCESIN E KO-KRIJIMIT

Përmes procesit të gjerë konsultativ dhe praktikave ekzistuese të përmirësuara bazuar edhe në përvojat nga planet e mëparshme aksionale të PQH-së, këshillat dhe rekomandimet nga Sekretariati i PQH-së, rekomandimet nga mekanizmi për njoftim të pavarur, propozimet kreative nga palët e interesuara dhe me përfshirja e drejtpërdrejtë të mbi 100 përfaqësuesve nga sektori qeveritar dhe sektori qytetar u përgatit draft plan nacional aksional i Partneritet për Qeverisje të Hapur për periudhën 2024-2026, në të cilin janë definuar 15 angazhime në 5 fusha prioritare për Qeveri të Hapur, 4 angazhime në pjesën Parlament i Hapur, dhe 6 angazhime në dy fusha prioritare në pjesën Gjygjësor i Hapur

PASQYRË PËRMBLEDHËSE E ANGAZHIMEVE SIPAS FUSHAVE PRIORITARE NË PNA 6

Qeveri e Hapur

FUSHA PRIORITARE	ANGAZHIME
1. LUFTA KUNDËR KORUPSIONIT	1.1 Përmirësim i transparencës së seancave qeveritare dhe mbledhjeve 1.2 Shpallje publike e emrave të pronarëve të vërtetë të firmave që kanë lidhur marrëveshje për prokurime publik, për koncesione (me Ministrinë e Ekonomisë) dhe për krijimin e partneritetit publiko privat. 1.3 Shpallje publike e marrëveshjeve të lidhura për koncesione dhe për krijimin e partneritetit publiko privat
2. PARTICIPIM NË VENDIMMARRJE DHE PJESËMARRJE QYTETARE	2.1 Pjesëmarrje e publikut në krijimin e masave aktive, politikave dhe shërbimeve të punësimit 2.2 Futja e trajnimit të detyrueshëm të nëpunësve administrativ per temat që lidhen me transparencën dhe llogaridhënien, luftën kundër korrupsionit, pérfshirjen e qytetarëve në vendimmarrje etj. 2.3 Përmirësim i kualitetit të konsultimeve publike në nivel nacional 2.4 Publikim i rregullt dhe i vazhdueshëm i raporteve vjetore për mundësi të barabarta për meshkujt dhe femrat nga ana e ministrive dhe komunave 2.5 Përcaktim i metodologjisë për përzgjedhjen e mjeteve për e-konsultimet dhe përfshirjen me pjesëmarrje të qytetarëve në proceset e miratimit të vendimeve në komuna 2.6 Përgatitje e planit për trajtim me ndryshimet në mjedisin jetësor që kanë ndikim në shëndetin e qytetarëve, me pjesëmarrjen e OJQ-ve.
3. FUQIZIM JURIDIK DHE QASJE NË DREJTËSI	3.1 Digjitalizim dhe përmirësim i sistemit për ndihmë juridike falas 3.2 Parandalim i dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje

4. ZHVILLIM DHE PËRDORIM I TEKNOLOGJIVE DIGJITALE	4.1 Digjitalizim i proceseve për njoftim financiar të partive politike 4.2 Digjitalizim i të dhënave, për promovimin e politikave lokale ekonomike
5. PROMOVIM I AKTIVITETEVE PËR NDRYSHIMET KLIMATIKE	5.1 Pjesëmarrje efektive e publikut në vendimmarrje në fushën e drejtës së ujërave 5.2 Informim i rritur i qytetarëve për aktivitetet në institucionet lidhur me ndryshimet klimatike përmes promovimit të bashkëpunimit ndërsektorial ndërmjet Ministrisë së Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë sëë Ujërave dhe Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor

Parlament i Hapur

PARLAMENT I HAPUR	ANGAZHIME
	1. Regjistër i trupave rregullator të themeluara nga Kuvendi 2. Informim i publikut përmes kanalit televiziv të kuvendit 3. Debat mbikëqyrës në Kuvend për zbatimin e planit nacional PQH 2024-2026 4. Parlament karvan - mobil parlamentar për komunikim të drejtpërdrejtë të deputetëve me qytetarët

Gjygjësor i Hapur

FUSHA PRIORITARE	**ANGAZHIME**
1. QASJE NË INFORMACIONE DHE TË DHËNA	1.1 Përmirësim i portalit elektronik gjyqësor të RMV-së (www.sud.mk) 1.2 Përmirësim i marrëdhënieve me publikun të gjykatave 1.3 Përmirësim i kualitetit dhe disponueshmërisë së të dhënave dhe informacioneve për funksionimin e Këshillit Gjyqësor
2. PERFORMANCA	2.1 Përforcim i rolit mbikëqyrës të Këshillit Gjyqësor mbi transparencën e gjykatave 2.2 Përmirësim/unifikimi i strukturës së raporteve të gjykatave dhe cilësisë së të dhënave 2.3 Përmirësim i sistemit elektronik për trajnimin bazë dhe të vazhdueshëm të gjyqtarëve

SFIDA PQH

Gjatë vitit 2023, Komiteti Drejtues dhe Sekretariati për Mbështetje të PQH i bënë thirrje komunitetit të PQH-së që të drejtojnë idetë dhe energjinë e tyre në ndryshim të qëndrueshëm të politikave me qëllim adresimin e sfidave aktuale dhe të ardhshme. Në Strategjinë e PQH 2023-2028 janë identifikuar fushat e veprimit përmes të cilave shoqëritë mund të forcohen dhe komunitetet të përmirësohen, përkatësisht: qasja në informacione, antikorrupsioni, hapësira qytetare klima dhe mjedisi jetësor, qeverisja dixhitale, hapja fiskale, gjinia dhe përfshirja, drejtësia, liria e mediumeve dhe pjesëmarrjen e publikut. Sipas strategjisë, gjatë pesë viteve të ardhshme, pritet që të gjithë anëtarët e Partneritetit të bashkëngjiten në"sfidën" për të ngritur ambicien për reforma në këto fusha dhe për të identifikuar angazhimet dhe përmes të cilave do të demonstrohet progresi përkatës. Është planifikuar që "reformatorët" më ambicioz do të njihen dhe promovohen në forume ndërkombëtare dhe do të shërbejnë si histori frymëzuese, dhe vetë progresi të ndahet me komunitetin PQH në mbarë botën.

Duke pasur parasysh Strategjinë e PQH 2023-2028 dhe thirrjen për t'iu bashkuar sfidës së lartpërmendur, Këshilli i PQH gjatë procesit të ko-krijimit të PNA 6 vendosi t'i bashkohet kësaj thirrjeje dhe të identifikojë sfidë të përshtatshme. Nga angazhimet që janë pjesë e PNA 6, Këshilli i PQH vendosi që angazhimi “1.2 Shpallje publike e emrave të pronarëve të vërtetë të firmave që kanë lidhur marrëveshje për prokurime publik, për koncesione (me Ministrinë e Ekonomisë) dhe për krijimin e partneritetit publiko privat të shërbejë si përgjigje adekuate ndaj sfidës së paraqitur nga PQH.

Realizimi i këtij angazhimi si pjesë e PNA 6 pritet të mundësojë shpalljen publik të emrave të pronarëve përfundimtarë apo të vërtetë të firmave. Me shpalljen publike të emrit të pronarëve përfundimtarë apo të vërtetë të firmave, do të mundësohet kontrollimi i kryqëzuar i të dhënave nga disa baza të dhënash të disponueshme publikisht dhe në këtë mënyrë do të bëhet i mundur kontrollimi i plotë i personat e përzgjedhur dhe të emëruar - nëse fshihen pas firmave që marrin tenderë dhe koncesione, pra kontrata shtetërore duke përdorur pozicionin dhe funksionin në të cilin janë zgjedhur ose emëruar. Përdorimi i plotë i potencialit të këtyre të dhënave do të kontribuojë në luftën kundër korrupsionit dhe krimit, domethënë mund të çojë jo vetëm në zbulimin e korrupsionit, por edhe më shumë në parandalimin e tij.

PLANI AKSIONAL I PARTNERITETIT PËR QEVERISJE TË HAPUR 2024-2026

– QEVERI E HAPUR-

Puna e qeverisë së hapur është angazhim i vazhdueshëm dhe ky plan aksional përmban pjesë nga të mundshmet por përpjekjet ambicioze për promovim të transparencës dhe llogaridhënies së QRMV.

Ky dokument e promovon hapjen dhe mundësinë për zhvillim të mëtutjeshëm dhe thellim të prioriteteve të mëposhtme në bashkëpunim të ngushtë me të gjithë palët e interesuara në sferën e PQH.

I gjithë procesi i krijimit zbatimit dhe monitorimit është mbështetur nga Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës, Këshilli për PQH dhe Rrjetit për PQH.

Për këtë cikël të ko-krijimit, Këshilli i PQH- i ka përcaktuar pesë fushat prioritare dhe grupet e punës në pjesën e Qeverisjes së Hapur:

LUFTA KUNDËR KORUPSIONIT

PARTICIPIM NË VENDIMMARRJE DHE PJESËMARRJE QYTETARE

FUQIZIM JURIDIK DHE QASJE NË DREJTËSI

ZHVILLIM DHE PËRDORIM I TEKNOLOGJIVE DIGJITALE

PROMOVIM I AKTIVITETEVE PËR NDRYSHIMET KLIMATIKE

Në procesin e ko-krijimit të planit të aksional në pjesën e Qeverisë së Hapur, nga puna e grupeve të punës dolën 24 ide të propozuara për angazhime. Pas mbajtjes së takimeve me institucionet për harmonizimin e ideve të propozuara

dhe zbatimin e procesit konsultativ, Këshilli i PQH e miratoi tekstin final të PNA 6, në të cilin janë të përfshira 15 angazhime të propozuara dhe 57 arritje.

QEVERI E HAPUR

1. LUFTA KUNDËR KORUPSIONIT

<table>
<tr><td>Numri dhe emri i angazhimit</td><td colspan="3">1.1 PËRMIRËSIM I TRANSPARENCËS SË SEANCAVE QEVERITARE DHE MBLEDHJEVE</td></tr>
<tr><td>Përshkrim i shkurtër i angazhimit</td><td colspan="3">Qëllimi i angazhimit është përmirësimi i transparencës së seancave qeveritare dhe mbledhjeve, sepse qytetarët e vënë në dukje ekzistencën e rrezikut të lartë për korrupsioni lidhur me integritetin e Qeverisë gjatë marrjes së vendimeve, i cili do të reduktohej përmes rritjes së transparencës së seancave qeveritare dhe mbledhjeve të përfaqësuesve të qeverisë, gjegjësisht Kryetarit të QRMV-së dhe ministrave.
Për këtë qëllim, është e nevojshme të sigurohet menaxhim dhe publikimi i detyrueshëm i kalendarit të takimeve të përfaqësuesve të qeverisë, gjegjësisht Kryetarit të QRMV-së dhe ministrave me informacion për personat me të cilët janë caktuar, përkatësisht takimeve të realizuara, dhe i cili do të jetë i disponueshëm dhe i përditësuar për të paktën shtatë ditë përpara, kohës së ngjarjes dhe temën. Gjithashtu, kalendari i takimeve duhet të shoqërohet me shënime, përkatësisht procesverbal të takimeve të zhvilluara, sipas rendi të unifikuar të përmbajtjes të vendosur më parë.
Në drejtim të përmirësimit të transparencës së seancave qeveritare, është e nevojshme të publikohet kalendar (shpallje e seancave), përkatësisht të publikohet rendi i ditës së seancave qeveritare. Është e nevojshme, në drejtim të promovimit të transparencës së seancave, që rendi i ditës të publikohet të paktën shtatë ditë pune përpara mbajtjes së tij. Përveç faktit se këto aktivitete do të ndikojnë në promovimin e transparencës së Qeverisë, ato do të kontribuojnë edhe në rritjen e besimit të qytetarëve ndaj institucioneve, në përmirësimin e integritetit të Qeverisë, si dhe në uljen dhe çrrënjosjen e korrupsionit, i cili është i rëndësisë thelbësore për rritjen e mbrojtjes së demokracisë, promovimin e barazisë dhe qeverisjes së mirë.
Në fund, përmes kësaj qasjeje me shpalljen e kalendarëve të përfaqësuesve të qeverisë, vijuar me shënime nga mbledhjet, si dhe me publikimin paraprak të rendit të ditëve për seancat e qeverisë, do të rritet efikasiteti i punës i shërbimeve qeveritare ashtu edhe i Qeverisë pasi pritet të ulë vëllimi i kërkesave për qasje në informacion.</td></tr>
<tr><td>Institucioni udhëheqës</td><td colspan="3">Sekretariati i Përgjithshëm i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Mbështetje nga palët e interesuara</td><td>Sektori publik</td><td>Sektori joqeveritar</td><td>Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)</td></tr>
<tr><td>/</td><td>Fondacioni Metamorfozis</td><td>/</td></tr>
<tr><td>Korniza kohore e angazhimit</td><td colspan="3">mars 2024 – janar 2026</td></tr>
</table>

Definim i problemit

1. Çfarë problemi adreson angazhimi? Angazhimi i referohet rezikut t[detektuar të korrupsionit në lidhje me integritetin e Qeverisë në vendimmarrje, i cili do të reduktohej përmes rritjes së transparencës së seancave qeveritare dhe mbledhjeve. Në të njëjtën kohë do të rritej besimi i qytetarëve tek institucionet dhe funksioni i tyre mbikëqyrës si korrigjues kryesor i punës së pushtetit ekzekutiv. Indeksi Rajonal i Hapjes (https://metamorphosis.org.mk/izdanija_arhiva/procenka-na-dobroto-vladeenje-vo-severna-makedonija-i-regionot-preku-indeksot-na-otvorenost-sobranie-i-izvrshna-vlast-merenje-za-2021/) për disa vite me radhë e thekson këtë problem që seancat qeveritare nuk shpallen me kohë me agjenda shoqëruese të paktën një ditë para mbajtjes së seancës, si dhe për shtatë vite me radhë paralajmëron se dokumentet që shqyrtohen dhe diskutohen gjatë seancave të qeverisë duhet të publikohen së bashku me rendin e ditës sipas praktikave ndërkombëtare.
2. Cilat janë shkaqet e problemit? Arsyeja kryesore e këtij problemi është se publiku nuk ka njohuri të plotë dhe në kohë mbi rendin e ditës (dhe dokumentet) apo informacionet që diskutohen dhe shqyrtohen gjatë seancave të qeverisë, për shkak të të cilit perceptimi i qytetarëve është se vendimet merren në mënyrë jo transparente dhe për arsye personale ose partiake. Vitet e fundit vërehet trend i vonesës së publikimit të agjendave dhe procesverbaleve të mbledhjeve të qeverisë në faqen e Qeverisë, ndërkohë që dokumentet apo informacionet që shqyrtohen apo tdiskutohen në seanca nuk janë bërë publike deri më tani.

Përshkrim i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri më tani për të zgjidhur problemin? Agjendat për seancat e ardhshme qeveritare publikohen në portalin e-Qeveria, i cili nuk është i disponueshëm për publikun e gjerë. Në kalendarin e web-faqes s Qeverisë publikohen Informacionet për mbledhjet e kaluara dhe seancat qeverisë, por jo edhe për ato të ardhshmet. Gjithashtu, në web faqen e Qeverisë publikohen me vonesë procesverbalet e seancave.
2. Çfarë zgjidhje propozoni? Përmes zbatimit të angazhimit do të futet procedurë për futjen dhe publikimin e kalendarit në web faqen e QRMV-së në drejtim të transparencës më të madhe të punës së Qeverisë dhe rritjes së besimit të qytetarëve ndaj institucioneve. Procedura do të rregullojë procedurat në vijima: 1) Shpalljen e mbledhjeve të radhës të përfaqësuesve të qeverisë, Kryeministrit dhe ministrave, të paktën shtatë ditë përpara, me informacion të standardizuar për shpalljen; 2) Publikimi i informacionit nga mbledhjet sipas formati të standardizuar të procesverbaleve/shënimeve; dhe 3) Publikimi i seancave të ardhshme qeveritare me orarin e seancave shtatë ditë pune përpara, agjendë për seancën.
3. Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi? Përmes krijimit dhe zbatimit të procedurës për mbajtjen dhe publikimin e kalendarit në web faqen e QRMV-së, synojmë të arrijmë transparencë më të madhe të punës së Qeverisë dhe në këtë mënyrë të rrisim rolin mbikëqyrës të sektorit civil dhe besimin e qytetarëve ndaj institucioneve.

Analizë e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë angazhimi transparencën?	Palët e interesuara para së gjithash do të kenë qasje në kohë dhe të plotë tek informacionet në lidhje me mbledhjet dhe

	seancat e përfaqësuesve të qeverisë, gjë që do t'u mundësojë atyre në kohë dhe të informuar ta ushtrojnë rolin e tyre si mbikëqyrës të punës së qeverisë dhe të reagojnë në përputhje me nevojën.
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Sigurimi publik i informacioneve lidhur me seancat qeveritare dhe mbledhjet, së bashku me dokumentet dhe procesverbalet, do t'i mundësojë publikut në kohë dhe i informuar të reagojë dhe të kërkojë përgjegjësi nga përfaqësuesit e qeverisë nëse ka (mos)miratim të dokumenteve të diskutueshme ose informacioneve që shkojnë kundër interesave të qytetarëve.
3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Angazhimi ka si qëllim kryersor të ofrojë procedurë për informimin e vazhdueshëm dhe në kohë të palëve të interesuara për seancat qeveritare dhe mbledhjet, përmes së cilës publiku do të jetë në gjendje në kohë dhe i informuar të reagojë dhe të kërkojë përgjegjësi nga ana e përfaqësuesve të qeverisë nëse ka (jo)miratim të dokumenteve apo informacioneve të kontestuara, të cilat janë në kundërshtim me interesat e qytetarëve. Në këtë mënyrë qytetarët bëhen më të vetëdijshëm dhe më të informuar për punën e Qeverisë duke kuptuar rendin dhe informacioet që procesohen në seancat qeveritare dhe mbledhjet.

<table>
<tr><th colspan="6">Planifimiki i angazhimeve</th></tr>
<tr><td rowspan="4">Arritjet</td><td rowspan="4">Rezultatet e pritura</td><td rowspan="4">Data e pritshme e përfundimit</td><td colspan="3">Palët e interesuara</td></tr>
<tr><td colspan="3">Institucioni udhëheqës:
SP i QRMV-së</td></tr>
<tr><td colspan="2"><u>Mbështetje</u></td><td></td></tr>
<tr><td>Sektori Publik</td><td>HBO</td><td>Të tjerë</td></tr>
<tr><td>1.1.1 Përgatitja e procedurës për mbajtjen dhe publikimin e kalendarit në web-faqen e QRMV-së, e cila i rregullon komponentët e mëposhtëm:
- Publikimi i mbledhjeve të ardhshme të përfaqësuesve të qeverisë të paktën shtatë ditë përpara, me informacion të standardizuar për shpalljen;
- Publikimi i informacionit nga mbledhjet sipas formati të standardizuar të procesverbaleve/shënimeve brenda 5 ditëve pune pas mbajtjes së mbledhjeve;</td><td>Përgatitja e procedurës për mbajtjen dhe publikimin e kalendarit në web-faqen e QRMV-së, e cila i regullon komponentët e mëposhtëm:
- Publikim i mbledhjeve të ardhshme të përfaqësuesve të qeverisë të paktën shtatë ditë përpara, me informacion të standardizuar për shpalljen;
- Publikimi i informacionit nga mbledhjet sipas formati të standardizuar të procesverbaleve/shënimeve brenda 5 ditëve</td><td>Dhjetor 2024</td><td>SP i QRMV-së</td><td>Fondacioni Metamorfozis</td><td>/</td></tr>
</table>

- Publikimi i seancave të ardhshme qeveritare me orarin e seancave shtatë ditë pune përpara, së bashku me rendin e ditës së seancës.	pune pas mbajtjes së mbledhjeve. - Publikimi i seancave të ardhshme të qeverisë me orarin e seancave shtatë ditë pune përpara, së bashku me rendin e ditës së seancës.				
1.1.2 Zbatimi i procedurës për mbajtjen dhe publikimin e kalendarit në web- faqen e QRMV-së.	Zbatimi i procedurës për mbajtjen dhe publikimin e kalendarit në web-faqen e QRMV-së.	janar, 2026	SP i QRMV-së	/	/

Numri dhe Emri i angazhimit	1.2 SHPALLJE PUBLIKE E EMRAVE TË PRONARËVE TË VËRTETË TË FIRMAVE-OFRUESVE TË FIRMAVE QË KANË LIDHUR MARRËVESHJE PËR PROKURIMET PUBLIKE, PËR KONCESIONET (PREJ MINISTRISË SË EKONOMISË,) DHE PËR KRIJIMIN E PARTNERITETIT PUBLIKO PRIVAT
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Që nga viti 2019, RMV-ja krijoi Regjistrër të Pronarëve të Vërtetë. Këta regjistra filluan të krijoheshin pasi u zbulua se shumë persona të ekspozuar-politik zotërojnë "fshehurazi" firma që përdorin para publike (shtetërore). Informacionet për pronarët e vërtetë u bë menjëherë një nga mjetet më të rëndësishme në luftën kundër korrupsionit. Sigurimi i aksesit të lehtë dhe të gjerë në këto informacione është mënyra më efektive për t'u mundësuar të gjithë përdoruesve përkatës – nga institucionet për zbatimin të ligjit tek gazetarët hulumtues dhe organizatat e qytetare – që të jenë në gjendje ti përdorin informacionet në luftën kundër korrupsionit. Kjo është veçanërisht e rëndësishme për firmat që marrin mjete publike dhe për të cilat informacionet se kush i posedon dhe kontrollon kompanitë janë thelbësor për mbikëqyrjen dhe përgjegjshmërinë. Sot, pavarësisht vendimit të fundit të Gjykatës Evropiane, këto regjistra janë të disponueshëm publikisht në një të tretën e shteteve anëtare të BE-së dhe në shumë vende të tjera anembanë botës. Ky është gjithashtu një kusht i vendosur nga Fondi Monetar Ndërkombëtar (FMN) dhe Banka Botërore (BB) për dhënien e ndihmës financiare vendeve (siç përdor edhe RMV-ja). Shpallja publike e emrave të pronarëve të vërtetë është gjithashtu pjesë e rezolutës së Kombeve të Bashkuara për këtë çështje. Prandaj, është shumë e rëndësishme që të dhëna të tilla të jenë më në fund të disponueshme për publikun edhe në vendin tonë, ku krahasuar me të gjitha vendet e BE-së ku këto regjistra janë publikisht, ka dukshëm më shumë korrupsion, pra një nevojë edhe më e madhe për këto informacione. Angazhimi ka të bëjë me mundësimin e disponueshmërisë publike të të dhënave për pronarët e vërtetë, në radhë të parë, për firmat që përdorin mjete publike, përkatësisht kanë lidhur marrëveshje për prokurimet publik, për koncesione për eksploatimin e burimeve minerale, marrëveshje për koncesionin e hulumtimit të detajuara gjeologjike, si dhe ato me marrëveshje të lidhura për krijimin e PPP-ve. Gjithashtu, në drejtim të mbrojtjes edhe më të madhe nga korrupsioni dhe në përputhje me trendet botërore në këtë sferë, angazhimi parashikon publikimin e emrave të pronarëve të vërtetë dhe të kompanive ofertuese në procedurat e prokurimeve publik.
Institucioni udhëheëqs	(Kabineti i Zëvendës kryeministrit përgjegjës për politikat e qeverisjes së mirë)

Mbështetje nga palët e interesuara	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjera (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)**
	MF, Ministria e Ekonomisë, Byroja e Prokurimeve Publike dhe RQRMV	*QKQ*	/
Korniza kohore për angazhimin	maj 2024 - dhjetor 2025		

Definimi i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi?? Ekzistojnë shumë shembuj të individëve të korruptuar që e shfrytëzojnë jotransparencën e strukturave të pronësisë së firmave, qoftë për të lidhur apo për të fituar marrëveshje me institucionet shtetërore duke i favorizuar firmat në të cilat ata kanë interes të caktuar. Të dhënat oficiale nga bota thonë se në 70 % të rasteve të korrupsionit të lartë janë të përfshira kompani me pronarë anonimë (për të cilat ka pasur raste të shumta në vendin tonë, para se të zbuloheshin në hetimet e Prokurorisë Speciale dhe gazetarëve hulumtues). Mungesa e transparencës në pronësinë aktuale të personave juridike jo vetëm që kontribuon në korrupsion, por gjithashtu pengon seriozisht hetimet dhe aftësinë për të gjurmuar, ngrirë dhe konfiskuar pasuritë e fituara në mënyrë të paligjshme dhe zbatimin e ligjit. Tek prokurimet publike, individë të korruptuar mund të përpiqen ta shfrytëzojnë jotransparencën e strukturave të pronësisë për të fituar tenderë, duke favorizuar kompanitë në të cilat kanë interes të fshehur. Përkundrazi, duke mundësuar transparencën e pronësisë, autoritetet dhe të gjithë palët e tjera të interesuara do të mund ti zbulojnë pronarët e vërtetë që qëndrojnë pas ofertuesve të tenderit, dhe nga ana tjetër, do të jetë më e vështirë për zyrtarët e korruptuar të manipulojnë procesin e prokurimeve për qëllime personale. Transparenca e tillë e inkurajon konkurrencën e ndershme dhe i dekurajon akterët e korruptuar nga përdorimi i strukturave komplekse të pronësisë për të fshehur përfshirjen e tyre në marrëveshje. Përveç kësaj, kombinimi i transparencës së pronësisë dhe prokurimeve publik e përmirëson përgjegjshmërinë e përgjithshme të procesit të prokurimeve, duke mundësuar identifikimin e konflikteve të mundshme të interesit dhe duke siguruar që marrëveshjet jepen në bazë të meritës dhe jo nëpërmjet favorizimit apo ryshfetit.
2. Cilat janë arsyet e problemit? Transparenca e pamjaftueshme në pronësinë faktike të personave juridike lë hapësirë për aktivitete korruptive gjatë lidhjes së marrëveshjeve për prokurimet publike, për koncesionet për eksploatimin e burimeve minerale, marrëveshjeve për koncesion të hulumtive të detajuara gjeologjike, si dhe ato me marrëveshje të lidhura për krijimin e PPP.

Përshkrim i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri tani për zgjidhjen e problemit? Me disa aktivitete të mëvonshme të kryera gjatë viteve të fundit, janë krijuar parakushtet për zgjidhjen përfundimtare të problemit të përmendur. Së pari, në Sistemin e vetëm Elektronik për Prokurime Publike (SEPP) detyrimisht publikohen të gjitha marrëveshjet e lidhura për prokurimet publike (dhe anekset e tyre). Më pas, edhe në SEPP, në Njoftimin e marrëveshjes së lidhur, publikohen jo vetëm emrat e firmave me të cilat është lidhur marrëveshja e prokurimit publik, por edhe të të gjitha firmave që kanë marrë pjesë në prokurim. Gjithashtu,

Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit ka krijuar dhe në mënyrë publike e publikon Regjistrin e personave të zgjedhur dhe të emëruar. Por të gjitha këto dhe zgjidhje të tjera janë vetëm të pjesshme dhe nuk e realizojnë plotësisht idenë e tyre - të jenë një mjet i fuqishëm për parandalimin dhe zbulimin e korrupsionit. Ajo që mungon janë të dhënat e disponueshme publike për pronësinë e firmave për të kryqëzuar të gjitha këto të dhëna dhe për të parandaluar keqpërdorimin e mjeteve publike. Me Planin e kaluar Aksional të Partneritetit të Qeverisjes së Hapur 2021-2023 (PNA për PQH) është bërë përpjekje për të nisur me këtë proces me miratimin e angazhim për të publikuar emrat e pronarëve të vërtetë të firmave që fituan marrëveshje për prokurim publik. Për fat të keq, angazhimi, edhe pse i njohur si një nga më të mirët në mbarë botën nga ana e Sekretariatit rë PQH, nuk u zbatua kryesisht për shkak të aspekteve që lidhen me mbrojtjen e të dhënave personale. Duke pasur parasysh se përpjekjet për realizimin e angazhimit nuk kanë të ndalur, tani po tentohet që të lejohet kohë shtesë për ndryshimet e gjoja të nevojshme ligjore në mënyrë që angazhimi të realizohet, por përfshin edhe marrëveshje të ngjashme të prokurimeve publike, si koncesionet dhe marrëveshjet për krijimin e PPP.
2. Çfarë zgjidhje propozoni? Me shpalljen publike të propozuar të emrit të vërtetë, përkatësisht të pronarëve përfundimtarë të firmave, do të mundësohet kontrollimi i kryqëzuar i të dhënave nga disa baza të dhënash të disponueshme publikisht dhe në këtë mënyrë do të bëhet i mundur kontrollimi i plotë i personave të përzgjedhur dhe të emëruar - nëse janë të fshehur nga firmat që marrin tenderë dhe koncesione, përkatësisht marrëveshje shtetërore duke përdorur pozicionin dhe funksionin në të cilin janë zgjedhur ose emëruar. Megjithatë, problemi do të zgjidhet vetëm pjesërisht, sepse në vend gjithashtu nuk janë të disponueshme as të dhënat për pronarët e regjistruar të firmave, kështu që Maqedonia e Veriut është në mesin e 15 vendeve në botë në të cilat paguhet tarifë për marrjen e këtij informacion rreth firmave (informacion që nga tetori 2023, UNODC). Për këtë ka pasur angazhim edhe në të kaluarën, me të cilën janë bërë publike disa të dhëna të caktuara bazë për firmën, madje as emrin e pronarëve të firmave, siç ndodh pothuajse në të gjitha vendet e botës. Ky vazhdon mbetet problem për zbardhjen e plotë të lidhjes së firmës dhe për parandalimin dhe zbulimin e korrupsionit, i cili duhet të zgjidhet në të ardhmen. Me mosdisponueshmërinë publike të këtyre të dhënave, në një mënyrë bëhet i mundur korrupsioni sepse pengohet zbulimi i tij, gjë që do të ndodhte nëse këto të dhëna do të ishin publike. Gjithashtu, si problemi mbetet edhe ajo se të gjitha këto të dhëna nuk janë në formën e të dhënave të hapura dhe me këtë përdorimi i tyre mbetet i vështirë, gjë që funksionon vetëm në favor të të korruptuarve. Në afat të shkurtër, të dhënat edhei për pronësinë ashtu edhe për pronësinë përfituese të firmave duhet të bëhen plotësisht të disponueshme për publikun për të mundësuar përdorimin më të gjerë të tyre (p.sh. lidhja me të dhënat mbi pronën, gjykimet, etj.). Ka shembuj të suksesshëm të këtij përdorimi të të dhënave në Francë, Mbretërinë e Bashkuar, Kenia, Malajzi, Ukrainë, etj.
3. Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi? Me shpalljen publike të emrave të pronarëve përfundimtarë apo të vërtetë të firmave, do të mundësohet shfrytëzimi i plotë i potencialit të këtyre të dhënave në luftën kundër korrupsionit dhe krimit. Do të thotë, ajo do të mundësojë verifikimin e të dhënave nga regjistrat e lartpërmendur dhe bazat e të dhënave të disponueshme publikisht, të cilat mund të çojnë jo vetëm në zbulimin e korrupsionit, por edhe më shumë në parandalimin e tij. Besohet se vetë fakti që këto të dhëna do të jenë në dispozicion të publikut do t'i pengojë ata që synojnë të keqpërdorin mjetet publike për ta bërë këtë, pasi shanset për t'u zbuluar do të rriten.

Analiza e Angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë transparencën angazhimi?	Angazhimi në thelb do të nënkuptojë hapjen historike të të dhënave nga Regjistri i Pronarëve të Vërtetë, i cili tashmë është i disponueshëm vetëm përmes procedure zyrtare dhe pagesës së tarifës. Me zbatimin e angazhimit, këto të dhëna do të jenë të hapura publikisht, gjë që do t'i bëjë lehtësisht të aksesueshme për

	të gjithë të interesuarit, si qytetarët, organizatat e shoqërisë civile, mediat etj.
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Transparenca e emrave të përdoruesve fundorë të personave juridik do t'u mundësojë organizatave të shoqërisë qytetare, mediave, qytetarëve dhe të gjithë palëve të tjera të interesuara që të rrisin mbikëqyrjen mbi institucionet publike dhe në këtë mënyrë presionin për funksionim më të përgjegjshëm. Në këtë mënyrë jo vetëm që do të zbulohen abuzimet e mundshme politike në përdorimin e parasë publike për përfitime private, por do të ndërmerren veprime për të parandaluar të tilla në të ardhmen, të cilat do të ndikojnë drejtpërdrejt në rritjen e përgjegjësisë së institucioneve publike në shpenzimin e parasë publike.
3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Duke pasur informacione dhe mbikëqyrje të vazhdueshme se cilët janë pronarët e vërtetë, gjegjësisht përdoruesit përfundimtarë të firmave, me të dhëna të tjera të rëndësishme në dispozicion njëkohësisht, si - kush i merr tenderët dhe koncesionet, do t'u mundësojë qytetarëve të përfshihen më intensivisht në luftën kundër korrupsionit. Në këtë mënyrë, qytetarët, në vend që të jenë vetëm vëzhgues pasivë dhe pjesë e problemit, do të mund të luajnë rolin e tyre shoqëror si palë aktive në luftën kundër korrupsionit dhe mbrojtjen e mjeteve të tyre pronësore.

Planifikim i angazhimit					
Arritjet	***Rezultatet e pritura***	**Data e pritshme e përfundimit**	**Palët e interesuara**		
1.2.1 Detektim i parakushteve të nevojshme për shpalljen publike të emrave të pronarëve të vërtetë, me afat të mundshëm kohor të realizimit.	Është hartuar listë me të gjitha parakushtet dhe afat kohor për zbatimin e angazhimit	maj 2024	Institucioni udhëheqës: Kabineti i Zëvendës Kryetarit të Qeverisë Përgjegjës për Politikat e Qeverisjes së Mirë		
			Mbështetje		
			Sektori Publik	HBO	Të tjerë
			Kabineti i Zëvendës kryetarit të Qeverisë përgjegjës për politikat e qeverisjes së mirë MF, Ministria e Ekonomisë, Byroja e Prokurimeve Publike, Regjistri Qendror, dhe Drejtoria për Zbulim Financiar	QKQ	/

1.2.2 Zbatimi i parakushteve të detektuara për shpalljen publike të emrave të pronarëve të vërtetë të firmave-ofertuese dhe të firmave me marrëveshje të lidhura për prokurime publik, koncesione dhe PPP	Janë zbatuar parakushte të nevojshme për zbatimin e angazhimit	Dhjetor 2024	Kabineti i Zëvendës kryetarit të Qeverisë përgjegjës për politikat e qeverisjes së mirë MF, Ministria e Ekonomisë, Byroja e Prokurimeve Publike, RQRMV dhe Drejtoria për Zbulim Financiar	QKQ	/
1.2.3 Shpallja publike e emrave të pronarëve të vërtetë të firmave ofertuese dhe të firmave me marrëveshje të lidhura për prokurime publike, koncesione dhe PPP.	Të dhënat për pronarët përfundimtarë të firmave që kanë lidhur marrëveshje për prokurime publike, për koncesione për burime minerale dhe për krijimin e PPP janë të diponueshme në publik	maj 2025	Kabineti i Zëvendës kryetarit të Qeverisë përgjegjës për politikat e qeverisjes së mirë Ministria e Financave, Ministria e Ekonomisë, Byroja e Prokurimeve Publike, Regjistri Qendror dhe Drejtoria për Zbulim Financiar	QKQ	/

Numri dhe emri i angazhimit	**1.3 SHPALLJE PUBLIKE E MARRËVESHJEVE TË LIDHURA PËR KONCESIONE DHE PËR KRIJIMIN E PARTNERITETIT PUBLIKO PRIVAT**
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Angazhimi nënkupton shpalljen e detyrueshme publike të marrëveshjeve të lidhura për koncesione dhe për krijimin e (PPP), siq janë të disponueshme edhe marrëveshjet për prokurimet publik. Koncesionet, prokurimet publike dhe PPP janë tre llojet bazë të marrëveshjeve publike të institucioneve shtetërore me sektorin privat. Edhe pse në vendin tonë, këto tre lloje marrëveshjesh publike nuk janë ende të unifikuara në kuptimin që procedurat për lidhjen e tyre menaxhohen nga një vend i centralizuar, siç është për shembull Sistemi Elektronik i Prokurimeve Publike (SEPP), ato janë ende marrëveshje të

	lidhura. Prandaj, është e nevojshme siq janë të disponueshme marrëveshjet për prokurorimet publike, të sigurohet e njëjta transparencë për marrëveshjet për koncesione dhe për PPP, Për sa i përket koncesioneve, të paktën gjatë realizimit të këtij angazhimi, nënkuptohet në marrëveshjet për koncesion për eksploatimin e burimeve minerale dhe marrëveshjeve për koncesione për hulumtime të detajuara gjeologjike të lidhura nga Ministria e Ekonomisë. Angazhimi ka të bëjë me shpalljen publike të këtyre marrëveshjeve në web-faqen e kësaj ministrie. Në lidhje me marrëveshjett për krijimin e PPP-së, angazhimi i referohet publikimit të marrëveshjeve në kuadër të SEPP-. Konkretisht,në SEPP publikohen shpalljet për themelimin e PPP-ve. Sipas shembullit të prokurimeve publike, angazhimi nënkupton të publikohen edhe marrëveshjet e lidhura për PPP në pjesën e "dokumenteve", veçmas për secilën marrëveshje të lidhur. Në këtë mënyrë, edhe pse angazhimi i mbulon ministritë, komunat si dhe ndërmarrjet publike dhe shtetërore të krijuara prej tyre, në fakt e mbulon vetëm Byronë e Prokurimeve Publike sepse institucionet e përmendura duhet t'i dorëzojnë pranë SEPP-së për publikim marrëveshjet e lidhura (siq atë e bëjnë me marrëveshjet e prokurimeve publike).			
Institucioni udhëheqës	Ministria e Ekonomisë			
Mbështetje nga palët e interesuara	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)**	
	Byroja e Prokurimeve Publike (MF), (Kabineti i Zëvendës kryetarit të Qeverisë përgjegjës për politikat e qeverisjes së mirë), komunat, ndërmarrjet publike dhe shtetërore	*QKQ*	/	
Korniza kohore e angazhimit	shkurt 2024 – janar 2026			

Definimi i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi?
Edhe pse i përkasin të njëjtit grup marrëveshjet ndërmjet sektorit privat dhe institucioneve të sektorit publik, marrëveshjet për koncesione dhe për PPP nuk publikohen siç është rasti me marrëveshjet e prokurimeve publike. Me këtë, për një sektor të rëndësishëm, i cili ndër të tjera është edhe ndër më të ndjeshëm ndaj korrupsionit, qytetarët, organizatat e shoqërisë civile, gazetarët, madje edhe institucionet shtetërore që kanë nevojë për këtë informacion, nuk kanë akses në detajet e asaj që është rënë dakord, sidomos rreth obligimeve të koncesionarëve. Nga ana tjetër, janë të shumtë shembujt e abuzimeve me këto marrëveshje. Me atë se marrëveshjet janë të padisponueshme jo vetëm që e pamundëson monitorimin e zbatimit të tyre në mënyrë adekuate, por në një farë mënyre e mbështet edhe korrupsionin sepse mbahen në sektet informacione të tilla të rëndësishme. Edhe pse ekziston obligim në bazë të Strategjisë Nacionale për Parandalimin e Korrupsionit dhe Konfliktit të Interesit 2021-2025, marrëveshjet për koncesione nuk shpallen publikisht. I njëjtë është rasti edhe me marrëveshjet për krijimin e PPP. Për të dyja llojet e marrëveshjeve, në opinion mbizotëron mendimi se ato janë përgjithësisht të korruptuara,

gjë që i kufizon investimet e mundshme të mëtejshme të sektorit të biznesit nëpërmjet këtyre dy llojeve të marrëveshjeve. Në ndryshim nga Maqedonia e Veriut, në botë, pikërisht koncesionet dhe PPP-të janë instrument i rëndësishëm për tërheqjen e investimeve të huaja dhe për zhvillimin ekonomik, duke kontribuar 2 deri në 3 pikë përqindje në rritjen vjetore të prodhimit të brendshëm bruto të vendeve.
2. Cilat janë shkaqet e problemit? Duket se në themel të problemit qëndron faktori njerëzor, përkatësisht mungesa e vullnetit për publikimin e këtyre marrëveshjeve. Konkretisht, Ministria e Ekonomisë edhe tani publikon dokument në format të mbyllur pdf për koncesionet e dhëna për burimet minerale, me të dhënat bazë për rreth 370 koncesione të tilla si: emri i koncesionarit, adresa, e-mail, kohëzgjatja e marrëveshjes, data e lidhjes së marrëveshjes, lënda e parë, lokaliteti i koncesionit, komuna në të cilën ndodhet dhe sipërfaqja e mbuluar në kilometra katrorë. Megjithatë, ndër të dhënat e publikuara publikisht nuk ka të dhëna për kompensimin e paguar për sipërfaqen koncesionare, qoftë kompensimi fiks për kilometër katror, qoftë ai variabël, për sasinë e lëndës së parë të shfrytëzuar. Gjithashtu, nuk dihen kushtet që i ka koncesionari me marrëveshjen për koncesion, gjë që i bën këto marrëveshje krejtësisht të pamundura për çdo lloj inspektimi apo kontrolli publik në zbatimin e tyre. Situata është e ngjashme me marrëveshjet për krijimin e PPP. Në SEPP publikohen konkurset për marrëveshjet e tilla, por jo informacione për marrëveshjet e lidhura dhe as vetë marrëveshjet, megjithëse bëhet fjalë vetëm për disa në vit.

Përshkrim i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri më tani për të zgjidhur problemin? Siç është theksuar, edhe pse në domenin e prokurimeve publike, gradualisht rritet transparenca dhe disponueshmëria për publikun e numri të madh të informacioneve dhe dokumenteve lidhur me tenderat, ky trend nuk u ndoq edhe për dy llojet e tjera të marrëveshjeve, siç janë koncesionet dhe PPP, nese behet fjale per marrëveshje te ngjashme. Pjesërisht për këtë, por edhe për shkak të rregulloreve të vjetruara, në të dyja fushat nuk janë shfrytëzuar potencialet e plota që ofrojnë, veçanërisht për tërheqjen e investimeve dhe për zhvillimin ekonomik, jo vetëm në nivel nacional, por edhe brenda mjediseve lokale. Ka pasur përpjekje për përmirësimin e situatës me iniciativa të tjera, por edhe ato ishin të pasuksesshme. Sa i përket koncesioneve, si rezultat i angazhimi në Planin Aksional për PQH 2016-2018, në web-faqen e internetit të Ministrisë së Ekonomisë publikohet regjistër i koncesioneve për burimet minerale, por në të nuk përfshihen marrëveshjet e lidhura. Sa i përket PPP-ve, në SEPP publikohen vetëm kokurset për marrëveshjet e tilla dhe dokumentet e tenderit, por kjo mundësi nuk përdoret për të publikuar, në të njëjtin vend, edhe njoftimet për marrëveshjet e lidhura, si dhe për vetë marrëveshjet, siç është rasti me prokurimet publike.
2. Çfarë zgjidhje propozoni? Për sa i përket PPP-ve, problemi do të zgjidhet plotësisht, sepse do të përdoret mundësia ekzistuese - në SEPP të publikohen marrëveshjet e lidhura për PPP në, në pjesë ku edhe tani publikohen informacione për PPP-të, siq janë konkursi dhe dokumentacioni i tenderit. . Për koncesionet kjo është vetëm një zgjidhje e pjesshme, pasi marrëveshjez do të publikohen në web-faqen e Ministrisë së Ekonomisë, ku publikohen informacionet bazë për koncesionet. Pjesërisht, sepse për koncesionet është e nevojshme që në të ardhmen t'i qasemi zgjidhjeje plotësisht elektronike, siç është SEPP, dhe sepse nuk mbulohen të gjitha koncesionet, por vetëm ato për burimet minerale dhe eksploatim. Por publikimi i këtyre marrëveshjeve koncesionare do të nënkuptojë hap të parë drejt transparencës së marrëveshjeve të tjera koncesionare të lidhura edhe nga institucione të tjera, të cilat mund të vijojnë në PNA-në e radhës për PQH-në.
3. **Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi?** Angazhimi në thelb do të nënkuptojë rrumbullakim të transparencës të marrëveshjeve publike (prokurimeve publike, koncesioneve, PPP-ve),që cila është e rëndësie të madhe për të mundësuar mbikëqyrjen publike të këtyre marrëveshjeve dhe verifikimin publik nëse ato e mbrojnë interesin publik. Të gjitha këto marrëveshje janë ndër më të ndjeshmet ndaj korrupsionit dhe kjo do të mundësojë zbulimin, por edhe

parandalimin e tij, me rolin e drejtpërdrejtë të qytetarëve dhe organizatave të shoqërisë civile. Me angazhimi në thelb do të vazhdojnë përpjekjet e Ministrisë së Ekonomisë për rritjen e transparencës së koncesioneve të dhëna.

Analizë e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë angazhimi transparencën?	Me angazhimin arrihet progres i dukshëm në transparencë në sferën e koncesioneve dhe PPP. Angazhimi për shpalljen publike të këtyre marrëveshjeve është në përputhje me masat e parashikuara në Strategjinë Nacionale për Parandalimin e Korrupsionit dhe Konfliktit të Interesit 2021-2025, si dhe me rekomandimet e Entit Shtetëror të Revizionit në Raportin e Revizionit të kryer të Buxhetit Bazë të RMV-së për vitin 2022, me qëllim që edhe komunat ti kenë marrëveshjet për koncesione të dhëna për territoret e tyre.
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Duke qenë se marrëveshjet për koncesione dhe për PPP do të vihen në dispozicion dhe në mbikëqyrje të publikut dhe të gjithë grupeve të interesuara, do të rritet ndjeshëm llogaridhënia e institucioneve publike. Kështu, angazhimi do të kontribuojë edhe në rritjen e besimit tek institucionet publike edhe nga ana e publikut dhe investitorëve potencialë në këto dy fusha, të cilat tashmë po ndodhin ende nën vellon e jotransparencës dhe dyshimeve për korrupsion.
3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Duke i pasur detajet e marrëveshjeve, veçanërisht për aspektet financiare dhe të tjera dhe kushtet në të cilat është dhënë koncesioni, qytetarët mund të vlerësojnë nëse marrëveshja është e mirë apo e keqe për resurset publike, siq janë burimet minerale, apo nëse dhe si është mbrojtur interesi publik në marrëveshjet për PPP. Duke ditur këtë, qytetarët mund edhe ti parandalojnë marrëveshjet peventuale të dëmshme, që nënkupton pjesëmarrjen e tyre të drejtpërdrejtë në përmirësimin e situatës.

Planifikim i angazhimit					
Arritjet	***Rezultatet e pritura***	**Data e pritshme e përfundimit**	**Palët e interesuara**		
1.3.1 Koordinim dhe marrëveshje për mënyrën e zbatimit të angazhimit dhe të parakushteve të nevojshme teknike për atë	U arrit marrëveshje dhe zgjidhje teknike specifike për publikimin e marrëveshjeve për koncesione në web-faqen e Ministrisë së Ekonomisë dhe për PPP të SEPP.	Maj 2024	Institucioni udhëheqës: Ministria e Ekonomisë		
			<u>Mbështetje</u>		
			Sektori Publik	HBO	Të tjerë
			Ministria e Ekonomisë, Byroja e Prokurimeve Publike (MF)	QKQ	/
1.3.2 Shpallja publike e marrëveshjeve për koncesione dhe për	Marrëveshjet publikisht shpallen	Shkurt 2025	Byroja e Prokurimeve Publike (MF)	QKQ	/

krijimin e PPP			Ministria e Ekonomisë,		

2. PARTICIPIM NË VENDIMMARRJE DHE PJESËMARRJE QYTETARE

Numri dhe emri i angazhimit	**2.1 PJESËMARRJE E PUBLIKUT NË KRIJIMIN E MASAVE AKTIVE, POLITIKAVE DHE SHËRBIMEVE TË PUNËSIMIT**		
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Angazhimi ka për qëllim ti theksojë proceset egzistuese, praktikat dhe politikat të APRMV për konsultim të palëve të interesuara (të papunë, biznese, OJQ dhe institucione të tjera) përpara krijimit dhe miratimit të planit vjetor operacional për masat aktive, politikat dhe shërbimet e punësimit, si dhe gjatë zbatimit të tij. Gjithashtu, angazhimi ka për qëllim standardizimin dhe zgjerimin e këtyre proceseve, praktikave dhe politikave, në atë mënyrë që të gjithë palët e interesuarit do të kenë mundësi ti japin sugjerimee e tyre të informuara gjatë planifikimit, zbatimit dhe vlerësimit të planit operativ vjetor të punësimeve. Gjithashtu, angazhimi do të kontribuojë në krijimin e bazës së palëve të interesuara, të cilët do të marrin vazhdimisht informacione për mundësitë e përfshirjes dhe në fund do të kenë mundësinë të japin propozimet e tyre për përmirësimin e efikasitetit dhe ekonomisë së politikaveaktive, masave dhe shërbimeve të punësimit. Ky angazhim paraqet vazhdimësi të përpjekjeve për përmirësimin e transparencës, llogaridhënies dhe pjesëmarrjes në punën e APRMV-së të filluar në Planin Aksional të mëparshme për PQH 2021-2023. Ajo që është e rëndësishme të theksohet është se APRMV publikon informacione mbi zbatimin e planeve operative vjetore, të cilat do t'u mundësojnë palëve të interesuara të përfshihen në mënyrë të informuar dhe të ofrojnë propozimin e tyre për përmirësimin e masave, politikave dhe shërbimeve të punësimit. - Në thelb, angazhimi do të thotë shumë më tepër sesa thjesht mbledhja e propozimeve nga grupet e synuara dhe e njejta është vendosur në disa nivele, përkatësisht: - Niveli i parë, i referohet promovimit të politikave, proceseve dhe praktikave të APRMVsë për përfshirjen e palëve të interesuara, duke krijuar grup të gjerë palësh të interesuara (qytetarë të papunë, OJQ që punojnë për çështje të ndryshme, biznese, akademi, etj.) në afat të gjatë do të ofrojnë input për krijimin e Plani Vjetor operativ më të mirë, dhe krijimin e rrjeti dhe kapacitetesh lokale ndërmjet 30 njësive rajonale të APRMV për mobilizimin dhe përfshirjen e popullatës lokale të papunë dhe palëve të interesuara në ofrimin e të dhënave përpara krijimit të Planit Vjetor Operacional. - Niveli i dytë i referohet krijimit të zgjidhjeje teknike për mbledhjen e propozimeve nga publiku i gjerë (ato që nuk mbulohen nga niveli i parë) përpara miratimit të Planit Vjetor Operacional dhe vlerësimit të zbatimit të planit të miratuar. - Niveli i tretë i referohet promovimit dhe vënies në funksion të të gjithë sistemit.		
Institucioni udhëheqës	Ministria e Punës dhe Politikës Sociale		
Mbështetje nga palët e interesuara	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)**
	APRMV	*(ESE)*	/

Korniza kohore e angazhimit	1 shkurt 2024 – 31 janar 2026

Definim i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi? Agjencia e punësimit ka praktikë të krijuar për konsultimin e sektorit të biznesit dhe organizatave të shoqërisë civile. Megjithatë, procesi i konsultimit dhe mënyra e përfshirjes së palëve të interesuara nuk janë të disponueshme për publikun, gjë që përsëri e kufizon mundësinë për të gjithë ata që nuk janë të ftuar drejtpërdrejt, por janë të interesuar, të sigurojnë kontributin e tyre në procesin e vendimmarrjes. Gjithashtu, të papunët, si një nga përdoruesit kryesorë të programeve dhe shërbimeve të punësimit, përveç komunikimit të përditshëm me të punësuarit, nuk kanë mundësi në mënyrë të organizuar të ofrojnë propozimet e tyre për përmirësimin e të njejtëve. Gjithashtu, gjatë zbatimit të planit të pestë aksional për PQH, u krijua grup punues i përbërë nga përfaqësues të MPPS, APRMV, ESE dhe tre organizata lokale të shoqërisë qytetare por gjithsesi ky grup punues kishte për qëllim vetëm koordinimin e aktiviteteve në kuadër të planit të pestë aksional, por është e rëndësishme që ne të përfaqësojmë grup kyç për konsultime përpara se të krijojmë planet vjetore operative.
2. Cilat janë shkaqet e problemit? Shkaku kryesor për këtë problem është se publiku nuk është i informuar për mundësitë ekzistuese për përfshirje, për shkak të mungesës së informacionit të disponueshëm publikisht për mënyrën dhe mundësitë e përfshirjes, si dhe mungesën e kanali publik për paraqitjen e propozimeve dhe zgjidhjeve.

Përshkrim i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri më tani për të zgjidhur problemin? Agjencia për Punësim dhe ESE, me mbështetjen e QRMV-së gjatë viteve 2021-2023, zhvilluan dhe publikuan platformë që gjeneron në mënyrë aktive informacione për shkallën e shfrytëzimit të mjeteve nga plani aktual vjetor operativ i masave aktive, politikave dhe shërbimeve të punësimit, si dhe informacione për përfshirjen e personave/bizneseve me secilin prej tyre. Gjithashtu, APRMV publikon një sërë treguesish statistikorë dhe financiarë që u japin mundësi të gjithë të interesuarve të kryejnë analizë të pavarur të funksionalitetit të masave, politikave dhe shërbimeve. Në të njëjtën periudhë, APRMV dhe ESE zhvilluan pyetësor të standardizuar për të vlerësuar nivelin e kënaqësisë me masat, politikat dhe shërbimet e punësimit dhe të njejtin e pilotuan në tre njësi rajonale të Agjencisë. Gjithashtu, gjatë zbatimit të planit të pestë aksional për PQH, u krijua grup pune i përbërë nga përfaqësues të MPPS, APRMV, ESE dhe tre OJQ vendore, por gjithsesi ky grup pune kishte për qëllim vetëm koordinimin e aktiviteteve në kuadër të planit të pestë aksional, por është e rëndësishme për ne që të përfaqësojmë grup kyç për konsultime përpara se të krijojmë planet vjetore operative.
2. Çfarë zgjidhje propozoni? Nëpërmjet zbatimit të angazhimit do të përgatitet procedurë për përfshirjen e palëve të interesuara që do të jetë e disponueshme për publikun (mënyra, afatet kohore, kriteret etj.), do të identifikohen dhe përfshihen palët e tjera të interesuara dhe do të zhvillohet mundësi për paraqitjenelektronike dhe përpunimin e propozimeve.
3. Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi? Krijimi i rocedurës për konsultime dhe grumbullim të propozimeve nga palët e interesuara për krijimin e masave, politikave dhe shërbimeve të punësimit në bazë të nevojave të tyre.

Analizë e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë angazhimi transparencën?	Palët e interesuara para së gjithash do të kenë qasje në informacione për propozimin e planit operativ vjetor para miratimit të tij dhe aksesit në informacione për zbatimin e planeve të mëparshme. Keto informacione do t'u mundësojë atyre të mënyrë të informuar të përfshihen në diskutim dhe të propozojnë zgjidhje konkrete dhe efikase që do të ndihmojnë APRMV të miratojë plan bazuar në nevojat e përdoruesve përfundimtarë.
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Propozimet e pranuara do të jenë të disponueshme për publikun, dhe përsëri publiku do të informohet paraprakisht për kriteret për përzgjedhjen e rëndësisë së propozimeve. Gjithashtu, për çdo propozim të pranuar do të jepet informacion nëse dhe si është pranuar (sipas kritereve) dhe nëse nuk pranohet, cila është arsyeja e mospranimit të tij.
3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Angazhimi ka si qëllim kryesor ofrimin e kanali për komunikim të vazhdueshëm me palët e interesuara, përmes standardizimit të procedurës së konsultimit dhe hapjes së mundësive për dorëzim elektronik të propozimeve.

Планирање на заложбата					
Arritjet	***Rezultatet e pritura***	**Data e pritshme e përfundimit**	**Palët e interesuara**		
2.1.1 Përgatitja e procedurës për mbledhjen e propozimeve dhe realizimin e konsultimit publik përpara miratimit të Planit Vjetor Operativ të masave, programeve dhe shërbimeve aktive për punësime.	Procedurë e përgatitur dhe e publikuar	shtator, 2024	Institucioni udhëheqës: ABPCM		
			Mbështetje		
			Sektori Publik	HBO	Të tjerë
			APRMV, MPPS	ESE	/

2.1.2 Krijimi i baze të OJQ-ve, akademive, biznesit, të papunëve, të cilët kanë interes të konsultohen nga ana e APRMV-së, dhe MPPS-së përpara përgatitjes dhe miratimit të Planit Vjetor Operacional.	Bazë e krijuar	shtator, 2024	APRMV, MPPS	ESE	/
2.1.3 Zhvillimi i një pjesë përi konsultime në faqen e APRMV-së.	Një pjesë e zhvilluar për konsultime në faqen e internetit të APRMV-së	dhjetor, 2024	APRMV, MPPS	ESE	/
2.1.4 Vënia e procedurës dhe pjesës për konsultimi në funksion gjatë miratimit të Planit Vjetor Operacional për vitin 2026.	U realizua raund konsultimesh dhe përfshiu propozime në Planin Vjetor Operacional 2026	dhjetor 2025	APRMV, MPPS	ESE	/

Numri dhe emri i angazhimit	2.2 FUTJA E TRAJNIMIT TË DETYRUESHËM TË NËPUNËSVE ADMINISTRATIV PER TEMAT QË LIDHEN ME TRANSPARENCËN DHE LLOGARIDHËNIEN, LUFTËN KUNDËR KORRUPSIONIT, PÉRFSHIRJEN E QYTETARËVE NË VENDIMMARRJE ETJ.
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Angazhimi ka për qëllim të kontribuojë në përmirësimin e programeve të rregullta vjetore për trajnime gjenerike të nëpunësve administrativë, si dhe të trajnimeve të specializuara që janë të disponueshme në sistemin e të mësuarit të MSHIA - (LMS). Në këtë mënyrë, nëpunësve administrativë (në nivel nacional dhe lokal) do t'u mundësohet të mësojnë dhe të marrin njohuri të vazhdueshme përmes trajnimeve për tema që kanë të bëjnë me transparencën dhe llogaridhënien, luftën kundër korrupsionit, përfshirjen e qytetarëve në vendimmarrje etj. Ky angazhim, përveç përmirësimit të njohurive, synon edhe ndërtimin e bashkëpunimit të vazhdueshëm ndërmjet organizatave të shoqërisë civile dhe MSHIA-së në drejtim të ndarjes dhe shfrytëzimit të burimeve të përhershme për mësim të përbashkët, ndërtim të aftësive dhe bashkëpunim. Në këtë drejtim, trajnimet e përhershme të ofruara nga ana e organizatave të shoqërisë civile në fushat e interesit do të përshtaten dhe do të vihen në dispozicion për ngritjen e vazhdueshme të aftësive të nëpunësve administrativë, përmes sistemit elektronik të menaxhimit të mësimit (LMS), do do të obligohen të gjithë nëpunësit administrativënjë herë në vit të kalojnë me sukses trajnimet e zhvilluara në lidhje me temat me interes për këtë angazhim përmes dhe duke u obliguar nga Qeveritë për ti ndjekur ato trajnime dhe në fund për të marrë certifikatë - të posedojë certifikatë se ka kryer me sukses trajnimet e përcaktuara që do të rrjedhin nga ky angazhim.
Institucioni udhëheqës	Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës

Mbështetje nga palët e interesuara	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)**
	/	*(ESE)*	/
Korniza kohore e angazhimit	1 shkurt 2024 – 31 janar 2026		

Definim i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi? Problem kryesor i cili adresohet përmes këtij angazhimi është kapaciteti i ulët i nëpunësve publikë për njohjen, raportimin dhe veprimin në rastet e korrupsionit; kapacitetet e ulëta të nëpunësve publikë për identifikimin dhe ndarjen e informacioneve dhe të dhënave me publikun; dhe kapacitetet e ulëta për krijimin e mekanizmave për komunikim të vazhdueshëm me grupet e synuara.
2. Cilat janë shkaqet e problemit? Arsyeja e këtij problemi është se nëpunësit publikë nuk kanë obligim të ndjekin trajnime për këto tema. Përveç rregulloreve nacionale, nëpunësit publikë nuk kanë mundësi në një vend të gjejnë informacione përkatëse, literaturë, shembuj, mjete, etj. të cilat mund t'i ndihmojnë ata në ngritjen e njohurive të tyre.

Përshkrim i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri më tani për të zgjidhur problemin? Në kuadër të Ministrisë së Shoqërisë Informatike dhe Administratës ekziston Akademia për përkrerje profesional të nëpunësve administrativë, e cila organizon trajnime për forcimin e kapaciteteve të nëpunësve publikë. Gjithashtu, çdo vit, pas propozimit të nëpunësve publikë dhe vlerësimit të Ministrisë, përgatitet program vjetor për trajnime për nëpunësit publik me tema të ndryshme, si: strategjitë, programet, komunikimin, sigurinë kibernetike etj. Trajnimet zhvillohen përmes portalit të mësimit elektronik LMS. Gjatë vitit 2023, MSHIA realizoi procedurë për përmirësimin e funksionalitetit të këtij portali. Një pjesë e nëpunësve publikë në periudhën e kaluar kanë pasur mundësinë të ndjekin trajnime lidhur me korrupsionin, qasjen në informacione, përfshirjen e qytetarëve, të cilat janë organizuar nga institucionet relevante apo OQ. Kjo qasje nuk lejon që të përfshihen të gjithë të punësuarit dhe ata që ishin të përfshirë të kishin mundësi të përmirësonin njohuritë e tyre në këto fusha.
2. Çfarë zgjidhje propozoni? Me qëllim që të mundësohet që të gjithë nëpunësit publikë të kenë akses në përmbajtje, materiale dhe trajnime për tema që kanë të bëjnë me korrupsionin, aksesin në informacione dhe përfshirje të qytetarëve, si dhe për të mundësuar rinovimin e vazhdueshëm e njohurive të tyre, ky angazhim do të mundësojë përmirësimin e sistemit elektronik të të mësuarit me përmbajtje nga fushat e mësipërme që do të jenë vazhdimisht të disponueshme dhe të përditësuara me informacione dhe përmbajtjen më të fundit. Gjithashtu, këto trajnime do të jenë të detyrueshme për të gjithë nëpunësit publikë dhe të njejtit do të gjenerojnë certifikatë që do të jetë kyç në matjen e performancës së tyre.
3. Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi?

Funksionimi i sektorit publik si ofrues i shërbimeve për qytetarët dhe komunitetin e biznesit përfaqëson pjesën më të madhe të çdo shoqërie. Pa përmirësimin e vazhdueshëm të tij, përkatësisht modernizimin, nuk është i mundshëm zhvillimi i përgjithshëm i vendit. Prandaj, bazën e veprimit të çdo qeverie, përveç politikave dhe strategjive, e përbën edhe administrata eksperte, profesionale. Njohuritë dhe aftësitë e nëpunësve, përdorimi i teknologjive të informacionit dhe komunikimit duhet të sigurojnë shërbim efikas për qytetarët. Me zhvillimin e shpejtë të shoqërisë dhe përmes digjitalizimit rriten edhe pritshmëritë e qytetarëve nga puna e administratës. Gjithashtu, kapaciteti administrativ është parakusht për dorëzimin e obligimeve të dakorduara në Bashkimin Evropian. Prandaj është i nevojshëm përmirësimi i burimeve njerëzore dhe performanca e tyre, që është detyrë parësore e zhvillimit profesional. Përveç profesionalizmit të nëpunësve, përkushtimi i tyre ndaj vlerave të larta si etika, integriteti, përgjegjësia, efikasiteti, profesionalizmi dhe përshtatshmëria gjenerojnë besim dhe siguri mes qytetarëve dhe komunitetit të biznesit.
Në këtë drejtim, trajnimet e përhershme të ofruara nga organizatat e shoqërisë civile në fushat e interesit do të përshtaten dhe do të vihen në dispozicion për ngritjen e vazhdueshme të aftësive të nëpunësve administrativë, përmes sistemit elektronik (LMS), do të jepen udhëzime dhe duke u obliguar nga Qeveria për ti ndjekur ato trajnime dhe në fund për të marrë certifikatë - të posedojë certifikatë se ka kryer me sukses trajnimet e përcaktuara që do të rezultojnë nga ky angazhim.

Analizë e angazhimit

Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë angazhimi transparencën?	Informacionet, materialet, shembujt, praksa pozitive dhe mjetet që do t'u prezantohen gjatë trajnimeve do të kontribuojnë në përmirësimin e ndërgjegjësimit të nëpunësve publikë për kuptimin, rëndësinë dhe mundësitë për përmirësimin e transparencës së institucionit në të cilin ata punojnë.
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Informacionet, materialet, shembujt, praksa pozitive dhe mjetet që do t'u prezantohen gjatë trajnimeve do të kontribuojnë në përmirësimin e ndërgjegjësimit të nëpunësve publikë për kuptimin, rëndësinë dhe mundësitë për përmirësimin e përgjegjësisë së institucionit në të cilin ata punojnë.
3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Informacionet, materialet, shembujt, praksa pozitive dhe mjetet që do t'u prezantohen gjatë trajnimeve do të kontribuojnë në përmirësimin e ndërgjegjësimit të nëpunësve publikë për kuptimin, rëndësinë dhe mundësitë për komunikim dhe konsultime me publikun para miratimit të vendimeve thelbësore

Planifimiki i angazhimeve

Arritjet	***Rezultatet e pritura***	**Data e pritshme e përfundimit**	**Palët e interesuara**		
2.2.1 Nënshkrim i memorandumi për bashkëpunim ndërmjet MSHIA-së dhe ESE	Memorandum për bashkëpunim i nënshkruar	maj, 2024	Institucioni udhëheqës MSHIA		
			Mbështetje		
			Sektori Publik	HBO	Të tjerë
			MSHIA	ESE	/

2.2.2 Identifikimi i temave me rëndësi për ngritjen e aftësive të nëpunësve administrativë në fushën e transparencës, llogaridhënies, korrupsionit, qeverisjes së mirë, pjesëmarrjes qytetare etj. (shembull: publikimi proaktiv i informacioneve, ofrimi i informacioneve në procedurë për akses të lirë në informacione publike, si të njohish dhe parandalosh korrupsionin, cilat janë përfitimet e përfshirjes së qytetarëve në proceset vendimmarrëse dhe cilat janë mekanizmat që mund të zbatoni, etj.	Lista e përgatitur e temave. Standardet e zhvilluara (teknike dhe përmbajtësore) që trajnimi duhet ti përmbushë. Kriteret e zhvilluara për përzgjedhjen e materialeve të e-mësimit (pika vijuese)	qershor 2024	Agjencia për Mbrojtjen e të Drejtës për Qasje të Lirë deri te Informacionet me karakter publik, KSHPK, dhe të tjerë	Shoqata ESE dhe OJQ të tjera që do të shprehin interes për përfshirje	/

2.2.3 Thirrje publike për mbledhjen e materialeve për e-mësim të cilët janë zhvilluar dhe zbatuar nga ana e shoqërisë civile dhe organizata të tjera në fushën e transparencës, llogaridhënies, korrupsionit, qeverisjes së mirë, pjesëmarrjes civile etj.	Mblodhi të paktën tre propozime	shtator 2024	MSHIA	ESE	/
2.2.4 Vlerësim dhe përzgjedhje e materialeve të marra.	Selektuar të paktën nga 1 material/ aktvednim për e-mësim për secilën temë	Tetor 2024	MSHIA	ESE	/
2.2.5 Vendosja e materialeve që duhet të jenë në Maqedonisht, Shqip dhe Anglisht në platformën LMS	Vendosur të paktën nga një trajnim nga çdo fushë të LMS	Dhjetor 2024	MSHIA	/	/
2.2.6 Qeveriatë marrë vendim për ndjekjen e detyrueshme të këtyre trajnimeve në nivel vjetor dhe posedimin e certifikate)	Është marrë vendim për mbajtje të detyrueshme të trajnimeve	Dhjetor 2024	Qeveria	/	/
2.2.7 Futje në programin për trajnime - trajnime të nëpunësve administrativë	Janë futur të gjitha trajnimet e vendosura të LMS në programin për trajnime	Dhjetor 2024 dhe 2025	MSHIA	/	/
2.2.8 Njoftim i të gjithë nëpunësve administrativë për disponueshmërinë e trajnimeve dhe nevojën për t'i kaluar ato.	Është dërguar njoftim tek të gjithë nëpunësit administrativë	janar 2025	MSHIA	/	/
2.2.9 Realizim i trajnimeve	60__________% e nëpunësve administrativë kanë marrë certifikat për trajnimin e kaluar	janar 2026	MSHIA	/	/

Numri dhe emri i angazhimit	**2.3 PËRMIRËSIMI I CILËSISË SË KONSULTIMEVE PUBLIKE NË NIVEL NACIONAL**		
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Pjesëmarrja në kohë dhe thelbësore e qytetarëve në krijimin e politikave është parakusht që një shoqëri demokratike të njihet si transparente dhe e përgjegjshme, prandaj edhe qëllimi i angazhimit është përmirësimi i cilësisë së konsultimeve publike. Konkluzioni i përgjithshëm është se sistemi elektronik për konsultime publike (ENER) nuk është përdorur në potencialin e tij të plotë, dhe kontrolli i cilësisë dhe monitorimi i procesit të konsultimit publik duhet të përmirësohet. Për këtë qëllim, duhet të aplikohet praktika e krijimit dhe publikimit të planeve vjetore për konsultime së bashku me kornizë kohore në drejtim të përfshirjes më të madhe të palëve të interesuara në procese dhe vendosjes së kontrollit të cilësisë së konsultimeve publike (institucionet duhet të japin informacione kthyese nga konsultimet, përkatësisht të krijohen procesverbale nga proceset konsultative, si aktivitet vijues me arsyetim pse disa propozime pranohen ose nuk pranohen). Gjithashtu, duhet të sigurohet promovim dhe edukim më i madh i popullatës për ENER në kuadër të përfshirjes më të madhe të tyre me kontributin e tyre në rregullore të ndryshme. Për të lehtësuar informimin e qytetarëve dhe përfshirjen në politikëbërje, të gjitha web-faqet shtetërore duhet të kenë pjesë të veçantë me informacionet e nevojshëm për proceset e konsultimit (plani i konsultimit, njoftimi për debatin publik, procesverbalet, dokumentet për të cilat diskutohet etj.) në lidhje direkte me ENER.		
Institucioni udhëheqës	Sekretariati i Përgjithshëm i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut		
Mbështetje nga palët e interesuara	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)**
	(MSHIA) *Ministria*	*Fondacioni Metamorfozis*	/
Korniza kohore e angazhimit	dhjetor 2024 – dhjetor 2025		

Definim i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi? Angazhimi adreson mungesën e pjesëmarrjes thelbësore të qytetarëve në krijimin e politikave si parakusht për ndërtimin e një shoqërie demokratike transparente dhe të përgjegjshme, për shkak të mungesës së informacioneve të qartë, të rregullta dhe në kohë për kanalet zyrtare të komunikimit të institucioneve publike. Po ashtu, perceptimi i qytetarëve është se konsultimet publike realizohen në mënyrë jo transparente dhe të paplanifikuar, për çka u zvogëlohet besimi tek institucionet dhe për më tepër u lind dyshimi se disa nga politikat dhe ligjet miratohen formalisht për shkak të përmbushjes së standardeve ndërkombëtare, duke mos i kushtuar vëmendje kontekstit lokal, ose rreptësisht për të mirën e individëve ose grupeve të caktuara. Në të njëjtën kohë, platforma ENER mbetet e pashfrytëzuar me kapacitet të plotë si platformë për konsultime publike online për shkak të mungesës së informacionit të qytetarëve për të njejtën, si dhe cilësisë së ulët të reagimeve të marra nga përdoruesit e saj. Numri i komenteve për ENER-in e thekson nevojën për rritjen e informimit të qytetarëve për mundësitë që i ofron ENER dhe para së gjithash, ngritjen e besimit se komentimi i ENER-it mund të ndikojë realisht në përmbajtjen e propozim-ligjeve.

2. Cilat janë shkaqet e problemit? Shkaku kryesor për këtë problem është ai se publiku nuk është i informuar mjaftueshëm, rregullisht dhe sistematikisht për procesin e konsultimeve publike, si dhe për mundësitë ekzistuese dhe mënyrat për përfshirjen e tyre, prandaj politikat kyçe miratohen pa kontribut thelbësor nga të gjitha palët e interesuara, nevojat e të cilëve duhet të plotësohen nëpërmjet tyre. Asnjë institucion në vend nuk përgatit dhe nuk publikon plane vjetore për konsultime së bashku me kornizë kohore indikative, në mënyrë që palët kryesore të interesuara të përgatiten në kohë për të marrë pjesë në to. Gjithashtu, institucionet publikojnë informacione në mënyrë jo të rregullt në kohë, të qarta dhe transparente në lidhje me konsultimet që i realizojnëme publikun, si dhe mënyrat përmes të cilave publiku mund të përfshihet, dhe janë të pakta institucionet që publikojnë procesverbalet pas konsultimeve me arsyetime për propozimet që janë shqyrtuar, pranuar ose nuk janë pranuar. Njëkohësishtë, platforma ENER përdoret zakonisht nga ekspertët, odat ekonomike dhe një pjesë e përfaqësuesve të sektorit civil të cilët sipas aktivitetit të tyre e ndjekin zhvillimin e politikave të ndryshme dhe kanë njohuri për përdorimin e kësaj platforme, ndërkohë që qytetarët dhe organizatat më të vogla të shoqërisë civile që punojnë në nivel lokal dhe janë në kontakt të drejtpërdrejtë me kategori të ndryshme qytetarësh, nevojat e të cilëve duhet të merren parasysh përmes politikave publike, mbeten të përjashtuara nga i gjithë procesi për shkak të mungesës së informacionit për platformën dhe mundësitë që ajo ofron. Ata palë të interesuara që e përdorin ENER janë më tej të dekurajuar nga përdorimi i kësaj platforme, sepse ata nuk marrin gjithmonë komente për kontributin e tyre në reagimet e tyre, dhe në rastet kur ata marrin, informacioni është i përgjithshëm ose i pakuptueshëm.

Përshkrim i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri më tani për të zgjidhur problemin? Përpjekjet e deritanishme bazohen në publikimin në ENER tabelën në disa nga web-faqet e internetit të institucioneve publike, dhe disa prej tyre në njoftimet e tyre për konsultime publike lënë link në ENER që të çon në dokumentin që është objekt konsultimi. Institucione të caktuara, pas përfundimit të konsultimeve publike, publikojnë lajm të shkurtër për konsultimin publik, por pa specifikuar propozimet që janë diskutuar gjatë konsultimit, si dhe arsyet e pranimit apo mospranimit të propozimeve apo komenteve të caktuara nga palët e interesuara.
2. Çfarë zgjidhje propozoni? Nëpërmjet zbatimit të angazhimit do të përgatitet procedurë për përmirësimin e cilësisë së konsultimeve publike në nivel nacional, e cila do të përfshijë 1) krijimin dhe publikimin e planeve vjetore për konsultime (emri i dokumentit, korniza kohor për përgatitjen e dokumentit, mënyra dhe korniza kohore për konsultime publike, etj.), së bashku me tmplejt të unifikuar për hartimin e planeve; 2) vendosjen e kontrollit të cilësisë së konsultimeve publike përmes krijimit të procesverbaleve të unifikuara të proceseve të konsultimit (të dhëna për konsultimet dhe link tek dokumenti që është objekt konsultimi, të pranishmit në konsultim, listë të propozimeve të dhëna me arsyetim për ato që janë aprovuar ose nuk janë aprovuar). Gjithashtu, përmes zbatimit të angazhimit, do të krijohet dhe zbatohet plan për promovimin dhe edukimin e popullatës për ENER në drejtim të përfshirjes më të madhe të tyre me kontributin e tyre në rregullore të ndryshme.
3. Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi? Vendosjen e procedurës për përmirësimin e cilësisë së konsultimeve publike në nivel nacional dhe krijimi dhe zbatimin e planit për promovimin dhe edukimin e popullatës për ENER në drejtim të përfshirjes më të madhe të tyre me kontributin e tyre në rregullore të ndryshme.

Analizë e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë angazhimi transparencën?	Palët e interesuara para së gjithash do të kenë akses në informacionet në lidhje me konsultimet publike që

	planifikohen dhe zbatohen në nivel nacional, gjë që do t'i lejojë ata të përfshihen në kohë në mënyrë të informuar në diskutime dhe të japin propozimet e tyre specifike të bazuar në nevojat e tyre si përdorues.
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Korniza kohore për konsultime publike si dhe propozimet e marra me arsyet në bazë të të cilave janë pranuar apo nuk janë pranuar do të jenë të disponueshme në mënyrë publike në kanalet zyrtare të institucioneve publike, gjë që do t'i mundësojë publikut të kërkojë përgjegjësi nga palët e interesuara nëse ka është ka përpjekje të pabazuar për mospranimin e propozimi të caktuar.
3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Angazhimi ka për qëllim kryesor të ofrojë udhëzime dhe mekanizma për informimin e vazhdueshëm të palëve të interesuara përmes krijimit të plane vjetore për konsultime publike, duke standardizuar procesverbalet e konsultimeve publike dhe duke vendosur plan afatgjatë për promovimin e vazhdueshëm dhe edukimin e publikut për mundësinë e përdorimit të ENER për konsultime publike.

Planifikimi i angazhimit					
Arritjet	***Rezultatet e pritura***	**Data e pritshme e përfundimit**	**Palët e interesuara**		
2.3.1 Përgatitje e procedurës për krijimin dhe publikimin e planeve vjetore për konsultime, së bashku me templlejt të unifikuar për përgatitjen e planeve.	Procedurë e përgatitur dhe e miratuar	dhjetor, 2024	Institucioni udhëheqës: SP i QRMV-së		
			Mbështetje		
			Sektori Publik	HBO	Të tjerë
			SP i QRMV, MSHIA, Ministritë	Fondacioni Metamorfozis	/
2.3.2 Përgatitja e templlejti të standardizuar për procesverbalet e proceseve konsultative.	Templlejt i përgatitur dhe i miratuar.	shtator, 2025	SP i QRMV, MSHIA, Ministritë	Fondacioni Metamorfozis	/
2.3.3 Krijimi i plani për promovimin dhe edukimin e popullatës për ENER në drejtim të përfshirjes më të madhe të tyre me kontributin e tyre në rregullore të ndryshme	Plan i krijuar.	dhjetor, 2025	SP i QRMV, MSHIA, Ministritë	Fondacioni Metamorfozis	/
2.3.4 Realizimin e plani për promovimin dhe edukimin e popullatës për ENER në drejtim të përfshirjes më të madhe të tyre me	Një cikël i planit është realizuar.	dhjetor, 2025	SP i QRMV, MSHIA, Ministritë	Fondacioni Metamorfozis	/

kontributin e tyre në rregullore të ndryshme.					

Numri dhe emri i angazhimit	**2.4 PUBLIKIM I RREGULLT DHE I VAZHDUESHËM I RAPORTEVE VJETORE PËR MUNDËSI TË BARABARTA PËR MESHKUJT DHE FEMRAT NGA ANA E MINISTRIVE DHE KOMUNAVE**		
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Raportet vjetore për barazinë gjinore i përgatisin edhe ministritë dhe komunat si obligim i tyre ligjor, por megjithatë të nuk janë në dispozicion të publikut në mënyrë që ti përdorin qytetarët, organizatat e shoqërisë civile dhe të mund të monitorojmë punën e bërë. Aktualisht, pothuajse asnjë nga ministritë apo komunat nuk i shpall publikisht raportet e tilla		
Institucioni udhëheqës	Ministria e Punës dhe Politikës Sociale		
Mbështetje nga palët e interesuara	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)**
	Ministritë dhe komunat	*Koalicioni Rural*	/
Korniza kohore e angazhimit	mars 2024- janar 2026		

Definimi i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi? Vetëm gjysma e komunave dorëzojnë raporte për mundësi të barabarta në MPPS në baza vjetore. Pothuajse asnjë komunë nuk i publikon raportet e këtilla në web-faqen e saj të internetit dhe nuk përdor mekanizëm dhe ndonjë mjet tjetër për të informuar publikun e gjerë për aktivitetet e ndërmarra në fushën e përmirësimit të mundësive të barabarta për gratë dhe burrat në nivel lokal. Në nivel nacional gjendja nuk është shumë më e mirë, kështu që edhe ministritë nuk i publikojnë raportet për mundësi të barabarta, kështu që qytetarët dhe organizatat civile dhe vetë institucionet nuk janë mjaftueshëm të informuar për aktivitetet që ndërmerren në këtë fushë të jetës sociale. E gjithë kjo shpesh kontribuon në krijimin joadekuat të masave, politikave, programeve që duhet të kontribuojnë në avancimin e barazisë gjinore në nivel nacional dhe lokal.
2. Cilat janë shkaqet e problemit? Barazia gjinore për fat të keq nuk është vendosur si prioritet te institucionet nacionale dhe vetëqeverisja lokale, për të marrë vendime të informuara se si të avancohet barazia gjinore, por edhe si të merren parasysh nevojat specifike të kategorive të ndryshme të qytetarëve. Përgatitja dhe shpërndarja e raporteve vjetore është obligim ligjor sipas Ligjit për mundësi të barabarta, por i njejti nuk praktikohet nga ana e institucioneve. Obligimi i tillë është definuar në nenin 12 të ligjit, por edhe promovimi i konceptit të barazisë gjinore në nivel institucional është

një nga prioritetet strategjike të Qeverisë, ndërsa në drejtim të kontributit të shtetit në realizimin e qëllimit për zhvillimi të qendrueshem nr. 5-Barazia gjinore nga qëllimet dhe agjenda për zhvillim të qëndrueshëm 2030. Gjithashtu, në këtë periudhë, shteti është në proces të hartimit dhe miratimit të Ligjit të ri për Barazi Gjinore, i cili edhe më shumë duhet ti forcojë obligimet e institucioneve në drejtim të promovimit të barazisë gjinore, dhe në të njëjtën kohë edhe të njoftojnë për punën e bërë në këtë temë. Përmes njoftimit, sipas Ministrisë së Punës dhe Politikës Sociale, mundësohet informimi i publikut të gjerë për situatën aktuale, por edhe u jepen informacione qytetarëve, të cilët mund t'i përdorin më tej për të marrë pjesë në proceset konsultative dhe në proceset e vendimmarrjes, si në nivel nacional, ashtu dhe në nivel lokal. (Raport vjetor mbi aktivitetet e ndërmarra dhe progresin e arritur në krijimin e mundësive të barabarta për gratë dhe burrat në RMV, 2022, MPPS).

Përshkrim i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri më tani për të zgjidhur problemin? Obligimi ligjor është vendosur në Ligjin për Mundësi të Barabarta, por nuk i njejti respektohet nga ana e të gjitha ministrive dhe nga ana e disa komunave. Përkatësisht, në vitin 2022, 73 komuna kanë dorëzuar raport vjetor për mundësi të barabarta, por as gjysma e tyre nuk kanë ndërmarrë aktivitete reale për promovimin e mundësive të barabarta në nivel lokal dhe as ato raporte nuk mund të lexohen publikisht në web-faqe apo kanale të tjera komunikimi të komunave përveçse nëse kërkohet përmes Kërkese për qasje të lirë në informacione të karakterit publik. Ndër organet e administratës shtetërore, vetëm 33 prej tyre kanë paraqitur raport të tillë, dhe sipas hulumtimit të Koalicionit Rural, konkretisht në sektorin e bujqësisë dhe zhvillimit rural, më shumë se 90 % e mbi 500 të anketuarve nuk e njohin koordinatorin për mundësi të barabarta në Ministrinë e Bujqësisë, as nuk ka të dhëna lehtësisht të disponueshme për rolin e tij, kompetencat. Gjithashtu, konkretisht për këtë ministri thuhet se nuk ka dorëzuar raport për mundësi të barabarta në MPPS për vitin 2022, ndaj nuk mund të shihet se si ka qenë situata me gratë në mjediset rurale për vitin 2022 në mënyrë që qytetarët , organizatat e shoqërisë civile dhe palët e tjera të interesuara të mund të kenë informacionin e nevojshëm për të ditur se si dhe në cilin fushë dhe me çfarë propozimesh të përfshihen në proceset vendimmarrëse.
2. Çfarë zgjidhje propozoni? Ajo që propohet është që në këtë periudë të zbatimit të PQH-së, të zgjidhen disa pilot komuna dhe ministri me të cilat do të punojmë së bashku në bashkëpunim me MPPS për përmirësimin e procesit e informimit dhe publikimit të raporteve vjetore për promovimin e mundësive të barabartëve për gratë dhe burrat. Praktikat e tilla pozitive, më tutje si shembull edhe për komunat dhe ministritë e tjera, me qëllim që të mund të zbatohen në tërësi dhe praktikojnë detyrimin ligjor për përgatitjen e raporteve, si dhe shkëmbimin e informacioneve me publikun e gjerë, si mund të përfshiheshin qytetarët në proceset e krijimit të masave dhe politikave dhe vendimmarrjes. Duke këmbëngulur në respektimin e obligimit ligjor nga ana e komunave dhe organeve të administratës shtetërore, do të ndikohet jo vetëm procesi i publikimit të raporteve, por edhe cilësia e përgatitjes së tyre, numri i masave të propozuara nga institucionet, më tej do të propozohen masa të cilat në të njëjtën kohë do të kontribuojë në përmbushjen e indikatorëve të përcaktuar sipas Qëllimit të Zhvillimit të Qëndrueshëm nr. 5 – Barazia gjinore dhe do të përmirësohet edhe procesi i monitorimit nga ana e qytetarëve.
3. Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi? Në periudhë dyvjeçare dëshirojmë të arrijmë informimin e rregullt të publikut të gjerë dhe organizatave të shoqërisë civile për aktivitetet që ndërmerren në nivel vjetor, në fushën e promovimit të mundësive të barabarta. Kjo do të kontribuojë drejtpërdrejt edhe në monitorimin e zbatimiz të Strategjisë për Barazi Gjinore, dhe publikimit të raporteve dhe ndarja me publikun e gjerë do të kontribuojë drejtpërdrejt në promovimin e transparencës dhe llogaridhënies së institucioneve nacionale (ministrive) dhe të vetëqeverisjes lokale (komunave). Siç u përmend më lart, raportet e tilla do të mundësojnë monitorimin qytetar në sferë, si dhe do të mundësojnë përfshirjen e informuar të qytetarëve në proceset vendimmarrëse. Raportet e këtilla janë të rëndësisë sëë veçantë

sepse përmbajnë të dhëna për gjendjen reale me mundësi të barabarta për burrat dhe gratë në nivel nacional dhe lokal, pastaj të dhëna për shkallën në të cilën gratë janë të përfshira në jetën ekonomike, politike dhe sociale të shoqërisë, të cilat nga ana tjetër ka një rëndësi të veçantë për përfshirjen e duhur të publikut në procesin e vendimmarrjes duke propozuar masa dhe iniciativa që do të pasqyrojnë situatën reale dhe që do të synojnë përmirësimin e saj. Gjithashtu këto raporte i përmbajnë edhe masat konkrete dhe aktivitetet që organet e administratës shtetërore dhe komunat i kanë ndërmarrë, duke dhënë pasqyrë të përqindjes së zbatimit të programeve vjetore për mundësi të barabarta, ku shpesh mund të lexoni përgjigje të llojit "nuk ka aktivitete ose si aktivitete përmenden vetëm disa trajnime të kryera nga të punësuarit, gjë që nuk është përmirësim real i barazisë gjinore, kështu që kjo tregon qartë nevojën e përfshirjes së qytetarëve në këto procese, veçanërisht në propozimin e masave dhe pjesëmarrjen në proceset e vendimmarjes si dhe në pjesën e monitorimit. Fillon me numër të caktuar pilot komunash dhe organesh të administratës shtetërore me arsyetimin e marrë nga MPPS-ja se nuk mund të punohet njëkohësisht me të gjitha komunat dhe organet e administratës shtetërore. Përmirësimi i procesit do të jetë i dukshëm përmes formateve të avancuara dhe përmbajtjes së raporteve sepse pilot komunat dhe organet e administratës shtetërore do të punojnë së bashku me MPPS-në dhe organizatat e shoqërisë civile për avancimin e tyre dhe përmes publikimit të rregullt të tyre në web-faqet e institucioneve, natyrisht se do të rritet niveli i ndërgjegjësimit të publikut të gjerë sepse do të ketë informacion në dispozicion dhe kjo do të ndikojë edhe në rritjen e transparencës së institucioneve dhe komunave.

Analizë e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë angazhimi transparencën?	Angazhimi do të kontribuojë në rritjen e transparencës, si dhe në përmirësimin e aksesit të qytetarëve ndaj informacioneve dhe aktiviteteve lidhur me ndryshimet klimatike. Njëkohësisht do t'i bëjë të dyja ministritë më të hapura dhe më transparente ndaj qytetarëve dhe në të njëjtën kohë do të rritet besimi i qytetarëve tek institucionet pasi të shohin investimet e përbashkëta të institucioneve në rritjen e ndërgjegjësimit dhe përfshirjes së qytetarët në proceset që lidhen me reagimin e shtetit dhe institucioneve ndaj efekteve të ndryshimeve klimatike dhe Agjendës së Gjelbër të shtetit.
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Angazhimi i tillë do ti hapë proceset e punës në pjesën e mundësive të barabarta, do ta nxisë respektimin e obligimeve ligjore dhe njëkohësisht do të mundësojë rritjen e mundësive për monitorimin e aktiviteteve të realizuara nga ana e qytetarëve. Nga ana tjetër, vetë institucionet do ta përmirësojnë transparencën dhe llogaridhënien e tyre, por do të shihet edhe angazhimi i tyre në zbatimin e strategjisë për barazi gjinore dhe ligjit për mundësi të barabarta për gratë dhe burrat.
3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Përmes rritjes së informimit në sferën e mundësive të barabarta, do të krijohen edhe kushte që qytetarët të përfshihen në proceset e vendimmarrjes dhe/ose zbatimit të rregullativës ligjore dhe akteve nënligjore. Njëkohësisht do të mundësohet edhe përfshirja proaktive e qytetarëve në zbatimin e zgjidhjeve ligjore, por edhe në pjesën e monitorimit të rezultateve të zbatimit të rregullimit ligjor si në nivel shtetëror ashtu edhe në nivel të vetëqeverisjes lokale.

Planifikimi i angazhimit					
Arritjet	***Rezultatet e pritura***	**Data e pritshme e përfundimit**	**Palët e interesuara**		
2.4.1 Gjendjea reale e konstatuar dhe sfidavt e komunave dhe organeve të administratës shtetërore në fushën e përgatitjes dhe publikimit të raporteve vjetore për barazinë gjinore.	- Grup i formuar këshillimor nga OJQ dhe MPPS, i cili do të punojë me pilot komunat dhe organet e përzgjedhura të administratës shtetërore (komunat dhe organet e administratës shtetërore do të zgjidhen sipas kriteriumeve që do ti përgaditë grupi këshillues, do të mbulohen rajone të ndryshme, dhe do të tregohet kujdes dhe për aktivitetin e tyre të mëparshëm në fushën e barazisë gjinore, përkatësishtë do të përzgjidhen ata që kanë qenë sa më aktivë, por edhe ata që nuk kanë shfaqur ndonjë aktivitet të rëndësishëm në fushën e barazisë gjinore)	janar, 2026	Institucioni udhëheqës: МТСП		
			<u>Mbështetje</u>		
			Sektori Publik	HBO	Të tjerë
			MPPS MBPEU	Koalicioni Rural	/
2.4.2 Njoftim dhe llogaridhënie e përmirësuar e institucioneve në fushën e mundësive të barabarta për gratë dhe burrat	Kritere minimale të përcaktuara dhe indikatorë në bazë të të cilëve do të monitorohet publikimi i raporteve vjetore dhe cilësia e përmbajtjes së tyre	janar 2026	MPPS MBPEU	Koalicioni Rural	/

	Monitorim i realizuar i raporteve të përgatitura dhe të publikuara për vitin 2025				

Numri dhe emri i angazhimit	**2.5 PËRCAKTIMI I METODOLOGJISË PËR PËRZGJEDHJEN E MJETEVE PËR E-KONSULTIME DHE PËRFSHIRJEN ME PJESËMARRJE TË QYTETARËVE NË PROCESET E MIRATIMIT TË VENDIMEVE NË KOMUNA**		
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Mospasja e mekanizmave të unifikuara dhe mjeteve për pjesëmarrjen e qytetarëve në nivel lokal është një problem i kahëmotshëm me të cilin përballemi si qytetarë, kështu që në një komunë mund të shihni të gjitha mjetet përmes të cilave mund të komunikoni me komunën dhe të paraqisni iniciativë, ndërsa keni edhe komuna të tilla ku nuk mund të gjeni as informacione elementare për aktivitetet e komunës dhe përfshirjen e qytetarëve në proceset vendimmarrëse. Për shembull, keni komuna që i regjistrojnë dhe transmetojnë publikisht seancat e Këshillit, dhe keni edhe të tilla ku nuk ka informacion se kur është mbajtur seanca apo çfarë është diskutuar etj. Ky është angazhim që ka qenë pjesë e planit të fundit aksional, por asgjë nuk është bërë në lidhje me të dhe është jashtëzakonisht i nevojshëm për qytetarët nëpër komuna.		
Institucioni udhëheqës	Министерство за локална самоуправа		
Mbështetje nga palët e interesuara	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)**
	MVL	*Koalicioni Rural* *ZELS*	/
Korniza kohore e angazhimit	janar 2024 – janar 2026		

Definim i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi? Në bazë të hulumtimit të Koalicionit Rural prej 350 të anketuarve, gra dhe të rinj nga vetëm dy rajone - Verilindor dhe Pollogut, asnjë prej të anketuarve nuk ka marrë pjesë në forume buxhetore, nuk i njohin mjetet dhe mekanizmat që janë në dispozicion të tyre; Komunat nuk janë të hapura dhe transparente në procese, kështu që shumica e proceseve që kërkojnë përfshirjen e qytetarëve janë planifikuar nga sot për nesër, nuk shpërndahen informacione, veçanërisht në zonat rurale që nuk përdorin shumë mjete për komunikim dhe informim elektronik; Mosnjohja e proceseve të vendimmarrjes;

Mosfunksionimi i komuniteteve lokale etj.

Vetëm 12% e të rinjve në komuna kanë marrë pjesë në seancat publike të Këshillit të Komunës, dhe vetëm 36 % kanë njohuri për mjetet për përfshirje në proceset vendimmarrëse në nivel lokal. Përveç kësaj, nga 300 gra nga zonat rurale, asnjë nuk ka qenë në mbledhje apo takim të komuniteti lokal, as nuk ka marrë ndonjëherë ftesë për të mbajtur forum buxhetor. Gjithashtu, nga 400 qytetarë nga të 8 qarqet planifikuese, as 2/3 nuk dinë dhe as nuk kanë informacion se si të përfshihen në proceset e dhënies së informacionit në nivel lokal.
Në të njëjtën kohë, nuk përfshihen edhe proceset e digjitalizimit, kështu që siç u theksua më lart, ka komuna me të cilat në sa më shumë baza mund të komunikohet në mënyrë elektronike, lëshohen dokumente elektronike etj., por ka edhe komuna të tilla ku nga web-faqja e tyre nuk mund të marrësh as informacionet bazë për punën e komunës, e aq më pak të përfshihesh në proceset vendimmarrëse. Nga ana tjetër, bashkësia ndërkombëtare punon në fushën e digjitalizimit me disa nga komunat ku edhe po vërehet progres, por sërish ka një dështim nga ana e komunave që nuk janë të përfshira në projekte të tilla. Gjithashtu, jo të gjithë qytetarët, madje edhe komunat, e kanë të qartë se çfarë duhet të vihet në konsultim publik, kështu që zbatimi i këtij angazhimi do të jetë në atë drejtim, pra identifikimi i të gjitha proceseve që kërkojnë konsultim të detyrueshëm, si dhe përzgjedhja e një mjeti apo mekanizmi që do të ishte i përshtatshme për përdorim nga qytetarët, lehtësisht i zbatueshme dhe i kuptueshme në mënyrë që të mund të përdoret.

2. Cilat janë shkaqet e problemit?

Në arsyetimin e problemit në masë të madhe tashmë janë shpjeguar edhe shkaqet e problemit, përkatësisht pjesëmarrja e pamjaftueshme e publikut, gjegjësisht e qytetarëve në proceset vendimmarrëse nëpër komuna, Në të njëjtën kohë, është i nevojshëm kordinim dhe qasje e harmonizuar duke përdorur të njëjtat mjete në secilën nga komunat, si dhe të gjithë qytetarët, do të ishin të barabartë në të drejtën e tyre për marrjen e informacioneve për konsultime publike dhe përfshirjen e qytetarëve në proceset vendimmarrëse.
Transparenca dhe llogaridhënia e komunave gjithashtu në vetvete është pikëpyetje dhe kjo kryesisht për faktin se komunat nuk kanë praktikë pozitive të përfshirjes reale të qytetarëve në proceset vendimmarrëse, si dhe informimin në kohë dhe të rregullt për punën e komunës. Kjo kontribuon drejtpërdrejt në uljen e besimit që qytetarët kanë tek institucionet vendore, gjë që nuk favorizon asnjë nga palët e interesuara në proces.

Përshkrim i angazhimit

1. Çfarë është bërë deri më tani për të zgjidhur problemin?

Përmirësimi i konsultimeve me qytetarët bëhet vazhdimisht, kështu që tashmë janë futur forume nëpër komunitete, konsultime publike të detyrueshme për vendime të caktuara që i marrin komunat, proceset për krijimin e e-komunave me mbështetjen e bashkësisë ndërkombëtare, por siç e theksuam këto zgjidhje në pjesë të madhe janë edhe të pjesshme ose zbatohen vetëm në territorin e komunave të caktuara. Pikërisht për këtë është i nevojshëm unifikimi i mekanizmave dhe mjeteve që përdoren për konsultim me qytetarët në komuna, si dhe përcaktimi i dokumenteve dhe vendimeve publike për të cilat konsultimi me qytetarët është i detyrueshëm.

2. Çfarë zgjidhje propozoni?

Zbatimi i këtyre aktiviteteve do të mundësojë definimin e metodologjisë përmes së cilës do të identifikohen dokumentet, si dhe metodat dhe mjetet për konsultime publike me qytetarët në komuna dhe në atë mënyrë që gjatë këtyre dy viteve të përgatitemi për procesin e digjitalizimit të konsultimeve lokale me qytetarët në mënyrë dhe me mjetet që do të jenë më të përshtatshme për ta. Përveç faktit që dokumentet për konsultime publike do të jenë të disponueshme në mënyrë elektronike, sigurisht që do të jenë të hapura për komente dhe përmirësime përmes paraqitjes së parashtresave dhe propozimeve me shkrim për ata që kanë më pak njohuri

për mjetet digjitale, dhe në të njëjtën kohë në bashkëpunim me MLS, OJQ-të lokale, si Koalicion Rural i cili ka 58 shoqata anëtare nga i gjithë vendi, por edhe të ngjashme do të punojnë në fushën e informimit për mjetet dhe mekanizmat në dispozicion të qytetarëve për konsultim. Është e rëndësishme të përcaktohet metodologjia, metoda, kriteret mbi bazën e të cilave do të përcaktohen të gjitha dokumentet që kërkojnë konsultim publik dhe në mënyrë të tillë t'u jepet mundësia qytetarëve të marrin pjesë në krijimin e politikave dhe miratimin e vendimeve në interes publik. Vendimi që do të miratohet, përkatësisht metodologjia dhe konsultimet publike për dokumentet me interes publik për të cilat do të përcaktohet kjo, pas konsultimeve me MLS-në, do të jetë i detyrueshëm për të gjitha komunat.
3. **Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi?** Rritja e transparencës dhe llogaridhënies në vetëqeverisjen lokale, si dhe përfshirja proaktive e qytetarëve në proceset vendimmarrëse lokale janë rezultatet kryesore që do të arrihen me realizimin e këtij angazhimi. Njëkohësisht do të përmirësohen kapacitetet e komunave për pjesëmarrjen e tyre të gatshme në proceset e digjitalizimit dhe futjes së konceptit të e-komunave. Nga ana tjetër, publiku do të ketë akses më të lehtë për t'u përfshirë në vendimmarrje në lidhje me përmirësimin e cilësisë së jetës në komunitetin lokal nëpërmjet digjitalizimit dhe përdorimit të mjeteve të TIK-ut.

Analizë e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë angazhimi transparencën?	Angazhimi do të kontribuojë në rritjen e transparencës, por edhe në përmirësimin e qasjes së qytetarëve në informacione dhe aktivitete të komunave, veçanërisht për dokumentet dhe vendimet për të cilat konsultimi me qytetarët është i detyrueshëm.
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Angazhimi i tillë do t'i hapë proceset e punës dhe mënyrën e vendimmarrjes në komuna, dhe njëkohësisht do të rrisë mundësitë për monitorimin e aktiviteteve të realizuara nga ana e qytetarëtve Nëpërmjet qasjes në informacione si dhe rritjes së mundësive për pjesëmarrjen e qytetarëve në proceset vendimmarrëse do të përmirësohet zbatimi i vendimeve dhe rregulloreve në nivel lokal, ndërsa do të rriten proceset e monitorimit dhe vlerësimit të punës në nivel lokal.
3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Përmes krijimit të metodologjisë për identifikimin e dokumenteve të detyrueshme për konsultime, si dhe përzgjedhjes së mekanizmave për e-konsultime që do të jenë më të përshtatshmet dhe më të aksesueshmet për qytetarët, do të kontribuojë drejtpërdrejt në rritjen e transparencës së komunave, por gjithashtu hapja për bashkëpunim, dhe me të atë qytetarët do të kenë mundësi të përfshihen në procesin e miratimit të zgjidhjeve, dhe më tej në zbatimin dhe monitorimin e tyre.

Planifikimi i angazhimit				
Arritjet	***Rezultatet e pritura***	**Data e pritshme e përfundimit**	**Palët e interesuara**	
2.5.1 Krijohen parakushte për futjen e sistemi të	Metodologjia e definuarpër	qershor 2025	Institucioni udhëheqës: MVL	
			Mbështetje	

unifikuar të konsultimeve publike në nivel lokal me fokus në digjjitalizimin dhe e-konsultimet	përcaktimin dhe klasifikimin e dokumenteve që janë të detyrueshme për konsultime publike në vetëqeverisjen lokale		Sektori Publik	HBO	Të tjerë
			MLS	Koalicioni Rural, Fondacioni Metamorfozis, organizatat lokale bazë, BNJVL	/
2.5.2 Përmirësimi i mjeteve për konsultime publike dhe e-konsultime me qytetarët	Mjete të përcaktuara dhe mekanizma për konsultime publike dhe e-konsultime me qytetarët që do të jenë të aplikueshme për çdo komunë.	janar 2026	MLS	Koalicioni Rural, Fondacioni Metamorfozis, organizatat lokale bazë, dhe BNJVL	/

Numri dhe emri i angazhimit	**2.6 PËRGATITJE E PLANIT PËR MENAXHIM ME NDRYSHIMET NË MEDISIN JETËSOR QË KANË NDIKIM NË SHËNDETIN E QYTETARËVE ME PJESMARRJEN E OJQ-ve**		
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Angazhimi ka për qëllim ti theksojë të gjithë faktorët e rrezikut që rrjedhin nga ndryshimet në mjedisin jetësor, dhe të cilët kanë ndikim të drejtpërdrejtë ose të tërthortë në shëndetin e qytetarëve me fokus të veçantë te gratë, fëmijët dhe qytetarët që jetojnë nën rrezik ekonomiko -social. Përveç kësaj, përveç theksimit të rreziqeve, angazhimi ka për qëllm të krijojë grup pune shumë-sektorial (institucione dhe OJQ) që mbledh informacione, krijojnë politika dhe mund të ndikojë në parandalimin e rreziqeve. Më saktësisht, në kuadër të angazhimit, krahas rreziqeve, duhet të identifikohen edhe informacionet që janë në dispozicion dhe burimet e këtyre informacioneve, dhe në bazë të kësaj të përgatitet plan për grumbullimin dhe publikimin e centralizuar të tyre. Ky angazhim duhet të kontribuojë në dy drejtime, para së gjithash, të sigurojë bashkëpunim ndërsektorial dhe të ofrojë informacione që do ti ndihmojnë shtetit në përgatitjen e strategjive dhe programeve për të parandaluar ndikimin e ndryshimeve mjedisore në shëndetin e qytetarëve.		
Institucioni udhëheqës	Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor		
Mbështetje nga palët e interesuara	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)**
	MSH	*(ESE)*	/

Korniza kohore e angazhimit	1 shkurt 2024 – 31 janar 2026

Definim i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi? Numër i madh i institucioneve në vend krijojnë informacione që janë të lidhur me ndryshimet në mjedisin jetësor dhe ndryshimet në shëndetin e qytetarëve (qeverisjet vendore, MMJPH, Ministria e Bujqësisë, Ministria e Shëndetësisë, etj.
2. Cilat janë shkaqet e problemit? Shkaku kryesor për këtë problem është se informacionet që krijohen nga institucione të ndryshme nuk publikohen dhe nuk shkëmbehen ndërmjet institucioneve. Dhe ajo që është më e rëndësishme është që ato të mos përdoren në planifikimin e politikave, me fokus në politikat shëndetësore.

Përshkrim i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri më tani për të zgjidhur problemin? Në nivel nacional janë krijuar një sërë planesh lidhur me rregullimin e shtretërve të lumenjve, ndotjen e ujit dhe ajrit, trajtimin e deponive të paligjshme etj.
2. Çfarë zgjidhje propozoni? Institucionet dhe OJQ-të të krijojnë hapësirë për bashkëpunim të vazhdueshëm reciprok dhe shkëmbim të informacioneve që do të përdoret në krijimin e politikave në sektorë të ndryshëm dhe do të vihet në dispozicion të publikut për monitorim dhe përpunim të mëtejshëm.
3. Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi? Identifikimi i faktorëve të rrezikut nga ndryshimet në mjedisin jetësor që ndikojnë negativisht në shëndetin e qytetarëve, plan të krijuar për mbledhjen dhe publikimin e tyre, bashkëpunimin multisektorial dhe shkëmbimin e informacionit, dhe krijimin e politikave për mbrojtjen e shëndetit të qytetarëve të bazuar në set të informacioneve relevante.

Analizë e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë angazhimi transparencën?	Në vazhdimësi do të publikohen informacionet për ndryshimet në mjedisin jetësor dhe ndikimi i tyre në bazë të ndryshimeve në shëndetin e qytetarëve.
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Institucionet do të krijojnë politika të bazuara në kombinime të informacioneve dhe fakteve.

3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Angazhimi ka qëllim kryesor të sigurojë kanal për komunikim të vazhdueshëm ndërmjet të gjitha institucioneve dhe OJQ-ve që punojnë në fushën e mjedisit jetësor dhe shëndetësisë.

Planifikimi i angazhimit					
Arritjet	***Rezultatet e pritura***	**Data e pritshme e përfundimit**	**Palët e interesuara**		
2.6.1 Përgatitja dhe publikimi i thirrjes për pjesëmarrje të OJQ-ve dhe institucioneve në procedurën e krijimit të planit.	Thirje e përgaTitur dhe publikuar	qershor 2024	Institucioni udhëheqës: MMJPH		
			Mbështetje		
			Sektori Publik	HBO	Të tjerë
			MMJPH, MSH	ESE	/
2.6.2 Mbledhja e aplikimeve për pjesëmarrje dhe propozimeve (përfshirë propozimet për publikimin e të dhënave dhe informacioneve)	Прибрани пријави за учество и предлози	Shtator, 2024	MMJPH, MSH	ESE	/
2.6.3 Përzgjedhja dhe shpërndarja e përfaqësuesve të MMJPH, MSH, institucioneve të tjera dhe OJQ-ve sipas grupeve të punës (sipas kritereve të mëparshme).	Grupe të punës të krijuara	dhjetor, 2024	MMJPH, MSH	ESE	/
2.6.4 Mbajtja e takimeve për diskutim të propozimeve dhe finalizimin e të njejtave (numri do të ishte sipas nevojës).	Mbledhje të mbajtura	qershor, 2025	MMJPH, MSH	ESE	/
2.6.5 Përgaditje të planit	Plan i përgaditur	shtator, 2025	MMJPH, MSH	ESE	/

2.6.6 Publikimi i planit dhe informacioneve	Plani dhe informacione të publikuara	tetor, 2025	MMJPH, MSH	ESE	/

3. FUQIZIM JURIDIK DHE QASJE NË DREJTËSI

Numri dhe emri i angazhimit	**3.1 DIGJITALIZIM DHE PËRMIRËSIM I SISTEMIT PËR NDIHMË JURIDIKE FALAS**		
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Ky angazhim ka të bëjë me dixhitalizimin dhe përmirësimin e sistemit të ndihmës juridike falas (NJF) përmes përmirësimit dhe fillit të vënies në praktikë të softuerit për menaxhimin e rasteve për NJF, përmirësimin e sistemit të mbledhjes së të dhënave dhe mbajtjes së statistikave, sigurimin e ndërveprimit për shkëmbim. të të dhënave me institucionet e tjera të përfshira në sistemin e NJF-së, si dhe ndryshimet dhe plotësimet në Ligjin për ndihmë juridike falas.		
Institucioni udhëheqës	**Ministria e Drejtësisë**		
Mbështetje nga palët e interesuara	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)**
	- Njësi rajonale të MD-së *- Klinika ligjore (që funksionojnë si pjesë e universiteteve) të regjistruara në NJF*	Shoqata të qytetarëve të regjistruar për NJF	Këshilli i Evropës / BE (Këshilli i Evropës ka shumë vite që punon në këtë fushë dhe në masë të madhe mund të kontribuojë për realizimin e angazhimit)
Korniza kohore e angazhimit	Janar 2024 –Janar 2026		

Definim i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi? Me angazhimin për digjitalizimin dhe përmirësimin e sistemit të NJF preken të gjithë qytetarët që në mungesë të mjeteve financiare nuk mund ti ushtrojnë të drejtat dhe liritë e tyre dhe veçanërisht qytetarët që i përkasin kategorive vulnerabël. Mungesa e digjitalizimit, përkatësisht e softuerit interoperabil për menaxhimin e çështjeve dhe mbledhjen e të dhënave ndikon në cilësinë e shërbimeve të ofruara për NJF-në, në kohëzgjatjen e procedurës së mbledhjes së dokumenteve nga institucionet përkatëse, në transparencën dhe llogaridhënien e Ministrisë së Drejtësisë dhe njësive rajonale, e cila në fund të fundit ndikon drejtpërdrejt në aksesin e qytetarëve në drejtësi. Po ashtu, me hyrjen në fuqi të Ligjit të ri për Ekspertizë, përfituesit

e së drejtës për ndihmë juridike dytësore e humbin të drejtën e ekspertizës falas dhe mendimit që u takon sipas Ligjit për ndihmë juridike falas. Duke pasur parasysh këtë, ekziston nevoja urgjente dhe e domosdoshme për fillimin e procesi për hartimin e ndryshimeve dhe plotësimeve në Ligjin për ndihmë juridike falas në mënyrë që të përputhet me situatën e krijuar me miratimin e Ligjit për Ekspertizë. Krahas kësaj çështjeje është e nevojshme të zgjidhen problemet që kanë të bëjnë me disa fusha të tjera për të cilat Trupi Koordinues Nacional për Ndihmë Juridike Falas ka diskutuar në disa raste dhe të tejkalohen ndryshimet e nevojshme në Ligjin për Ndihmë Juridike Falas (si p.sh. si NJF për viktimat e krimeve, NJFpër viktimat e dhunës në familje dhe me bazë gjinore, përjashtim nga "shpenzimet e tjera në procedurë" etj., të shpjeguara më hollësisht më poshtë).

2. Cilat janë shkaqet e problemit?

- **<u>Problemet që rrjedhin nga dispozitat në Ligjin për Ndihmë Juridike Falas</u>**

Nevoja për nevojë urgjente dhe të menjëhershme për fillimin e procesiT për hartimin e ndryshimeve dhe plotësimeve në Ligjin për ndihmë juridike falas, rrjedh para së gjithash nga situata e krijuar rishtazi me miratimin e Ligjit për Ekspertizë. Me nenin 62 të Ligjit për Ekspertizë, Byroja e Ekspertizës Mjeko-Ligjore është shndërruar në Byro për Vlerësim. Nga data 29 korriku 2023 nuk kryen më ekspertizë, por vetëm vlerësime. Në anën tjetër, në përputhje me nenin 13 paragrafi 6 të Ligjit për ndihmë juridike falas, mendimet e ekspertëve për nevojat e personave të cilëve u është dhënë ndihma juridike dytësore jepen përmes Byrosë së Ekspertizës Gjyqësore në pajtim me Ligjin për Ekspertizë. Duke pasur parasysh se Byroja për Ekspertizë Ligjore si e tillë nuk ekziston më, përdoruesit e ndihmës juridike dytësore kanë mbetur pa qasje në shërbimet e personit ekspet. Në praktikë, ky boshllëk mund të ketë pasoja veçanërisht të rënda në raport me personat, sepse raportet e ekspertëve janë mjet provues veçanërisht i rëndësishëm në proceset civile, të cilat sipas nenit 235 të Ligjit për Procedurën administrative zakonisht paraqitet me padi ose me përgjigjen e padisë. Ajo që duhet të rregullohet janë: a) subjektet që do të mund të kryejnë ekspertizë në rastet për të cilët ësthë miratuar NJF; b) mënyrën e përzgjedhjes së subjekteve në rast individual, duke marrë parasysh rregullat e ligjeve procedurale; c) procedurën e përgaditjes së konstatimit të kualifikuar dhe mendimi si dhe dhënien e deklaratës në kuadër të NJF; dhe d) procedurën për pagesën e shpërblimit dhe shpenzimet e ekspertit. Për të rregulluar këto rrethana, është i nevojshëm ndryshimi i Ligjit për Ndihmë Juridike Falas, i cili duhet të kryhet nga një grup pune në të cilin do të marrin pjesë të gjitha palët e interesuara, përfshirë ekspertët, pavarësisht se në cilën mënyrë do të organizohen.

Përveç problemit të ekspertizës, çështje veçanërisht të rëndësishme që duhet të rregullohen me ndryshimet në Ligjin për ndihmë juridike falas janë:

- Mungesa e të drejtës së qartë për NJF viktimat e krimeve si të dëmtuara në procedurë penale, me të cillën kufizohet mundësia e viktimave ti mbrojnë dhe ushtrojnë të drejtat e tyre në procedurë penale. Kjo është në kundërshtim me ligjin e BE-së, veçanërisht me Direktivën për të Drejtat e Viktimave;
- Sigurim i aksesit në ndihmë juridike dytësore për viktimat e dhunës në familje dhe me bazë gjinore pa përcaktimin e gjendjes pasurore;
- Mungesa e dispozitave me të cilët rregullohen të ashtuquajturat “shpenzime të tjera në procedurë” (p.sh. shpenzime për përfaqësues të përkohshëm, superekspert, inspektim etj.) që rezulton në praktikë, edhe pse sipas ligjit përfituesit lirohen, sërish detyrohen t'i paguajnë për të vazhduar procedurë;
- Zgjerimi i çështjeve ligjore për të cilat mund të miratohet procedurë dytësore duke përfshirë procedura që i prekin në mënyrë disproporcionale njerëzit e varfër (p.sh. procedura për përcaktimin dhe pagesën e borxhit para noterëve d.m.th. përmbaruesve, mosmarrëveshjet në lidhje me shërbimet publike dhe komunale, etj.);
- Harmonizimi i kushteve të miratimit të ndihmës juridike sekondare me standardet e vendosura në praktikën e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut;
- Harmonizim i të ardhurave që nuk konsiderohen si të ardhura me modelin e ri të mbrojtjes sociale të përcaktuar me Ligjin për Mbrojtje Sociale të vitit 2019;
- Fshirjen e kërkesës për zhvendosjen e motorit dhe kufizimi i pronësisë së vetëm një automjeti të regjistruar, pavarësisht nga performanca e mjetit;
- Përfituesit e kompensimit në para nga ndihma sociale si rezultat i gjendjes së tyre financiare gjatë paraqitjes së kërkesës për ndihmë juridike dytësore nuk duhet t'i nënshtrohen kontrollit të mjeteve.

➢ **Mungesa e digjitalizimit në sistemin për ndihmë juridike falas** Procesi i zhvillimit të softuerit për menaxhimin e lëndëve për NJF-në është nisur nga ana e Ministrisë së Drejtësisë, por i njejti nuk është funksional dhe nuk përdoret në praktikë. Mungesa e softuerit të tillë e vështirëson mbledhjen e të dhënave, mbajtjen e statistikave përkatëse dhe planifikimin e politikave. Gjithashtu, mungesa e interoperabilitetit me institucionet e tjera e ndërlikon procesin e njësive rajonale të Ministrisë së Drejtësisë për marrjen e të dhënave nga organet e tjera të interesuara (si Qendra për Çështjet Sociale, Drejtoria e të Ardhurave Publike, MPB, KadastrA etj.), me të cilën ngadalësohet ndjeshëm procesi i miratimit të kërkesave për ndihmë juridike dytësore.

Përshkrim i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri më tani për të zgjidhur problemin? ➢ **<u>Lidhur me ndryshimet e nevojshme ligjore</u>** Trupi Koordinues Nacional për NJF (në të cilin janë anëtarësuar të gjithë palët e interesuara: MD dhe njësitë e saj rajonale, OdA e Avokatëve, shoqatat e autorizuara dhe klinikat ligjore) me mbështetjen e Këshillit të Evropës në vitin 2022 identifikuan problemet në Ligjin për NJF-në që dalin nga praktika e ofruesve dhe përgatiti Analizë për nevojën e ndryshimit të Ligjit për NJF, ku renditen çështjet kryesore që duhet të përfshijnë ndryshimet. Me miratimin e Ligjit të ri për Ekspertizë, problemi me ekspertizën u diskutua në mbledhjen e fundit të 13-të të Trupit Kordinativ Nacional për NJF, nga ku doli rekomandimi për ndryshime urgjente dhe të domosdoshme të ligjit për NJF. Letër me mendimin e Trupit Koordinues Nacional për NJF i është dërguar Ministrit të Drejtësisë dhe Sekretarit Shtetëror të Ministrisë së Drejtësisë. ➢ **<u>Lidhur me digjitalizimin e sistemit për NJF</u>** Siç është theksuar më lart, softueri për menaxhim me lëndët për NJF-në është zhvilluar nga ana e Ministrisë e Drejtësisë, por asnjëherë nuk është vënë në praktikë. Janë realizuar disa trajnime për përdorimin e softuerit për të punësuarit në njësitë rajonale të MD-së, por pa shumë sukses (pjesërisht për shkak të aftësive të pamjaftueshme të TI-së të të të punësuarve rajonale, dhe pjesërisht për shkak të mangësive tek vetë softueri).
2. Çfarë zgjidhje propozoni? ➢ **<u>Lidhur me ndryshimet ligjore</u>** Është e nevojshme të krijohet në mënyrë urgjenet grup punues nga Ministria e Drejtësisë për ndryshimet dhe plotësimet në Ligjin për ndihmën juridike falas me përfshirjen e të gjitha palëve të interesuara dhe diskutimin e të gjitha mangësive të evidentuara që shkaktojnë probleme në përdorimin e këtyre shërbimeve ana e qytetarëve. Këshilli i Evropës dhe shoqatat e autorizuara të qytetarëve dhe klinikat ligjore duhet të përfshihen në këtë proces. ➢ **<u>Lidhur me procesin e digjitalizimit</u>** Është i nevojshëm identifikimi i problemeve të softuerit tashmë ekzistues për menaxhim me lëndët për NJF të Ministrisë së Drejtësisë dhe përmirësimi i tik, si dhe trajnime për të punësuarit e njësive rajonale (si për përvetësimin e aftësive bazë të TI-së, ashtu edhe për trajnimin për përdorimin e vetë softveri). Gjithashtu, është e nevojshme të sigurohet ndërveprueshmëria e softuerit me softuerin e institucioneve të tjera dhe të sigurohet aksesi i të punësuarve në njësinë rajonale në të dhënat përkatëse të nevojshme për të vendosur mbi kërkesat për ofrimin e ndihmës juridike dytësore.

3. Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi? Me këtë angazhim hiqen problemet me të cilat përballen qytetarët gjatë përdorimit të shërbimeve për NJF, forcohet qasja në drejtësi për të gjithë, mbledhja e të dhënave, menaxhimi i statistikave, transparenca e ofruesve të NJF, krijimi i politikave në këtë fushë, përforcohet besimi i qytetarëve në institucionet/organizatat që ofrojnë NJF dhe rritet numri i personave që përfitojnë NJF.

Analizë e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë angazhimi transparencën?	Digjitalizimi në këtë fushë ndjeshëm do ta përmirësojë transparencën në menaxhimin e lëndëve për NJF, cilësinë e raporteve vjetore dhe posedimin e të dhënave statistikore, gjë që do të përmirësojë ndjeshëm në informimin e qytetarëve. Gjithashtu, me ndryshimet e propozuara në zgjidhjet ligjore do të përmirësohet aksesi në drejtësi për qytetarët, gjë që do të rriste gamën e përdoruesve të këtyre shërbimeve, e me këtë edhe besimin tek institucionet.
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Dixhitalizimi dhe rivitalizimi i softuerit për menaxhimit të lëndëve për NJF do të ndihmojë dukshëm në monitorimin e rasteve dhe përgatitjen e raporteve, dhe me këtë edhe llogaridhënien e Ministrisë së Drejtësisë dhe njësive rajonale ndaj qytetarëve. Gjithashtu, ky angazhim pritet ta mbështesë llogaridhënien e Ministrisë së Drejtësisë sepse do të nisë iniciativë për përmirësimin e rregulloreve, që në vetvete do të nënkuptonte afrimin e drejtësisë me qytetarët dhe veçanërisht me popullatën e varfër.
3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Shoqatat e qytetarëve të regjistruar për ofrimin e NJF si dhe shoqatat e tjera përkatëse të qytetarëve janë përfshirë në mënyrë aktive në punën e Trupit Koordinues Nacional për NJF, prej nga rrjedhin edhe propozimet kryesore për ndryshime në Ligjin për NJF. Pritet që edhe ata të jenë pjesë e grupit të punës për përgatitjen e ndryshimeve në ligj, ku së bashki me të gjitha palët e interesuara do të diskutohen problemet që dalin në praktikë për qytetarët.

Planifimiki i angazhimit				
Arritjet	***Rezultatet e pritura***	**Data e pritshme e përfundimit**	**Palët e interesuara**	
3.1.1 Formimi i grupit punues për ndryshime	Janë realizuar ndryshime në Ligjin për NJF në pjesën e	Dhjetor 2024	Institucioni udhëheqës: Ministria e Drejtësis;	
			Mbështetje	

dhe plotësime në Ligjin për NJF	problemeve tashmë të identifikuara		Sektori Publik	HBO	Të tjerë
			MD Klinika Ligjore (pranë universiteteve) të autorizuara për ofrimin e NJF	Të gjitha shoqatat e autorizuara të qytetarëve	Këshilli i Evropës/ BE
3.1.2 Identifikimi i mangësive në softuerin ekzistues të Ministrisë së Drejtësisë për menaxhimin e lëndëve për NJF dhe përcaktim i problemeve për mosfunksionimin e tij në praktikë.	Janë identifikuara qartë mangësitë e softuerit dhe propozimet për përmirësimin e tij	dhjetor 2024	MD	/	Këshilli i Evropës/ BE
3.1.3 Përmirësim dhe avancim i softuerit të Ministrisë së Drejtësisë për menaxhimin e lëndëve për NJF.	Softuer i përmirësuar për menaxhimin e lëndëve, i zbatueshëm në praktikë	dhjetor 2025	MD	/	Këshilli i Evropës/ BE
3.1.4 Trajnime për të punësuarit në MD (Njësia për NJF dhe NjësitëRajonale) për aftësitë e TI-së dhe aplikimin e softuerit për menaxhimit të lëndëve për NJF.	Punonjës të trajnuar për përdorimin e softuerit dhe sjelljen e tij në praktikë	janar 2026	MD	/	Këshilli i Evropës/ BE
3.1.5 Aktivitete informative për	Aktivitete të ndryshme	janar 2026			

promovimin e ndryshimeve të reja në Ligjin për NJF (pas realizimit të aktivitetit numër 1)	informative, evente promovuese, ditë të hapura, mikropromocione në qytete të ndryshme, promovime përmes mediave sociale dhe tradicionale		Klinika Ligjore (pranë universiteteve) të autorizuara për ofrimin e NJF	Të gjitha shoqatat e autorizuara të qytetarëve	Këshilli i Evropës/ BE

Numri dhe emri i angazhimit	**3.2 PARANDALIM I DHUNËS NDAJ GRAVE DHE DHUNËS NL FAMILJE**		
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Angazhimi ka për qëllim ngritjen e vetëdijes publike dhe edukimin e praktikantëve nga institucionet kompetente për parandalimin e dhunës në familje. Gjegjësisht, përveç rregullimit ligjor të dhunës në familje që nga viti 2004, gratë ende nuk njohin forma të veçanta të dhunës në familje, si ajo psikologjike dhe ekonomike, dhe nuk janë të njohura me mekanizmat e mbrojtjes ligjore. Prandaj lind nevoja për edukim të vazhdueshëm sistematik të praktikantëve nga policia, gjykatat, OJQ-të, QPS-të, institucionet shëndetësore dhe institucionet tjera që janë të përfshirë në sistemin e mbrojtjes. Pavarësisht se PNA për zbatimin e Konventës së Stambollit 2018-2023 dhe Ligjit për Parandalim dhe Mbrojtje nga Dhuna ndaj Grave dhe Dhunës në Familje (Gazeta Zyrtare e RM nr. /04 dhe RMV nr. 24/21) të veçojë parandalimin si fushë prioritare të veprimit, e cila nuk përfshin ndarjen e fondeve dhe zbatimin e masave parandaluese. Nga situatat e këtilla janë veçanëritsht të prekura grupet e cenueshme të grave, siq janë gratë që jetojnë në zonat rurale, gratë me aftësi të kufizuara dhe pjesëtarët e pakicave etnike. Angazhimi parashikon zbatimin fushatës gjithëpërfshirëse nacionale për të informuar publikun, dhe veçanërisht grupet e cenueshme të grave, për natyrën e dhunës në familje dhe detyrimet ligjore të institucioneve përgjegjëse për raportimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, si dhe edukimin e praktikantëve nga këto institucione.		
Institucioni udhëheqës	Ministria e Punëve të Brendshme (MPB)		
Mbështetje nga palët e interesuara	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)**

	MD dhe Gjykatat Themelore dhe Prokuroritë Publike *(MPPS) dhe QPS* *MSH) dhe institucione shëndetësore* *ELS*	*ESE dhe OJQ të tjera*	Parlamenti Sektori privat Organizatat ndërkombëtare
Korniza kohore e angazhimit	Shkurt 2024 – janar 2026		

Definimi i problemit

1. **Çfarë problemi adreson angazhimi?**

Parandalimi i pamjaftueshëm i dhunës në familje, për shkak të moskuptimit publik të natyrës së dhunës në familje dhe mekanizmave ligjorë për mbrojtje, si dhe nevojës së edukimit të praktikuesve nga policia, gjykatat themelore civile dhe penale, prokuroritë publike, Qendrat për Punë Sociale (QPS) dhe institucionet shëndetësore .

Dhuna në familje paraqet problem serioz social që është rezultat i pabarazisë gjinore dhe diskriminimit ndaj grave në shoqërinë tonë. Përfaqësimi i lartë i stereotipeve gjinore dhe paragjykimeve që kërkojnë rol vartës të gruas në lidhje me burrat në familje dhe shoqëri është arsyeja kryesore e shfaqjes dhe vazhdimit të dhunës në familje. Parandalimi i dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje është veçuar si fushë prioritare në të gjitha dokumentet përkatëse në nivel ndërkombëtar që janë ratifikuar nga vendi ynë, përfshirë Konventën e Këshillit të Evropës për Luftën kundër Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje (Konventa e Stambollit). Për trajtimin efektiv të dhunës në familje, është e nevojshme të përmirësohet informimimi i publikut për barazinë gjinore, natyrën dhe karakteristikat e dhunës në familje, si dhe mekanizmat ligjorë në kuadrër të sistemit juridik civil dhe penal të mbrojtjes të krijuar në vitin 2004. Gjegjësisht, mbrojtja penale juridike sigurohet përmes inkriminimit të skteve të dhunës në familje dhe aplikimit të politike më të rreptë ndëshkuese për autorët, ndërsa mbrojtja juridike civile e viktimave të dhunës në familje sigurohet përmes shqiptimit të masave të përkohshme për mbrojtje nga dhuna në familje. Pavarësisht këtij rregullimi ligjor, në praktikë ende mungon mbrojtja efektive për gratë që kanë pësuar dhunë në familje. Situata e tillë vjen si pasojë e mos sigurimit të burimeve të nevojshme buxhetore dhe njerëzore për zbatimin e obligimeve ligjore të institucioneve, si dhe mos tejkalimit të problemeve sistematike afatgjata, përfshirë informimin e pamjaftueshëm të publikut të gjerë, si dhe nevoja për edukim sistematik të praktikantëve nga institucionet kompetente që janë të përfshira në sistemin e mbrojtjes. **Mungon zbatimi në fushatë gjithëpërfshirëse nacionale për tinformimin e publikut, veçanërisht kategoritë e cenueshme të grave, për natyrën e dhunës në familje.** Gratë ende nuk njohin forma të veçanta të dhunës në familje (dhunë psikologjike dhe ekonomike) dhe nuk janë të njohura me procedurën penale për krimet e kryera si pasojë e dhunës në familje. E njëjta gjë vlen edhe për procedurën për shqiptimin e masave të përkohshme për mbrojtje nga dhuna në familje. Gratë nuk janë të njohura me të drejtat e tyre të garantuara juridike në procedurat që i çojnë në zgjidhjen e problemeve që rrjedhin nga dhuna në familje, siq janë divorci, kujdestaria dhe mbajtja e fëmijëve, ndarja e pasurisë, kompensimi i dëmit etj. Për shkak të shpenzimeve të lidhura me dhunën në familje dhe situatës së pafavorshme financiare, viktimat nuk janë në gjendje të kërkojnë zgjidhje efektive gjyqësore të problemeve të përmendura dhe njëkohësisht nuk janë në dijeni dhe nuk e shfrytëzojnë të drejtën e përjashtimit nga pagesën e shpenzimeve në procedura në përputhje me Ligjin për Procedurë Civile dhe të drejtën për ndihmë juridike (dytësore) falas sipas Ligjit për ndihmë juridike falas. Është pikërisht për këtë arsye që është e nevojshme të krijohet edukim i vazhdueshëm sistematik i praktikuesve nga institucionet që janë të përfshira në ofrimin e ndihmës dhe mbështetjes për viktimat.

Në këtë drejtim, hulumtimet ekzistuese empirike dhe të dhënat zyrtare statistikore për rastet e raportuara të dhunës në familje tregojnë se në 20 vitet e fundit ka një trend të vazhdueshëm të prevalencës së lartë të dhunës në familje.Hulumtimet mbi dhunën ndaj grave në Republikën e Maqedonisë tregojnë se 44 % e grave kanë përjetuar dhunë psikologjike nga partneri intim, ndërsa 60% besojnë se dhuna në familje është mjaft e përhapur në vend. Tre herë më shumë gra në vend (48%) mendojnë se dhuna në familje është çështje private që duhet trajtuar në shtëpi, krahasuar me gratë nga vendet e BE-së. Rreth dy të tretat nuk janë mjaftueshëm të informuar se çfarë duhet të bëjnë në rast të dhunës, ndërsa vetëm 2% e atyre që kanë pësuar dhunë në familje e kanë raportuar atë në polici (OSBE

2019, Raport mbi dhunën ndaj grave në Maqedoninë e Veriut, Mirëqenia dhe siguria e grave). Të dhënat statistikore të Ministrisë së Punëve të Brendshme për dhunën në familje në periudhën 2017-2023 tregojnë trend të rritjes së vazhdueshme të numrit të rasteve të raportuara në baza vjetore. Në vitin 2022 janë evidentuar numri më i madh i rasteve, përkatësisht 1117 krime, 366 kundërvajtje dhe 4421 ankesa si pasojë e dhunës në familje. Ky trend vazhdon edhe në vitin 2023, pra në periudhën janar-shtator 2023 (9 muaj) janë regjistruar gjithsej 841 krime, 245 kundërvajtje dhe 3776 ankesa (MPB, Statistikat e Dhunës në Familje për 2017-2022 dhe të dhëna statistikore tremujore për vitin 2023). Ky angazhim përfshin masa për tejkalimin e mangësive të arsyetuara sistematike në trajtimin me dhunën në familje në fushën e parandalimit, përmes planifikimit dhe zbatimit të aktiviteteve për përmirësimin e mirëkuptimit në publikun e gjerë dhe edukimin e detyrueshëm të praktikuesve nga institucionet kompetente dhe ndarjen e burimeve të nevojshme për zbatimin e tyre.
2. Cilat janë shkaqet e problemit? **Një nga shkaqet kryesore të situatave të tilla është "neglizhimi" i parandalimit të dhunës në familje nga shteti,** përveç faktit se politikat dhe ligjet vendosin obligime për ndarjen e fondeve buxhetore për realizimin e aktiviteteve për ndërgjegjësimin dhe edukimin e publikut. praktikuesve nga institucionet e përfshira në sistemin e mbrojtjes. PNA për zbatimin e Konventës së Këshillit të Evropës 2018-2023 dhe Ligjit për parandalimin dhe mbrojtjen kundër dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje e veçojnë parandalimin si fushë prioritare të veprimit, por shpërndarjen e mjeteve financiare dhe zbatimi i aktivitetetete të parapara parandaluese ndaj publikut të gjerë dhe atij profesional. Konkretisht, në nenin 27 të ligjit për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna ndaj grave dhe dhunës në familje, është theksuar se kompetencat e organeve të administratës shtetërore, ELS-ve dhe personave juridikë që ushtrojnë autorizime publike do të zbatohen përmes sigurimit të mjeteve financiare në kuadër të resoreve buxhetore. Në nenin 34 të Ligjit është rregulluar obligimi për miratimin e programit për masat parandaluese, aktivitetetete dhe zhvillimit të fushatës dhe vendosjes së sistemit për publikimin e rregullt të të dhënave për parandalimin e dhunës. Ligji gjithashtu parashikon dhe shpreh detyrime individuale për krijimin e politikave parandaluese dhe sigurimin e burimeve financiare për zbatimin e tyre nga Ministria e Punës dhe Politikës Sociale

(neni 17), Ministria e Punëve të Brendshme (neni 18), Ministria e Shëndetësisë (Neni 19), Ministria e Drejtësisë (Neni 20) dhe ELS (Neni 21).

Arsyetimi për këtë angazhim është më i madh nëse merret parasysh se trupat ndërkombëtare për monitorimin e zbatimiz të standardeve për të drejtat njerëzore të grave, siq janë Komiteti për Eliminimin e Diskriminimit ndaj Grave pranë Kombeve të Bashkuara KB, vazhdimisht theksojnë nevojën për veprime parandaluese nga shteti. Nevoja për intensifikimin dhe diversifikimin e aktiviteteve për ngritjen e vetëdijes publike është theksuar edhe në raportin e parë vlerësues të RMV-së të Grupit të ekspertëve të Këshillit të Evropës për luftën kundër dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje nga GREVIO, trupi për monitorimin e zbatimit të Konventës kundër dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje të Këshillit të Evropës (Konventa e Stambollit).

Përshkrim i angazhimit

1. Çfarë është bërë deri më tani për të zgjidhur problemin? Qasja e deritanishme e shtetit ishte kryesisht deklarative dhe konsistonte në miratimin e strategjive, politikave dhe ligjeve pa sigurimin e parakushteve të nevojshme për zbatimin e tyre në praktikë. Edhe pse parandalimi i dhunës në familje, d.m.th nevoja për të ndërmarrë aktivitete për informimin e publikut dhe edukimin e praktikuesve nga institucionet kompetente, njihet si një nga fushat prioritare të veprimit në politikat dhe ligjet në fushën e barazisë gjinore, dhunës ndaj grave dhe në familje, megjithatë mungon zbatimi efektiv i synimeve, masave dhe aktiviteteve të planifikuara në këtë fushë. Aq më tepër që nuk zbatohen as obligimet e qarta ligjore për sigurimin e mjeteve financiare nga Ligji për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna ndaj grave dhe dhunës në familje, i arsyetuar më herët. Përpjekjet e deritanishme në fushën e ngritjes së vetëdijes publike dhe edukimit të praktikantëve janë ndërmarrë kryesisht me iniciativën e organizatave ndërkombëtare dhe të shoqërisë civile, të cilat deklarativisht janë mbështetur nga ministritë dhe institucionet kompetente. Megjithatë, mbulimi i kufizuar i popullsisë me këto fushata (veçanërisht popullsia nga zonat rurale) dhe varësia e tyre nga mbështetja e donatorëve reflekton drejtpërdrejt në ndikimin që ato kanë në nivel nacional.
2. Çfarë zgjidhje propozoni? Planifikimi dhe zbatimi i aktiviteteve gjithëpërfshirëse parandaluese nga ana e ministrive dhe institucionet kompetente të përfshira në sistemin e mbrojtjes nga dhuna në familje do të kontribuojë drejtpërdrejt në njohjen e dhunës dhe do të inkurajojë gratë ta raportojnë atë, duke mundësuar gjithashtu përmirësimin e veprimeve të praktikuesve nga Institucionet kompetente. Fokusi do të jetë në intensifikimin e zbatimit të obligimeve ligjore në lidhje me parandalimin e dhunës në familje nga Ministria e Punëve të Brendshme dhe Ministria e Drejtësisë. Ministria e Punëve të Brendshme është ministria udhëheqëse për realizimin e aktiviteteve të planifikuara, duke pasur parasysh se policia është pika hyrëse në sistemin penalo-juridik për mbrojtjen nga dhuna në familje, si dhe ka një rol shumë të rëndësishëm në zbatimin e masave të mbrojtjes emergjente "largim i autorit nga banesa" dhe ndalimi për afrim", si dhe në lidhje me masat e përkohshme të mbrojtjes që përbëjnë sistemin juridik civil të mbrojtjes. Ministria e Drejtësisë do të përfshihet aktivisht në zbatimin e aktiviteteve të planifikuara dhe në grupin e punës do të ftohen edhe subjekte të tjera si MPPS MSH ELS dhe të tjerë Pika fillestare për zbatimin e angazhimit është përgatitja e Planit për parandalimin e dhunës në familje nga ana e ministrive kompetente, i cili do të përfshijë dy fusha prioritare të veprimit: 3. Rritja e ndërgjegjësimit të publikut, veçanërisht për grupet vulnerabël të grave, për natyrën e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, mekanizmat për mbrojtjen e të drejtave të garantuara ligjërisht, nëpërmjet një fushate gjithëpërfshirëse nacionale në zonat urbane dhe rurale, duke përdorur kanale "tradicionale" dhe alternative për komunikim me publikun. 4. Përmirësimi i kapaciteteve të praktikuesve nga policia, gjyqtarët civilë dhe penalë dhe prokurorët publikë për t'u marrë me dhunën në familje, nëpërmjet organizimit të trajnimeve fillestare dhe të vazhdueshme, duke përfshirë edhe lloje të tjera edukative.

Për secilën nga fushat prioritare do të specifikohen masat konkrete, indikatorët, bartësit dhe fondet e nevojshme buxhetore për zbatimin e tyre. Planifikimi do të bazohet në përvojën dhe nevojat e grave që kanë vuajtur dhunën në familje dhe vetë praktikuesve të përfshirë në sistemin e mbrojtjes, duke promovuar kështu planifikimin e bazuar në prova. Përgatitja e planit dhe aktivitetet përgatitore për zbatimin e të njejtit të ndërmarra në vitin 2024, zbatimi do të fillojë duke filluar nga viti 2025. Është me rëndësi të theksohet se angazhimi parashikon vazhdimin e aktiviteteve në lidhje me dhunën në familje të përfshira në PNA-në aktual për PQH 2021-2023, siq është publikimi i rregullt i të dhënave për rastet e raportuara dhe masat e marra për mbrojtjen e viktimave.
3. **Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi?** 3. Rritja e nivelit të ndërgjegjësimit të publikut lidhur me natyrën, karakteristikat dhe pasojat e dhunës në familje, si dhe mekanizmat e mbrojtjes ligjore. Angazhimi duhet të rezultojë në njohjen e dhunës në familje, raportim të detyrueshëm në institucione, njohje me mekanizmat e mbrojtjes ligjore, siç është procedura penale për krimet e kryera si rezultat i dhunës në familje dhe procedura civile për vendosjen e masave të përkohshme të mbrojtjes, si dhe si të drejta të garantuara me ligj siç është e drejta e përjashtimit nga pagesa e shpenzimeve dhe e drejta për ndihmë juridike falas në proceset gjyqësore civile. 4. Janë përmirësuar veprimet e policisë, gjyqtarëve penalë dhe civilë dhe prokurorëve publikë si rezultat i përforcimit të njohurive dhe aftësive përmes edukimit të vazhdueshëm. Praktikuesit do ti fitojnë njohuritë dhe aftësitë e duhura për të përmirësuar aspektet individuale të veprimeve të tyre dhe për të siguruar mbrojtje dhe zgjidhje efektive të problemeve specifike të grave që kanë pësuar dhunë në familje.

Analizë e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë angazhimi transparencën?	➢ **ANGAZHIMI ËSHTË I RËNDËSISHËM PËR TRANSPARENCËN sepse:** • mundëson akses në më shumë informacione të reja për publikun, viktimat e dhunës në familje dhe praktikuesit nga institucionet dhe gjygjësori • e përmirëson cilësinë e informacioneve, përmes zhvillimit dhe komunikimit të mesazheve të veçanta për çdo grup të synuar • e përmirëson aksesin ndaj informacioneve për dhunën në familje përmes përfshirjes proaktive të policisë dhe gjyqësorit
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	➢ **ANGAZHIMI ËSHTË I RËNDËSISHËM PËR LLOGARIDHËNIEN PUBLIKE sepse:** • krijon/përmirëson rregulla, rregullore dhe mekanizma për llogaridhënien publike të funksionarëve, përmes përmirësimit të sjelljes së institucioneve dhe gjyqësorit dhe shpalljen periodike publike të të dhënave për rastet e raportuara dhe veprimet e ndërmarra.

3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	➢ **ANGAZHIMI ËSHTË I RËNDËSISHËM PËR PJESËMARRJEN QYTETRAE sepse:** • Krijon/përmirëson mundësitë dhe kushtet për pjesëmarrje dhe ndikim publik në vendimmarrje, duke planifikuar masa parandaluese në bazë të nevojave specifike të grave që kanë pësuar dhunë në familje, duke përfshirë grupet e cenueshme, siq janë gratë nga zonat rurale, minoritetet etnike dhe gratë me aftësi të kufizuara • Krijon/përmirëson mjedis të favorshëm për shoqërinë civile përmes zgjidhjes së problemeve afatgjata në nivelin e parandalimit për të cilar në vazhdimësi për 20 vjetl punojnë organizatat civile punojnë për barazinë gjinore dhe mbrojtjen nga dhuna me bazë gjinore

<table>
<tr><th colspan="6">Planifimiki i angazhimeve</th></tr>
<tr><th>Arritjet /резумат/успех</th><th>Rezultatet e pritura</th><th>Data e pritshme e përfundimit</th><th colspan="3">Palët e interesuara</th></tr>
<tr><td rowspan="4">3.2.1 Hartimi i plani për parandalimin e dhunës në familje</td><td rowspan="4">Plan i miratuar për parandalimin e dhunës në familje, i cili përfshin:
- ngritjen e ndërgjegjësimit të publikut për natyrën dhe mekanizmat e mbrojtjes nga dhuna në familje

- zbatimi i edukimit të praktikantëve</td><td rowspan="4">–mars –

tetor 2024</td><td colspan="3">Institucioni udhëheqës:
MPB</td></tr>
<tr><td colspan="2"><u>Mbështetje</u></td><td></td></tr>
<tr><td>Sektori Publik</td><td>HBO</td><td>Të tjerë</td></tr>
<tr><td>MD (njësi rajonale të drejtësisë, OJJ, gjykata themelore)

MTSP (CSR), MSH (institucione shëndetësore) , ELS</td><td>ESE dhe OJQ të tjera.</td><td>Sektori privat

Organizatat ndërkombëtare</td></tr>
</table>

3.2.2 Promovim i materialeve edukative për të rritur ndërgjegjësimin e publikut dhe rolin e praktikantëve	- Manual i përgaditur për ndërgjegjësimin e publikut për natyrën e dhunës në familje dhe procedurat para institucioneve kompetente - Përgaditje e materialeve (programe dhe udhëzime për edukimin e praktikantëve)	korrik – dhjetor 2024			
3.2.3 Mbajtja e (dy) punëtorive për praktikuesit për t'u njohur me planin e parandalimit dhe materialet promovuese-parandaluese	komunikimi i përmirësuar ndërmjet praktikuesve për mënyrën se si ta informojnë publikun	janar – shkurt 2025	Institucioni udhëheqës MPB Mbështetje: Sektori publik: MD (njësitët rajonale të drejtësisë, PTHP, gjykata themelore) ELS	Ese dhe OJQ- të tjerë	
3.2.4 Mbajtja e katër tribunave informuese për publikun e gjerë në katër qytete dhe shpërndarja e materialeve promovuese në 78 stacione policore, 27 gjykata themelore, 22 PTHP,	Ndërgjegjësimi i publikut për natyrën dhe mekanizmat ligjorë për mbrojtjen nga dhuna në familje	prill – tetor 2025	Institucioni udhëheqës MPB Mbështetje: Sektori publik: MD (njësitët rajonale të drejtësisë, PTHP, gjykata themelore)	ESE dhe OJQ të tjera	

			ELS		
3.2.5 Realizim i dy trajnimeve për praktikuesit për të përmirësuar trajtimin e tyre në rastet e dhunës në familje	Njohuri dhe aftësi të përmirësuara të praktikuesve kur veprojnë në kuadër të sistemit të të drejtës penale për mbrojtje, masa emergjente dhe masa të përkohshme për mbrojtje nga dhuna në familje.	maj 2025 – janar 2026			

4. ZHVILLIM DHE PËRDORIM I TEKNOLOGJIVE DIGJITALE

Numri dhe emri i angazhimit	**4.1 DIGJITALIZIM I PROCESEVE PËR NJOFRIM FINANCIAR TË PARTIVE POLITIKE**		
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Qëllimi i angazhimit është që të mundësohet transparencë sistematike e financimit të partive politike sepse është identifikuar se në mënyrat e tanishme të financimit të partive politike krijohet mjedis i favorshëm për korrupsion. Përkatësisht, përmes financimit të partive politike hapen mundësitë për krijimin e lidhjeve të forta dhe pozitave të forta që më vonë (nga pozita e qeverisë-donatorit) mund të shfrytëzohen për korrupsion. Prandaj, për të forcuar mbikëqyrjen nga institucionet, por edhe për të mundësuar monitorimin e financimit nga qytetarët, propozohet vendosja e transparencës sistematike të financimit, që nënkupton qasje në të dhënat nga financimi i partive politike në një vend në format të hapur, por edhe për të thjeshtuar formën, përmbajtjen dhe mënyrën e njoftimit financiar të partive politike duke rishikuar formën dhe përmbajtjen e Regjistrit të Donacioneve, Raportit të Donacioneve të pranuara, Raportit Vjetor Financiar dhe raporteve gjatë fushatave zgjedhore.		
Institucioni udhëheqës	Ministria e Financave, Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit, Ministria e Drejtësisë		
Mbështetje nga palët e interesuara	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjera (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)**
	(ESHR), (DAP), (KSHZ), RQRMV Këshilli i Komunave dhe Qyteti i Shkupit	ZMAI (IDSCS), (IRI), Metamorfozis, QKQ	Partitë politike - janë palët kryesore të interesuara në proces dhe është e nevojshme që gjatë zbatimit përvojat e tyre të merren parasysh
Korniza kohore për angazhimin	mars 2024 – tetor 2025		

Definimi i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi? Në përputhje me Ligjin për financimin e partive politike në Republikën e Maqedonisë së Veriut, burimet e financimit të partive politike dhe shpenzimet e tyre janë publike dhe transparente dhe i nënshtrohen kontrollit nga organet shtetërore. Për të përmbushur transparencën në operacionet financiare, partitë duhet ti publikojnë dokumentet e mëposhtme: • Regjistrin për donacione, i cili përmban emrin e secilit donator individual, llojin dhe vlerën e donacionit, si dhe datën e marrjes së donacionit; • Raportin mbi donacionet e pranuara; • Raportin financiar vjetor, i cili përmban funksionimin financiar të llogarisë së partisë politike, si dhe nënllogaritë e degëve lokale dhe nënllogaritë e qendrës hulumtuese-analitike të partisë; • Llogarinë vjetore për operacionet financiare; • Për fushatat zgjedhore: raportin financiar total për fushatën. Financimi i partive politike, nëse nuk është transparent, krijon mjedis në të cilin rritet rreziku i korrupsionit. Nëse rregullativa ligjore dhe auditimi nga institucionet dështon dhe nuk siguron transparencë të të dhënave për paratë që i marrin dhe i shpenzojnë partitë, atëherë probabiliteti për korrupsion është i lartë. Në përputhje me Ligjin për financimin e partive politike në Republikën e Maqedonisë së Veriut, burimet e financimit të partive politike dhe shpenzimet e tyre janë publike dhe transparente dhe i nënshtrohen kontrollit nga organet shtetërore. [8] Nga ana tjetër, rregullorja e tanishme parasheh paraqitjen jo digjitale të raporteve financiare, gjë që e vështirëson monitorimin e financimit të partive politike nga institucionet mbikëqyrëse. Mënyra aktuale e njoftimit përfshin raporte të skanuara të dorëzuara në letër, të cilat nuk janë të lexueshme nga makineritë dhe nuk mund të futen lehtësisht dhe shpejt në bazën e të dhënave, por kërkojnë punë intensive dhe të zgjatur që çon në përdorim joefikas të burimeve njerëzore në institucione. Institucionet janë të ngadalta për t'u përgjigjur sepse të dhënat nuk janë të disponueshme në format të hapur digjital në formën e grupeve të të dhënave, gjë që nuk mundëson analizë të shpejtë dhe të automatizuar të të dhënave të raportit. Në të njëjtën kohë, shoqëria civile nuk mund në kohë dhe më herët të paralajmërojë për praktikat e mundshme korruptive që shfaqen përmes financimit të partive politike. Mbikëqyrja e operacioneve financiare dhe materiale të partive politike e kryen (ESHR). Dokumentet lidhur me veprimtarinë financiare të partive politike i dorëzohen edhe (KSHPK), (DAP), (KSHZ), (MF), të cilat gjithashtu kanë obligim ligjor për publikimin e të dhënave.
2. Cilat janë shkaqet e problemit? Përveç formave të përcaktuara ligjore për publikimin e raporteve financiare të partive politike në ueb-faqet e partive, si dhe në ueb-faqet e institucioneve përgjegjëse për punën e tyre, në RMV nuk ekziston format i përcaktuar për paraqitjen e financave të partive politike, parti që do të ishin të unifikuara dhe më të thjeshta për t'u kërkuar. Prandaj, për Maqedoninë e Veriut nuk mund të thuhet se ka sistem raportimi mjaft transparent dhe lehtësisht të aksesueshëm për financimin e partive politike, dhe është e nevojshme të punohet në përmirësimin dhe avancimin e tij. Gjatë mbledhjes së të dhënave financiare brenda partisë, por edhe gjatë njoftimit të tyre tek institucionet dhe publiku, duhet të përfitohet nga digjitalizimi. Prezantimi i zgjidhjeje të integruar softuerike, ku person i autorizuar nga partia mund të dorëzojë raporte financiare drejtpërdrejt nga tabelat e tyre, do të lehtësojë ndjeshëm barrën administrative të këtij procesi.

[8] IRI dhe ZMAI, Spasovska N., Trajkovska M. (2022) "Praktika të mira për paraqitjen e të dhënave financiare të partive dhe kandidatëve"

Përshkrim i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri tani për zgjidhjen e problemit? Deri më tani nuk janë bërë përpjekje për digjitalizimin e procesit të plotësimit të raporteve të partive politike lidhur me financimin e rregullt dhe zgjedhor të partive politike dhe subjekteve të tjera të përfshira në fushatë zgjedhore, sa i përket zgjidhjes softuerike. Deri më tani, formatet e përcaktuara për përgatitjen e raporteve të partive politike lidhur me financimin e rregullt dhe zgjedhor të partive dhe subjekteve të tjera të përfshira në fushatë zgjedhore janë në format word ose excel.
2. Çfarë zgjidhje propozoni? Me këtë angazhim do të përgatitet zgjidhje softuerike që do të mundësojë përgatitjen e raporteve financiare direkt në sistem online. Në këtë mënyrë, institucionet do të kenë në të njëjtin moment të gjitha të dhënat në format digjital në formën e grupeve të të dhënave që mund të analizohen dhe përpunohen lehtësisht për ushtrimin e kompetencave të tyre ligjore në ushtrimin e kontrollit dhe monitorimit të financimit të partive politike. Partitë politike do të jenë në gjendje të përgatisin shpejt dhe me efikasitet dhe të dorëzojnë në mënyrë elektronike raportet në formatin e përcaktuar. Publiku do të ketë akses në grupet e të dhënave në të njëjtin moment kur raportet dorëzohen tek institucionet kompetente.
3. Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi? Me zbatimin e angazhimit do të mundësohet transparenca sistematike e financimit të partive politike. Përmes zgjidhjejes digirale për përgatitjen e raporteve financiare do të lehtësohet edhe aksesi në bazën e të dhënave të nevojshme për analizën e të dhënave financiare të partive politike, e cila do të forcojë mbikëqyrjen e institucioneve, por edhe do të mundësojë monitorimin e financimit të partive politike nga ana e publikut. Nëpërmjet vendosjes së transparencës sistematike të financimit, do të mundësohet aksesi në të dhënat nga financimi i partive politike në një vend në format të hapur, si dhe thjeshtimi i formës, përmbajtjes dhe mënyrës së njoftimit financiar të partive politike duke rishikuar edhe formën dhe përmbajtjen e Regjistrit të Donacioneve Raportit të donacioneve të pranuara, Raportit vjetor financiar dhe raportet gjatë fushatave zgjedhore.

Analiza e Angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë transparencën angazhimi?	Investimi në teknologjitë digjitale për shfaqje ttë njoftimeve financiare të partive politike është një mënyrë për rritjen e transparencës. Në shumë vende demokratike (p.sh. Mbretëri të Bashkuar, Estoni, Letoni, Finland, Norvegji, Suedi, Shtetet e Bashkuara të Amerikës, Kanada, Australi, etj.) në mënyrë aktive, po përdoren përfitimet e digjitalizimit në mënyrë që partitë politike të njoftojnë online dhe tu dërgojnë njoftime organeve mbikëqyrëse, të cilët më pas i bëjnë këto raporte të disponueshme publikisht në

	faqen e tyre të internetit. Sistem i tillë i njoftimit online në shumë vende është i lidhur edhe me sisteme të tjera përmes shkëmbimit të të dhënave, siq janë sistemi i taksave, sistemi i popullsisë dhe regjistri i biznesit, ku kontrollimi shtesë i të dhënave nga baza të ndryshme të të dhënave mund të japë indikacione të caktuara për ekzistencën e korrupsioni dhe transfertat e paligjshme[9].
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Zbulimi i plotë i informacioneve financiare të partive politike, mund të shërbejë edhe si barierë për të reduktuar ndikimet e padëshiruara mbi to. Sipas sugjerimeve të GRECO (Grupi i Shteteve kundër korupsionit), sistemi që nuk siguron zbulimin e duhur të burimeve të të ardhurave dhe llogarive të partive, shpeshherë ka vështirësi në mbikëqyrjen e zbatimit të ligjeve që e rregullojnë financimin e partive politike dhe fushatave, si dhe në zbatimin e sanksioneve të nevojshme. Në të njëjtën kohë, duhet theksuar se publikimi i të dhënave në vetvete nuk është dëshmi e transparencës financiare të partive politike. Në përputhje me definicionin e Komisionit të Letrave me Vlerë të SHBA-së,(U.S. Securities and Exchange Commission), transparenca financiare nënkupton zbulimin në kohë, kuptimplotë dhe të besueshëm të performancës financiare.
3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Transparenca financiare e fushatave politike paraqet një nga tiparet më të rëndësishme të demokracive funksionale. Ajo është bazë për sigurimin e llogaridhënies së partive politike dhe mjet për votuesit - për të marrë vendime të informuara më lehtë, dhe për institucionet që në mënyrë efektive të mbikëqyrin punën e partive politike.

Planifimiki i angazhimeve				
Arritjet	***Rezultatet e pritura***	**Data e pritshme e përfundimit**	**Palët e interesuara**	
4.1.1 Aktet nënligjore të identifikuara lidhur me	1. Është përgatitur lista e akteve	mars 2024	Institucioni udhëheqës: МФ	
			Mbështetje	

9 IRI dhe ZMAI, Spasovska N., Trajkovska M. (2022) "Praktika të mira për paraqitjen e të dhënave financiare të partive dhe kandidatëve"

financimin e partive politike që i miraton Ministri i Financave dhe bazat ligjore për digjitalizimin e procedurës për përgatitjen elektronike të raporteve.	nënligjore lidhur me financimin e partive politike që i miraton Ministri i Financave dhe bazat ligjore për digjitalizimin e procedurës për përgatitjen elektronike të raporteve. 2. Dinamik e definuar për ndryshime në akteve nënligjore lidhur me financimin e partive politike në drejtim të digjitalizimit të procesit të përgatitjes së njoftimit financiar lidhur me operacionet e rregullta dhe zgjedhore të partive politike (dhe subjekteve të tjera të përfshira në fushata zgjedhore).		Sektori publik	HBO	Të tjerë
			MF, KSHPK, ESHR, DAP, KSHZ, RQRMV	ZMAI, IDSC; IRI Metamor foza, QKQ	Partitë politike
4.1.2 Akte të reja nënligjore të miratuara lidhur me financimin e partive politike të cilat i miratona Ministri i Financave	1. Është formuar grup pune për përgatitjen e formateve të reja të njoftimit financiar 2. Akte të reja të përgatitura lidhur me financimin e partive politike, të cilat i miraton Ministri i Financave.	qershor 2025	MF, KSHPK, ESHR, DAP, KSHZ, RQRMV	ZMAI, IDSCS; IRI Metamor foza, QKQ	Partitë politike

4.1.3 Është përgaditur zgjidhje softuerike për plotësimin elektronik të raporteve të partive politike lidhur me financimin e rregullt dhe zgjedhor të partive politike dhe subjekteve të tjera të përfshira në fushatë zgjedhore	1. Përgatitja e specifikimeve teknike për zgjidhje softuerike 2. Zhvillimi i zgjidhje softuerike 3. Testimi i zgjidhje softuerike 4. Zbatimi i zgjidhje softuerike në	shtator 2024 – mars 2025	KSHPK, MF, ESHR, DAP, KSHZ, RQRMV	ZMAI, IDSCS; IRI Metamor foza, QKQ	Partitë politike
4.1.4 Është mundëuar parashtrimi elektronik i raporteve të partive politike lidhur me financimin e rregullt dhe elektoral të partive politike dhe subjekteve të tjera të përfshira në fushatë zgjedhore pranë institucioneve në përputhje me ligjet.	Janë bërë ndryshime në Kodin Zgjedhor dhe Ligjin për Financimin e Partive Politike për të mundësuar dorëzimin elektronik të raporteve duke përdorur certifikatën e nënshkrimit dixhital. 2. Aktivizim një moduli në kuadër të zgjidhjes softuerike të zhvilluar për dorëzimin elektronik të raporteve në institucionet në përputhje me ligjet (KSHPK)	qershor 2025	KSHPK, MF, ESHR, KSHZ, RQRMV	ZMAI, IDSCS; IRI Metamor foza, QKQ	Partitë politike

4.1.5 Partitë politike trajnohen për përgatitjen elektronike dhe dorëzimin e raporteve në lidhje me financimin e rregullt dhe zgjedhor të partive politike dhe subjekteve të tjera të përfshira në fushatë zgjedhore në institucione në përputhje me ligjet.	1. Janë përgatitur manuale për përdorimin e zgjidhjes softuerike 2. Janë zhvilluar trajnime për partitë politike për përgatitjen elektronike dhe dorëzimin e raporteve lidhur me financimin e rregullt dhe elektoral të partive politike.	prill – qershor 2025	KSHPK, MF, ESHR	ZMAI, IDSCS; IRI Metamor foza, QKQ	Partitë politike
4.1.6 Mediumet dhe organizatat e shoqërisë civile janë trajnuar për përdorimin e të dhënave nga zgjidhja softuerike për financimin e partive politike	1. U realizuan trajnime për mediumet dhe organizatat e shoqërisë civile për përdorimin e të dhënave nga zgjidhja softuerike për financimin e partive politike	shtator dhjetor 2025	KSHPK,	ZMAI, IDSCS; IRI Metamor foza, QKQ	/

Numri dhe emri i angazhimit	**4.2 DIGJITALIZIM I TË DHËNAVE PËR AVANCIM TË POLITIKAVE LOKALE EKONOMIKE**
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Centralizimi i politikave publike të Maqedonisë së Veriut i thelloi dallimet rajonale. Decentralizimi përmes specializimit të zgjuar rajonal, bazuar në vëzhguesit lokalë të të dhënave, mund ti zvogëlojë këto dallime. Megjithatë, barrierat për akses dhe boshllëqet në kompetencat digjitale të nëpunësve për përdorimin e këtyre të dhënave kufizojnë transformimin. Qëllimi i angazhimit është përshpejtimi i procesit të decentralizimit përmes promovimit të sistemit për ngritjen e politikave të zhvillimit rajonal dhe lokal të bazuar në të dhëna. Kjo do të arrihet duke rritur cilësinë dhe disponueshmërinë e të dhënave komunale si dhe duke futur mjete moderne për analizën dhe interpretimin e tyre.

	Ky angazhim ka për qëllim bashkëpunimin me tri institucione publike në drejtim të përmirësimit dhe publikimit të të dhënave ekonomike lokale që ata i posedojnë Agjencia për Punësim dhe Drejtoria e të Ardhurave Publike. Kështu, ky angazhim do të rrisë disponueshmërinë dhe dobinë e të dhënave ekonomike nën juridiksionin e institucioneve publike. Për shembull, Drejtoria e të Ardhurave Publike posedon të dhëna për TVSH-në dhe të ardhurat e individëve sipas aktiviteteve dhe komunave, por ato janë të publikuara në nivel të agreguar. Agjencia e Punësimit gjithashtu ka të dhëna të ngjashme: situata e punësimit mund të matet në nivel komunal dhe sektorial. Nëse këto të dhëna paraqiten me grumbullim më të ulët (në nivel komune), atëherë mundësitë për kryqëzimin e të dhënave dhe ngritjen e politikave publike të bazuara në dëshmi do të thjeshtohen dhe do të jenë më efikase. Dixhitalizimi dhe hapja e këtyre të dhënave për publikun e gjerë do të mund të nxisë rritjen ekonomike lokale të drejtuar nga të dhënat, duke inkurajuar çdo institucion në nivel qendror dhe lokal që të ndërtojë strategji zhvillimi të informuara, efektive dhe të qëndrueshme.		
Institucioni udhëheqës	DAP, APRMV		
Mbështetje nga palët e interesuara	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)**
	(DAP), (APRMV)	ZMAI, IRI, ESE	/
Korniza kohore e angazhimit	shkurt 2024 – janar 2026		

Definim i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi? Sa arin paga e programerëve në Manastir? Cilat janë diferencat gjinore të pagave? Çfarë është pabarazia e të ardhurave në industrinë e tekstilit? Sa punësime kishte në industrinë e TIK në Manastir? Cilat janë ndryshimet gjinore në punësim në industrinë e tekstilit? Cila është shkalla e arsimimit të punësimit në sektorin bankar Përgjigjet për këto pyetje janë të nevojshme për të siguruar krijimin e politikave publike të bazuara në prova dhe informacione. Në të njëjtën kohë, këto pyetje shpesh shtrohen dhe analizohen në qarqet akademike për hulumtime shkencore dhe nga organizatat e shoqërisë civile për nevoja aktiviste, eksperte ose përfaqësuese. Megjithatë, çdo individ që dëshiron të ketë akses në: - "Të dhënat e të ardhurave lokale", është e nevojshme të paraqesë kërkesë në Drejtorinë e të Ardhurave Publike (DAP) - "Të dhëna lokale për punësim", është e nevojshme të paraqesë kërkesë në APRMV. DAP, për t'i dorëzuar këto të dhëna individit, kryen shërbim të grumbullimit të mikro të dhënave të mbledhura nga formulari MPIN. APRMV, për t'i dorëzuar këto të dhëna individit, kryen proces manual të grumbullimit dhe anonimizimit të mikro të dhënave të mbledhura nga baza e të dhënave të Agjencisë.

Për të kapërcyer këtë problem, ky angazhim ka për qëllim të digjitalizojë procesin e publikimit të të dhënave publike të prodhuara nga DAP, APRMV nëpërmjet zhvillimit të metodologjisë dhe hallkës për sistemim, grumbullim dhe publikim. Hallka do të vihet në dispozicion të DAP për përdorim të pandërprerë. Digjitalizimi i të dhënave të të ardhurave deri në nivel komune është edhe pjesë e angazhimit të BE-së për informacion më të mirë gjatë ndërtimit të politikave publike dhe ligjeve të reja. Ky qëndrim është theksuar edhe në raportin e fundit për progresin e Maqedonisë së Veriut, ku në rubrikën “Krijimi i politikave dhe koordinimi” theksohet se “Shumë institucione ende nuk i kanë digjitalizuar regjistrat e tyre. Shkëmbimi i të dhënave administrative duhet të zgjerohet dhe të dhënat duhet të thjeshtohen për të informuar më mirë politikëbërjen dhe legjislacionin e ri.” . Në të njëjtën kohë, një numër në rritje i vendeve të BE-së, por edhe jashtë BE-së, përdorin mjete digjitale për të publikuar të dhënat e të ardhurave në nivel komune, përkatësisht të vetëqeverisjes lokale.
2. Cilat janë shkaqet e problemit? Aksesi te "të dhënat e të ardhurave lokale" përfaqëson pothuajse gjithmonë proces të gjatë burokratik që kërkon një angazhim të madh nga të dy palët e interesuara. Domethënë, nga njëra anë, sa herë që ka nevojë për të dhëna, individi duhet të paraqesë një kërkesë (edhe nëse për të rivendosur aksesin në të njëjtat të dhëna). Nga ana tjetër, të punësuarit në institucione duhet të veprojnë çdo herë sipas asaj kërkese dhe të grumbullojnë të dhënat. Aksesi i tillë e ndërlikon punën e nëpunësve publikë dhe e ngadalëson procesin e krijimit të politikave publike, e kjo është veçanërisht e vërtetë për politikat ekonomike.

Përshkrim i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri më tani për të zgjidhur problemin? Praktika aktuale tregon se numri më i madh i institucioneve që prodhojnë ose mbledhin të dhëna ekonomike, për momentin i mbledhin të njëjtat në formë jo standarde dhe dhe si të papërpunuara i ndajnë si të dhëna me (ESHS). Më pas, ESHS i standardizon të dhënat dhe të njejtat i publikon në nivel të përmbledhur në bazën e të dhënave MAKStat të ESHS-së. Sistemi i krijuar në këtë mënyrë e burokratizon procesin e mbledhjes dhe përpunimit të të dhënave dhe vendos gjithë barrën për të dhënat mbi ESHS. Përkundrazi, praktikat evropiane tregojnë se institucionet janë ato që kanë pronësi mbi të dhënat dhe standardizojnë mbledhjen, përpunimin dhe publikimin/shkëmbimin e tyre. Prandaj, në Maqedoninë e Veriut shpesh ka vonesë në publikimin e disa prej të dhënave kryesore ekonomike.
2. Çfarë zgjidhje propozoni? **DAP** Përmes këtij angazhimi, do të krijohet sistem i automatizuar i grumbullimit të të dhënave nga MPIN, i cili më pas do të publikohet vetë në web-faqen e internetit të IRS (të njejtat do të rishikohen në bazë të rregullt). Të dhënat që DAP do ti bëjë publike janë shumat e pagës mesatare, pagave totale të paguara dhe pagave sipas kuintileve (më e ulëta 20%, deri në 80%) të ndara sipas komunace, gjinisë, aktivitetit dhe grupmoshës. Shembuj të të dhënave të tilla janë: 4. Paga mesatare e femrave të moshës 20 deri në 30 vjeç, në shërbime juridike në komunën Qendër. 5. Totali i pagave të paguara për personat e moshës 40-50 vjeç në komunën e Tetovës. 6. Të ardhurat mesatare të 20% të të punësuarve më pak të paguar në komunën e Ohrit. Përmes zbatimit të këtij angazhimi do të nxitet rritja rajonale e drejtuar nga të dhënat, duke inkurajuar ndërtimin e strategjive të informuara, efektive dhe të qëndrueshme të zhvillimit.

APRMV Përmes këtij angazhimi, do të krijohet sistem i automatizuar i grumbullimit të të dhënave nga baza ekzistuese e të dhënave, të cilat më pas do të publikohen në faqen e internetit të APRMV (të njejtat do të rishikohen në bazë të rregullt) ose do t'i përcillen institucioneve përkatëse si ESHS. Të dhënat që APRMV do ti shpallë publikisht janë numri punësimeve gjithsej në aktivitet specifik, në komunë të caktuar, në moment të caktuar kohor. Gjithashtu, këto të dhëna do të ndahen sipas komunës, gjinisë, aktivitetit dhe grupmoshës. Shembuj të të dhënave të tilla janë: 4. Numri i punësimit të grave nga mosha 20 deri në 30 vjeç në biznesin e shërbimeve juridike në komunën e Qendrës. 5. Numri i përgjithshëm i punësimeve/papunësimeve të moshës 40-50 vjeçare në komunën e Tetovës. 6. Sistemimi i shkallës së arsimimit të punësimeve në sektorin e bujqësisë në komunën e Ohrit. Në të njëjtën kohë, është e rëndësishme të theksohet se e drejta për privatësi e të dhënave dhe mbrojtjen e të dhënave personale do të respektohet plotësisht gjatë publikimit të të dhënave. Domethënë, të dhënat personale të personave fizikë apo juridikë nuk do të publikohen në asnjë hap të procedurës së publikimit.
3. **Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi?** Përmes këtij angazhimi do të krijohet sistem i automatizuar i grumbullimit të të dhënave nga bazat ekzistuese e të dhënave të APRMV, dhe Drejtorisë së të Ardhurave Publike, të cilat më pas do të publikohen në web-faqen e internetit të tre institucioneve (të njejtat do të rishikohen në bazë të rregullt). Përmes zbatimit të këtij angazhimi do të nxitet rritja rajonale e drejtuar nga të dhënat, duke inkurajuar ndërtimin e strategjive të informuara, efektive dhe të qëndrueshme të zhvillimit.

Analizë e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë angazhimi transparencën?	Automatizimi dhe përmirësimi i sistemeve të bazave të të dhënave dhe infrastrukturës digjitale në institucionet publike e promovon ndjeshëm transparencën e qeverisjes qendrore dhe lokale. Zgjidhjet dixhitale të proceseve lidhur me të dhënat ekonomike i reduktojnë gjasat e gabimit njerëzor, duke siguruar saktësinë dhe konsistencën e të dhënave. Saktësia dhe konsistenca e mbështesin besueshmërinë e informacioneve të karakterit publik, i cili është i rëndësishëm për besimin dhe kredibilitetib e institucioneve publike (të cilët marrin pjesë në mbledhjen dhe përpunimin e të dhënave ekonomike.) Për më tepër, të dhënat e besueshme janë thelbësore për menaxhimin efektiv dhe zhvillimin e politikave, pasi ato ofrojnë bazën e nevojshme për analizë, planifikimi dhe zbatim të shërbimeve publike dhe nevojave të biznesit. Veprimtaritë në këtë angazhim çojnë në publikimin e saktë, në kohë dhe transparent të të dhënave ekonomike të përshtatshme për nevojat e operatorëve të biznesit, pushtetit lokal, komunitetit akademik dhe qytetarëve. Disponueshmëria e të dhënave në grumbullime që plotësojnë nevojat e qytetarëve rrit dobinë e të dhënave ekonomike, dhe rrjedhimisht përdorimin dhe dukshmërinë e tyre. Me këtë angazhim promovohet edhe transparencën e pushtetit lokal. Sigurimi i të dhënave për indikatorët ekonomikë në nivel

	komunal e rrit dukshmërinë e nevojave dhe rezultateve ekonomike lokale. Njëkohësisht, aktivitetet në këtë angazhim kontribuojnë në uljen e korrupsionit, si kërcënim për transparencën e institucioneve publike. Automatizimi i proceseve që lidhen me mbledhjen, ruajtjen, përpunimin dhe publikimin e të dhënave ekonomike i minimizon mundësitë për korrupsion duke reduktuar ndikimin njerëzor në procese. Gjithashtu, përdorimi efektiv i të dhënave ekonomike burimore nga institucionet publike është mjet i rëndësishëm për izolimin e aktiviteteve problematike ekonomike dhe ekspozimin e korrupsionit.
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Ky angazhim inkurajon llogaridhënien e institucioneve publike dhe të vetëqeverisjes lokale ndaj qytetarëve përmes rritjes së disponueshmërisë së të dhënave që i monitorojnë dhe vlerësojnë aktivitetet ekonomike dhe ndryshimet e tyre. Rritja e disponueshmërisë së të dhënave të dobishme ekonomike është mekanizëm i rëndësishëm për monitorimin dhe vlerësimin e nismave të ndryshme nacionale dhe lokale. Grumbullimet e ndryshme të të dhënave burimore të këtyre tri institucioneve (për shembull, papunësia, rritja e eksportit të mallrave dhe profesioni më i zakonshëm në komunën e Manastirit) do të mundësojnë matjen e rezultateve të politikave të ndryshme lokale dhe politikave nacionale për zhvillimin rajonal. Mundësimi itë dhënave të disponueshme në formë të agreguar siç duhet është mekanizëm kyç për vlerësimin e politikave publike dhe rezultateve të tyre. Gjithashtu, publikimi në kohë dhe i vazhdueshëm i këtyre të dhënave do të mundësojë monitorimin e proceseve kyçe në kohë. Statistikat nacionale që lidhen me aktivitetet ekonomike shpesh përmbajnë dallime të rëndësishme rajonale. Mungesa e të dhënave për aktivitetet kryesore ekonomike në nivel komunal paraqet pengesë për matjen dhe monitorimin e dallimeve ekonomike rajonale si dhe efektin e politikave të ndryshme nacionale dhe lokale mbi to. Ajo e ndërlikon procesin e përcaktimit të përgjegjësisë për shkaqet që kontribuojnë në statistikat nacionale Me këtë angazhim reduktohen barrierat për aksesin në të dhënat përkatëse ekonomike që përdoren për të vlerësuar efektin e politikave publike dhe për të përcaktuar llogaridhënien për njejtat.
3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Automatizimi dhe përmirësimi i sistemeve të bazës së të dhënave dhe infrastrukturës digjitale në institucionet publike do të lehtësojë ndjeshëm aksesin në informacionet publike.

Planifikimi i angazhimit				
Arritjet	***Rezultatet e pritura***	**Data e pritshme e përfundimit**	**Palët e interesuara**	
4.2.1. Sistemi i automatizuar i	1. Mbledhja, përpunimi	janar 2026	Institucioni udhëheqës: DAP	
			<u>Mbështetje</u>	

grumbullimit të të dhënave nga LLMPI i cili më pas do të publikohet në faqen e internetit të DAP (të njejtat do të rishikohen në bazë të rregullt).	dhe publikimi në kohë dhe i standardizuar i të dhënave të të ardhurave, të agreguara në nivel lokal, sipas metodologjisë së njohur ndërkombëtarisht. 2. Kompetenca të rritura të nëpunësve shtetëror në DAP për digjitalizimin e proceseve që lidhen me të dhënat e të ardhurave.		Sektori Publik DAP	HBO ZMAI, IRI	Të tjerë
4.2.2 Sistemi i automatizuar i grumbullimit të të dhënave nga baza e të dhënave ekzistuese të cilat më pas do të publikohen në web-faqen e internetit të APRMV (të njejtat do të rishikohen në mënyrë tërregullt) ose do t'i përcillen institucioneve përkatëse si ESHS.	Mbledhja, përpunimi dhe publikimi në kohë dhe i standardizuar i të dhënave për punësimin dhe personat e papunët dhe tregun e punës, të agreguara në nivel lokal, sipas metodologjie të njohur ndërkombëtarisht.2. Kompetenca të rritura të nëpunësve shtetëror në APRMV për digjitalizimin e proceseve lidhur me të dhënat për eksportin dhe importin e mallrave.	janar 2026	APRMV	ZMAI, IRI	/

5. PROMOVIM I AKTIVITETEVE PËR NDRYSHIMET KLIMATIKE

Numri dhe emri i angazhimit	**5.1 PJESMARRJE EFEKTIVE E PUBLIKUT NË VENDIMMARRJE NË FUSHËN E TË DREJTËS PËR UJËRAT**
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Angazhimi synon të lehtësojë dhe të rrisë pjesëmarrjen e publikut në vendimmarrje në fushën e mjedisit jetësor ose që ndikojnë mbi mjedisin jetësor.
Institucioni udhëheqës	Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor

Mbështetje nga palët e interesuara	Sektori publik	Sektori joqeveritar	Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)
	MMJPH	*Shoqata Maqedonase e Juristëve të Rinj*	/
Korniza kohore e angazhimit	janar 2024 – janar 2026		

Definim i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi? Transparenca, aksesi në informacione dhe pjesëmarrja e publikut në vendimmarrje lidhur me mjedisin jetësor është sfidë me të cilën përballet shteti dhe e cila konstatohet vazhdimisht nga Komisioni Evropian në raportet për progresin e shtetit për vitet 2020, 2021 dhe 2022. Sfida në lidhje me pjesëmarrjen e publikut janë identifikuar edhe nga OJQ-të e maqedonisë. Pjesëmarrja e publikut në fushën e mjedisit jetësor zë vend të rëndësishëm në të drejtën ndërkombëtare, kështu që një nga shtyllat e Konventës së Aarhusit, e ratifikuar nga Maqedonia e Veriut në vitin 1999, është pikërisht detyrimi i pjesëmarrjes së publikut në vendimmarrje, të paktën për proceset dhe aktivitetet që ajo vetë Konventa i parashikonte. Në të njëjtën kohë, Bashkimi Evropian aderoi në Konventën e Aarhus-it dhe vetë BE-ja me direktivat e saj parashikon pjesëmarrjen e detyrueshme të publikut në vendimet dhe proceset që lidhen me mjedisin jetësor. Publiku (qytetarët, OJQ, etj.), dhe veçanërisht publiku i prekur (qytetarët që janë aktualisht dhe/ose në të ardhmen mund të preken ose të kenë interes në miratimin e vendimi për mjedisin jetësor dhe/ose që janë ka të ngjarë të ndjejë pasojat e marrjes së vendimit, duke përfshirë organizatat civile të formuara për mbrojtjen dhe përmirësimin e mjedisit) përballen me vështirësi, dhe në raste të caktuara, me mohimin e së drejtës për të marrë pjesë në marrjen e vendimeve që lidhen me mjedisin. Duke marrë parasysh raportet e KE-së, kjo sfidë ekziston në vend prej të paktën 4 vitesh dhe këmbëngulja e saj nuk e lejon publikun dhe publikun e prekur të përfshihet efektivisht dhe të ndikojë në vendimmarrje në fushën e mjedisit jetësor në mënyrë që do të parandalonte ose reduktonte ndikimin negativ në mjedisin jetësor. Angazhimi i referohet në radhë të parë rëndësisë së pjesëmarrjes së publikut në procedurat për përgatitjen dhe zbatimin e: 1) elaborateve për mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe 2) lejeve të së drejtës ujore. Në pjesë të madhe të procedurave që lidhen me dhënien e lejes së të drejtës ujore, duhet miratuar paraprakisht elaborat për mbrojtjen e mjedisit jetësor, ndaj për këtë arsye dhe në drejtim të reformimit të sistemit të menaxhimit të ujit dhe përfshirjes aktive të publikut në të gjithë procesin, Angazhimi fokusohet edhe në elaborimet për mbrojtjen e mjedisit jetësor, si pjesë e mëparshme e dhënies së lejes për shfrytëzimin e ujërave apo shkarkimin në ujëra.
2. Cilat janë shkaqet e problemit? Arsyet për pjesëmarrjen e publikut në procese mund të grupohen në tre grupe: • **Ligjore** - Ligji për mjedisin jetësor në nenin 24 nuk parashikon 1) publikimin e elaborateve për mbrojtjen e mjedisit jetësor, 2) mundësinë dhe afatet për pjesëmarrjen e publikut përmes paraqitjes së komenteve me shkrim dhe vërejtjeve, 3) obligimin për marrjen e mendimit nga publiku gjatë miratimit të raporteve, 4) mbrojtje ligjore për publikun dhe palët e prekura. Çështja është elaboruar në analizat e

OJQ-të maqedonisë. Në të njëjtën kohë, megjithëse Ligji për Ujërat parashikon se përmbajtja e publikimit të kërkesës për leje të së drejtës ujore në gazetën e përditshme dhe në faqen e internetit të MMJPH definohetme akt nënligjor, i cili ende nuk është miratuar dhe publikimi bazohet në praktikën e Sektorit të Ujërave në Drejtorinë e Mjedisit Jetësor në kuadër të MMJPH. Kërkesa e fundit për leje të së drejtës ujore është e vitit 2016, kur nuk është publikuar kërkesa, por letra bashkangjitëse që kërkuesi e ka dorëzuar në MMJPH

- **Teknike** – në shtet nuk ekziston vend qendror ku publikohen të gjitha dokumentet dhe njoftimet ku publiku ka të drejtë të paraqesë komente dhe medime. Dokumentet e tilla publikohen në vende të ndryshme në web-faqen e internetit të MMJPH dhe në portalet e zhvilluara nga MMJPH. Kështu, për shembull: 1) informacione për kërkesat e paraqitura për leje për të drejtat e ujit publikohet në pjesëne faqes së internetit të MMJPH të destinuara për Sektorin e Ujit, në rubrikën "Publikime"; 2) informacionet lidhur me vlerësimin e ndikimit në mjedisin jetësor publikohen në pjesën "Shërbime", nënseksioni "Studimet e Vlerësimit të Ndikimit mbi Mjedisin Jetësor" në web-faqen e internetit të MMJPH; 3) informacionet lidhur me lejet e integruara mjedisore publikohet në pjesën "Shërbime" nënseksioni "Parandalimi dhe kontrolli i integruar i ndotjes-ISKZ" në faqen e internetit të MMJPH dhe njëkohësisht në portalin REGJISTRI, si dhe informacione të veçantë publikuar edhe në portalin REGJISTRI I SUBJEKTEVE TË MBIKËQYRUR DHE RAPORTET E INSPEKTIMIT të Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit JETËSOR. Duke qenë se pjesëmarrja e publikut kufizohet me afate, në të gjitha këto portale nuk ka gjenerim automatik të datave të publikimit të dokumentit, kështu që mund të shkaktohet problem për sa i përket shqyrtimit të afateve për paraqitjen e komenteve, dhe më pas për sa i përket afateve për mbrojtje ligjor, ku e njejta është parashikuar.
- **Kadrovike** – MMJPH përballet me *mungesë të të punësuarve* për zbatimin me efikasitet të të gjitha kompetencave të shumta që i ka.

Përshkrim i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri më tani për të zgjidhur problemin? Ajo që është bërë deri më tani është se shumica e dokumenteve në Sektorin e Ujrave janë miratuar, por ato nuk janë sistemuar siç duhet dhe nuk janë të disponueshme për publikun në mënyrë që qytetarët të kenë akses në to dhe të përfshihen në procesin e konsultimit në çdo kohë. Njoftime të tilla nuk bëhen, ndoshta sepse nuk janë të detyrueshme sipas Ligjit për Mjedisin (neni 24), por në kuadër të rritjes së transparencës, përgjegjësisë dhe llogaridhënies për atë që është bërë, është shumë e nevojshme të bëhet dhe në në këtë mënyrë të gjitha vendimet dhe dokumentacioni i miratuar më parë të jenë të suksesshme edhe në pjesën e plotësimit të kritereve për PQH.
2. Çfarë zgjidhje propozoni? 2. Përmirësimi i disponueshmërisë dhe informacioneve lidhur me regjistrat ujorë që përgatiten dhe redaktohen në web-faqen e internetit të MMJPH sipas parimit të mëposhtëm:: - Mundësia për komente për dokumentet që tashmë janë vendosur në web- faqen e internetit; - Publikimi i të gjitha dokumenteve lidhur me temën o Për shembull kur Sektori i Ujërave duhet të publikojë kërkesë për marrjen e lejes, vetë softueri do të ofrojë fushë në të cilën duhet të bashkëngjitet i gjithë formulari i kërkesës, fushë në të cilën duhet të jetë bashkangjitet aktvendimi për elaboratin e miratuar për mbrojtjen e mjedisit jetësor ose studimi i vlerësimit të ndikimitmbi mjedisin jetësor dhe të ngjashme. Këto fusha do të jenë të detyrueshme për t'u plotësuar me skedarë, përpara se të kalohet në fazën tjetër të publikimit të informacionit në portal. Zbatimi i këtyre aktiviteteve 1) do të sigurojë parakushte për pjesëmarrjen e publikut në të gjitha procedurat e vendimmarrjes lidhur me përdorimin e ujit, 2) do të lehtësojë aksesin e publikut në informacion që do të çojë në

përfshirjen efektive të publikut në procesin e vendimmarrjes dhe mundësinë për ndikim thelbësor në menaxhimin e ujit. Prandaj, zbatimi i këtyre aktiviteteve pritet të zgjidhë plotësisht problemet juridike dhe teknike të identifikuara më sipër, por gjithashtu do të kontribuojë në zbatimin e vazhdueshëm të legjislacionit mjedisor të Maqedonisë, si dhe në përmbushjen e qëllimit të dokumenteve ndërkombëtare për pjesëmarrjen e publikut në vendime lidhur me mjedisin jetësor në fushën e të drejtës ujore.
3. **Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi?** Përmirësimi i regjistrave ekzistues të MMJPH në fushën e të drejtës ujore, përmes të cilit do të parashikohet si publikim i detyrueshëm i dokumenteve specifike nga procese të caktuara, përpara se të kalohet në fazën tjetër të procedurës së rregulluar me ligj, do të kontribuojë në zbatimin e plotë të legjislacionit të Maqedonisë dhe do të ndikojë në ndryshimin e vërejtjeve të Komisionit Evropian për pjesëmarrjen e publikut në proceset që kanë të bëjnë me mjedisin jetësor. Obligimi i të punësuarve në MMJPH është që fillimisht të publikojnë të gjitha dokumentet në platformë përpara se të vijojnë me fazën tjetër të procedurës ligjore do të kontribuojë në ndryshimin e praktikave të mundshme negative. Nga ana tjetër, publiku dhe publiku i prekur do të kenë akses më të lehtë për t'u përfshirë në vendimmarrje lidhur me menaxhimin e ujërave, ndërsa platforma e krijuar në mënyrën e përshkruar më sipër do të shërbejë gjithashtu si udhërrëfyes për pjesëmarrjen e tyre të suksesshme në procese. Qasja në të gjitha dokumentet e nevojshme për përfshirje efektive në vendimmarrje do të rrisë ndikimin e publikut dhe pjesëmarrjen në mbrojtjen e mjedisit jetësor. Në këtë mënyrë do të forcohen njohuritë, aftësitë dhe kapacitetet e publikut dhe publikut të prekur në vendimmarrje lidhur me mjedisin jetësor, përmes digjitalizimit dhe përdorimit të mjeteve të TIK-ut.

Analizë e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë angazhimi transparencën?	Realizimi i angazhimit do të mundësoje direkt rritjen e transparencës së MMJPH duke vënë në dispozicion të gjitha dokumentet që janë me interes për publikun në një vend, të organizuar dhe çdo qytetar që është i interesuar do të mund të lexojë ato dhe të paraqesin komentet ose vërejtjet e tyre.
2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Vetë publikimi i dokumenteve me interes për qytetarët në faqen e MMJPP do të ndikojë shumë në rritjen e përgjegjësisë së institucionit si për konsultimet me qytetarët ashtu edhe në zbatimin e obligimeve ligjore apo obligimeve që rrjedhin nga dokumentet strategjike.
3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Nëpërmjet vetë procesit të disponueshmërisë dhe mundësive për rishikim të proceseve dhe dokumenteve, do të mundësohet përfshirja aktive e qytetarëve në proceset e konsultimit publik, qytetarët do të kenë mundësinë të informohen në kohën e duhur dhe të reagojnë aty ku është e nevojshme, dhe përmes proceseve strategjike, sërish do të kenë mundësi të përfshihen drejtpërdrejt në zbatimin e masave dhe aktiviteteve, por edhe të monitorojnë zbatimin.

Planifimiki i angazhimeve				
Arritjet	***Rezultatet e pritura***	**Data e pritshme e përfundimit**	**Palët e interesuara**	
5.1.1 Komponentët e përcaktuar, funksionet,	Platformë e zhvilluar në lidhje me web-	dhjetor 2024	Institucioni udhëheqës: МЖСПП	
			<u>Mbështetje</u>	

paraqitjen e /platformës si pjesë përbërese e web-faqes MMJPH	faqen e MMJPH, e cila do të synojë publikimin e dokumenteve në fushën e të drejtës së ujërave që janë të detyrueshme për konsultim me qytetarët dhe publikun e gjerë.		Sektori Publik	HBO	Të tjerë
			MMJPH	Shoqata Maqedonase e Juristëve të Rinj	/
5.1.2 Publikimi i rregullt dhe në kohë i të gjitha dokumenteve lidhur me lejet e të drejtës ujore në platformën e zhvilluar dhe përforcimi i efektivitetit të informimit të qytetarëve dhe OJQ-ve duke promovuar informacionin për dokumentet e publikuara në kanalet e komunikimit të MMJPH.	100% e kërkesave për të drejtat e ujit të marra në periudhën prej 2024-2026 publikohen në platformën e zhvilluar dhe promovohen përmes kanaleve të komunikimit të MMJPH	tetor 2025	MMJPH	Shoqata Maqedonase e Juristëve të Rinj	/
5.1.3 Ndryshim i nenit 24 të Ligjit për Mjedisin Jetësor	Ligji për Mjedisin Jetësor mundëson pjesëmarrjen e publikut në procedurat për përgatitjen dhe miratimin e raporteve për mbrojtjen e mjedisit jetësor.	janar 2026	MMJPH	Shoqata Maqedonase e Juristëve të Rinj	

Numri dhe emri i angazhimit	**5.2 INFORMIM MË I MADH I QYTETARËVE PËR AKTIVITETET NË INSTITUCIONET LIDHUR ME NDRYSHIMET KLIMATIKE PËRMES PROMOVIMIT TË BASHKËPUNIMIT NDËRSEKTORIAL NDËRMJET MINISTRISË SË BUJQËSISË, PYLLTARISË DHE EKONOMISË SË UJËRAVE DHE MINISTRISË SË MJEDISIT JETËSOR DHE PLANIFIKIMIT HAPËSINOR**
Përshkrim i shkurtër i angazhimit	Masat dhe aktivitetet që planifikohen dhe zbatohen në të dy ministritë më së shpeshti nuk janë të koordinuara dhe nuk ka bashkëpunim të rregullt në fushën e ndryshimeve klimatike, kështu që ministritë punojnë veçmas si institucione, edhe pse në fushën e ndryshimeve klimatike, nevojitet angazhimi i tyre i përbashkët, i cili do të realizohet pikërisht përmes zbatimit të këtij angazhimi. Angazhimi parashikon shkëmbimin dhe shpërndarjen e rregullt të informacioneve në lidhje me ndryshimet klimatike si dhe publikimin e tyre publik në faqet

	e internetit të dy ministrive, si dhe forcimin e bashkëpunimit dhe koordinimit ndërsektorial ndërmjet dy ministrive.		
Institucioni udhëheqës	*Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor*		
Mbështetje nga palët e interesuara	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare, etj.)**
	MBPEU, *MMJPH*	*Kualicioni Rural*	/
Korniza kohore e angazhimit	Mars 2024- Janar 2026		

Definimi i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi? Mungon bashkëpunimi i rregullt mes dy ministrive të përmendura, për shkak se për pjesë të madhe të aktiviteteve lidhur me ndryshimet klimatike, që zbatohen në fushën e mjedisit jetësor, fermerët zakonisht mbeten të panjohur. Nuk ka shkëmbim të rregullt të informacioneve që janë të lidhur me ndryshimet klimatike, mundësitë për edukim, rregullore të reja etj., ose nëse ka, atëher i ka vetëm nga njëra nga dy ministritë. Këtu veçanërisht, duam të përmendim këtu faktin se prodhimi bujqësor është më i prekuri nga ndryshimet klimatike dhe nevojitet angazhim i përbashkët i të dyja ministrive, në drejtim të rritjes së ndërgjegjësimit të të gjithë qytetarëve, por edhe aplikimit të masave që do të mbulojnë të gjithë. sektorët që preken nga ndryshimet klimatike. Në 20 vitet e fundit, edhe sikur të flitej për ndryshimet klimatike, sfida mund të mos ishte marrë seriozisht, por tashmë jemi në një gjendje ku çdo hap dhe masë është e rëndësishme për të zbutur efektet. Sidomos vitet e fundit vendi ynë është prekur nga efektet e ndryshimeve klimatike, ndaj kemi ulje të ndjeshme të prodhimit bujqësor në rajone të caktuara dhe kjo ndikon në zhvillimin e qëndrueshëm si të politikave dhe masave komunitare ashtu edhe nacionale. Pikërisht për këtë nevojitet ndërhyrje e cila nëpërmjet nxitjes së bashkëpunimit mes ministrive do të ndikojë drejtpërdrejt në ndërgjegjësimin e qytetarëve, duke rritur kështu transparencën dhe llogaridhënien e dy ministrive në fushën e ndryshimeve klimatike. dhe në të njëjtën kohë do t'u jepet dhe informacion i mjaftueshëm qytetarëve në mënyrë që ata të përfshihen në proceset vendimmarrëse.
2. Cilat janë shkaqet e problemit? Kur flitet për ndryshimet klimatike, të krijohet përshtypja se të dy ministritë punojnë veçmas në vend që të ndërthurin kapacitetet, njohuritë dhe veprimin e tyre në terren. E njëjta gjë vlen edhe për rregullativën ligjore. Për shembull, u miratua Ligj për aksion klimatik në të cilin shoqatat bujqësore ose fermerët nuk konsultohen fare. Gjatë përgatitjes së raporteve, veçanërisht për shembull për Kapitullin 27, ndryshimet klimatike dhe efektet e tij merren vetëm nga aspekti i mjedisit jetësor, por jo nga aspekti i prodhimit bujqësor apo aktiviteteve dhe efekteve të tjera në sektor. Pikërisht për këtë është i nevojshëm avancimi i bashkëpunimit mes dy ministrive, si dhe avancimi i shkëmbimit të informacionit në fushën e ndryshimeve klimatike dhe kjo do të rrisë mundësinë e pjesëmarrjes së qytetarëve si në procesi i vendimmarrjes dhe në fushën e zbatimit të legjislacionit në lidhje me veprimin klimatik. Në të njëjtën kohë, do të përmirësohet niveli i ndërgjegjësimit, si dhe shpërndarja në kohë e informacionit për të gjitha palët e interesuara.

Përshkrim i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri më tani për të zgjidhur problemin? Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor ka përgatitur edhe webfaqe të veçantë për rritjen e informimit të publikut në fushën e ndryshimeve klimatike https://klimatskipromeni.mk/ por nuk është rasti me Ministrinë e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave. Sepse informacionet tashmë ekzistojnë dhe publikohen për zgjidhjen e plotë të problemit propozohet angazhimi për rritjen e bashkëpunimit dhe shkëmbimit të informacionit ndërmjet këtyre dy institucioneve.
2. Çfarë zgjidhje propozoni? Propozohet formimi i grupi ndërsektorial midis dy ministrive, në të cilin do të jenë anëtarë edhe të gjithë palët e interesuara, si dhe koordinimi i dy web-faqeve të internetit të dy ministrive në pjesën e ndryshimeve klimatike dhe informacion i rregullt për aktivitetet dhe takimet e dy grupe sektoriale IPA brenda ministrive. Natyrisht, se jemi të hapur për masa dhe aktivitete të tjera që institucionet do të propozojnë, të cilat do të nënkuptojnë tejkalimin e këtij problemi dhe do të rrisin veprimin dhe koordinimin e përbashkët në fushën e ndryshimeve klimatike. Nxitja e bashkëpunimit ndërmjet ministrive, si dhe hapja e një skede të veçantë në faqen e MBPEU, ku do të ndahen informacionet, si dhe mundësitë për edukim dhe përfshirje në zbatimin e rregullativës ligjore në fushën e ndryshimeve klimatike, do të kontribuojnë drejtpërdrejt në ndërgjegjësimin më të madh të qytetarëve, dhe drejt transparencës dhe llogaridhënies më të madhe të ministrive në fushën e ndryshimeve klimatike. Në të njëjtën kohë, hapja e grupeve të sektorit IPA në të dyja ministritë do të rritet dhe në nivel planifikimi do të ketë një koordinim më të madh kur bëhet fjalë për veprim në fushën e ndryshimeve klimatike.
3. **Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi?** Në periudhë dyvjeçare do të arrijmë informim të rregullt dhe aktivitete të koordinuara ndërmjet dy ministrive në fushën e çështjeve klimatike, por edhe veprim të përbashkët në terren në bashkëpunim me komunat dhe organizatat e shoqërisë civile. Në këtë mënyrë do të rritet informimi i publikut të gjerë dhe palëve të interesuara për aktivitetet që do të ndërmerren në fushën e ndryshimeve klimatike dhe do të mundësohet një qasje dhe reagim i përbashkët i koordinuar ndaj efekteve të shkaktuara nga ndryshimet klimatike në të gjithë sektorët që preken prej tyre. Në këtë mënyrë do të krijojmë një praktikë të re të shkëmbimit të informacionit ndërmjet institucioneve, por do të kontribuojmë edhe në një transparencë dhe bashkëpunim më të madh të institucioneve me qytetarët, si dhe në drejtim të zbatimit të rregullores që lidhet me ndryshimet klimatike.

Analizë e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë angazhimi transparencën?	Angazhimi do të kontribuojë në rritjen e transparencës, si dhe në përmirësimin e aksesit të qytetarëve ndaj informacioneve dhe aktiviteteve që lidhen me ndryshimet klimatike. Njëkohësisht do t'i bëjë të dyja ministritë më të hapura dhe më transparente ndaj qytetarëve dhe në të njëjtën kohë do të rritet besimi i qytetarëve tek institucionet pasi të shohin investimet e përbashkëta të institucioneve në rritjen e ndërgjegjësimit dhe përfshirjes së qytetarët në proceset që lidhen me reagimin e shtetit dhe institucioneve ndaj efekteve të ndryshimeve klimatike dhe Agjendës së Gjelbër të shtetit.

2. Si do të ndihmojë angazhimi në nxitjen e llogaridhënies?	Angazhimi i tillë do ti hapë proceset e punës në fushën e ndryshimeve klimatike dhe në të njëjtën kohë do të mundësojë rritjen e mundësive për monitorimin e aktiviteteve të realizuara nga ana e qytetarëve. Nëpërmjet aksesit në informacione lidhur me ndryshimet klimatike, si dhe promovimit të bashkëpunimit dhe ndërveprimit të ndërsjellë ndërmjet këtyre dy institucioneve, qytetarët do të njihen rregullisht me proceset që po ndodhin në këtë fushë, të cilat janë të shumta, veçanërisht në fushën e miratimit të rregullativës ligjore dhe akteve nënligjore, që duhet ti zbatojnë qytetarët me mbështetjen e institucioneve, në mënyrë që të mundësohet lehtësimi i këtyre proceseve përmes zbatimit të angazhimit.
3. Si do të përmirësojë angazhimi pjesëmarrjen e qytetarëve në definimin, zbatimin dhe monitorimin e zgjidhjeve?	Përmes rritjes së informimit në fushën e ndryshimeve klimatike, do të krijohen edhe kushte që qytetarët dhe veçanërisht fermerët të përfshihen në proceset e vendimmarrjes dhe/ose zbatimin e rregullativës ligjore dhe akteve nënligjore. Njëkohësisht do të mundësohet përfshirja proaktive e qytetarëve në zbatimin e zgjidhjeve ligjore përmes edukimit, por edhe në pjesën e monitorimit të rezultateve të zbatimit të rregullimit ligjor në nivel shtetëror.

Planifimiki i angazhimeve					
Arritjet	***Rezultatet e pritura***	**Data e pritshme e përfundimit**	**Palët e interesuara**		
5.21 Forcimi i bashkëpunimit ndërmjet MBPEU dhe MMJPH	Formimi i grupi ndërsektorial apo mekanizma tjetër që do të mundësojë komunikim të rregullt ndërmjet institucioneve në fushën e ndryshimeve klimatike Përmbajtja e përcaktuar që do të publikohet rregullisht në portalet e dy ministrive në konsultim me grupet nënsektoriale të fermerëve në përbërje të MBPEU.	janar 2026	Institucioni udhëheqës: MMJPH		
			Mbështetje		
			Sektori Publik	HBO	Të tjerë
			MMJPH MBPEU	Kualicioni Rural	/

5.2.2 Rritja e transparencës dhe llogaridhënies së MBPEU dhe MMJPH në fushën e ndryshimeve klimatike	Është krijuar skedë e veçantë për ndryshimet klimatike në kuadër të MBPEU Realizohen të paktën 5 evente promovuese në bashkëpunim me ministritë dhe organizatat e shoqërisë civile për promovimin e skedës, si dhe krijimin e hallke mjeti për plotësimin e lajmeve dhe aktiviteteve nga ana e fermerëve dhe organizatave të shoqërisë civile. Numri i përcaktuar i vizitave në skedë për vitin 2025 si baseline për vitet e ardhshme dhe numri i lajmeve të ndara çdo vit Skeda e promovuar e ndryshimeve klimatike në mediat sociale me mbështetjen dhe ndarjen e OJQ dhe Rrjetit Nacional Rural (rrjeti i OJQ--ve i krijuar nga MBPEU)	janar 2026	MMJPH MBPEU	Kualicioni Rural	/

PLANI AKSIONAR 2024-2026

I KUVENDIT NDAJ PARTNERITETIT PËR QEVERISJE TË HAPUR (OGP)

Partneriteti për qeverisje të hapur (PQH) është iniciativë vullnetare ndërkombëtare e cila bazohet në idenë se qeverisja e hapur është në dispozicion, përgjegjëse dhe llogaridhënëse ndaj qytetarëve. Ky partneritet unik i kombinon fuqitë e përfaqësuesve të pushteteve dhe shoqërisë qytetare që të promovojë qeverisje të hapur, pjesëmarrëse, inkluzive dhe të përgjegjshme.

Kuvendi e njohu rëndësinë e hapjes dhe transparencës së shtëpisë ligjvënëse. Informacionet parlamentare i përkasin publikut dhe kuptimi i shtëpisë ligjvënëse është të sigurojë hapje të të dhënave në mënyrë proaktive, në formë digjitale, sa të jetë e mundshme kjo gjë.

Kuvendi i përcaktoi qëllimet dhe prioritetet e veta strategjike në Planin aksional të Kuvendit për vitin 2024-2028, të miratuar më 31.08.2022. Plani strategjik ka 6 qëllime (parlament funksional, i hapur, digjital dhe i sigurt, diplomacia parlamentare dhe shërbim efikas).

Qëllimi i parlamentit të hapur i Planit strategjik, zhvillon prioritete dhe aktivitete në lidhje me promovimin e kulturës së hapjes, përfshirjes së publikut dhe të grupeve të margjinalizuara në shoqëri, reformë të kanalit të Kuvendit, Partneritet për qeverisje të hapur, komunikim me publikun dhe të dhëna të hapura.

Kuvendi u përfshi në PQH në vitin 2017 dhe që atëherë ka punuar dy plane aksionare 2018-2021 dhe 2021-2023.

Me Planin e ri aksionar 2024-2026 për PQH Kuvendi i propozon këto 4 angazhime të cilat janë përpiluar në këtë dokument:

- Regjistër i i trupave rregullatorë të themeluar nga Kuvendi
- Informimi i publikut nëpërmjet TV-Kanalit të Kuvendit
- Debat mbikëqyrës në Kuvend për zbatimin e PQH-së nacionale 2024-2026
- Karvanë parlamentarë - parlament mobil për komunikim të drejtpërdrejtë të deputetëve me qytetarët

<table>
<tr><td>Numri dhe emri i angazhimit</td><td colspan="3">1. REGJISTËR I I TRUPAVE RREGULLATORË TË THEMELUAR NGA KUVENDI</td></tr>
<tr><td>Përshkrim i shkurtër i angazhimit.</td><td colspan="3">Përveç funksionit legjislativ, mbikëqyrës dhe përfaqësues, Kuvendi ka një rol të madh edhe në krijimin e organeve, agjencive dhe trupave të ndryshëm rregullatorë, që janë drejtpërdrejt përgjegjës për punën e vet para ligjvënësit. Duke filluar nga themelimi, deri tek emërimi i personave drejtues në to, anëtarëve të bordeve mbikëqyrëse dhe/ose drejtuese, etj., miratimi i programeve të tyre vjetore të punës, planeve vjetore financiare e deri te monitorimi i punës së tyre dhe miratimi i raporteve vjetore të punës, Kuvendi ka rolin e vet në funksionimin e këtyre organeve. Aktet dhe dokumentet që këto organe ia dorëzojnë Kuvendit aktualisht janë në dispozicion si pika, përkatësisht materiale të pranuara në trupat përkatës punues dhe janë të disponueshme në sistemin e-parlamenti dhe ueb-faqen www.sobranie.mk. www.sobranie.mk. Me këtë angazhim dëshirojmë të bëjmë një listë të detajuar të këtyre organeve, të cilat tani menaxhohen nga zyrtarët si lista të ruajtura në nivel lokal në Komisionin për Zgjedhje dhe Emërime. Për këtë arsye, Kuvendi e njeh rëndësinë e bërjes së një inventarizimi plotësisht të aksesueshëm të këtyre organeve, fushave të veprimit, mandateve të drejtuesve dhe të gjitha dokumenteve shoqëruese që hyjnë dhe, pas procedurës së duhur, dalin nga Kuvendi në një formë të tillë që është publike, të aksesueshme, të kërkueshme, të digjitalizuara për përdorim dhe duke informuar qytetarët, organizatat e shoqërisë qytetare, institucionet akademike etj.</td></tr>
<tr><td>Institucioni udhëheqës</td><td colspan="3">Kuvendi</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Mbështetje nga palët e prekura</td><td>Sektori publik</td><td>Sektori joqeveritar</td><td>Të tjerë (Parlament, sektor privat, organizata ndërkombëtare etj.)</td></tr>
<tr><td>Të gjitha organet që mund të jenë objekt i këtij përpunimi mund të kontaktohen nëse shfaqet një nevojë e tillë.</td><td>Instituti Parlamentar do ta marrë parasysh bashkëpunimin me organizata joqeveritare të cilat kanë raport profesionale dhe analiza mbi temën për një përpunim më gjithëpërfshirës të të dhënave.</td><td>Kuvendi me kapacitetin e vet do ta zbatojë këtë angazhim sipas dokumenteve dhe të dhënave që i ka në dispozicion.</td></tr>
</table>

Korniza kohore për angazhimin	16 muaj, 2024-2025

Përcaktimi i problemit

1. Çfarë problemi adreson angazhimi?

Procesi i afrimit me legjislacionin e Bashkimit Evropian kontribuoi shumë sfera ku kërkohet në mënyrë eksplicite organet dhe trupat të cilët do të vepronin në mënyrë të pavarur nga pushteti ekzekutiv në punën e vet. Kjo është e rëndësishme për ata sektorë dhe veprimtari që të çlirohen nga ndikimi në punën e tyre dhe çon kah formimit të një sfere të tërë rregullatore në shumë fusha të cilat janë drejtpërdrejt nën autoritetin e pushtetit ligjvënës, ku edhe shumica edhe opozita kanë rol t'i ndjekin dhe kontrollojnë në punën e tyre. Zbatimi i angazhimit siç përshkruhet do të sigurojë në mënyrë proaktive informacion për publikun në formë digjitale, cilët janë ata trupa dhe organe, cilët janë personat udhëheqës të emëruar, me çfarë mandatesh me set të plotë të dhënash rreth tyre. Me këtë pritet të zvogëlohet perceptimin e publikut për mënyrën se si ata punojnë, në kuptimin se puna e pavarur i referohet funksionimit dhe dhënies së shërbimeve dhe se të gjithë janë pjesë e hapësirës së vetme administrative në shtet që mbajnë përgjegjësi para autoritetit legjislativ sovran dhe qytetarëve. Mandej, do të informojë në kohë për ato vende drejtuese për të cilat është e detyrueshme publikim i shpalljes nga Kuvendi, në mënyrë që qytetarët ta dinë dhe mundësisht të interesuarit të mund të aplikojnë. Dhe në fund, redaktimi i një liste të tillë do të zvogëlojë kërkesat për akses në informacionin publik në përputhje me ligjin, nga kjo sferë në Kuvend, duke qenë se ky informacion do të jetë në dispozicion në mënyrë proaktive.

Për një periudhë të gjatë kohore, në publik mungon informacioni për punën e organeve , komisioneve, agjencive, rregullatorëve të ndryshme etj. Mungesa e informacionit shpesh lidhet me një ngjarje publike ku media i quan këto autoritete dhe zhvillohet një diskurs publik për punën e tyre se janë të pavarur dhe në mënyrë implicite nuk mbajnë përgjegjësi para askujt.

Pra, palët e interesuara janë qytetarët në kuptimin më të gjerë, por edhe veçanërisht organizatat profesionale kur kërkojnë informacion. E gjithë kjo lidhet indirekt me rolin mbikëqyrës të Kuvendit mbi këto organe dhe trupa, ku ai shfaqet si themelues.

2. Cilat janë shkaqet e problemit?

Shkaqet e problemit lidhen me komunikimin e legjislacionit të ri të miratuar në dy dekadat e fundit, i cili rezultoi me shumë organe dhe autoritete me kompetenca të ndryshme. Publiku dëshiron të dijë për këta trupa, emërimin e drejtuesve të tyre etj.

Përshkrimi i angazhimit

1. Çfarë është bërë deri më tani që të zgjidhet problemi?

Informacionet mbi pikat e rendit të ditës për seancat e Kuvendit janë në dispozicion në ueb-faqen e Kuvendit www.sobranie.mk. Nëse kërkohet diçka tjetër në aspektin e trupave rregullatorë, kërkohet sipas seancave dhe pikave të rendit të ditës, ose në fusha për kërkim, por nuk mund të identifikohet një listë e vetme për të gjithë ta dhe informacione për të gjithë ta në një vend. Shtesë, Kuvendi ka portal të të dhënave të hapura ku si sete të dhënash ka shumë informacione por, këto konkretisht nga angazhimi i marë nuk janë pjesë e tij.

2. Çfarë zgjidhjeje propozoni?

Qasja te këto informacione të përcaktuara në angazhim mund të jetë lëndë e një regjistri të veçantë të të dhënave të tilla ku do të përshkruhen detajisht dhe do të jenë në dispozicion www.sobranie.mk. Alternativë, mund të jetë një pjesë e setit të të dhënave në portal për të dhëna të hapura https://data.sobranie.mk/en/. Flasim për forma digjitale të të dhënave sepse tani dhe të kemi listë të tërësishme nuk është publike dhe nuk është në një vend.

Problemi do të zgjidhet tërësisht, sepse do të jepet një listë e tërësishme për gjithçka që ekziston. Te të dhënat mund ta arrihet direkt nga ueb-faqja, nuk është e domosdoshme që të kërkohet qasje tek informacionet publike
3. **Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi?** Ekzistenca e një regjistri të detajuar para së gjithash do të mundësojë monitorim më të lehtë të mandateve të personave të emëruar dhe Kuvendi do të mund të shpallë thirrjet brenda afatit për emërime në pozitat të cilat skadojnë. Do të përmirësojë parashikueshmërinë dhe efikasitetin. Mandej, qytetarët do të kenë një pasqyrë në kohë reale të asaj që ekziston, a janë ndërmarrë veprime në lidhje me detyrat e Kuvendit, pastaj çfarë informacioni dhe raportesh ofrojnë organet rregullatore. Deputetët do të kishin informacion në kohë reale nëse do të shfaqej ndonjë situatë në publik dhe media, a është përgjegjës një autoritet i caktuar që mban përgjegjësi drejtpërdrejt Kuvendit dhe jo para pushtetit ekzekutiv etj.

Analiza e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë ky angazhim transparencën?	Zbatimi i këtij angazhimi nënkupton përpunim të informacioneve të cilat qytetarët do t'i dinë në kohë reale, të cilat do të jenë elektronike, të kërkueshme dhe do të shpallen në bazë proaktive pa nevojë për kërkesë për qasje tek informacionet apo fjalimet në Kuvend.
2. Si do të ndihmojë ky angazhim në nxitjen e përgjegjësisë?	Me shpalljen e të dhënave, përmirësohet në mënyrë indirekte parashikueshmëria, sidomos nga aspekti i përfundimit të mandateve, procedurave dhe afateve për emërime të reja etj. Me këtë regjistër sigurohen drejtpërdrejt informacione për deputetët për zbatimin e të drejtave dhe detyrave të tyre kushtetuese.
3. Si do ta përmirësojë ky angazhim pjesëmarrjen e qytetarëve në përcaktimin, zbatimin dhe ndjekjen e zgjidhjeve?	Zbatimi i angazhimit do të përfshijë organizata profesionale të cilat kanë analiza paraprake mbi këtë temë. Mandej në procesin e bashkëkrijimit dhe konsultimit do të informohen indirekt mbi mundësitë e tjera të ueb-faqeve apo softuerëve të tjerë për informacione të tjera. Duke qenë regjistri transparent presim edhe më shumë interes te qytetarët në formë të idesë ligjvënëse apo pyetjes për propozuesin e autorizuar (deputetët).

Planifikimi i angazhimit			
Arritje Njoftimi tremujor i koordinimit mbi skadimin e mandatit ose afatet për emërimin e mandateve të reja në trupat që i themelon Kuvendi. Krijimi i grupit të punës për përshkrimin e të gjitha trupave dhe	**Rezultate të pritura**	**Data e përfundimit** **Mars 2025**	**Palët e prekura** **Kuvendi**

organeve të themeluara nga Kuvendi si dhe emërimet e tjera. Zbatim i prokurimit publik nëse zgjidhja kërkon mjet të ri softuerik që të jetë i disponueshëm në faqen e internetit. Zbatimi i kontratës Digjitalizimi dhe shpallja në ueb-faqe.					
			Institucioni udhëheqës: Kuvendi, me Institutin Parlamentar		
			Mbështetja		
			Sektori publik	OJQ, Instituti demokratik nacional (NDI), Qendra për menaxhim me ndryshimet dhe Instituti për demokraci Societas Civilis	Të tjerë (p.sh. Parlament, sektori privat, organizatat ndërkombëtare)

Numri dhe emri i angazhimit	2. INFORMIMI I PUBLIKUT NËPËRMJET TV KANALIT TË KUVENDIT
Përshkrim i shkurtër i angazhimit.	Kuvendi do ta vazhdojë reformën me funksionim të tërësishëm të Kanalit të Kuvendit. Informimi i opinionit nëpërmjet Kanalit të Kuvendit do të duhet të jetë cilësor, në kohë, i rregullt, i parashikueshëm, nëpërmjet përmbajtjeve të paeditueshme, transmetimeve të drejtpërdrejta dhe transmetimit të regjistrimeve nga seancat plenare dhe komisionet, këshillat dhe aktivitetet e tjera, por edhe nëpërmjet dizajnimit dhe produksionit të përmbajtjes personale nga TV-studioja e Kuvendit. Qëllimi i përgjithshëm i këtij angazhimi

	është zmadhimi i shikueshmërisë së TV-kanalit ose informim i zmadhuar në mënyrë indirekte i opinionit për agjendën legjislative.		
Institucioni udhëheqës	Kuvendi		
Mbështetje nga palët e prekura	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare etj.)**
	Radio-Televizioni Maqedonas	Instituti demokratik nacional (NDI), Qendra për menaxhim me ndryshimet dhe Instituti për demokraci Societas Civilis	Kuvendi në kapacitetin e vet do ta zmadhojë këtë angazhim.
Korniza kohore për angazhimin	2024 - 2026		

Përcaktimi i problemit

1. Çfarë problemi adreson angazhimi?

Komunikimi i pushtetit legjislativ me publikun nëpërmjet kanalit të tij televiziv është një zgjidhje klasike për të komunikuar me kamerë dhe me ton drejtpërdrejt ose me regjistrim.

Në këtë kuptim, Kuvendi ka punuar në modernizimin e kanalit të Kuvendit, nëpërmjet ndryshimeve dhe plotësimeve të Ligjit për Kuvendin, me blerjen e pajisjeve moderne ku janë investuar 250 mijë euro dhe punësimin e një stafi profesional prej 7 personash.

Zbatimi i këtij angazhimi do të mundësojë përmbajtjen personale dhe produksionin e një kanali televiziv funksional si mënyrë komunikimi e Kuvendit me një kategori qytetarësh që informohen për Kuvendin në këtë mënyrë (paralelisht me ueb-sajtin, rrjetet sociale apo artikujt nga mediat e televizioneve kombëtare).

Modernizimi dhe digjitalizimi në shoqëri nëpër vite bëri ndryshim që qytetarët të informohen kryesisht nga televizionet nacionale, kurse shumë më pak nga TV-Kanali i Kuvendit për atë që ndodh në shtëpinë ligjvënëse. Sipas disa hulumtimeve ekziston një kategori e qytetarëve në moshë më madhore të cilët e ndjekin më shumë TV-Kanalin e Kuvendit, dhe një pjesë e popullatës më të re që informohen në mënyrë tjetër.

2. Cilat janë shkaqet e problemit?

Shkaqet për këtë janë mënyrat e lehta moderne për akses në tek informimi nëpërmjet televizioneve, kurse sidomos nëpërmjet portaleve në internet dhe lajmet që lidhen nga portalet me rrjetet sociale. Informimi i saktë është i rëndësishëm edhe për luftën me lajmet e rreme dhe informacionet e pjesshme dhe joobjektive.

Rënia e shikueshmërisë së TV-Kanalit të Kuvendit lidhet edhe me cilësinë e emetimit e cila për shkak të mosinvestimit nëpër vite ka mbetur pas.

Mungesa e programit personal si emisionet debatuese, lajmet ligjvënëse dhe të tjera e bëjnë këtë program jotërheqës kur nuk ka transmetim të drejtpërdrejtë të seancës apo xhirime nga trupat punues.

Përshkrimi i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri më tani që të zgjidhet problemi? Ky angazhim është vazhdim i angazhimit nga plani aksional i mëparshëm i Kuvendit për PQV 2021-2023. Pajisja e studios me mjete moderne për emetim ishte prioritet dhe sfidë që Shërbimi ta përshkruajë, zbatojë si projekt i cili përfshin edhe pajisje, edhe punë edhe hapësira. Mandej, ishin të domosdoshme ndryshime në kornizën ligjore, dhe në atë kuptim u zbatuan plotësime të Ligjit për Kuvendin ku u përcaktua më adër puna dhe kompetencat. Programi vjetor i punës, plani vjetor mbi llojin dhe përmbajtjen e programeve, marrëdhënia me RTVM-në, plani financiar dhe plani investues, përgjegjësia redaktuese etj. Puna në studio lidhet drejtpërdrejt edhe me personelin profesional, prandaj në Aktin e sistematizimit të Shërbimit të Kuvendit janë paraparë pozita të reja, kurse është shpallur edhe thirrje, dy herë, për 7 vendet vakante.
2. Çfarë zgjidhjeje propozoni? Angazhimi i paraparë këtu do të mundësojë zhvillim të programit konkret të punës të Kanalit të Kuvendit, së bashku me formimin e Këshillit të Kanalit të Kuvendit i cili duhet t'i miratojë të gjitha dokumentet. Këshilli i Kanalit të Kuvendit është obligim ligjor se TV-kanalin e ligjvënësit e menaxhojnë bashkërisht edhe shumica edhe opozita. Në përputhje me Ligjin, Këshillin e udhëheq nënkryetari i Kuvendit nga radhët e opozitës, së bashku me deputetët e shumicës dhe të opozitës, përfaqësuesin e RTVM-së, por dhe mundësi për emërim të ekspertëve të jashtëm me të drejtë fjale pa të drejtë vote. Mandej do të duhet të zhvillohet përmbajtje për komunikim me publikun, e cila do të përpunohet në mënyrë të pavarur ose në koproduksion, duke përfshirë më shumë njësi organizative. Në këtë kuptim presim të zhvillohen lajmet ditore ligjvënëse, parashikimi i programit, brifingje ligjvënëse/përmbajtje të shkurtra multimediale me rol shpjegues për propozimet për teleshikuesit etj., emisione debatuese midis deputetëve etj.
3. **Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi?** Rezultat i përgjithshëm i këtij angazhimi është zgjidhjet e propozuara të zbatohen dhe Kanali i Kuvendit të funksionojë. Rezultat indirekt duhet të jetë zmadhimi i shikueshmërisë së TV-Kanalit të Kuvendit. Mënyra se si informohen qytetarët ndiqet vazhdimisht nga Instituti për demokraci Societas Civilis në anketat dhe hulumtimet përkatëse, kurse ato të dhëna do të merren si relevante nëpër vite që të ndiqet trendi i shikueshmërisë. https://idscs.org.mk/wp-content/uploads/2022/07/A4_ENG-ANKETA-2022.pdf
Analiza e angazhimit

Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë ky angazhim transparencën?	Zbatimi i këtij angazhimi do të nënkuptojë parashikueshmëri të agjendës ditore të Kanalit të Kuvendit (mundet edhe mujore). Në këtë mënyrë do të ofrohet paraprakisht kalendar për qytetarët e interesuar që ta ndjekin. Përmbajtja edukative do t'i edukojë qytetarët për pushtetin ligjvënës. Në emisionet debatuese do të ballafaqohen qëndrime dhe argumente.

	Brifingu ligjvënës do të japë shpjegim të propozimeve.
2. Si do të ndihmojë ky angazhim në nxitjen e përgjegjësisë?	Vetë prania në medie publike ndihmon për ndjenjën e përgjegjësisë për atë që bëhet dhe flitet. Zbatimi i këtij aktivitete do të ndiqet drejtpërdrejt me cilësinë e programeve të TV-Kanalit të Kuvendit.
3. Si do ta përmirësojë ky angazhim pjesëmarrjen e qytetarëve në përcaktimin, zbatimin dhe ndjekjen e zgjidhjeve?	Si pjesë e aktiviteteve programore, do të ketë dhe programe të shkurtra informative për qytetarët, si për shembull si të vijnë në Kuvend, si të paraqiten për ditën e hapur, si të paraqiten për pjesëmarrje në aktivitetet edukative (Parlamenti i Fëmijëve, Kam qëndrim!) etj.

<table>
<tr><th colspan="6">Planifikimi i angazhimit</th></tr>
<tr><td>Arritje

Formimi i Këshillit të Kanalit të Kuvendit

Angazhimi i ekspertëve të jashtëm në Këshill

Miratimi i programit të punës

Përpunimi i përmbajtjeve për emetim

Ekipim dhe trajnim i kuadrit

Angazhim i koproduksionit</td><td>Rezultate të pritura</td><td>Data e përfundimit

2024-2026 gjatë gjithë periudhës së këtij plani aksional</td><td colspan="3">Palët e prekura

Kuvendi

TVM</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td rowspan="3"></td><td rowspan="3"></td><td colspan="3">Institucioni udhëheqës:</td></tr>
<tr><td colspan="2"><u>Mbështetja</u></td><td></td></tr>
<tr><td>Sektori publik

Kuvendi, TVM</td><td>OJQ,

Instituti demokratik nacional (NDI), Qendra për menaxhim me ndryshimet dhe Instituti për demokra</td><td>Të tjerë

(p.sh. Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare)</td></tr>
</table>

				ci Societas Civilis	

Numri dhe emri i angazhimit	**3. DEBAT MBIKËQYRËS NË KUVEND PËR ZBATIMIN E PLANIT NACIONAL TË PQH-SË 2024-2026**	
Përshkrim i shkurtër i angazhimit.	Kuvendi është pushtet legjislativ në sistemin e organizimit të pushtetit shtetëror në vend dhe përfaqësuesi sovran i vullnetit të qytetarëve. Në përcaktimin e hapjes dhe transparencës së pushtetit legjislativ, Kuvendi ka qenë pjesë e Partneritetit për Qeverisje të Hapur që nga viti 2018, me një grup pune të posaçëm, një Plan aksional të veçantë me angazhime ndaj PQH-së dhe qasje ndaj monitorimit të jashtëm të zbatimit të aktiviteteve të planifikuara. Përveç kësaj, në kapacitetin e funksionit të tij legjislativ, Kuvendi mbështet të gjitha zgjidhjet ligjore që i propozojnë autoritetet e tjera, ekzekutivi dhe gjyqësori, për realizimin e angazhimeve të tyre PQH. Në fund, Kuvendi ka edhe funksion mbikëqyrës dhe në këtë kuptim është i interesuar të ndjekë plotësisht zbatimin e planit kombëtar PQH 2024-2026. Për këtë arsye Plani i aksional 2024-2026 parasheh mbajtjen e një debati mbikëqyrës në trupin përkatës punues.		
Institucioni udhëheqës	Kuvendi		
Mbështetje nga palët e prekura	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare etj.)**
	Përfaqësuesit e pushteti gjyqësor dhe ekzekutiv, do të kenë obligim të marrin pjesë në debatin mbikëqyrës.	Përfaqësuesit e organizatave qytetare që janë pjesë e Këshillit të PQH-së, por edhe të interesuarit e tjerë dhe/ose të konsultuar në procesin e përgatitjes së Planit nacional PQH.	Mundësi për pjesëmarrje të përfaqësuesve zyrtare të OGP për rajonin dhe Evropën.
Korniza kohore për angazhimin	Nëntor 2024-shkurt 2025		
Përcaktimi i problemit			
1. Çfarë problemi adreson angazhimi?			

Angazhimi duhet të stimulojë praktim të rolit mbikëqyrës të parlamenteve, madje edhe në raport me zbatimin e PQH-së. Sipas Memorandumit për përfshirjen e parlamenteve të OGP-së rekomandohet që parlamentet të përfshihen edhe me mbikëqyrje të asaj që zbatojnë pushtetet e tjera. Duke pasur parasysh se bëhet fjalë për programim të ciklit të pestë të Planit aksional me PQH, Kuvendi si pushtet ligjvënës në kapacitetin e vet kushtetues për mbikëqyrje të organeve të pushtetit ekzekutiv deri më tani nuk ka zbatuar debat mbikëqyrës. Plani nacional PQH është dokument i pushtetit ekzekutiv të cilin e propozon MSHIA-ja dhe e miraton Qeveria. I prekur nga ky angazhim është Kuvendi sepse nënkupton praktimim të kompetencave kushtetuese të pushtetit ligjvënës. Palë të tjera të prekura janë edhe të gjitha organet e pushtetit ekzekutiv dhe gjyqësor të cilat propozojnë masa në planin nacional PQH.
2. Cilat janë shkaqet e problemit? Zbatimi i debatit mbikëqyrës duhet t'u japë llogari dhe informim deputetëve për zbatimin e aktiviteteve nga Plani nacional PQH. Mandej, vetë programimi i angazhimit të tillë jep parashikueshmëri edhe të debateve mbikëqyrëse në Kuvend. Domethënë, ligjvënësi në Ligjin për Kuvendin tashmë ka paraparë se në institutin koordinim, koordinatorët e partive politike me Kryetarin e Kuvendit bëjnë plan vjetor të debateve mbikëqyrëse në Kuvend.
Përshkrimi i angazhimit
1. Çfarë është bërë deri më tani që të zgjidhet problemi? Kuvendi duke marrë parasysh se është përfshirë në PQH nëpërmjet planit personal aksional, në suazat e procesit të bashkëkrijimit të dokumentit është përfshirë në nivel të grupit të punës të përbërë nga deputetë, përfaqësues të partive parlamentare politike, të punësuar në Shërbimin e Kuvendit, organizatat qytetare partnere ndërkombëtare dhe qytetare. Mandej në lidhje me angazhimet konkrete ekzistojnë nëngrupe pune. Domethënë në lidhje me Planin personal aksional të Kuvendit ai njihet dhe zbatohet. Mbi parimet dhe natyrën e PQH-së, janë të informuar pjesërisht deputetët në suazat e ngjarjeve të ndryshme për promovim të aktiviteteve dhe të partneritetit. Grupi i punës informohet vetëm për Planin aksional të Kuvendit, kështu që koordinatorët ose deputetët nuk njihen në mënyrë të detajur me angazhimet e pushteteve ose organeve të tjera.
2. Çfarë zgjidhjeje propozoni? Angazhimi parashikon organizim të debatit mbikëqyrës në një nga trupat e punës, me të gjitha hapat e paraparë në përputhje me Rregulloren e Kuvendit. Debati mbikëqyrës do t'i informojë deputetët mbi faktin se çfarë bën shteti në lidhje me Planin nacional PQH, por, gjithashtu, edhe në formën e fjalimeve, dëshmitarëve do të mund të njihen me problemet, shkallën e realizimit, udhëheqësit e zbatimit.
3. **Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi?** Rezultati i këtij angazhimi është i drejtpërdrejtë dhe indirekt. Rezultatet e drejtpërdrejta janë përfshirja e pushtetit ligjvënës në kapacitetin e vet mbikëqyrës. Informimi i deputetëve për PQH.

Rezultate indirekte janë parashikimi i përdorimit të institutit debat mbikëqyrës në Kuvend në lidhje me tema dhe politika të ndryshme.

Analiza e angazhimit	
Pyetje	Përgjigje (nëse nuk është e zbatueshme, përgjigjuni vetëm me N/P)
1. Si do ta promovojë ky angazhim transparencën?	Në zbatimin e këtij angazhimi, debati mbikëqyrës është i hapur për publikun. Në mënyrë plotësuese do të transmetohet në TV-Kanalin e Kuvendit. Mediat do të kenë, gjithashtu, mundësinë që të marrin pjesë në mënyrë të drejtpërdrejtë. Hapja publike e zbatimit të politikave e bën Parlamentin të angazhuar në ndjekjen e punës së pushtetit ekzekutiv dhe gjyqësor në pjesën e zbatimit të PQH-së.
2. Si do të ndihmojë ky angazhim në nxitjen e përgjegjësisë?	Prania e publikut në debatet mbikëqyrëse shkakton interes të madh edhe tek deputetët. Informimi i deputetëve me informim të publikut dhe qytetarët mund të njihen drejtpërdrejt në mënyrë burimore për çfarë punohet.
3. Si do ta përmirësojë ky angazhim pjesëmarrjen e qytetarëve në përcaktimin, zbatimin dhe ndjekjen e zgjidhjeve?	

Planifikimi i angazhimit					
Arritje Miratimi i vendimit për organizimin e debatit mbikëqyrës Përcaktimi i trupit punues për zhvillimin e debatit mbikëqyrës Përcaktimi i agjendës, të ftuarve, fjalimet e organeve të tjera Ftesë për mysafirë, media, OJQ dhe qytetarë	**Rezultate të pritura**	**Data e përfundimit** **Shkurt 2025**	**Palët e prekura** **Kuvendi** **Qeveria** **Pushteti gjyqësor**		
			Institucioni udhëheqës:		
			Mbështetja		
			Sektori publik	OJQ,	Tjetër

			Përfaqësues të pushteti ekzekutiv dhe gjyqësor	Këshillit Nacional për PQH	(p.sh. Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombët are)

Numri dhe emri i angazhimit	**4. KARVANI PARLAMENTAR - parlament mobil për komunikim të drejtpërdrejtë të deputetëve me qytetarët**		
Përshkrim i shkurtër i angazhimit.	Kuvendi rregullisht mban ditë të hapura dhe organizon vizita në objekt për qytetarët. Kjo kontribuon në procesin e përmirësimit të imazhit të institucionit dhe gradualisht ndërton perceptimin se Kuvendi është i hapur dhe transparent. Megjithatë, disa qytetarë për arsye të ndryshme, moti, praktike apo ekonomike, nuk mund të udhëtojnë në Shkup dhe të vizitojnë ndërtesën e Kuvendit. Me organizimin e karvanit të propozuar, partnerët institucionalë dhe civilë do ta bëjnë Kuvendin "të lëvizshëm".		
Institucioni udhëheqës	Kuvendi		
Mbështetje nga palët e prekura	**Sektori publik**	**Sektori joqeveritar**	**Të tjerë (Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare etj.)**
	Njësitë e vetëqeverisjes lokale Zyra për kontakt të qytetarëve me deputetët	Organizatat lokale joqeveritare	Shkollat, fakultetet në njësitë e vetëqeverisjes lokale
Korniza kohore për angazhimin	2024 - 2026 Aktiviteti do të realizohet një herë në vit.		

Përcaktimi i problemit
1. Çfarë problemi adreson angazhimi? Qëllimet kryesore të karvanit janë prezantimi i Kuvendit si një institucion i hapur, i përgjegjshëm dhe transparent, si dhe afrimi i tij me qytetarët që nuk kanë mundësi ta vizitojnë objektin. Disa nga objektivat kryesore do të jenë:

• edukative: dhe të rriturit, të rinjtë dhe fëmijët do të dëgjojnë informacione rreth proceseve ligjvënëse, mbikëqyrëse dhe të tjera

• promovuese: Takimet për karvanin do të jenë zyrat e kontaktit të deputetëve për të qenë më të dukshëm për qytetarët

• informative: Vizitorët e karvanit do të njihen me nismat e transparencës, si ueb faqja e re e Kuvendit, TV studio dhe kanali, Instituti Parlamentar etj.

• Zmadhim i dukshmërisë: karvani do të jetë gjithashtu një mundësi për të promovuar më tej transparencën dhe rolet mbikëqyrëse të Parlamentit

• "Karvani mobil parlamentar" parashikohet si një fushatë më e gjerë komunikimi dhe për të maksimizuar shikueshmërinë dhe arritjen e tij tek qytetarët, do të kërkojë një slogan (mesazh kyç) dhe një identitet vizual.

• Identiteti vizual do të zhvillohet në një fazë të mëvonshme të procesit të përgatitjes, ndërkohë që në këtë pikë, është thelbësore të përcaktohet mesazhi kryesor i fushatës, i cili do të shërbejë edhe si slogan i karvanit dhe do të përcillet në të gjithë elementët mbështetës.

• Konkretisht, sugjerimi është që slogani të jetë i thjeshtë, i qartë dhe efektiv, i ngjashëm me sloganin

Fushata "Kuvendi i Pavarur" - dhe të ndërlidhen disa pjesë të mesazheve kryesore nga ato aktivitete, në mënyrë që të ketë vazhdimësi.

• Slogani/mesazhi kyç i propozuar për "Karvanin mobil parlamentar" është:

"Kuvendi për qytetarët" është një mesazh shumë i thjeshtë dhe i qartë që të gjithë mund ta kuptojnë

• Me të, ideja është që të nënvizohet se Kuvendi ekziston për qytetarët, për të përfaqësuar nevojat e tyre, për t'u angazhuar në një debat demokratik me ta për të hartuar zgjidhje ligjore që do të përmirësojnë jetën në afat të shkurtër dhe afatgjatë.

• Nëntitulli "I hapur dhe i përgjegjshëm" (I hapur dhe i përgjegjshëm) do të thotë se Kuvendi është i hapur (po aq edhe transparent) dhe se si institucion është i përgjegjshëm ndaj qytetarëve.

• Përdorimi i "përgjegjshëm" (përgjegjës) do të lidhet me nëntitullin e fushatës së Kuvendit të Pavarur që ishte 'Për qeverisjen përfaqësuese dhe të përgjegjshme'

2. Cilat janë shkaqet e problemit?

Pushteti ligjvënës, parlamentet në botë si dhe Kuvendi janë publikë në punën e tyre dhe të ekspozuar çdo ditë ndaj opinionit dhe njohurive të publikut, të paktën për sa i përket agjendës ligjvënëse. Për këtë arsye, perceptimet e qytetarëve kanë të bëjnë kryesisht me ngjarjet publike të deputetëve, zgjidhjet e propozuara ligjore, debatin dhe argumentet e zhvilluara etj. Në përgjithësi, deputetët punojnë në Shkup, edhe pse vijnë nga 8 njësi zgjedhore dhe nga shumë komuna të shtetit. Nëse e kemi parasysh angazhimin me komisione dhe seanca plenare dhe punën në Shkup, mbetet vetëm dita e premte e javës për kontakt me ata që i votuan deputetët në mënyrë që të shkëmbejnë ide dhe të dëgjojnë nevojat e qytetarëve.

Angazhimi i paraparë do ta zmadhojë kohën e komunikimit të drejtpërdrejtë me qytetarët

Përshkrimi i angazhimit

1. Çfarë është bërë deri më tani që të zgjidhet problemi?

Karvani parlamentar në formë eksperimentale u realizua në vitin 2022, si pjesë e PSP-së, program në bashkëpunim me IND-në.

Për të mos mbetur një aktivitet i njëhershëm dhe për hir të interesit të deputetëve dhe qytetarëve, angazhimi i propozuar përpiqet ta vendosë atë si aktivitet të rregullt me kurrikulë të përcaktuar të punës.

2. Çfarë zgjidhjeje propozoni?

Karvani parlamentar do të mbahet në të gjitha qytetet ku ka Zyra për kontakt të qytetarëve me deputetët.

Në secilën prej këtyre pikave, një furgon i Kuvendit me të punësuarit e Institutit Parlamentar dhe Shërbimit të Kuvendit dhe/ose deputetë do të udhëtojë duke mbajtur pajisjet e nevojshme për të vendosur pikën "Parlamenti mobil" - në varësi të lokacioneve ose në mënyrë të drejtpërdrejtë do të shfrytëzohen zyrat e deputetit ose hapësira para ose shumë afër tyre.

Furgoni do të mbajë set të:

- baner të brenduar dhe mbajtëse altoparlanti
- konfigurim të vogël audio dhe video (PA, mikrofonë, TV për prezantim)
- karrige mobile (maksimum 20)
- materiale promovuese të shtypura të Institutit Parlamentar

Në lidhje me përmbajtjen, kohëzgjatja e gjithë takimit do të jetë rreth 60 minuta dhe do të përfshijë:

- vërejtje të moderatorit
- fjalim të deputetit lokal
- prezantim edukativ të proceseve në Kuvend nga përfaqësues të IP,
- prezantim të aktiviteteve në lidhje me transparencën (ueb faqen, TV studion, sigurinë)
- sesion me moderim për pyetje dhe përgjigje

3. **Çfarë rezultatesh duam të arrijmë me zbatimin e këtij angazhimi?**

Me zbatimin e këtij angazhimi do të sigurohet prania e deputetëve në komunat e tyre zgjedhore, do të promovohet puna e tyre dhe e Kuvendit, do të dëgjohen përshtypjet e qytetarëve nga puna e tyre dhe problemet që kërkojnë nismë legjislative, sqarimi i kompetencave të deputetëve ndaj pyetjeve dhe problemeve që janë në kompetencë të pushtetit ekzekutiv ose të vetëqeverisjes lokale.

Analiza e angazhimit

Pyetje	Përgjigje
1. Si do ta promovojë ky angazhim transparencën?	Transparenca me zbatimin e këtij angazhimi do të jetë qasja e drejtpërdrejtë e qytetarëve. Me praninë e deputetëve, asistentëve në zyrat e tyre për kontakt me qytetarët, mundësohet shikueshmëri më e madhe e sistemit për nevojat e qytetarëve.
2. Si do të ndihmojë ky angazhim në nxitjen e përgjegjësisë?	Ekspozimi i drejtpërdrejtë i mendimeve, ideve dhe kritikave të qytetarëve rrit përgjegjësinë e deputetëve për atë që bëjnë para atyre që i kanë zgjedhur.
3. Si do ta përmirësojë ky angazhim pjesëmarrjen e qytetarëve në përcaktimin, zbatimin dhe ndjekjen e zgjidhjeve?	Realizimi i angazhimit do të rezultojë me përshkrim të plotë në formë të raportit për të gjitha vërejtjet dhe idetë e qytetarëve.

<table>
<tr><th colspan="6">Planifikimi i angazhimit</th></tr>
<tr><td>Arritje

Miratimi i vendimit të koordinimit për realizimin e aktivitetit

Informimi i të gjitha grupeve të deputetëve dhe i deputetëve

Organizimi i grupit të punës të Institutit Parlamentar dhe i Shërbimit të Kuvendit për realizimin e ngjarjeve

Përcaktimi i agjendave, korniza kohore, resurset</td><td>Rezultate të pritura</td><td>Data e përfundimit

Në planin e propozuar varësisht nga obligimet e vitit zgjedhor, indikatori vendoset një herë në vit (minimum dy e maksimum 3 ngjarje)</td><td colspan="3">Palët e prekura

Kuvendi

Deputetët

Shërbimi i Kuvendit

Njësitë e vetëqeverisjes lokale

Zyra për kontakt të qytetarëve me deputetët</td></tr>
<tr><td rowspan="4"></td><td rowspan="4"></td><td rowspan="4"></td><td colspan="3">Institucioni udhëheqës:</td></tr>
<tr><td colspan="2"><u>Mbështetja</u></td><td></td></tr>
<tr><td>Sektori publik

BNJVL, njësitë e vetëqeverisjes lokale, shkolla lokale</td><td>OJQ,</td><td>Tjetër

(p.sh. Parlamenti, sektori privat, organizatat ndërkombëtare)</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

PLANI AKSIONAR PËR GJYQËSOR TË HAPUR 2024 – 2026

1. Hyrje

Republika e Maqedonisë së Veriut është pjesë e Partneritetit të Hapur Qeveritar nga viti 2011 me deri tani katër plane të zbatuara aksionare për rritjen e transparencës dhe qasjen e institucioneve shtetërore. Përmes qasjes vullnetare në iniciativën globale për Partneritet të Hapur Qeveritar, Republika e Maqedonisë së Veriut konfirmoi angazhimin e saj që vazhdimisht të përmirësohet dhe puna e saj të bazohet në institucione efikase qeveritare të sigurta, të hapura dhe transparente, që komunikojnë dhe bashkëpunojnë me qytetarët.
Ne dekadat e kaluara, shteti vazhdimisht punon për përmirësimin e efikasitetit në punën e institucioneve shtetërore, rritjen e transparencës dhe qasjen në informacionet, luftën kundër korrupsionit dhe sigurimin e shërbimeve cilësore publike për qytetarët dhe bizneset përmes përdorimit të fuqisë së teknologjisë dhe inovacioneve.
Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut iu bashkua iniciativës për Partneritet të Hapur Qeveritar në vitin 2018 në kuadër të Planit aksionar 2018 – 2020, ndërsa nga ky vit, në Planin e pestë aksionar nacional (2021 – 2023), përfshihet edhe gjyqësori me angazhime konkrete dhe masa për përmirësimin e transparencës dhe qasjes në gjykatat dhe kthimin e besimit të publikut në institucionet gjyqësore.

1.1 Gjyqësor i hapur

Plani i parë aksionar për Gjyqësor të Hapur u zhvillua në diskutime të gjëra në mes të kryetarëve të gjykatave, gjyqtarëve dhe përfaqësuesve të shërbimit gjyqësor nga të gjitha gjykatat në RMV, përfaqësues nga Këshilli gjyqësor, Ministria e Drejtësisë, Akademia për gjyqtarë dhe prokurorë publik dhe përfaqësues të shoqërisë civile (organizata monitoruese). Konsultimet me përbërje të përzier u zbatuan në periudhën janar – mars 2020 dhe përfshin pjesëmarrjen e drejtpërdrejtë të Koordinatorit nacional për PQH dhe ekspertë tjerë të kësaj fushe për të afruar konceptin e Të

dhënave të hapura në vet institucionet dhe organizatat. Idetë dhe nevojat e institucioneve dhe sektorit civil të diskutuara në themel në tryezat e rrumbullakëta, u transformuan në formë të Planit të parë aksionar për gjyqësor të hapur.
Institucione udhëheqëse për zbatimin e Planit aksionar janë Gjykata Supreme, Këshilli gjyqësor dhe Akademia për gjyqtarë dhe Prokurorë publik, ndërsa plani parashikon aktivitete në dy fusha primare:

- Qasjen në informacionet dhe të dhënat dhe
- Performansa.

Është paraparë që aktivitetet të realizohen përmes 6 angazhimeve që synojnë: Përmirësimin e portalit elektronik gjyqësor të RMV, Përmirësimin e marrëdhënieve me publikun të gjykatave, Përmirësimin e cilësisë dhe qasjes së të dhënave dhe informacioneve për funksionimin e Këshillit gjyqësor, Përforcimin e rolit mbikëqyrës të Këshillit gjyqësor ndaj transparencës së gjykatave, Unifikimin e strukturës së raporteve të gjykatave dhe cilësisë së të dhënave dhe Përmirësimin e sistemit elektronik për trajnim themelor në vazhdimësi të gjyqtarëve. Aktivitetet është parashikuar që të realizohen në një periudhë kohore 2021 – 2023 për të cilën do të krijohet edhe një mekanizëm për monitorimin e përparimit të Planit aksionar për Gjyqësor të Hapur 2021 – 2023.

Angazhimet e Planit aksionar për Gjyqësor të Hapur 2021 – 2023 nuk u realizuan plotësisht për shkak se të njëjtat janë paraparë në Planin e ri aksionar për Gjyqësor të Hapur 2024-2025 për shkak të aktualitetit të tij dhe rëndësisë për hapjen e gjyqësorit dhe institucioneve gjyqësore në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

1. QASJA NË INFORMACIONET DHE NË TË DHËNAT	
1.1 PËRMIRËSIMI I PORTALIT ELEKTRONIK GJYQËSOR TË RMV (WWW.SUD.MK) (1 Shkurt 2024 – 31 Dhjetor 2025)	
Cila çështje trajtohet me angazhimin?	*Vendosja e Portalit elektronik gjyqësor të RMV (www.sud.mk) në vitin 2017 pritej të kontribuonte në një transparencë më të madhe të gjykatave, por ka ende dallime të mëdha midis cilësisë dhe vëllimin e të dhënave në dispozicion të gjykatave. Informacionet të cilat publikohen në ueb - faqet për çdo gjykatë nuk janë të unifikuara, nuk publikohen dhe nuk përditësohen rregullisht dhe jo të gjitha informacionet publikohen në format të hapur. Për shembull raportet e gjykatave dhe biografitë e gjyqtarëve nuk janë të unifikuara, dhe as nuk mund të gjenden të gjitha në ueb faqet dhe në disa raste janë të paqarta. Mos konsekuenca gjatë publikimit seleksionues së të dhënave çon në dyshimin për fshehjen e të dhënave që publikohen, gjë që ndikon drejtpërdrejtë në besimin e qytetarëve në gjyqësorin si degë e tretë e pushtetit në vend. Për më tepër, gjykatat nuk janë pro aktive në ndarjen e informacioneve lidhur me gjendjen e pronës së gjyqtarëve, kështu që te biografitë e gjyqtarëve nuk janë në dispozicion lidhjet në faqen e KSHPK, në të cilën janë publikuar gjendjet pronësore për secilin gjyqtar. Jo të gjitha gjykatat i kanë të publikuara të dhënat për informacionet me karakter publik të cilat duhet të jenë në dispozicion (personi për informacionet me karakter publik, E-mail/telefoni), dhe nuk ka praktikë të rregullt për publikimin e të dhënave të cilat veç më ndonjë i ka kërkuar me qasjen në informacionet me karakter publik. Çiltërsia është e nevojshme për të rritur besimin e publikut ndaj gjyqtarëve, gjykatave dhe tërë sistemit gjyqësor si dhe për të kuptuar publiku atë se kush dhe në ç' mënyrë realizohet drejtësia nga gjykatat. Në këtë mënyrë, hapja është një nga komponentët kryesor të legjitimitetit të procesit gjyqësor dhe arsyeja nga e cila publiku ka besim në punën dhe vendimet e gjykatave. Portali gjyqësor nuk është i përshtatur për përdorimin e shfrytëzuesve me shikim të dëmtuar.*
Qëllimi kryesor i angazhimit	• *Mundësimi i të dhënave dhe*

	informacioneve të standardizuara dhe të unifikuara për gjykatat dhe praktikën gjyqësore dhe rritja e numrit së të dhënave në format të hapur lidhur me gjyqësorin. • *Zgjerimi për vëllimin e të dhënave në dispozicion në format të hapur të portalit.* • *Rritja e vëllimit dhe përmirësimi i cilësisë për të dhënat dhe informacioneve të cilat publikohen.*
Si do të kontribuojë angazhimi në zgjidhjen e një çështje publike?	*Vëllimi i shtuar, cilësia e përmirësuar dhe përditësimi i rregullt i të dhënave që janë pjesë e portalit gjyqësor çon në futjen e një praktike të re në gjyqësorin maqedonas që imponon punë transparente dhe të përgjegjshme, por mbi të gjitha të dukshme të gjykatave për qytetarët e RMV.*
Pse është i rëndësishëm ky angazhim për vlerat e PQH?	*Ky angazhim mundëson qasjen në disa informacione, përmirëson cilësinë e të dhënave dhe e përmirëson qasjen në informacionet për publikun që tregon se angazhimi është i rëndësishëm për transparencën.*
Informacione shtesë	*Lidhje me Qëllimin 16 „Paqe, drejtësi dhe institucione të fuqishme”* *Target 16.6: Të zhvillohen institucione transparente, efektive dhe të përgjegjshme në të gjitha nivelet.* *Target 16.10 Të sigurohet qasja në informacionet me karakter publik dhe mbrojtja e lirive themelore, në pajtim me legjislacionin kombëtar dhe marrëdhëniet ndërkombëtare.* *Ky angazhim do të kontribuojë në përmirësimin e përgjegjësisë publike te të gjithë faktorët në gjyqësor nëpërmjet përmirësimit dhe rritjes së vëllimit dhe cilësisë së të dhënave të portalit gjyqësor.*

Nr.	**Arritje**	**Indikatorë**	**Bartës i aktivitetit**	**Data e fillimit**	**Data e përfundimit**
	1.1.1 Përcaktimi i katalogut për të dhënat e hapura dhe cilësia dhe vëllimi i standardizuar sipas praktikës së mëparshme të publikimit të informacioneve në portalin gjyqësor, kërkesat për qasje në informacionet me karakter publik dhe analizat tanimë në dispozicion për transparencë dhe gjyqësor të	Numri i zvogëluar i kërkesave të arritura për qasje në informacionet me karakter publik në gjykatat e RMV	Gjykata Supreme e RMV, Qendra për hulumtime dhe analiza juridike	02.2024	06.2024

	hapur.				
	1.1.2 Përgatitja e vlerësimeve individuale mbi përshtatjen e katalogut të përcaktuar i të dhënave të hapura dhe cilësia e standardizuar dhe vëllimi i informacioneve për çdo gjykatë.	Numri i zvogëluar i kërkesave të arritura për qasje në informacionet me karakter publik në gjykatat e RMV	Gjykata Supreme e RMV, Qendra për hulumtime dhe analiza juridike	07.2024	12.2024
	1.1.3 Zbatimi i përmirësimeve të domosdoshme dhe publikimi i të dhënave të hapura dhe informacionet me cilësi të standardizuar në përputhje me vlerësimet e bëra për çdo gjykatë veç e veç.	Ueb portali me informacionet dhe të dhënat e standardizuara për publikun	Gjykata Supreme e RMV, Qendra për hulumtime dhe analiza juridike	01.2025	03.2025
	1.1.4 Përmirësimi dhe përshtatja e përmbajtjes së portalit gjyqësor për shfrytëzimin e personave me shikim të dëmtuar, duke mundësuar versione audio të mendimeve juridike parimore, mendimeve juridike dhe sentencave të Gjykatës Supreme të RMV.	Mjet i futur për të krijuar tekstin – speech (tekstin në të folur) në ueb faqen e GJSRMV	Gjykata Supreme e RMV, Qendra për hulumtime dhe analiza juridike	03.2025	12.2025

	Angazhim nga plani i mëparshëm
Institucion udhëheqës i zbatimit	*Gjykata Supreme e RMV*
Emri i personit përgjegjës në agjencinë për zbatimin	Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Funksioni, Njësia	Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Email	Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e

		mëvonshme
Telefoni		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Subjekte tjera që përfshihen	Ministritë qeveritare, njësitë/agjencitë	*Të gjitha gjykatat në RMV, Këshilli gjyqësor i RMV*
	Organizatat civile, sektorë privat, grupe punuese dhe multilaterale	*Shoqata e gjyqtarëve, Shoqata e administratës gjyqësore, Qendra për hulumtime dhe analiza juridike, Gjithëpërfshirëse*

1.2 PËRMIRËSIMI I MARRËDHËNIEVE PUBLIKE TË GJYKATAVE (1 Shkurt 2024 – 31 Mars 2025)	
Cila çështje publike adresohet me angazhimin?	*Në kuadrin institucional dhe të praktikuarit e hapjes dhe transparencës së vërtetë të gjykatave, paraqiten shumë çështje dhe sfida. Gjykatat, nuk kanë resurse, por as shumë njohuri për t'i plotësuar normat relevante të Rregullores gjyqësore për marrëdhënie me publikun. Gjyqtarët nuk përgatiten rregullisht për të komunikuar me publikun në mënyrë të drejtpërdrejtë përmes konferencave për shtyp, intervistave, mediumeve elektronike dhe të ngjashme. Është e nevojshme që të ripërtërihet linku përkatësisht lidhshmëria e gjykatave me mediumet për tu kthyer besimi i publikut në gjyqësorin dhe në organet e gjyqësorit.*
Qëllimi kryesor i angazhimit	• *Përmirësimi i komunikimit aktiv dhe transparencës së gjykatave me publikun* • *Futja e një kornize gjithëpërfshirëse sipas të cilës gjykatat do të komunikonin me publikun dhe mediumet* • *Përpunimi i Strategjisë për gjyqësor të*

	hapur • *Zhvillimi i bashkëpunimit me Këshillin për mediumet-gjyqësore*
Si do të kontribuojë angazhimi në zgjidhjen e një çështje publike?	*Nëpërmjet realizimit të këtij angazhimi vendosen udhëzime afatgjate për përmirësimin e transparencës dhe hapjes së gjyqësorit përmes vendosjes së Metodologjisë për komunikim me publikun.*
Pse është i rëndësishëm ky angazhim për vlerat e PQH?	*Angazhimi mundëson qasjen në më shumë informacione, përmirëson cilësinë e të dhënave dhe përmirëson qasjen në informacionet për publikun që tregon se angazhimi është i rëndësishëm për transparencën me të cilën do të jetë më e përafërt për qytetarët edhe puna e gjykatave përmes informimit me kohë.*
Informacione shtesë	*Lidhje me Qëllim 16 „Paqe, drejtësi dhe institucione të fuqishme"* *Target 16.6: Të zhvillohen institucione transparente, efektive dhe të përgjegjshme në të gjitha nivelet.* *Target 16.10 Të sigurohet qasja në informacionet me karakter publik dhe mbrojtja e lirive themelore, në pajtim me legjislacionin kombëtar dhe marrëdhëniet ndërkombëtare.* *Ky angazhim do të kontribuojë në rritjen e hapjes së gjykatave në Republikën e Maqedonisë së Veriut nëpërmjet ndarjes së rregullt të informacioneve me mediumet dhe me publikun.*

Nr.	Arritja	indikatorë	Bartës të aktivitetit	Data e fillimit	Data e përfundimit
	1.2.1 Përgatitja e Metodologjisë dhe/ose udhëzimeve sipas të cilave gjykatat do të komunikonin me publikun dhe mënyrat e informimit të saj për përfshirjen e disa temave siç është përgatitja e raporteve vjetore, përgatitja e planeve vjetore, si dhe një format në të cilin ato do të publikohen.	Metodologji të miratuar dhe rregulla tjera (Udhëzues, Rregullore) për komunikimin e gjykatave të RMV me publikun	Gjykata Supreme e RMV	02.2024	06.2024

	1.2.2 Realizimi i takimeve konsultative me mediumet dhe me persona tjerë si shfrytëzues të drejtpërdrejtë të Metodologjisë	Metodologji të miratuar dhe rregulla tjera (Udhëzues, Rregullore) për komunikimin e gjykatave të RMV me publikun	Gjykata Supreme e RMV	04.2024	06.2024
	1.2.3 Përgatitja dhe vendosja e një Udhëzuesi/Drejtues/Rregullore për marrëdhënien e gjyqësorit me mediumet.	Metodologji të miratuar dhe rregulla tjera (Udhëzues, Rregullore) për komunikimin e gjykatave të RMV me publikun	Gjykata Supreme e RMV	07.2024	10.2024
	1.2.4 Përpunimi i Strategjisë për gjyqësor të hapur si dokument 5-vjeçar të shoqëruar me Planin aksionar, ashtu që do të jenë të sistematizuara të gjitha përpjekjet për rritjen e transparencës dhe çiltërsinë gjithëpërfshirëse	Strategji të miratuar për gjyqësor të hapur nga KGJRMV	Këshilli gjyqësor i RMV	09.2024	03.2025

	Angazhim nga plani i mëparshëm
Institucion udhëheqës i zbatimit	*Theksoni institucionin që ju e njihni si potencialisht kompetent për zbatimin e angazhimit*
Emri i personit përgjegjës në agjencinë e zbatimit	Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Funksioni, Njësia	Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme

Email		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Telefoni		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Subjekte tjera që përfshihen	Ministritë qeveritare, njësitë/agjencitë	*Të gjitha gjykatat e RMV,*
	Organizata civile, sektorë privat, grupe punuese dhe multilaterale	*Shoqata e gjyqtarëve, Këshilli gjyqësor për mediume, Qendra për hulumtime dhe analiza juridike*

1.3 PËRMIRËSIMI I CILËSISË DHE QASJA NË TË DHËNAT DHE INFORMACIONET PËR FUNKSIONIMIN E KËSHILLIT GJYQËSOR (1 Shkurt 2024 – 31 Dhjetor 2025)	
Cila çështje publike adresohet me angazhimin?	*Këshilli gjyqësor i RMV ka rol të dyfishtë kur bëhet fjalë për transparencën e sistemit gjyqësor. Në njërën anë ka rolin aktiv, përkatësisht duhet të monitorojë transparencën dhe çiltërsinë e gjyqësorit. Në anën tjetër paraqitet si subjekt pasiv që duhet të plotësojë obligime ligjore për të arritur transparencën.* *Ligji për Këshillin gjyqësor të RMV parashikon obligime për Këshillin që në ueb faqen e tij detyrueshëm të publikojë të dhënat rreth: zgjedhjes së anëtarëve të tij (neni 14 dhe neni 25), raportet e përpunuara tremujore dhe vjetore për punën e gjyqësorit (neni 36, paragrafi (1), pika 14), procesverbalet e seancave të tij (neni 39), vendimet e miratuara në procedurën e përsëritur (neni 72,*

	paragrafi (5), raportet e tij vjetor. *Sipas disa analizave më të reja, qasja në Këshillin gjyqësor të RMV vlerësohet dobët, përkatësisht konstatohet se Këshilli gjyqësor nuk ka burime të mira për komunikimin me qytetarët dhe me mediumet. Nuk ka udhëzues për paraqitjen e ankesave dhe parashtresave nga qytetarët nëpërmjet ueb portalit dhe nuk ka udhëzues për mediumet. Obligimet e Këshillit gjyqësor që rezultojnë nga supozimet e qytetarëve janë të rregulluara me Ligjin për Këshillin gjyqësor të Republikës së Maqedonisë së Veriut. Megjithatë, në ueb faqen e Këshillit gjyqësor nuk mund të gjinden kurrfarë informacione mbi parashtrimin ose përgjigje ndaj parashtresave nga qytetarët e RMV.* *Parimi i transparencës është gjithashtu në nivel të ulët ngase përveç notave të mira sa iu përket informacioneve në dispozicion për strukturën organizative, vlerësohet se nuk ka politika për prokurime dhe nuk publikohen informacione lidhur me prokurimet publike të realizuara.* *Këshilli gjyqësor është posedues i informacioneve sipas Ligjit për qasje të lirë. Kjo do të thotë se ai është i detyrueshëm që t'i plotësojë detyrat që rezultojnë nga ky Ligj.*
Qëllimi kryesor i angazhimit	• *Qasja e rritur dhe cilësia e informacioneve me të cilat disponon Këshilli gjyqësor, dhe lehtësim i qasjes te qytetarët për parashtrimin e parashtresave në Këshillin.* • *Standardizimi i cilësisë dhe vëllimi i të dhënave që doemos duhet t'i publikojnë gjykatat.* • *Vendosja e standardeve dhe mënyra për publikimin e të dhënave në ueb-faqen e Këshillit gjyqësor.* • *Qasje më të lehtë për parashtrimin e ankesave dhe parashtresave nga qytetarët përmes ueb-faqes së Këshillit gjyqësor të RMV.* • *Përmirësimi i funksionimit të ueb-faqes së Këshillit gjyqësor të RMV.*
Si do të kontribuojë angazhimi në zgjidhjen e një çështje publike?	*Angazhimi ndikon drejtpërdrejtë në qasjen e informacioneve, përgjegjësinë e institucioneve por edhe në pjesëmarrjen e publikut në punën e gjykatave*

	nëpërmjet mundësimit të standardeve dhe procedurave për publikimin e të dhënave dhe vendosjen e mjeteve për parashtrimin e ankesave dhe parashtresave nga qytetarët e RMV.
Pse është i rëndësishëm ky angazhim për vlerat e PQH?	*Angazhimi mundëson përmirësimin e kornizës juridike dhe mekanizmave të përgjegjësisë, ashtu që vet angazhimi është i rëndësishëm për përgjegjshmërinë publike në gjyqësor.*
Informacione shtesë	*Lidhje me Qëllim 16 „Paqe, drejtësi dhe institucione të fuqishme”* *Target 16.6: Të zhvillohen institucione transparente, efektive dhe të përgjegjshme në të gjitha nivelet.* *Ky angazhim do të kontribuojë në rritjen e hapjes së Këshillit gjyqësor të RMV nëpërmjet përmirësimit të cilësisë dhe dispozicionin e të dhënave dhe informacionet për punën e tij.*

Nr.	Arritja	indikatorë	Bartës i aktivitetit	Data e fillimit	Data e përfundimit
	1.3.1 Përcaktimi i katalogut i të dhënave sipas praktikës së mëparshme, historiku i kërkesave për qasje të lirë në informacionet me karakter publik dhe konsultimet e mbajtura.		Këshilli gjyqësor i RMV	02.2024	06.2024
	1.3.2 Përgatitja e procedurave standarde operative dhe përcaktimi i hartave të procesit për publikimin e të dhënave në ueb-faqen e Këshillit gjyqësor	Numri i zvogëluar i kërkesave të arritura për qasje të lirë në informacionet me karakter publik në Këshillin gjyqësor të RMV.	Këshilli gjyqësor i RMV	06.2024	12.2024
	1.3.3 Përgatitja e një udhëzuesi dhe futja e një mjeti për parashtrimin e ankesave dhe parashtresave nga qytetarët përmes ueb-faqes të Këshillit gjyqësor të RMV	Numri i rritur i parashtresave të parashtruara nga qytetarët e RMV përmes ueb faqes së Këshillit gjyqësor të RMV dhe numri i zvogëluar i parashtresave të hedhura poshtë të	Këshilli gjyqësor i RMV	06.2024	12.2024

		parashtruara nga qytetarët			
	1.3.4 Implementimi i përmirësimit të softuerëve të nevojshëm identifikues në ueb-faqen e Këshillit gjyqësor të RMV	Hapësirë e re në ueb faqen me më shumë informacione për mediumet dhe për mënyrat e parashtrimit të parashtresave në KGJRMV	Këshilli gjyqësor i RMV	01.2025	12.2025

		Angazhim nga plani i mëparshëm
Institucion udhëheqës i zbatimit		*Këshilli gjyqësor i RMV*
Emri i personit përgjegjës në agjencinë e zbatimit		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Funksioni, Njësia		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Email		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Telefoni		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Subjekte tjera që përfshihen	Ministritë qeveritare, njësitë/agjencitë	*Të gjitha gjykatat në RMV*
	Organizata civile, sektorë privat, grupe punuese dhe	*Shoqata e gjyqtarëve, Qendra për hulumtime dhe analiza juridike*

	multilaterale	

2. PERFORMANCA	
2.1 PËRFORCIMI I ROLIT MBIKËQYRËS TË KËSHILLIT GJYQËSOR NDAJ TRANSPARENCËS SË GJYKATAVE (1 Shtator 2024 – 31 Dhjetor 2024)	
Cila çështje publike adresohet me angazhimin?	*Në Ligjin për Këshillin gjyqësor neni 92, paragrafi (1), pika 5 është risi në kornizën juridike maqedonase, sipas të cilës, Këshilli gjyqësor vlerëson nëse kryetarët e gjykatave vazhdimisht kujdesen për marrëdhëniet me publikun. Këshilli gjyqësor këtë duhet ta bëjë nëpërmjet këqyrjes në ueb-faqen e gjykatave, përkatësisht nëpërmjet kontrolleve të njoftimeve, vendimeve, analizave dhe raporteve të cilat publikohen. Këshilli gjyqësor, gjithashtu, duhet të vlerësojë nëse kryetari i gjykatës kujdeset për veprimin adekuat për kërkesat për qasje të lirë në informacionet me karakter publik.* *Në fund të vitit 2019, Këshilli gjyqësor solli dhe miratoi një Rregullore të re për punën e Këshillit gjyqësor të Republikës së Maqedonisë së Veriut, megjithatë ende nuk ka filluar me realizimin e mbikëqyrjes mbi ueb-faqet e gjykatave. Këshilli gjyqësor t'i monitorojë ueb-faqet e gjykatave, përkatësisht të vlerësojë punën e kryetarëve, duhet të vendos rregulla proceduese konkrete për atë qëllim (cili i punësuar ose cila njësi organizuese në kuadër të Këshillit gjyqësor të RMV do të bëjë mbikëqyrjen në ueb-faqet e gjykatave, si ai*

			person/ ajo njësi organizuese do ta njoftojë Këshillin gjyqësor për konstatimet, si anëtarët e Këshillit gjyqësor do të vlerësojnë nëse një kryetar i një gjykate konkrete ka vepruar sipas ligjit ose jo dhe të ngjashme).		
Qëllimi kryesor i angazhimit			• *Përforcimi i rolit aktiv të Këshillit gjyqësor në ndjekjen e sigurisë së transparencës nga ana e kryetarëve të gjykatave në marrëdhëniet me publikun,* • *Përgatitja e akteve të reja për organizimin e brendshëm dhe sistematizimin e vendeve të punës sipas Rregullores së re të punës së Këshillit gjyqësor të RMV*		
Si do të kontribuojë angazhimi në zgjidhjen e një çështje publike?			*Angazhimi parasheh aktivitete të cilat janë plotësisht për rritjen e transparencës së gjykatave nëpërmjet futjes së një sistemi të monitorimit të punës së kryetarëve të gjykatave në RMV nëpërmjet ueb faqet e gjykatave.*		
Pse është i rëndësishëm ky angazhim për vlerat e PQH?			Angazhimi mundëson qasjen në një vëllim më të madh të informacioneve dhe e përmirëson qasjen në informacionet për publikun, pasi që angazhimi konsiderohet si transparent.		
Informacione shtesë			*Në lidhje me qëllimin 16 „Paqe, drejtësi dhe institucione të fuqishme”* *Target 16.6: Të zhvillohen institucione transparente, efektive dhe të përgjegjshme në të gjitha nivelet.* *Ky angazhim është i rëndësishëm për përmirësimin e përgjegjësisë publike të Këshillit gjyqësor të Republikës së Maqedonisë së Veriut nëpërmjet përmirësimit të rregullave dhe mekanizmave me të cilat do të sigurohet përgjegjësia e anëtarëve të Këshillit gjyqësor dhe të punësuarve në realizimin e rolit aktiv në sigurimin e transparencës së gjykatave.*		
Nr.	**Arritja**	**indikatorë**	**Bartës i aktivitetit**	**Data e fillimit**	**Data e përfundimit**

	2.1.1 Zhvillimi i Metodologjisë për vlerësimin e kryetarëve të gjykatave për marrëdhëniet me publikun dhe transparencën e punës	Metodologji e miratuar dhe rregulla tjera (Rregullore, Procedura) për vlerësimin e kryetarëve të gjykatave nga ana e KGJRMV	Këshilli gjyqësor i RMV	02.2024	06.2024
	2.1.2 Përcaktimi cilësor i pikëve të kriterit të marrëdhënieve me publikun dhe transparenca e punës	Metodologji e miratuar dhe rregulla tjera (Rregullore, Procedura) për vlerësimin e ueb faqeve të gjykatave nga ana e KGJRMV	Këshilli gjyqësor i RMV	06.2024	09.2024
	2.1.3 Përgatitja e procedurave standarde operative dhe përcaktimi i hartave proceduese për realizimin e monitorimit të ueb-faqeve të gjykatave, përkatësisht për vlerësimin e punës së kryetarëve në pjesën për marrëdhëniet me publikun dhe transparencën e punës	Metodologji e miratuar dhe rregulla tjera (Rregullore, Procedura) për vlerësimin e ueb faqeve të gjykatave nga ana e KGJRMV	Këshilli gjyqësor i RMV	09.2024	12.2024

		Angazhim nga plani i mëparshëm
Institucion udhëheqës i zbatimit		*Këshilli gjyqësor i RMV*
Emri i personit përgjegjës në agjencinë e zbatimit		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Funksioni, Njësia		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Email		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Telefoni		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Subjekte tjera që përfshihen	Ministritë qeveritare,	*Të gjitha gjykatat në RMV*

	njësitë/agjencitë	
	Organizata civile, sektorë privat, grupe punuese dhe multilaterale	*Shoqata e gjyqtarëve, Qendra për hulumtime dhe analiza juridike*

2.2 PËRMIRËSIMI/UNIFIKIMI I STRUKTURËS SË RAPORTEVE TË GJYKATAVE DHE CILËSIA E TË DHËNAVE (1 Shtkurt 2024 – 31 Dhjetor 2024)	
Cila çështje publike adresohet me angazhimin?	*Në dokumentet strategjike të gjyqësorit vazhdimisht konstatohet se forma e raporteve vjetore të punës së gjykatave, Këshillit gjyqësor dhe të Gjykatës Supreme janë të pabarabarta, që krijon probleme në raport me qartësimin, kuptueshmërinë e raporteve, sidomos në pjesën e të dhënave statistikore për shkak të mos-harmonizimit së të dhënave. Një pjesë e madhe e gjykatave bëjnë statistikën për numrin e lëndëve të pranuara, të kryera dhe që janë në punë që në një masë të konsideruar dallohet nga statistika e Këshillit gjyqësor për këto gjykata. Prandaj, është e domosdoshme të uniformohen dhe të standardizohen të gjitha raportet (mujore dhe vjetore) që i përgatisin gjykatat dhe institucionet gjyqësore.*
Qëllimi kryesor i angazhimit	• *Raportet e gjykatave janë të unifikuara dhe japin informacione të plota cilësore dhe sasiore për punën e gjykatave* • *Nevojitet që të përgatitet dhe të miratohet një Metodologji për formularë të unifikuar për raportet vjetore, që pastaj të përgatitet formular adekuat i raporteve të gjykatave që do të pasohet me udhëzim të detajuar për plotësimin e tyre.*

Si do të kontribuojë angazhimi në zgjidhjen e një çështje publike?			*Vendosja e një Metodologjie për formularë të uniformuar për marrjen e unifikuar të informacioneve dhe të dhënave në publik para se gjithash do të arrihet te një sinkronizim i të dhënave me të cilat disponojnë institucionet gjyqësore. Praktika e deritanishme e grumbullimit dhe sistemimi i të dhënave të ndryshme statistikore për gjykatat në RMV do të zëvendësohet me qasje të unifikuar dhe formularë për grumbullimin dhe publikimin e këtyre të dhënave.*		
Pse është i rëndësishëm ky angazhim për vlerat e PQH?			*Angazhimi mundëson uniformimin e të dhënave të gjykatave që janë në dispozicion për publikun, pasi që angazhimi është i rëndësishëm për përmirësimin e çiltërsisë dhe transparencës.*		
Informacione shtesë			*Në lidhje me Qëllimin 16 „Paqe, drejtësi dhe institucione të fuqishme” Target 16.6: Të zhvillohen institucione transparente, efektive dhe të përgjegjshme në të gjitha nivelet.* *Ky angazhim është i rëndësishëm për përmirësimin e përgjegjësisë së gjykatave të Republikës së Maqedonisë së Veriut nëpërmjet përmirësimit dhe unifikimit të strukturës së raporteve të gjykatave dhe cilësia e të dhënave, me të cilat publikut do t’i mundësohet informim cilësor dhe sasior për punën e gjykatave.*		
Nr.	**Arritja**	**indikatorë**	**Bartës i aktivitetit**	**Data e fillimit**	**Data e përfundimit**
	2.2.1 Përgatitja dhe miratimi i Metodologjive për formularë të unifikuar për raportet vjetore	Metodologji e miratuar dhe rregulla tjera (Rregullore, Udhëzues, model) për formularë të unifikuar për raportet vjetore të gjykatave në RMV	Gjykata Supreme e RMV	02.2024	06.2024

	2.2.2 Përgatitja e një modeli të raporteve për gjykatat	Metodologji e miratuar dhe rregulla tjera (Rregullore, Udhëzues, model) për formularë të unifikuar për raportet vjetore të gjykatave në RMV	Gjykata Supreme e RMV	06.2024	09.2024
	2.2.3 Udhëzues për plotësimin e raporteve për gjykatat	Metodologji e miratuar dhe rregulla tjera (Rregullore, Udhëzues, model) për formularë të unifikuar për raportet vjetore të gjykatave në RMV	Gjykata Supreme e RMV	09.2024	12.2024
			Angazhim nga plani i mëparshëm		
Institucion udhëheqës i zbatimit			*Gjykata Supreme e RMV*		
Emri i personit përgjegjës në agjencinë e zbatimit			Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme		
Funksioni, Njësia			Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme		
Email			Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme		
Telefoni			Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme		
Subjekte tjera që përfshihen		Ministritë qeveritare, njësitë/agjencitë	*Këshilli gjyqësor i RMV, të gjitha gjykatat në RMV*		

	Organizata civile, sektorë privat, grupe punuese dhe multilaterale	*Shoqata e gjyqtarëve, Qendra për hulumtime dhe analiza juridike*

2.3 PËRMIRËSIMI I SISTEMIT ELEKTRONIK PËR TRAJNIMIN THEMELOR DHE TË VAZHDUESHËM TË GJYQTARËVE (1 Shkurt 2024 – 30 Qershor 2025)	
Cila çështje publike adresohet me angazhimin?	*Ueb-faqja e re e Akademisë së gjyqtarëve dhe prokurorëve publikë është lëshuar në përdorim në Shtator të vitit 2019, megjithatë ende ka hapësirë dhe nevojë për mundësimin e modernizimit të punës së AGJPP nëpërmjet mundësimit të platformës moderne e-mësimit si për kandidatët për gjyqtarë dhe prokurorë publik ashtu edhe për gjyqtarët dhe prokurorët publik ekzistues nëpërmjet mundësimit të webinareve dhe mësimit nëpërmjet kërkimit të sofistikuar nëpër dokumentet në dispozicion të bibliotekës-e moderne dhe arkivit modern. Mbindërtimi i bibliotekës-e dhe arkivit të AGJPP është i domosdoshëm, për tu siguruar materiale adekuate për edukimin e vazhdueshëm të gjyqtarëve dhe prokurorëve publik (të ardhshëm).*
Qëllimi kryesor i angazhimit	• *Mundësimi i qasjes më të lehtë në përmbajtjet e mësimit fillestar dhe të vazhdueshëm të gjyqtarëve* • *Nëpërmjet platformës online për mbajtjen e trajnimeve themelore dhe të vazhdueshme për gjyqtarët (e-learning), bibliotekë-e moderne dhe arkiv-e do të mundësohet qasje më e lehtë në materialet për përsosjen e gjyqtarëve* • *Me sistematizimin dhe publikimin e rregullt të konkluzioneve të Gjykatave të Apelit dhe të qëndrimeve parimore dhe mendime juridike të Gjykatës Supreme për unifikimin e praktikës gjyqësore do të kontribuohet në rritjen e drejtësisë cilësore të barabartë ndaj*

	të gjithëve.
Si do të kontribuojë angazhimi në zgjidhjen e një çështje publike?	*Nëpërmjet angazhimit për modernizimin e sistemit për trajnim themelor dhe të vazhdueshëm të gjyqtarëve dhe prokurorëve publik, do të mundësohet qasje e tërësishme e trajnimit themelor dhe të vazhdueshëm për dëgjuesit, në role kur mësimi në largësi është mundësia e vetme për përsosjen e kapaciteteve të gjyqtarëve dhe prokurorëve.*
Pse është i rëndësishëm ky angazhim për vlerat e PQH?	*Angazhimi parashikon shpalljen publike dhe qasjen e programeve dhe materialeve të cilat shfrytëzohen për trajnimin fillestar dhe të vazhdueshëm të gjyqtarëve dhe prokurorëve publik, duke përfshirë edhe konkluzionet nga takimet e katër gjykatave të apelit dhe Gjykatës Supreme të RMV që tregon mbi angazhimin për përmirësimin e transparencës së punës së AGJPP dhe gjykatave në RMV dhe rritjen e cilësisë së drejtësisë gjyqësore.*
Informacione shtesë	*Në lidhje me qëllimin 16 „Paqe, drejtësi dhe institucione të fuqishme" Target 16.6: Të zhvillohen institucione transparente, efektive dhe të përgjegjshme në të gjitha nivelet.* *Ky angazhim është i rëndësishëm për përmirësimin e cilësisë së vendimeve gjyqësore në Republikën e Maqedonisë së Veriut nëpërmjet përmirësimit të sistemit elektronik për trajnimin themelor dhe të vazhdueshëm të gjyqtarëve në Akademinë për gjyqtarë dhe Prokurorë publik në të cilën kanë qasje të gjithë gjyqtarët në RMV.*

Nr.	**Arritja**	**indikatorë**	**Bartës i aktivitetit**	**Data e fillimit**	**Data e përfundimit**
	1.1.1 Zhvillimi i platformës online për mbajtjen e trajnimeve themelore dhe të vazhdueshme për gjyqtarët (e-learning) dhe përgatitja e materialeve edukative elektronike dhe qasja në bazat online.	Numri i trajnimeve të mbajtura nëpërmjet Platformës për mësim-e të AGJPP	Akademia për gjyqtarët dhe Prokurorët publik	02.2024	06.2024

	2.3.2 Sistematizimi dhe publikimi i rregullt i konkluzioneve të Gjykatave të apelit dhe qëndrimeve parimore dhe mendimeve juridike të Gjykatës Supreme të RMV për unifikimin e praktikës gjyqësore në ueb faqen e AGJPP	Numri i konkluzioneve të publikuara, mendimeve juridike dhe qëndrimeve parimore në ueb faqen e AGJPP	Akademia për gjyqtarët dhe Prokurorët publik	06.2024	09.2024
	2.3.3 Përforcimi i kapaciteteve të gjyqtarëve për përdorimin e platformës e-learning për mësimin e vazhdueshëm	Numri i gjyqtarëve dhe prokurorëve publik që kanë vizituar trajnime nëpërmjet platformës për mësim-e të AGJPP	Akademia për gjyqtarët dhe Prokurorët publik	10.2024	12.2024
	2.3.4 Publikimi i raporteve statistikore për aktivitetet e gjyqtarëve në platformën e-learning për mësimin e vazhdueshëm	Numri i raporteve të publikuara	Akademia për gjyqtarët dhe Prokurorët publik	01.2025	03.2025
	2.3.5 Vendosja e bibliotekës-e moderne dhe arkivit-e.	Numri i librave-e në dispozicion në bibliotekën-e të AGJPP	Akademia për gjyqtarët dhe Prokurorët publik	02.2024	06.2025

		Angazhim nga plani i mëparshëm
Institucion udhëheqës i zbatimit		*Akademia për gjyqtarët dhe Prokurorët publikë*
Emri i personit përgjegjës në agjencinë e zbatimit		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Funksioni, Njësia		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Email		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Telefoni		Plotësohet nga institucionet kompetente në fazën e mëvonshme
Subjekte tjera që përfshihen	Ministritë qeveritare, njësitë/agjencitë	*Këshilli gjyqësor i RMV, të gjitha gjykatat në RMV*

	Organizata civile, sektorë privat, grupe punuese dhe multilaterale	*Shoqata e gjyqtarëve, Qendra për hulumtime dhe analiza juridike*